

Увага! Це чернетка перекладу. Можливі одруки, плутанина з іменами та назвами і інші помилки.

Прелюдія

Демон відкинувся на спинку сидіння, яке він витесав у ніжці велетенського гриба. Навколо скелястого острова хлюпала й перекочувалася твань — вічне сочіння та рух, що були ознакою цього шару Безодні.

Еррту барабанив пазуристими пальцями; його рогата, схожа на мавпячу, голова погойдувалася на плечах, поки він вдивлявся у морок.

— Де ти, Телшаззе? — прошипів демон, очікуючи новин про реліквію.

Креншинібон заповонив усі його думки. Маючи цей осколок у своїх руках, Еррту зміг би запанувати над цілим шаром, а можливо, навіть над кількома одразу.

І він був такий близький до того, щоб володіти ним! Демон знав силу артефакту; Еррту якраз служив сімом лічам, коли ті об'єднали свою зловісну магію і створили Кришталевий Осколок. Лічі — невпокоєні духи могутніх чарівників, що відмовилися від спокою, коли їхні смертні тіла покинули світ живих, — зібралися разом, щоб створити наймерзенніший артефакт в історії. Зло, що жилося й процвітало завдяки тому, що поборники добра вважали найціннішим — сонячному світлу.

Але вони переоцінили навіть свої неабиякі сили. Процес кування фактично поглинув усіх сімох: Креншинібон викрав магічну енергію, що підтримувала стан нежиті в лічах, аби розпалити перші іскри власного життя. Наступний вибух сили відкинув Еррту назад у Безодню, і демон припустив, що осколок знищено.

Проте Креншинібон не так просто було знищити. Тепер, через століття, Еррту знову натрапив на слід Кришталевого Осколка — кришталеву вежу, Крішал-Тіріт, із пульсуючим серцем, що було точною копією Креншинібона.

Еррту знав, що магія десь поруч; демон відчував потужну присутність реліквії. Якби ж він міг знайти цю річ раніше... якби лише міг вхопити...

Але з'явився Аль Діменейра, ангельська істота неймовірної сили. Аль Діменейра вигнав Еррту назад у Безодню одним-єдиним словом.

Почувши чавкаючі кроки, Еррту примружився, вдивляючись крізь клуби диму й темряву.

— Телшаззе? — проревів демон.

— Так, мій господарю, — відповів менший демон, зщулившись, коли наближався до грибного трону.

— Він забрав його? — гаркнув Еррту. — Кришталевий Осколок тепер у Аль Діменейри?

Телшазз затремтів і заскиглив:

— Так, мій лорде... е-е, ні, мій лорде!

Злісні червоні очі Еррту звузилися.

— Він не зміг його знищити! — поспішив пояснити маленький демон. — Креншинібон обпік йому руки!

— Ха! — пирхнув Еррту. — Це не під силу навіть Аль Діменейрі! Де ж він тоді? Ти приніс його, чи він залишився в другій кришталевій вежі?

Телшазз знову заскиглив. Він не хотів говорити своєму жорстокому господарю правду, але не наважувався не послухатися.

— Ні, господарю, не у вежі, — прошепотів демонець.

— Ні?! — заревів Еррту. — То де ж він?

— Аль Діменейра викинув його.

— Викинув?

— Крізь плани буття, милосердний господарю! — закричав Телшазз. — З усієї сили!

— Крізь самі плани існування! — прогарчав Еррту.

— Я намагався зупинити його, але...

Рогата голова стрімко кинулася вперед. Слова Телшазза перетворилися на нерозбірливе булькання, коли ікласта паща Еррту вирвала йому горло.

Далеко від похмурої Безодні Креншинібон знайшов спокій у цьому світі. Далеко в північних горах Забутих Королівств Кришталевий Осколок, втілення абсолютного звиродніння, опустився в сніг чахоподібної улоговини.

І став чекати.

КНИГА 1: Десять Міст

1. Маріонетка

Коли караван магів із Магічної Вежі побачив засніжений пік Кельвінового Кромлеха, що здіймався над пласким горизонтом, вони відчули неабияке полегшення. Важка подорож із Лускана до віддаленого прикордонного поселення, відомого як Десять Міст, тривала понад три тижні.

Перший тиждень видався не надто важким. Загін тримався близько до Узбережжя Мечів, і хоча вони подорожували найпівнічнішими окраїнами Королівств, літні бризи, що віяли з Безкрайнього моря, були досить приємними.

Та коли вони оминули західні відроги Хребта Світу — гірського пасма, яке багато хто вважав північною межею цивілізації, — і повернули в бік Долини Крижаного Вітру, маги швидко зрозуміли, чому їх відмовляли від цієї мандрівки. Долина Крижаного Вітру, тисяча квадратних миль безплідної, порізаної тундри, описувалася їм як одна з найнепривітніших земель у всіх Королівствах. І вже за один день подорожі північною стороною Хребта Світу Елделюк, Дендібар Плямистий та інші маги з Лускана визнали, що ця репутація цілком заслужена. Оточена непрохідними горами на півдні, льодовиком, що постійно насувається, на сході та непридатним для судноплавства морем із незліченними айсбергами на півночі

й заході, Долина Крижаного Вітру була досяжна лише через перевал між Хребтом Світу та узбережжям — стежкою, якою рідко користувався хтось, окрім найвитриваліших купців.

До кінця своїх днів у пам'яті магів закарбуються два спогади про цю поїздку — два факти життя в Долині Крижаного Вітру, які мандрівники не забувають ніколи. Перший — це нескінченне виття вітру, наче сама земля безперестанку стогне в муках. Другий — порожнеча долини: миля за милею сірих та коричневих ліній горизонту.

Кінцева мета каравану була єдиною особливістю в усій долині — десять маленьких містечок, розташованих навколо трьох тутешніх озер під тінню єдиної гори, Кельвінового Кромлеха. Як і всі, хто прибував до цього суворого краю, маги шукали тутешнього різьблення по кістці — витончених виробів із голови головолоба, риби, що водилася в озерних водах.

Проте деякі з магів мали на думці значно підступнішу вигоду.

Чоловік дивувався тому, як легко тонкий кинджал пройшов крізь складки мантиї старого, а потім занурився глибоко в зморшкувату плоть.

Моркай Червоний повернувся до свого учня; його очі застигли в широкому, здивованому погляді — його зрадив той, кого він чверть століття виховував як власного сина.

Акар Кессел випустив руків'я кинджала й відсахнувся від свого вчителя, вжахнувшись тому, що смертельно поранений старий усе ще тримається на ногах. Тікаючи назад, він вперся у стіну маленької хатини, яку влада Східної Гавані виділила лусканським магам як тимчасове житло. Кессел помітно тремтів, роздумуючи про жахливі наслідки, які на нього чекали, якщо магічна майстерність старого мага знайшла спосіб перемогти навіть саму смерть.

Яку страшну кару накладе на нього могутній наставник за цю зраду? Які магичні тортури може вигадати справжній і сильний маг, такий як Моркай, щоб перевершити найболісніші катування, звичні для цих земель?

Старий пильно дивився на Акара Кессела, навіть коли останнє світло почало згасати в його вмираючих очах. Він не запитував «чому», він навіть вголос не питав Кессела про можливі мотиви. Тут десь була замішана жадоба влади; він це знав — так завжди буває при подібних зрадах. Його збивав з пантелику інструмент, а не мотив. Кессел? Як міг Кессел, цей незграбний учень, чиї заїкуваті губи ледь могли вимовити найпростіше заклинання, сподіватися на вигоду від смерті єдиної людини, яка коли-небудь виявляла до нього щось більше, ніж просто ввічливість?

Моркай Червоний впав мертвим. Це було одне з небагатьох запитань, на які він так і не знайшов відповіді.

Кессел залишався біля стіни, потребуючи її відчутної опори, і продовжував дрижати довгі хвилини. Поступово впевненість, яка штовхнула його на цей небезпечний крок, знову почала рости всередині нього. Тепер він тут головний — Елделюк, Дендібар Плямистий та інші маги, які приїхали з ним, так і сказали. Тепер, коли вчителя немає, він, Акар Кессел, по праву отримає власну кімнату для медитацій та алхімічну лабораторію в Магічній Вежі Лускана.

Елделюк, Дендібар Плямистий та інші так і сказали.

— Отже, справу зроблено? — запитав кремезний чоловік, коли Кессел зайшов у темний провулок, призначений для зустрічі.

Кессел охоче кивнув.

— Червоний маг Лускана більше не чаклуватиме! — проголосив він занадто голосно, як для таких обставин.

— Говори тихше, дурню, — зажадав тим самим монотонним голосом, яким користувався завжди, Дендібар Плямистий, кволий на вигляд чоловік, що сховався в тіні провулка. Дендібар рідко розмовляв, а коли й робив це, ніколи не виявляв жодних емоцій. Він завжди був прихований під глибоко насунутим каптуром своєї мантиї. У Дендібарі було щось холоднокровне, що нервувало більшість людей, які його зустрічали. Хоча цей маг був фізично найменшим і найменш показним чоловіком у торговому каравані, що подолав чотириста миль до Десяти Міст, Кессел боявся його більше за інших.

— Моркай Червоний, мій колишній учитель, мертвий, — тихо повторив Кессел. — Акар Кессел, віднині відомий як Кессел Червоний, тепер призначений до Гільдії Магів Лускана!

— Спокійно, друже, — сказав Елделюк, поклавши заспокійливу руку на плече Кессела, що нервово сіпалося. — Буде час для справжньої коронації, коли ми повернемося до міста. — Він посміхнувся й підмигнув Дендібару за спиною Кессела.

Голова Кессела йшла обертом, він поринув у мрії про всі привілеї свого майбутнього призначення. Більше ніколи над ним не глузуватимуть інші учні — хлопці, набагато молодші за нього, які долали рівні в гільдії крок за кроком. Тепер вони виявлятимуть йому повагу, адже він перестрибне навіть тих, хто обійшов його в перші ж дні учнівства, і посяде почесне місце мага.

Проте, коли його думки торкнулися деталей майбутніх днів, осайне обличчя Кессела раптом спохмурніло. Він різко повернувся до чоловіка поруч, напружившись, наче виявив жахливу помилку. Елделюк і ще кілька людей у провулку занепокоїлися. Вони всі чудово розуміли наслідки, якщо архімаг Магічної Вежі коли-небудь дізнається про їхнє вбивство.

— Мантия? — запитав Кессел. — Чи мав я принести червону мантию?

Елделюк не зміг стримати полегшеного смішку, але Кессел сприйняв це просто як дружній жест.

«Я мав би знати, що така дрібниця викличе у нього такий напад паніки», — сказав собі Елделюк, але Кесселу відповів просто: — Не бійся про це. У Вежі повно мантий. Це виглядало б трохи підозріло, хіба ні, якби ти з'явився на порозі архімага, претендуючи на місце Моркая Червоного, тримаючи в руках той самий одяг, у якому він був убитий?

Кессел мить подумав і погодився.

— Можливо, — продовжив Елделюк, — тобі взагалі не варто носити червону мантию.

Кессел панічно примружився. Старі сумніви в собі, що переслідували його з самого дитинства, почали закипати всередині. Що Елделюк мав на увазі? Невже вони збираються змінити рішення і не дати йому місце, яке він чесно заслужив?

Елделюк використав двозначність своїх слів, щоб поглузувати, але він не хотів доводити Кессела до стану небезпечного розпачу. Вдруге підмигнувши Дендібару, який у душі насолоджувався цією грою, він відповів на невисловлене запитання небораки: — Я лише

хотів сказати, що, можливо, інший колір пасуватиме тобі більше. Синій підкреслить твої очі.

Кессел заходився сміхом від полегшення.

— Можливо, — погодився він, нервово потираючи пальці.

Дендібару раптово набрид цей фарс. Він дав знак своєму кремезному супутнику позбутися набридливого нікчеми.

Елделюк слухняно повів Кессела назад провулком.

— Йди вже, повертайся до стаєнь, — наказав він. — Скажи тамтешньому конюху, що маги вирушають до Лускана вже цієї ночі.

— А як же тіло? — запитав Кессел.

Елделюк зловісно посміхнувся.

— Залиш його. Ця хатина зарезервована для купців та сановників із півдня. Швидше за все, вона стоятиме порожньою до наступної весни. Ще одне вбивство в цій частині світу не викликає особливого ажіотажу, запевняю тебе. І навіть якби добрі люди Східної Гавані розгадали, що сталося насправді, вони достатньо мудрі, щоб займатися власними справами й залишати справи магів самим магам!

Група з Лускана вийшла на вулицю, де вже згасало сонячне світло.

— А тепер іди! — скомандував Елделюк. — Чекай на нас на заході сонця.

Він дивився, як Кессел, наче якийсь втішений хлопчак, поспіхом пішов геть.

— Як пощастило знайти такий зручний інструмент, — зауважив Дендібар. — Дурнуватий учень мага зберіг нам багато зусиль. Сумніваюся, що ми знайшли б спосіб дістатися до того хитрого старого. Хоча один бог знає чому, Моркай завжди мав слабкість до свого нікчемного учня!

— Достатньо слабкості для вістря кинджала! — засміявся другий голос.

— І таке зручне місце, — зауважив ще хтось. — Загадкові трупи в цьому нецивілізованому форпості вважаються не більшою неприємністю, ніж клопіт для служниць, що прибирають кімнати!

Кремезний Елделюк гучно розреготався. Жахливе завдання було нарешті виконане; вони могли нарешті покинути цю безплідну замерзлу пустелю й повернутися додому.

Хода Кессела була бадьорою, поки він ішов через селище Східна Гавань до стодоли, де стояли коні магів. Він відчував, що статус мага змінить кожен аспект його повсякденного життя, наче якась містична сила нарешті влилася в його раніше бездарну натуру.

Він тремтів у передчутті влади, яка тепер належатиме йому.

Вуличний кіт перебіг йому дорогу, кинувши насторожений погляд. Примружившись, Кессел озирнувся, щоб перевірити, чи ніхто не спостерігає.

— Чому б ні? — пробурмотів він. Направивши вбивчий палець на kota, він вимовив слова заклинання, щоб викликати спалах енергії. Побачивши ці приготування, перелякана тварина кинулася навіки, але жоден магічний розряд не вразив її і навіть не впав поруч.

Кессел подивився на свій обпалений кінчик пальця й замислився, що він зробив не так.

Проте він не надто засмутився. Його власний почорнілий ніготь був найсильнішим ефектом, якого він коли-небудь досягав від цього конкретного заклинання.

2. На берегах Мер-Дуалдону

Галфлінг Реджіс, єдиний представник свого народу на сотні миль навколо, зчепив пальці за головою і відкинувся на моховиту кору стовбура. Реджіс був невисоким навіть за мірками своєї мініатюрної раси: кучеряві каштанові пасма ледь сягали позначки у три фути, проте живіт був помітно округлим через любов до доброї трапези — або й кількох поспіль, якщо випадала така нагода.

Крива палиця, що правила йому за вудку, стирчала над ним, затиснута між пухнастими пальцями ноги, і зависла над тихим плесом озера, яке ідеально віддзеркалювалося у гладі Мер-Дуалдону. Легкі брижі прокотилися поверхнею, коли пофарбований у червоне дерев'яний поплавець почав ледь помітно танцювати. Волосінь підпливла до берега й мляво зависла у воді, тож Реджіс не міг відчутти, як риба об'їдає наживку. За лічені секунди гачок був порожній, проте галфлінг про це не знав — мине ще кілька годин, перш ніж він зволить перевірити снасть. Втім, його б це навряд чи засмутило.

Ця вилазка була для задоволення, а не для роботи. Наближалася зима, і Реджіс розсудив, що це може бути його останній вихід до озера цього року; він не визнавав зимової риболовлі, як деякі фанатично жадібні люди з Десяти Міст. Крім того, галфлінг уже мав достатній запас кістки з чужих уловів, щоб забезпечити собі роботу на всі сім місяців снігів. Він був справжньою гордістю своєї не надто амбітної раси: вибудовував власну маленьку цивілізацію в краї, де її не існувало, за сотні миль від найвіддаленішого поселення, яке можна було б назвати містом. Інші галфлінги ніколи не забиралися так далеко на північ навіть улітку, віддаючи перевагу комфорту південних широт. Реджіс і сам би залюбки спакував речі й повернувся на південь, якби не одна невелика проблема з певним очільником відомої гільдії злодіїв.

Поруч із галфлінгом лежав чотиридюймовий брусок «білого золота» та кілька тонких інструментів для різьблення. Початок кінської морди вже трохи порушив квадратну форму заготовки. Реджіс збирався попрацювати над фігуркою під час риболовлі.

Реджіс збирався зробити багато речей.

— Надто гарний день, — виправдовувався він; це було пояснення, яке ніколи йому не набридало. Та цього разу, на відміну від багатьох інших, воно звучало правдиво. Здавалося, погодні демони, що залізною волею тримали цей суворий край, пішли у відпустку або ж просто збирали сили для лютої зими. Результатом став осінній день, гідний цивілізованих земель півдня. Рідкісний день для краю, що отримав назву Долина Крижаного Вітру — назву, цілком виправдану східними бризами, що приносили крижане повітря з Льодовика Регед. Навіть у ті поодинокі дні, коли вітер змінювався, полегшення було мало, бо на півночі та заході Десять Міст межували з милями порожньої тундри та криги Моря Рухомого Льоду. Тільки південні вітри обіцяли тепло, але будь-який потік повітря з того напрямку зазвичай блокували високі піки Хребта Світу.

Якийсь час Реджісу вдавалося тримати очі розплющеними, розглядаючи крізь пухнасте гілля смерек білі хмаринки, що пливли небом. Сонце проливало золоте тепло, і галфлінг час від часу навіть думав зняти жилет. Проте щойно хмара закривала сонячні промені, Реджіс згадував, що в тундрі зараз вересень. За місяць випаде сніг. За два — дороги на

захід і південь до Лускана, найближчого до Десяти Міст міста, стануть непрохідними для будь-кого, крім дуже витривалих або дуже дурних.

Реджіс поглянув на довгу затоку. Решта мешканців Десяти Міст теж користувалася погодою; рибальські човни вийшли в море цілою флотилією, штовхаючись і маневруючи один між одним у пошуках «рибних місць». Хоч би скільки він це спостерігав, людська жадібність завжди вражала Реджіса. Там, на півдні, в Калімшані, галфлінг швидко просувався кар'єрними сходами до посади помічника магістра в одній із найвпливовіших гільдій злодіїв портового міста Калімпорт. Але, як він це бачив, людська жадібність обірвала його кар'єру. Його гільдмастер, паша Пук, мав чудову колекцію рубінів — щонайменше дюжину, — чиї грані були настільки майстерно виточені, що здавалося, ніби вони гіпнотизують кожного, хто на них дивиться. Реджіс захоплювався цим мерехтливим камінням щоразу, коли Пук виставляв їх напоказ. Зрештою, він взяв лише один. Досі галфлінг не міг збагнути, чому паша, у якого лишилося ще одинадцять, так сильно на нього розлютився.

— Ох уже ця людська жадібність, — казав Реджіс щоразу, коли люди паші з'являлися в черговому місті, яке галфлінг обирав собі за дім, змушуючи його тікати все далі у вигнання. Але він не згадував цю фразу вже півтора року — відтоді, як прибув до Десяти Міст. Руки Пука були довгими, але це прикордонне поселення посеред найбільш негостинного і дикого краю було ще далі, тож Реджіс був цілком задоволений безпекою свого нового притулку. Тут були багатства, а для тих, хто був достатньо вправним і талановитим, щоб стати скраймшандером — тим, хто перетворює схожу на слонову кістку голову головолоба на витвір мистецтва, — можна було забезпечити собі комфортне життя мінімальними зусиллями.

І оскільки вироби з Десяти Міст швидко ставали хітом на півдні, галфлінг мав намір струсити з себе звичну млявість і перетворити своє нове ремесло на процвітаючий бізнес.

Колись.

Дрізт До'Урден біг беззвучно; його м'які чоботи ледь збурювали пил. Він тримав каптур свого коричневого плаща низько насунутим на хвилі білого як сніг волосся і рухався з такою невимушеною грацією, що сторонній спостерігач міг би прийняти його за ілюзію, гру світла у коричневому морі тундри.

Темний ельф щільніше загорнувся у плащ. Під сонячним світлом він почувався таким же вразливим, як людина в нічній темряві. Двісті років життя на глибині багатьох миль під землею неможливо було стерти п'ятьма роками перебування на освітленій сонцем поверхні. Донині сонячне світло виснажувало його, викликаючи запаморочення.

Але Дрізт подорожував усю ніч і був змушений продовжувати шлях. Він уже запізнювався на зустріч із Бренором у долині дварфів, і він бачив знаки.

Олені почали осінню міграцію на південний захід до моря, проте за стадом не було видно жодного людського сліду. Печери на північ від Десяти Міст, які завжди були місцем зупинки для кочових варварів на їхньому шляху назад до тундри, навіть не були заповнені запасами для племен перед їхнім довгим переходом. Дрізт розумів наслідки. У звичайному житті варварів виживання племені залежало від того, чи йдуть вони за стадом оленів. Очевидна відмова від традиційного укладу була більше ніж тривожною.

І Дрізт чув бойові барабани.

Їхній приглушений рокіт котився порожньою рівниною, наче далекий грім, ритмами, які зазвичай розпізнавали лише інші варварські племена. Але Дрізт знав, що вони провіщали. Він був спостерігачем, який розумів цінність знань про друга чи ворога, і часто використовував свої навички потайливості, щоб стежити за повсякденним життям і традиціями гордих мешканців Долини Крижаного Вітру — варварів.

Дрізт пришвидшив темп, виснажуючи себе до межі витривалості. За п'ять коротких років він звик до клаптика поселень, відомих як Десять Міст, і до людей, які там жили. Як і багато інших вигнанців, що врешті оселилися тут, дроу не знайшов притулку ніде інде у Королівствах. Навіть тут більшість його лише терпіла, але у мовчазному братерстві ізгоїв мало хто його чіпав. Йому пощастило більше за інших: він знайшов кількох друзів, які змогли подивитися за межі його походження і побачити його справжню суть.

З тривогою темний ельф мружився на Кельвінів Кромлех — самотню гору, що позначала вхід до скелястої долини дварфів між Мер-Дуалдоном і Лак-Дінешер. Але його фіолетові мигдалеподібні очі — дивовижні органи зору, що вночі могли позмагатися з очима сови — не могли пробити серпанок денного світла, щоб точно визначити відстань.

Він знову сховав голову під каптур, віддаючи перевагу бігу наосліп перед запамороченням від тривалого перебування на сонці, і занурився у темні спогади про Мензоберранзан — позбавлене світла підземне місто своїх предків. Ельфи-дроу колись теж ходили поверхню світу, танцюючи під сонцем і зірками зі своїми світлошкірими родичами. Проте темні ельфи були підступними, безжальними вбивцями, чия жорстокість виходила за межі терпіння навіть їхньої зазвичай поблажливої рідні. І у неминучій війні ельфійських народів дроу були загнані в нутрощі землі. Там вони знайшли світ темних таємниць і темної магії та залюбки залишилися там. Протягом століть вони процвітали і знову зміцніли, опанувавши загадкову магію. Вони стали могутнішими навіть за своїх родичів з поверхні, для яких заняття магичним мистецтвом під життєдайним теплом сонця були радше хобі, ніж необхідністю.

Як раса, дроу втратили будь-яке бажання бачити сонце і зірки. І їхні тіла, і розум пристосувалися до глибин, і, на щастя для всіх, хто живе під відкритим небом, злісні темні ельфи були цілком задоволені своїм перебуванням під землею, лише зрідка виходячи на поверхню для набігів і грабунків. Наскільки знав Дрізт, він був єдиним представником свого народу, який жив на поверхні. Він навчився певною мірою терпіти світло, але все ще страждав від спадкової слабкості, яку воно накладало на його рід.

Та навіть зважаючи на його вразливість вдень, Дрізт був обурений власною необережністю, коли два схожі на ведмедів тундрових єті — чие кудлате хутро все ще зберігало літній коричневий колір — раптово постали перед ним.

На палубі одного з рибальських човнів піднявся червоний прапор — знак улову. Реджіс спостерігав, як він підіймається все вище й вище.

— Чотирифутовий, не менше, — схвально пробурмотів галфлінг, коли прапор зупинився трохи нижче реї щогли. — У чиємусь домі сьогодні будуть співи!

Другий корабель стрімко підплив до того, що подав сигнал, і з розгону врізався у пришвартоване судно. Екіпажі обох негайно вихопили зброю і приготувалися до сутички, хоча кожен залишався на своєму кораблі. Оскільки між Реджісом і човнами була лише тиха вода, він чітко чув крики капітанів.

— Ей, ти вкрав мій улов! — проревів капітан другого судна.

— Та ти від води очманів! — відпарував капітан першого. — Нічого подібного! Цю рибу ми чесно підсікли й чесно витягли! А тепер забирайся на своєму смердючому кориті, поки ми не викинули тебе за борт!

Як і слід було чекати, команда другого судна перемахнула через поруччя і замахнулася зброєю ще до того, як капітан першого встиг домовити.

Реджіс знову перевів погляд на хмари; суперечка на човнах його не цікавила, хоча звуки битви, безумовно, заважали відпочивати. Такі чвари були звичною справою на озерах — завжди через рибу, особливо якщо хтось витягав велику особину. Зазвичай вони не були надто серйозними: більше галасу й парирування, ніж справжньої бійки, і лише зрідка когось важко ранили або вбивали. Проте бували й винятки. В одній сутичці, де зійшлося не менше сімнадцяти човнів, три повні команди й половина четвертої були вирізані й залишені плавати в закривавленій воді. Того ж дня те саме озеро, найпівденніше з трьох, змінило свою назву з Деллон-Лун на Червоні Води.

— Ох, рибки маленькі, скільки ж клопоту ви приносите, — тихо пробурмотів Реджіс, роздумуючи про іронію хаосу, який срібляста риба вносила в життя жадібних мешканців Десяти Міст. Ці десять громад завдячували самим своїм існуванням головолобу — рибі з величезною головою завбільшки з кулак і кістками, що за щільністю нагадували вишукану слонову кістку. Ці три озера були єдиними місцями у світі, де водилася ця цінна риба, і хоча регіон був безплідним і диким, кишів потворами та варварами, а шторми тут могли зрівняти із землею найміцніші будівлі, приманка швидкого збагачення вабила сюди людей із найвіддаленіших куточків Королівств.

Втім, стільки ж людей неминуче покидало ці краї. Долина Крижаного Вітру була похмурою, безбарвною пусткою з нещадною погодою та незліченними небезпеками. Смерть була частим гостем у селищах, вистежуючи кожного, хто не міг протистояти суворим реаліям Долини.

Попри це, міста значно розрослися за століття, що минуло з моменту відкриття головолобів. Спочатку дев'ять селищ на озерах були не більше ніж халупами, де окремі відчайдухи забивали собі місце біля вдалої ополонки. Десяте селище, Брін-Шандер, хоча тепер і було огороженим стінами гамірним поселенням на кілька тисяч мешканців, колись було просто порожнім пагорбом із самотньою хатиною, де рибалки зустрічалися раз на рік, щоб обмінятися історіями та товарами з торговцями з Лускана.

У ті ранні дні Десяти Міст човен на озерах, чиї води цілий рік були достатньо холодними, щоб за лічені хвилини вбити будь-кого, кому не пощастило випасти за борт, був рідкісним видовищем. Але тепер кожне місто на озерах мало флот вітрильників під власним прапором. Таргос, найбільше з рибальських міст, міг виставити на Мер-Дуалдон понад сотню суден, деякі з яких були двощогловими шхунами з екіпажем у десять і більше осіб.

З боку суден, що зчепилися в бою, пролунав передсмертний крик, і дзенькіт сталі об сталь посилювався. Реджіс замислився, і не вперше, чи не краще було б людям Десяти Міст без цієї проблемної риби.

Галфлінг мусив визнати, що Десять Міст стали для нього надійною гаванню. Його вправні, спритні пальці легко пристосувалися до інструментів скраймшандера, і його навіть обрали речником ради одного з селищ. Щоправда, Самотній Ліс був найменшим і найпівнічнішим із десяти міст — місцем, де переховувалися «ізгої серед ізгоїв», — але Реджіс усе одно вважав своє призначення честю. Це було також зручно. Як єдиний справжній різьбяр у

Самотньому Лісі, Реджіс був єдиною людиною в місті, яка мала причину чи бажання регулярно подорожувати до Брін-Шандера — головного поселення та ринкового центру Десяти Міст. Це виявилось неабияким благом для галфлінга. Він став головним кур'єром, який доставляв улови рибалок Самотнього Лісу на ринок за комісію, що дорівнювала десятій частині товару. Самого цього було достатньо, щоб він не мав дефіциту в кістці для безбідного життя.

Раз на місяць у літній сезон і раз на три місяці взимку, якщо дозволяла погода, Реджіс мав відвідувати засідання ради та виконувати свої обов'язки речника. Ці зустрічі відбувалися в Брін-Шандері, і хоча зазвичай вони зводилися до дріб'язкових суперечок між селищами за рибальські території, тривали вони зазвичай лише кілька годин. Реджіс вважав свою присутність там малою ціною за збереження монополії на поїздки до південного ринку.

Бійка на човнах невдовзі скінчилася — загинув лише один чоловік, — і Реджіс знову поринув у тихе споглядання хмар. Галфлінг озирнувся на десятки низьких дерев'яних хатин, розкиданих серед густих рядів дерев, що утворювали Самотній Ліс. Попри репутацію його мешканців, Реджіс вважав це місто найкращим у регіоні. Дерев певною мірою захищали від виття вітру та слугували добрими кутовими стовпами для будинків. Лише відстань від Брін-Шандера заважала місту в лісі стати більш впливовим членом Десяти Міст.

Раптом Реджіс витягнув з-під жилета рубінову підвіску і вп'явся поглядом у дивовижний дорогоцінний камінь, який він привласнив у свого колишнього господаря за тисячу миль звідси, на півдні, в Калімпорті.

— Ох, Пук, — промовив він, — якби ти тільки міг бачити мене зараз.

Ельф потягнувся до двох скімітарів на стегнах, але еті наблизилися надто швидко. Інстинктивно Дрізт розвернувся вліво, підставляючи протилежний бік під напад найближчого монстра. Його права рука виявилася безпорадно притиснутою до тулуба, коли еті обхопив його своїми величезними лапами, але йому вдалося звільнити ліву руку настільки, щоб вихопити другу зброю. Ігноруючи біль від обіймів чудовиська, Дрізт міцно впер руків'я скімітара в стегно і дозволив другому монстру, що кинувся в атаку, самому напоротися на вигнуте лезо.

У передсмертній агонії другий еті відсахнувся, потягнувши скімітар за собою.

Перший монстр повалив Дрізта на землю своєю вагою. Дроу відчайдушно намагався вільною рукою не підпустити смертоносні зуби до свого горла, але знав, що це лише питання часу, коли сильніший ворог його доб'є.

Раптом Дрізт почув різкий хрускіт. Еті сильно здригнувся. Його голова дивно перекосилася, а цівка крові та мізків хлинула на обличчя над чолом.

— Запізнився ти, ельфе! — пролунав грубий, знайомий голос. Бренор Батлхаммер пройшов прямо по спині свого мертвого ворога, не звертаючи уваги на те, що важкий монстр лежить на його другові-ельфі. Попри незручність, вигляд довгого, гострого, неодноразово зламаного носа дварфа та його посивілої, але все ще вогненно-руді бороди став для Дрізта справжнім порятунком. — Знав я, що знайду тебе в халепі, як тільки піду шукати!

Усміхаючись із полегшенням, а також із дивних манер цього неймовірного дварфа, Дрізт примудрився виповзти з-під монстра, поки Бренор намагався витягнути свою сокиру з товстого черепа.

— Голова міцна, як замерзлий дуб! — пробурчав дварф. Він уперся ногами за вухами єті й могутнім ривком витягнув сокиру. — До речі, де це твоє кошенья?

Дрізт хвильку понишпорив у сумці й витягнув маленьку оніксову статуетку пантери.

— Я б не називав Гвенвівар кошеньям, — сказав він із ніжною пошаною. Він покрутив фігурку в руках, обмацуючи складні деталі роботи, щоб переконатися, що вона не пошкодилася під час падіння під єті.

— Пхе, кішка є кішка! — наполягав дварф. — І чому її немає поруч, коли вона тобі потрібна?

— Навіть магічній тварині потрібен відпочинок, — пояснив Дрізт.

— Пхе, — знову пирхнув Бренор. — Поганий той день, коли дроу — та ще й слідопит, до того ж! — дозволяє двом паршивим тундровим єті застати себе зненацька на відкритій рівнині! — Бренор лизнув закривавлене лезо сокири, а потім з огидою сплюнув. — Паскудні бестії! Їх навіть з'їсти не можна, клятих! — Він встромив сокиру в землю, щоб очистити лезо, і почимчикував у бік Кельвінового Кромлеха.

Дрізт поклав Гвенвівар назад у сумку і пішов забирати свій скімітар у другого монстра.

— Йди вже, ельфє, — прикрикнув дварф. — Нам ще п'ять миль дороги, а то й більше!

Дрізт похитав головою і витер закривавлене лезо об хутро вбитої потвори.

— Іди собі, Бреноре Батлхаммер, — прошепотів він із посмішкою. — І знай на свою втіху, що кожен монстр на нашому шляху добре запам'ятає твою ходу і надійно сховає свою голову!

3. Медова зала

За багато миль на північ від Десяти Міст, крізь безкрайню тундру до найпівнічнішого краю суходолу всіх Королівств, зимові заморозки вже вкрили землю білястою глазур'ю. Тут не було ні гір, ні дерев, які могли б затримати крижані укуси неблаганного східного вітру, що ніс холодне повітря з Льодовика Регед. Велетенські айсберги Моря Рухомого Льоду повільно дрейфували повз берег; вітер завивав на їхніх високих верхівках, похмуро нагадуючи про наближення зими. І все ж кочові племена, що проводили тут літо разом із оленями, не вирушили слідом за міграцією стада на південний захід уздовж узбережжя, до більш гостинного моря на південній стороні півострова.

Непохитну рівнинність горизонту порушував лише один невеликий куточок — поодинокі поселення, найбільше зібрання варварів у цих північних краях за останні сто років. Щоб розмістити вождів усіх племен, кілька наметів з оленьчих шкур було розставлено колом, і кожен із них оточувало власне кільце вогнищ. У центрі цього кола височіла величезна споруда з оленьчих шкур — зала, здатна вмістити кожного воїна племен. Одноплемінники називали її Хенгорот, «Медова зала», і для північних варварів це було священне місце, де їжа та напої розділялися в тостах на честь Темпоса, бога битви.

Вогнища ззовні зали цієї ночі горіли приглушено, адже короля Хефстаага та плем'я Лося, що мали прибути останніми, чекали в таборі ще до заходу місяця. Усі варвари, які вже

зібралися в поселенні, перебували всередині Хенгорота, де вже почалися передрадові святкування. Великі кубки з медом стояли на кожному столі, і дедалі частіше спалахували добродушні змагання в силі. Хоча племена часто воювали між собою, у Хенгороті всі чвари відкладалися вбік.

Король Беорг, міцний чоловік із розпатланим світлим волоссям, бородою, що вже почала сивіти, та глибокими зморшками досвіду на засмаглому обличчі, урочисто стояв за головним столом. Як представник свого народу, він тримався рівно й прямо, гордо розправивши широкі плечі. Варвари Долини Крижаного Вітру були на цілу голову вищими за середньостатистичного мешканця Десяти Міст, наче виростаючи такими, щоб відповідати неосяжним просторам порожньої тундри.

Вони справді були багато в чому схожі на свою землю. Як і ґрунт, яким вони блукали, їхні зазвичай бородаті обличчя були побурілими від сонця та посіченими постійним вітром, що надавало їм шкірястого, загартованого вигляду — похмурої, безвиразної маски, що не обіцяла привітності чужинцям. Вони зневажали мешканців Десяти Міст, вважаючи їх слабкими мисливцями за багатством, позбавленими будь-яких духовних цінностей.

Проте один із таких мисливців стояв зараз серед них у їхній найшанованішій залі зборів. Поруч із Беоргом перебував де Бернезан, темноволосий південець, єдина людина в приміщенні, що не народилася й не виросла в лавах варварських племен. Непоказний де Бернезан тримав плечі по-захисному згорбленими, нервово озираючись по залі. Він чудово розумів, що варвари не надто люблять чужинців і що будь-хто з них, навіть наймолодший слуга, міг би переламати його навпіл легким порухом своїх величезних рук.

— Тримайся впевнено! — наставляв південця Беорг. — Сьогодні ти підніматимеш кубки з медом разом із племенем Вовка. Якщо вони відчують твій страх... — Решту він залишив невимовленою, але де Бернезан добре знав, як варвари чинять зі слабкістю. Маленький чоловік зробив заспокійливий глибокий вдих і розправив плечі.

Та Беорг і сам нервував. Король Хефстааг був його головним суперником у тундрі, командуючи силою такою ж відданою, дисциплінованою та численною, як і його власна. На відміну від звичних варварських набігів, план Беорга передбачав повне підкорення Десяти Міст, поневолення вцілілих рибалок і безбідне життя за рахунок багатств, які ті видобували з озер. Беорг бачив у цьому можливість для свого народу покинути хитке кочове існування й знайти дещицю розкоші, якої вони ніколи не знали. Тепер усе залежало від згоди Хефстаага — жорстокого короля, якого цікавила лише особиста слава та тріумфальна здобич. Беорг розумів, що навіть якщо перемогу над Десятьма Містами буде здобуто, йому рано чи пізно доведеться розібратися із суперником, який не захоче полишити палку жагу до крові, що привела його до влади. Але це був міст, який королю племені Вовка доведеться перейти пізніше; головним питанням зараз було саме завоювання, і якщо Хефстааг відмовиться, менші племена розділяться у своїй вірності між ними двома. Війна могла спалахнути вже наступного ранку. Це стало б катастрофою для всього народу, адже навіть ті варвари, що вижили б у перших битвах, прирекли б себе на жорстоку боротьбу з зимою: олені давно пішли на південні пасовища, а печери вздовж шляху не були підготовлені й заповнені запасами. Хефстааг був хитрим лідером; він знав, що тепер, коли час згаяно, племена змушені йти за початковим планом, але Беорг гадав, які умови виставить його суперник.

Беорга втішало те, що між зібраними племенами не спалахнуло жодних серйозних конфліктів, і цієї ночі, коли всі вони зустрілися в спільній залі, панувала братерська та

весела атмосфера, а кожна борода в Хенгороті була в медовій піні. Беорг зробив ставку на те, що племена можна об'єднати спільним ворогом і обіцянкою тривалого процвітання. Поки що... все йшло добре.

Але цей варвар, Хефстааг, залишався ключем до всього.

Під ритмічним маршем загону Хефстаага двигтіла земля. Сам величезний одноокий король очолював ходу; його широкі, розмашисті кроки були притаманні кочівникам тундри. Заінтригований пропозицією Беорга і занепокоєний раннім приходом зими, суворий король вирішив іти прямо крізь холодні ночі, зупиняючись лише на короткий перепочинок для їжі та сну. Хоча Хефстааг був відомий насамперед своєю лютою майстерністю в бою, він був лідером, який ретельно зважував кожен свій крок. Цей вражаючий марш мав додати поваги його народу в очах воїнів інших племен, а Хефстааг завжди вмів миттєво скористатися будь-якою перевагою.

Не те щоб він очікував якихось неприємностей у Хенгороті. Він щиро поважав Беорга. Двічі він зустрічався з королем племені Вовка на полі честі, і жодного разу не зміг здобути перемоги. Якщо план Беорга виявиться таким багатообіцяючим, як здавалося спочатку, Хефстааг погодиться, наполягаючи лише на рівному розподілі лідерства зі світловолохим королем. Його не надто тішила думка про те, що одноплемінники, підкоривши міста, припинять кочувати й задовольняться торгівлею рибою, але він був готовий дозволити Беоргу його фантазії, якщо вони принесуть йому азарт битви та легку перемогу. Нехай спочатку буде взята здобич і забезпечено тепло на довгу зиму, а вже потім він змінить початкову угоду й перерозподілить награване.

Коли в полі зору з'явилися вогні табору, загін пришвидшив крок.

— Співайте, мої горді воїни! — скомандував Хефстааг. — Співайте на повні груди! Нехай ті, хто зібрався там, затремтять, чуючи наближення племені Лося!

Беорг прислухався, очікуючи прибуття Хефстаага. Добре знаючи тактику свого суперника, він анітрохи не здивувався, коли з нічної темряви долинули перші ноти «Пісні Темпоса». Світловолохий король відреагував миттєво: він заскочив на стіл і закликав зібрання до тиші.

— Схаменіться, люди півночі! — вигукнув він. — Слухайте виклик пісні!

У Хенгороті миттєво знялася метушня: чоловіки зривалися зі своїх місць, поспішаючи приєднатися до лав своїх племен. Кожен голос піднявся у спільному приспіві до бога битви, оспівуючи подвиги доблесті та славу смерть на полі честі.

Цей вірш навчали кожного варварського хлопчика з того часу, як він міг вимовити перші слова, адже «Пісня Темпоса» вважалася мірилом сили племені. Єдиною відмінністю в словах між племенами був приспів, який ідентифікував співаків. Саме тут воїни співали на межі можливостей, бо виклик пісні полягав у тому, щоб визначити, чий заклик бог битви Темпос почує найвиразніше.

Хефстааг привів своїх людей до самого входу в Хенгорот. Усередині зали голоси племені Вовка вочевидь перекривали інші, але воїни Хефстаага за силою голосу не поступалися людям Беорга.

Одне за одним менші племена затихали, поступаючись домінуванню Вовка та Лося. Змагання між двома племенами тривало ще багато хвилин — жодне не хотіло поступатися першістю в очах свого божества. Усередині медової зали чоловіки переможених племен

нервово клали руки на зброю. Не одна війна спалахувала на рівнинах лише тому, що пісенний виклик не міг визначити явного переможця.

Нарешті клапоть намету відхилився, пропускаючи прапороносця Хефстаага — юнака, високого й гордого, з уважними очима, які ретельно зважували все навколо й зовсім не відповідали його віку. Він підніс до губ ріг із китової кістки й просурмив чисту ноту. Одночасно, згідно з традицією, обидва племені припинили спів.

Прапороносець пройшов через залу до короля-господаря; він ні разу не зморгнув і не відвів погляду від величного обличчя Беорга, хоча той бачив, що юнак помічає найменші зміни в його виразі. «Хефстааг добре обрав свого вісника», — подумав Беорг.

— Славний королю Беоргу, — почав прапороносець, коли вщухла вся метушня, — та інші зібрані королі. Плем'я Лося просить дозволу увійти до Хенгорота й розділити з вами мед, аби ми могли разом підняти тост за Темпоса.

Беорг ще трохи повивчав вісника, випробовуючи, чи зможе він похитнути спокій юнака несподіваною затримкою.

Але вісник не кліпнув і не відвів проникливого погляду, а його щелепа залишалася твердою та впевненою.

— Дозволю, — відповів вражений Беорг. — І вітаю вас. — А потім пробурмотів собі під ніс: — Шкода, що Хефстааг не має твого терпіння.

— Я оголошую Хефстаага, короля племені Лося! — гучним і чистим голосом вигукнув вісник. — Сина Гротульфа Сильного, сина Ангаара Хороброго; тричі вбивцю великого ведмеда; двічі завойовника Термалейна на півдні; що вбив Раага Донінга, короля племені Ведмеда, у поєдинку одним ударом... — (це викликало невдоволене ворухіння серед людей племені Ведмеда, а особливо у їхнього короля Гаальфдана, сина Раага Донінга). Вісник продовжував ще багато хвилин, перераховуючи кожен подвиг, кожную почесність і кожен титул, накопичений Хефстаагом за його довгу й славетну кар'єру.

Оскільки пісенний виклик був змаганням між племенами, перелік титулів та подвигів був особистим змаганням між чоловіками, особливо королями, чия доблесть і сила безпосередньо відображалися на їхніх війнах. Беорг побоювався цієї миті, бо список його суперника перевершував навіть його власний. Він знав, що однією з причин, чому Хефстааг прибув останнім, було бажання представити свій список усім присутнім — людям, які вже чули глашатая самого Беорга на приватних аудієнціях під час їхнього прибуття кілька днів тому. Перевага короля-господаря полягала в тому, що його список зачитували кожному племені, тоді як вісники прибулих королів зверталися лише до тих племен, що вже були на місці в момент їхнього приїзду. З'явившись останнім, коли всі племена вже зібралися разом, Хефстааг знівелював цю перевагу.

Нарешті прапороносець закінчив і пройшов через залу, щоб притримати полог намету для свого короля. Хефстааг впевнено рушив через Хенгорот назустріч Беоргу.

Якщо список звитяг Хефстаага вразив присутніх, то його вигляд точно нікого не розчарував. Рудобородий король був майже сім футів заввишки, а його кремезна статура затьмарювала навіть статуру Беорга. Хефстааг з гордістю носив свої бойові шрами. Одне його око вирвав рогами олень, а ліва рука була безповоротно понівечена після сутички з білим ведмедем. Король племені Лося бачив більше битв, ніж будь-хто в тундрі, і, судячи з усього, був готовий і прагнув битися ще в багатьох інших.

Два королі суворо дивилися один на одного; жоден не кліпнув і не відвів погляду ні на мить.

— Вовк чи Лось? — нарешті запитав Хефстааг; це було традиційне питання після пісенного виклику, що не виявив переможця.

Беорг ретельно підбирав слова для належної відповіді.

— Гідна зустріч і гідна боротьба, — сказав він. — Нехай вирішують лише чуйні вуха Темпоса, хоча самому богу буде важко зробити такий вибір.

Коли формальностей було дотримано, напруга зникла з обличчя Хефстаага. Він широко всміхнувся супернику.

— Вітаю, Беоргу, королю племені Вовка. Приємно стояти перед тобою і не бачити власної крові на вістрі твого смертоносного списа!

Дружні слова Хефстаага застали Беорга зненацька. Він і сподіватися не міг на кращий початок військової ради. Він відповів на комплімент із таким самим запалом:

— Як і мені — не ухилятися від точного удару твоєї нещадної сокири!

Посмішка миттєво зникла з обличчя Хефстаага, коли він помітив темноволосого чоловіка поруч із Беоргом.

— Яке право, за доблестю чи за кров'ю, має цей слабкодушкий південець перебувати в медовій залі Темпоса? — зажадав відповіді рудобородий король. — Його місце серед йому подібних, або, в кращому разі, з жінками!

— Стримай гнів, Хефстаагу, — пояснив Беорг. — Це де Бернезан, людина, дуже важлива для нашої перемоги. Інформація, яку він приніс, безцінна; він прожив у Десяти Містах понад дві зими.

— Тоді яка його роль зараз? — наполягав Хефстааг.

— Він приніс відомості, — повторив Беорг.

— Це вже в минулому, — відрізав Хефстааг. — Чим він корисний нам тепер? Він точно не зможе битися пліч-о-пліч із такими воїнами, як ми.

Беорг кинув погляд на де Бернезана, придушуючи власну зневагу до пса, який зрадив свій народ у жалюгідній спробі набити кишені.

— Захищай себе, південцю. І нехай Темпос знайде місце на своєму полі для твоїх кісток!

Де Бернезан марно намагався витримати залізний погляд Хефстаага. Він відкашлявся і заговорив так голосно й впевнено, як тільки міг:

— Коли міста будуть підкорені, а їхні багатства захоплені, вам знадобиться той, хто знає ринок півдня. Я і є та людина.

— Яка твоя ціна? — прогарчав Хефстааг.

— Безбідне життя, — відповів де Бернезан. — Шановане становище, нічого більше.

— Пхе! — пирхнув Хефстааг. — Він зрадив своїх, він зрадить і нас!

Велетенський король вихопив сокиру з-за пояса і кинувся на де Бернезана. Беорг скривився, розуміючи, що ця критична мить може зруйнувати весь план.

Своєю понівеченою рукою Хефстааг схопив масне чорне волосся де Бернезана і смикнув голову маленького чоловіка вбік, оголюючи шию. Він з силою замахнувся сокирою, вп'явшись поглядом в обличчя південця. Але, всупереч непорушним правилам традиції, Беорг добре підготував де Бернезана до цієї хвилини. Маленького чоловічка чітко попередили: якщо він хоч трохи опиратиметься, то помре в будь-якому разі. Але якщо він прийме удар, а Хефстааг лише випробовує його, життя, ймовірно, буде збережене. Зібравши всю волю в кулак, де Бернезан втупився в Хефстаага і не здригнувся перед обличчям смерті.

В останню мить Хефстааг відвів сокиру; лезо пролетіло за волосину від горла південця. Хефстааг випустив чоловіка, але продовжував тримати його під пильним наглядом свого єдиного ока.

— Чесна людина приймає будь-який присуд обраних нею королів, — проголосив де Бернезан, намагаючись говорити якомога рівніше.

У Хенгороті пролунав загальний переможний крик, а коли він вщух, Хефстааг повернувся до Беорга.

— Хто вестиме нас? — прямо запитав велетень.

— А хто переміг у пісенному виклику? — відповів запитанням Беорг.

— Справедливо, славний королю, — Хефстааг віддав салют супернику. — Тож разом — ти і я, і нехай ніхто не посміє оскаржити нашу владу!

Беорг кивнув:

— Смерть кожному, хто наважиться!

Де Бернезан глибоко зітхнув з полегшенням і переступив з ноги на ногу, намагаючись прикритися. Якщо Хефстааг, або навіть Беорг, помітять калюжу біля його ніг, його життя точно закінчиться. Він знову нервово поворухнувся і озирнувся, з жахом зустрівшись поглядом із молодим прапороносцем. Обличчя де Бернезана зблідло в очікуванні приниження та смерті. Прапороносець несподівано відвернувся і розважливо всміхнувся, але, виявивши небачену для свого суворого народу милість, нічого не сказав.

Хефстааг підняв руки над головою, спрямувавши погляд і сокиру до стелі. Беорг миттєво вихопив свою сокиру і повторив рух.

— Темпос! — вигукнули вони в унісон.

Потім, знову глянувши один на одного, вони полоснули сокирами по передпліччях, якими тримали щити, змочуючи леза власною кров'ю. Синхронним рухом вони розвернулися і жбурнули зброю через усю залу; обидві сокири влучили в одне й те саме барило з медом. Ті, хто стояв найближче, миттєво схопили кубки, намагаючись зловити перші краплі меду, що витікав, освячений кров'ю їхніх королів.

— Я підготував план, чекаю на твоє схвалення, — сказав Беорг Хефстаагу.

— Згодом, шляхетний друже, — відповів одноокий король. — Нехай сьогоднішня ніч буде часом пісень і напоїв на честь нашої майбутньої перемоги.

Він ляснув Беорга по плечу і підморгнув.

— Радій моєму прибуттю, бо ти був зовсім не готовий до такої зустрічі, — сказав він із гучним сміхом.

Беорг здивовано подивився на нього, але Хефстааг знову химерно підморгнув, щоб розвіяти підозри. Раптом велетень клацнув пальцями одному зі своїх підлеглих, підштовхнувши суперника ліктем, ніби залучаючи його до жарту.

— Клич дівчат! — скомандував він.

4. Кришталевий Осколок

Навколо була лише темрява.

На щастя, він не пам'ятав, що сталося і де він перебуває. Тільки темрява — милостива, заспокійлива темрява.

Потім на щоках почало розростатися пекуче відчуття холоду, позбавляючи його спокою непритомності. Поступово він змусив себе розплющити очі, але навіть коли він мружився, сліпуче сійво було занадто нестерпним.

Він лежав обличчям у снігу. Зусібіч височіли гори, чиї зазубрені піки та глибокі снігові шапки нагадали йому, де він. Його кинули на Хребті Світу. Його покинули помирати.

Коли Акару Кесселу нарешті вдалося підвести голову, вона відгукнулася пульсуючим болем. Сонце світило яскраво, але лютий холод і вихори вітру розвіювали будь-яке тепло, яке могли дати промені. У цих високогір'ях завжди панувала зима, а на Кесселі була лише тонка мантия, що зовсім не захищала від смертельних укусів холоду.

Його покинули помирати.

Він підвівся, спотикаючись, по коліно в білому порошку, і озирнувся.

Далеко внизу, у глибокій ущелині, на північ — назад до тундри та стежок, що оминали похмуре пасмо непрохідних гір, — Кессел побачив чорні цятки. То був караван магів, що розпочинав свій довгий шлях назад до Лускана. Вони обманули його. Тепер він розумів, що був лише пішаком у їхньому підступному задумі позбутися Моркая Червоного.

Елделюк, Дендібар Плямистий та інші.

Вони ніколи не збиралися давати йому титул мага.

— Як я міг бути таким дурнем? — застогнав Кессел. Образи Моркая, єдиної людини, яка коли-небудь виявляла до нього хоч краплю поваги, пронеслися в його пам'яті крізь марево провини. Він згадав усі радощі, які дозволив йому пізнати старий маг. Моркай колись перетворював його на птаха, щоб той відчув свободу польоту; і на рибу, щоб дати йому пізнати розмитий підводний світ. А він віддячив цій чудовій людині кинджалом.

Далеко на стежках маги, що від'їжджали, почули розпачливий крик Кессела, який луною відбився від гірських стін. Елделюк посміхнувся, задоволений тим, що їхній план був виконаний ідеально, і пришпорив коня.

Кессел важко брів крізь сніг. Він не знав, навіщо йде — йому не було куди податися. Для нього не було порятунку. Елделюк скинув його в чашоподібну, засипану снігом улоговину, і з пальцями, що затерпли до повної втрати чутливості, він не мав шансів вибратися.

Він знову спробував викликати магічний вогонь. Підняв розкриту долоню до неба і крізь стукіт зубів вимовив слова сили.

Нічого. Навіть струмочка диму.

Тож він знову рушив. Ноги боліли; він майже вірив, що кілька пальців на лівій нозі вже відвалилися. Але він не наважувався зняти чобіт, щоб підтвердити свої похмурі підозри.

Він почав знову обходити улоговину, йдучи тим самим слідом, який залишив після першого кола. Раптом він відчув, що звертає до центру. Він не знав чому, і у своєму маренні не зупинився, щоб з'ясувати це. Весь світ перетворився на біле марево. Застигле біле марево. Кессел відчув, що падає. Знову відчув крижаний укус снігу на обличчі. Відчув поколювання, що сигналізувало про кінець життя його нижніх кінцівок.

А потім він відчув... тепло.

Спершу ледь помітне, але воно ставало все сильнішим.

Щось кликало його. Воно було під ним, поховане під снігом, але навіть крізь крижаний бар'єр Кессел відчував життєдайне сяйво цього тепла.

Він копав. Візуально спрямовуючи руки, які не відчували власної роботи, він копав заради свого життя. І тоді він наткнувся на щось тверде і відчув, як жар посилюється. Відчайдушно відкидаючи залишки снігу, він нарешті витягнув це назовні. Він не міг збагнути, що бачить. Він списав це на марення.

У своїх замерзлих руках Акар Кессел тримав щось, що виглядало як чотиригранна бурулька. Проте її тепло перетікало в нього, і він знову відчув поколювання — цього разу воно означало відродження його кінцівок.

Кессел не мав уявлення, що відбувається, і його це зовсім не хвилювало. На цю мить він знайшов надію на життя, і цього було достатньо. Він притиснув кришталевий осколок до грудей і побрів назад до скелястої стіни долини, шукаючи найбільш захищене місце.

Під невеликим виступом, у вузькому куточку, де жар кристала відтіснив сніг, Акар Кессел пережив свою першу ніч на Хребті Світу. Його супутником був кришталевий осколок, Креншинібон — стародавній, розумний артефакт, який незліченні віки чекав у цій улоговині на появу когось такого, як він. Прокинувшись, він уже зараз обдумував методи, якими підпорядкує собі слабовільного Кессела. Це була реліквія, зачарована в найдавніші часи світу, породження темряви, загублене на століття на розпач злих владик, що прагнули його сили.

Креншинібон був загадкою, силою найтемнішого зла, що черпала свою міць із денного світла. Він був інструментом руйнування, засобом для видінь, прихистком і домом для того, хто ним володіє. Але головною серед сил Креншинібона була міць, яку він дарував своєму власникові.

Акар Кессел спав спокійно, не знаючи, що на нього чекає. Він знав лише — і лише про це дбав, — що його життя ще не скінчилося. Незабаром він дізнається справжню ціну цього. Він зрозуміє, що більше ніколи не буде грати роль маріонетки для пихатих псів на кшталт Елделюка, Дендібара Плямистого та інших.

Він стане тим Акаром Кесселом зі своїх фантазій, і всі схиляться перед ним.

— Повага, — пробурмотів він із глибини сну, який нав'язував йому Креншинібон.

Акар Кессел, тиран Долини Крижаного Вітру.

Кессел прокинувся на світанку, який, як він думав, ніколи не побачить. Кришталевий осколок зберіг його вночі, проте він зробив набагато більше, ніж просто врятував від замерзання. Того ранку Кессел почувався дивно зміненим. Минулої ночі він переймався лише тривалістю свого життя, гадаючи, як довго зможе просто виживати. Тепер же він замислився про якість свого життя. Виживання більше не було під питанням; він відчував, як у ньому пульсує сила.

Білий олень пробіг по краю улоговини.

— Оленина, — вголос прошепотів Кессел. Він вказав пальцем у бік здобичі й вимовив слова заклинання, тремтячи від збудження, коли відчув, як сила хлинула крізь його кров. Сліпуче біла блискавка вирвалася з його руки, вразивши оленя на місці.

— Оленина, — проголосив він, подумки піднімаючи тварину в повітря до себе, не задумуючись над цим актом, хоча телекінез був заклинанням, якого не було навіть у значному репертуарі Моркая Червоного, єдиного вчителя Кессела. Навіть якби осколок дозволив йому, жадібний Кессел не став би замислюватися над раптовою появою здібностей, на які, як він вважав, він давно заслуговував.

Тепер він мав їжу та тепло від осколка. Проте маг повинен мати замок, розсудив він. Місце, де він міг би без перешкод практикувати свої найтемніші таємниці. Він звернувся до осколка за відповіддю на свою дилему і виявив копію кристала, що лежала поруч із першим. Інстинктивно — як йому здалося (хоча насправді це було чергове підсвідоме навіювання Креншинібона) — Кессел зрозумів свою роль у виконанні власного бажання. Він одразу впізнав справжній Осколок за теплом і силою, що від нього виходили, але цей другий теж зацікавив його, володіючи власною вражаючою аурою могутності. Він узяв копію осколка і відніс її в центр улоговини, поклавши на глибокий сніг.

— Ibssum dal abdur, — пробурмотів він, не знаючи чому і навіть не розуміючи, що це означає.

Кессел відсахнувся, відчувши, як сила всередині копії реліквії почала розширюватися. Вона ловила сонячні промені й затягувала їх у свої глибини. Територія навколо улоговини поринула в тінь, бо кристал викрав саме денне світло. Він почав пульсувати внутрішнім ритмічним сяйвом.

А потім він почав рости.

Він розширювався біля основи, майже заповнивши улоговину, і на мить Кессел злякався, що його розчавить об скелясті стіни. І, відповідно до розширення кристала, його верхівка знялася в ранкове небо, зберігаючи пропорції відповідно до джерела живлення. Нарешті будівництво завершилося — це була точна копія Креншинібона, але велетенських розмірів.

Кришталева вежа. Якимось чином — так само як Кессел дізнався все інше про осколок — він дізнався її назву.

Крішал-Тіріт.

Кессел був би задоволений, принаймні на деякий час, залишаючись у Крішал-Тіріті й бенкетуючи за рахунок нещасних тварин, що забредали сюди. Він походив із бідних верств незамріяних селян, і хоча зовні вихвалявся амбіціями не за станом, його лякала сама суть могутності. Він не розумів, як і чому ті, хто здобув славу, піднялися над простолідом, і

навіть брехав собі, списуючи досягнення інших — і, відповідно, власну нікчемність — на випадковий вибір долі.

Тепер, коли влада була в його руках, він не мав жодного уявлення, що з нею робити.

Але Креншинібон надто довго чекав на своє повернення до життя, щоб дозволити витратити себе як мисливський будиночок для нікчемної людини. Безхребетність Кессела насправді була вигідною рисою з точки зору реліквії. З часом вона могла переконати Кессела вдатися до майже будь-яких дій за допомогою нічних послань.

І Креншинібон мав час. Артефакт прагнув знову відчути азарт завоювання, але кілька років не здавалися довгим терміном для предмета, створеного на світанку світу. Він виліпить із недолугого Кессела гідного представника своєї сили, виплекає зі слабкої людини залізну рукавицю, що нестиме його звістку про руйнування. Він робив це сотні разів під час перших битв у світі, створюючи та виховуючи найстрашніших і найжорстокіших супротивників порядку на будь-якому з планів існування.

Він міг зробити це знову.

Тієї самої ночі Кесселу, що спав у затишно облаштованому другому ярусі Крішал-Тіріта, снилися завоювання. То були не жорстокі кампанії проти міст на кшталт Лускана чи навіть бої масштабу облоги поселень Десяти Міст, а менш амбітний і реалістичніший початок його королівства. Йому наснилося, що він змусив плем'я гоблінів служити собі, зробивши їх особистим персоналом, який задовольняє всі його потреби. Коли він прокинувся наступного ранку, то згадав сон і зрозумів, що ця ідея йому до душі.

Пізніше того ранку Кессел досліджував третій рівень вежі — кімнату, схожу на всі інші, зроблену з гладенького, але міцного як камінь кришталю, проте заповнену різноманітними пристроями для спостереження. Раптом у нього виникло непереборне бажання зробити певний жест і вимовити таємне слово влади, яке, як йому здалося, він чув у присутності Моркая. Він підкорився цьому відчуттю і з подивом спостерігав, як простір у глибині одного з дзеркал раптом закрутився сірим туманом. Коли туман розсіявся, з'явилося чітке зображення.

Кессел упізнав місцевість: це була долина, яку він минув зовсім недавно, коли Елделюк, Дендібар Плямистий та інші залишили його помирати.

На зображенні вирувало життя: плем'я гоблінів працювало над облаштуванням табору. Це були, ймовірно, кочівники, бо військові загони рідко брали з собою в набіги жінок і дітей. Схили цих гір були всіяні сотнями печер, але їх не вистачало, щоб умістити всі племена орків, гоблінів, огрів та ще могутніших монстрів. Конкуренція за лігва була запеклою, і слабші племена гоблінів зазвичай витісняли на поверхню, поневолювали або вирізали.

— Як зручно, — роздумував Кессел, гадаючи, чи був сюжет його сну випадковістю, чи пророцтвом. Піддавшись черговому раптовому імпульсу, він спрямував свою волю крізь дзеркало до гоблінів. Результат його приголомшив.

Гобліни як один розвернулися в бік невидимої сили, вочевидь збентежені. Воїни з острахом вихопили кийки та сокири з кам'яними навершнями, а жінки й діти забилися в глибину групи.

Один великий гоблін, ймовірно ватажок, тримаючи кийок перед собою в захисній стійці, зробив кілька обережних кроків уперед, випередивши своїх солдатів.

Кессел почухав підборіддя, роздумуючи про межі своєї нової сили.

— Йди до мене, — покликав він ватажка гоблінів. — Ти не зможеш опірнутися!

Плем'я прибуло до улоговини трохи згодом, тримаючись на безпечній відстані, поки намагалося збагнути, що це за вежа і звідки вона взялася. Кессел дозволив їм подивуватися величі свого нового дому, а потім знову покликав вождя, змушуючи гобліна наблизитися до Крішал-Тіріта.

Проти власної волі великий гоблін вийшов із лав племені. Борючись із кожним кроком, він підійшов до самої основи вежі. Він не бачив жодних дверей, адже вхід до Крішал-Тіріта був невидимим для всіх, окрім мешканців інших світів і тих, кому Креншинібон або його власник дозволяли увійти.

Кессел провів переляканого гобліна на перший рівень споруди. Опинившись усередині, ватажок завмер як укопаний, його очі нервово бігали навколо в пошуках хоча б якогось натяку на ту нездоланну силу, що затягнула його в цю будівлю з осяйного кришталю.

Маг (титул, що по праву належав власнику Креншинібона, навіть якщо Кессел ніколи не міг заслужити його власними вчинками) дозволив нещасному створінню почекати, посилюючи його страх. Потім він з'явився нагорі сходів крізь потаємні дзеркальні двері.

Він подивився зверхньо на жалюгідне створіння і зловтішно зареготав.

Гоблін помітно затремтів, побачивши Кессела. Він відчув, як воля мага знову тисне на нього, змушуючи впасти на коліна.

— Хто я? — запитав Кессел, поки гоблін плазував і скиглив.

Відповідь ватажка була вирвана зсередини силою, якій він не міг протистояти:

— Господар.

5. Колись

Бренор піднімався кам'янистим схилом розміреними кроками, його чоботи знаходили ті самі виступи, якими він завжди користувався, сходячи на найвищу точку південного краю долини дварфів. Мешканці Десяти Міст, які часто бачили дварфа, що замислено стояв на цій верховці, прозвали цей високий кам'яний стовп у гірському хребті «Склею Бренора». Прямо під ним, на заході, мерехтіли вогні Термалейна, а за ними темніли води Мер-Дуалдона, де час від часу спалахували вогники рибальських човнів, чий вперті екіпажі відмовлялися повертатися на берег, доки не впіймають головолоба.

Дварф перебував високо над рівнем тундри, підносячись над найнижчими з незліченних зірок, що всипали нічне небо. Небесне склепіння здавалося відполірованим крижаним бризом, що віяв від самого заходу сонця, і Бренору здавалося, ніби він скинув пута земного тяжіння.

У цьому місці він знаходив свої мрії, і вони незмінно повертали його до прадавньої домівки. Мітріл-Хол, дім його батьків та їхніх предків, де ріки сяючого металу текли глибоко й повноводно, а молоти дварфських ковалів дзвеніли на славу Морадіна та Думатоїна. Бренор був лише безбородим хлопчиськом, коли його народ закопався надто глибоко в надра світу і був вигнаний темними істотами з темних дір. Тепер він був найстаршим серед живих членів свого невеликого клану і єдиним серед них, хто бачив скарби Мітріл-Холу на власні очі.

Вони облаштували свій дім у скелястій долині між двома найпівнічнішими озерами задовго до того, як будь-які люди, окрім варварів, прийшли до Долини Крижаного Вітру. Вони були лише бідною тінню колись процвітаючого дварфського суспільства — загоном біженців, побитих і зломлених втратою батьківщини та спадщини. Їхня чисельність продовжувала скорочуватися: старійшини помирали стільки ж від туги, скільки й від старості. Хоча видобуток копалин під місцевими полями був добрим, дварфи, здавалося, були приречені зникнути в небутті.

Однак, коли виникли Десять Міст, удача дварфів значно зросла. Їхня долина розташовувалася трохи на північ від Брін-Шандера, так само близько до головного міста, як і будь-яке з рибальських селищ. Люди, які часто воювали між собою та відбивалися від загарбників, охоче вимінювали товари на чудове обладунки та зброю, що їх кували дварфи.

Та навіть із покращенням життя Бренор, особливо він, жадав повернути давню славу предків. Він сприймав появу Десяти Міст лише як тимчасову відстрочку від проблеми, яка не буде розв'язана, доки Мітріл-Хол не буде відвойований і відновлений.

— Холодна ніч для такого високого місця, друже, — почувся голос ззаду.

Дварф обернувся до Дрізта До'Урдена, хоча й розумів, що дроу буде невидимим на чорному тлі Кельвінового Кромлеха. З цієї точки гора була єдиним силуетом, що розривав рівну лінію північного горизонту. Її назвали так тому, що вона нагадувала курган із навмисне складених валунів; варварські легенди стверджували, що це справді могила. Звичайно, долина, де тепер жили дварфи, зовсім не нагадувала природний ландшафт. У всіх напрямках розстигалася тундра, пласка й земляна. Але в долині лише подекуди траплялися клаптики землі серед розбитих валунів і стін із суцільного каменю. Вона та гора на її північному кордоні були єдиними об'єктами в усій Долині Крижаного Вітру з відчутною кількістю скель — наче якийсь бог помилково впустив їх сюди в перші дні творіння.

Дрізт помітив засклянілий погляд друга.

— Ти шукаєш видовищ, які бачить лише твоя пам'ять, — сказав він, добре знаючи про одержимість дварфа його давньою батьківщиною.

— Це видовище я побачу знову! — наполягав Бренор. — Ми дійдемо туди, ельфє.

— Ми навіть не знаємо дороги.

— Дороги знаходяться, — відказав Бренор. — Але не раніше, ніж почнеш їх шукати.

— Колись, мій друже, — поблажливо мовив Дрізт. Протягом тих кількох років, що вони з Бренором товаришували, дварф постійно вмовляв Дрізта супроводжувати його в подорожі на пошуки Мітріл-Холу. Дрізт вважав цю ідею безглуздою, адже ніхто з тих, з ким він розмовляв, не мав і найменшої здогадки про розташування стародавнього дому дварфів, а Бренор міг згадати лише розрізнені образи сріблястих залів. Проте дроу з розумінням ставився до найглибшого бажання свого друга і завжди відповідав на благання Бренора обіцянкою «колись».

— Зараз у нас є терміновіші справи, — нагадав Дрізт. Раніше того дня на зборах у залах дварфів дроу детально виклав свої знахідки.

— То ти впевнений, що вони прийдуть? — запитав Бренор.

— Їхня навала змусить здригнутися каміння Кельвінового Кромлеха, — відповів Дрізт, виходячи з темряви гірського силуету до свого друга. — І якщо Десять Міст не виступлять проти них єдиним фронтом, люди приречені.

Бренор присів навпочіпки і перевів погляд на південь, у бік далеких вогнів Брін-Шандера.

— Не виступлять, вперті бовдури, — пробурмотів він.

— Можливо, виступлять, якщо твій народ прийде до них.

— Ні, — прогарчав дварф. — Ми битимемося поряд із ними, якщо вони вирішать стояти разом, і тоді нехай Темпос милує варварів! Іди до них, якщо хочеш, і хай тобі щастить, але про дварфів ні слова. Подивимося, скільки мужності та клепки знайдеться у цих рибалок.

Дрізт посміхнувся іронічності відмови Брендора. Обидва вони добре знали, що дроу не довіряють і навіть відкрито не вітають у жодному з міст, окрім Самотнього Лісу, де речником був їхній друг Реджіс. Брендор помітив погляд дроу, і це завдало йому болю, як і самому Дрізту, хоча ельф стоїчно вдавав, ніби йому байдуже.

— Вони винні тобі більше, ніж коли-небудь дізнаються, — сухо констатував Брендор, співчутливо глянувши на друга.

— Вони нічого мені не винні.

Бренор похитав головою.

— Чому тобі не байдуже? — прохрипів він. — Ти вічно наглядаєш за людьми, які не проявляють до тебе ні краплі доброзичливості. Що ти їм винен?

Дрізт знизав плечима, намагаючись знайти відповідь. Брендор мав рацію. Коли дроу вперше прийшов у ці землі, єдиним, хто виявив до нього хоч якесь дружнє ставлення, був Реджіс. Він часто супроводжував і захищав галфлінга на небезпечних перших етапах подорожі із Самотнього Лісу, через відкриту тундру на північ від Мер-Дуалдона і вниз до Брін-Шандера, коли Реджіс вирушав до головного міста у справах або на засідання ради. Власне, вони й познайомилися під час одного з таких походів: Реджіс намагався втекти від Дрізта, бо чув про нього жажливі чутки. На щастя для обох, Реджіс був галфлінгом, здатним зберігати неупередженість до людей і робити власні висновки про їхній характер. Невдовзі вони стали найкращими друзями.

Але до сьогодні Реджіс та дварфи були єдиними в усьому краї, хто вважав дроу другом.

— Я не знаю, чому мені не байдуже, — чесно відповів Дрізт. Його погляд знову звернувся до думок про давню батьківщину, де вірність була лише інструментом для отримання переваги над спільним ворогом. — Можливо, тому, що я прагну бути несхожим на свій народ, — сказав він, звертаючись стільки ж до себе, скільки до Брендора. — Можливо, тому, що я *і є* несхожим на свій народ. Можливо, я ближчий до расових мешканців поверхні... принаймні я на це сподіваюся. Мені не байдуже, бо я мушу про щось піклуватися. Ти не такий вже й інший, Брендоре Батлхаммере. Нам не байдуже, аби наше власне життя не було порожнім.

Бренор зацікавлено підняв брову.

— Ти можеш заперечувати мені свої почуття до мешканців Десяти Міст, але не самому собі.

— Пхе! — пирхнув Бренор. — Авжеж, вони мені не байдужі! Моєму люду потрібна торгівля!

— Впертюх, — пробурмотів Дрізт, розуміючи всміхаючись. — А Кетті-брі? — напосідав він. — Як щодо людської дівчинки, яка залишилася сиротою після набігу на Термалейн роки тому? Тої безпритульної дитини, яку ти взяв до себе і виховав як рідну доньку?

Бренор був радий, що нічна темрява приховує його збентеження.

— Вона досі живе з тобою, хоча навіть ти мусиш визнати, що вона може повернутися до своїх. Чи не тому це так, що вона тобі не байдужа, суворий дварфе?

— Ой, стули пельку, — пробурчав Бренор. — Вона служниця, яка трохи полегшує моє життя, і не здумай розпускати тут соплі про неї!

— Впертюх, — повторив Дрізт, цього разу голосніше. У нього був ще один козир у цій розмові. — А як щодо мене? Дварфи не надто люблять світлих ельфів, не кажучи вже про дроу. Як ти виправдаєш дружбу, яку проявив до мене? Я не маю що запропонувати тобі натомість, окрім власної дружби. Чому тобі не байдуже?

— Ти приносиш мені новини, коли... — Бренор раптово замовк, усвідомивши, що Дрізт загнав його в кут.

Але дроу не став тиснути далі.

Так друзі мовчки спостерігали, як вогні Брін-Шандера гасли один за одним. Попри зовнішню грубість, Бренор розумів, наскільки правдивими були деякі звинувачення дроу; він справді почав перейматися долею людей, що оселилися на берегах трьох озер.

— Що ж ти збираєшся робити? — зрештою запитав дварф.

— Я збираюся попередити їх, — відповів Дрізт. — Ти недооцінюєш своїх сусідів, Бреноре. Вони зроблені з міцнішого матеріалу, ніж ти думаєш.

— Згоден, — мовив дварф. — Але в мене питання до їхнього характеру. Щодня ми бачимо бійки на озерах, і завжди через ту клятву рибу. Люди тримаються за свої міста, а гобліни нехай забирають інші — їм байдуже! Тепер вони мають довести мені й моїм людям, що у них є воля битися разом!

Дрізт мусив визнати правдивість спостережень Бренора. Суперництво між рибалками загострилося протягом останніх кількох років, оскільки головолоби пішли в глибші води озер і їх стало важче ловити. Співпраця між містами була на рекордно низькому рівні, оскільки кожне намагалося отримати економічну перевагу над конкурентами на своєму озері.

— За два дні в Брін-Шандері відбудеться рада, — продовжив Дрізт. — Гадаю, у нас ще є трохи часу до приходу варварів. Хоча я й побоююся затримок, не вірю, що ми зможемо зібрати речників раніше. Мені знадобиться весь цей час, щоб належним чином проінструктувати Реджіса щодо плану дій, якого він має дотримуватися перед своїми колегами, адже саме він повинен принести звістку про майбутню навалу.

— Пузочес? — пирхнув Бренор, вживаючи прізвисько, яким він нагородив Реджіса за його ненаситний апетит. — Він сидить у раді лише для того, щоб його шлунок завжди був повним! Вони слухатимуть його ще менше, ніж тебе, ельфе.

— Ти недооцінюєш галфлінга навіть більше, ніж людей Десяти Міст, — відповів Дрізт. — Завжди пам'ятай, що він має при собі той камінь.

— Пхе! Гарно огранована цяцька, і нічого більше! — наполягав Бренор. — Я бачив його на власні очі, і на мене він ніяк не діє.

— Та магія занадто тонка для очей дварфа, і, можливо, недостатньо сильна, щоб пробити твій товстий череп, — засміявся Дрізт. — Але вона там є — я бачу це чітко і знаю легенду про такі камені. Реджіс може вплинути на раду сильніше, ніж ти думаєш, і вже точно сильніше, ніж зміг би я. Будемо на це сподіватися, бо ти не гірше за мене знаєш: деякі речники неохоче пристають на будь-який план об'єднання. Хтось — через свою пихату незалежність, а хтось — через віру в те, що напад варварів на менш захищених суперників лише допоможе їхнім власним егоїстичним амбіціям. Брін-Шандер залишається ключем, але головне місто почне діяти лише тоді, коли до нього приєднаються великі рибальські міста, зокрема Таргос.

— Ти ж знаєш, що Істхейвен допоможе, — сказав Бренор. — Вони завжди за те, щоб згуртувати всі міста.

— І Самотній Ліс теж, раз Реджіс говоритиме за них. Але Кемп із Таргоса напевно вірить, що його обнесене стінами місто достатньо могутнє, щоб вистояти самотужки, тоді як його супернику, Термалейну, буде вкрай важко стримати орду.

— Він навряд чи приєднається до чогось, де бере участь Термалейн. І тоді у тебе будуть ще більші проблеми, дроу, бо без Кемпа ти ніколи не змусиш Коніг і Діневал закрити пельки!

— Але саме тут у гру вступає Реджіс, — пояснив Дрізт. — Рубін, яким він володіє, здатен на дивовижні речі, запевняю тебе.

— Знову ти про силу каменя, — пробурчав Бренор. — Але ж Пузочес стверджує, що його колишній господар мав дванадцять таких штучок. Могутня магія не виготовляється дюжинами!

— Реджіс казав, що його господар мав дванадцять *схожих* каменів, — виправив його Дрізт. — Насправді галфлінг не міг знати, чи всі дванадцять, чи хоча б один з інших, були магічними.

— Тоді з якого дива той чоловік віддав єдиний камінь сили Пузочесу?

Дрізт залишив це питання без відповіді, але його мовчання невдовзі привело Бренора до того самого неминучого висновку. Реджіс мав звичку колекціонувати речі, які йому не належали, і хоча галфлінг називав камінь подарунком...

6. Брін-Шандер

Брін-Шандер не був схожий на жодне інше поселення Десяти Міст. Його гордий вимпел майорів високо на вершині пагорба посеред сухої тундри між трьома озерами, трохи на південь від краю дварфської долини. Жоден корабель не ніс прапора цього міста, воно не мало пристаней на жодному з озер, проте ніхто не заперечував, що воно є не лише географічним вузлом регіону, а й центром усього життя.

Саме сюди прибували великі купецькі каравани з Лускана, сюди дварфи приходили на торги, і саме тут мешкала переважна більшість ремісників, різьбярів по кістці та оцінювачів виробів із головолоба. Близькість до Брін-Шандера була другим за важливістю

чинником після кількості виловленої риби, що визначав успіх і розмір рибальських міст. Таким чином, Термалейн і Таргос на південно-східних берегах Мер-Дуалдона, а також Каер-Коніг і Каер-Діневал на західному узбережжі озера Лак Діннешир — чотири міста, до яких від головного центру було менше дня подорожі, — домінували на озерях.

Високі мури оточували Брін-Шандер, слугуючи захистом стільки ж від проникливого вітру, скільки від набігів гоблінів чи варварів. Будинки всередині нагадували споруди інших міст: низькі дерев'яні будівлі, з тією лише різницею, що в Брін-Шандері вони стояли щільніше й часто були розділені на частини, щоб вмістити кілька родин. Попри тісноту, у місті відчувався певний затишок і безпека — найбільший прояв цивілізації, який можна було зустріти на чотиреста довгих і пустельних миль навколо.

Реджісу завжди подобалися звуки та запахи, що зустрічали його, коли він проходив крізь обкуті залізом дерев'яні ворота в північній стіні міста. Хоча Брін-Шандер і поступався масштабами великим містам півдня, метушня й вигуки на відкритих ринках та численні вуличні торговці нагадували йому часи в Калімпорті. І, як і в Калімпорті, на вулицях Брін-Шандера можна було побачити представників усіх народів Королівств. Високі темношкірі жителі пустель змішувалися зі світлошкірими мандрівниками з островів Муншає. Гучні вихвалювання смаглявих південців і міцних горян, що труїли байки про кохання та битви в одній із численних таверн, лунали майже на кожному розі.

І Реджіс насолоджувався цим, бо хоча місце змінилося, шум залишався незмінним. Якби він заплющив очі, підстрибуючи вузькою вулицею, він міг би майже повернути той смак до життя, який знав роки тому в Калімпорті.

Проте цього разу справа галфлінга була настільки серйозною, що вона пригнічувала навіть його вічно піднесений настрій. Жажливі новини дроу налякали його, і він нервував через роль вісника, який має доповісти про це раді.

Минувши галасливий ринковий район, Реджіс порівнявся з розкішним будинком Кассіуса, речника Брін-Шандера. Це була найбільша й найпишніша споруда в усьому Десятимісті, з колонами при вході та барельєфами на стінах. Спочатку її збудували для засідань десяти речників, але коли інтерес до рад згас, Кассіус — майстер дипломатії, що не цурався й силових методів — привласнив палац під свою офіційну резиденцію, а залу засідань переніс до порожнього складу в глухому куті міста. Кілька інших речників скаржилися на ці зміни, проте рибальські міста, хоч і могли впливати на головний центр у питаннях загального вжитку, мали мало можливостей у справі, настільки дріб'язковій для пересічного люду. Кассіус чудово розумів становище свого міста й знав, як тримати інші громади в кулаці. Ополчення Брін-Шандера могло розбити об'єднані сили будь-яких п'яти інших міст, а офіцери Кассіуса мали монополію на зв'язки з ринками півдня. Інші речники могли бурчати через зміну місця зустрічі, але залежність від Брін-Шандера не давала їм змоги діяти проти Кассіуса.

Реджіс увійшов до невеликої зали останнім. Він оглянув дев'ятьох чоловіків, що зібралися за столом, і зрозумів, наскільки він тут чужий. Його обрали речником лише тому, що в Самотньому Лісі більше нікому не було діла до ради, але його колеги здобули свої посади завдяки доблесті та героїчним вчинкам. Вони були лідерами своїх громад, людьми, що розбудовували оборону міст. Кожен із них бачив десятки битв, адже гобліни та варвари навідувалися до Десяти Міст частіше, ніж сонячні дні. Просте правило життя в Долині Крижаного Вітру свідчило: якщо не вмієш битися — не виживеш, і речники ради були одними з найвправніших бійців регіону.

Раніше Реджіс ніколи не почувався ніяково перед ними, бо зазвичай йому не було чого сказати. Самотній Ліс, затишне містечко, сховане в невеликому густому ялиновому лісі, ні від кого нічого не просило. А маючи незначний рибальський флот, воно не заважало іншим трьом містам на озері Мер-Дуалдон. Реджіс ніколи не висловлював власної думки, якщо його не змушували, і завжди голосував так, як більшість. Якщо ж голоси розділялися, він просто слідував за Кассіусом. У Десятимісті неможливо було помилитися, слідуючи за Брін-Шандером.

Та сьогодні Реджіс відчував тиск. Похмурі новини робили його вразливим перед їхньою грубою тактикою та частими спалахами гніву. Він зосередив увагу на двох найвпливовіших речниках — Кассіусі з Брін-Шандера та Кемпі з Таргоса, які сиділи на чолі прямокутного столу й розмовляли. Кемп виглядав як справжній загартований поселенець: не надто високий, але з бочкоподібними грудьми, жилавими руками та суворим виразом обличчя, що лякав і друзів, і ворогів.

Кассіус, навпаки, навряд чи скидався на воїна. Він був невеликої статури, з охайно підстриженим сивим волоссям та обличчям, на якому ніколи не було й натяку на щетину. Його великі яскраво-блакитні очі завжди випромінювали внутрішній спокій. Але кожен, хто бачив, як речник Брін-Шандера здіймає меч у бою або маневрує загонами на полі, не мав сумнівів щодо його військової майстерності чи хоробрості. Реджісу цей чоловік щиро подобався, але він завжди остерігався потрапляти в ситуації, де був би від нього залежним. Кассіус мав репутацію людини, що отримує бажане за чужий кошт.

— До порядку, — скомандував Кассіус, стукнувши молотком по столу. Речник-господар завжди відкривав засідання «Формальностями Порядку» — зачитуванням титулів та офіційних пропозицій, що мали на меті надати раді ваги, особливо вражаючи тих розбишак, які іноді представляли віддалені громади. Але тепер, коли авторитет ради занепав, ці формальності лише відтерміновували кінець засідання, на розчарування всіх десятиох речників. Як наслідок, їх щоразу скорочували, а дехто навіть пропонував скасувати їх зовсім.

Коли список нарешті було вичерпано, Кассіус перейшов до важливих справ.

— Перше питання на порядку денному, — мовив він, майже не дивлячись у папери перед собою, — стосується територіальної суперечки між містами-сестрами Каер-Конігом та Каер-Діневалом на озері Лак Діннешир. Бачу, Дорім Лугар із Каер-Коніга приніс документи, які обіцяв минулого разу. Слово надається йому. Речнику Лугаре.

Дорім Лугар, худорлявий темношкірий чоловік, чиї очі нервово бігали зусібіч, ледь не вискочив із крісла.

— У мене в руках, — закричав він, стиснувши в кулаці старий пергамент, — оригінал угоди між Каер-Конігом та Каер-Діневалом, підписаний лідерами обох міст, — він звинувачувально ткнув пальцем у бік речника Каер-Діневала, — включно з вашим власним підписом, Дженсіне Бренте!

— Угода була підписана в часи дружби та доброї волі, — заперечив Дженсін Брент, молодший золотоволосий чоловік із невинним обличчям, що часто давало йому перевагу над тими, хто вважав його наївним. — Розгорніть пергамент, речнику Лугаре, і покажіть раді. Вони побачать, що там немає жодної згадки про Істхейвен. — Він озирнувся на колег. — Істхейвен навряд чи можна було назвати навіть хутором, коли підписувалася угода про поділ озера навпіл. У них не було жодного човна, щоб спустити на воду.

— Панове речники! — закричав Дорім Лугар, виводячи декого з них зі стану апатії. Ці самі дебати домінували на останніх чотирьох радах без жодного прогресу. Питання не цікавило нікого, окрім цих двох та речника Істхейвена. — Хіба можна звинувачувати Каер-Коніг у розквіті Істхейвена? Хто міг передбачити появу Східного Шляху? — Він мав на увазі пряму й рівну дорогу, яку Істхейвен проклав до Брін-Шандера. Це був геніальний хід, що став благословенням для маленького містечка. Поєднання віддаленості та легкого доступу до головного центру зробило Істхейвен громадою, що розвивалася найшвидше в Десятимісті, а його флот уже майже зрівнявся з флотом Каер-Діневала.

— Справді, хто міг передбачити? — кинув у відповідь Дженсін Brent, і крізь його спокійну маску почало проступати роздратування. — Очевидно, що ріст Істхейвена створив для Каер-Діневала жорстку конкуренцію у південних водах, тоді як Каер-Коніг вільно плаває в північній частині. Але Каер-Коніг навідріз відмовляється переглядати умови, щоб виправити цей дисбаланс! Ми не можемо процвітати за таких обставин!

Реджіс зрозумів, що мусить діяти, поки суперечка між Brentом і Лугаром не вийшла з-під контролю. Два попередні засідання були закриті саме через їхні палкі суперечки, і Реджіс не міг дозволити раді розійтися, не дізнавшись про майбутню атаку варварів.

Він вагався, знову змушений визнати перед самим собою, що не має вибору і не може відступити від цієї термінової місії; його притулок буде знищений, якщо він промовчить. Хоча Дрізт запевняв його у силі, якою той володіє, Реджіс все ще сумнівався у справжній магії каменя. Проте через власну невпевненість — рису, притаманну малим народам — Реджіс виявив, що сліпо довіряє судженню Дрізта. Дроу був, мабуть, найбільш обізнаною особою серед усіх, кого він знав, з досвідом, що далеко виходив за межі історій, які міг розповісти сам Реджіс. Настав час для дій, і галфлінг був сповнений рішучості випробувати план ельфа.

Він стиснув пальцями маленький дерев'яний молоток, що лежав на столі перед ним. Той був незвичним на дотик, і Реджіс усвідомив, що вперше в житті тримає цей інструмент. Він злегка постукав ним по столу, але інші були надто заклопотані словесною перепалкою, що спалахнула між Лугаром і Brentом. Реджіс знову нагадав собі про терміновість звісток дроу і рішуче вдарив молотком.

Інші речники миттєво обернулися до галфлінга з порожніми виразами облич. Реджіс рідко брав слово на зборах, і то лише тоді, коли його заганяли в кут прямим запитанням.

Кассіус із Брін-Шандера опустив свій важкий молоток.

— Рада надає слово речнику... е-е... речнику із Самотнього Лісу, — сказав він, і за його нерівним тоном Реджіс відчув, що той ледве змушує себе сприймати прохання галфлінга серйозно.

— Панове речники, — невпевнено почав Реджіс, і його голос зірвався на писк. — При всій повазі до серйозності суперечки між речниками Каер-Діневала та Каер-Коніга, я вважаю, що ми маємо обговорити більш невідкладну проблему. — Дженсін Brent і Дорім Лугар розлютилися через те, що їх перервали, але інші зацікавлено подивилися на галфлінга. «Гарний початок, — подумав Реджіс, — я привернув їхню повну увагу».

Він відкашлявся, намагаючись вирівняти голос і звучать трохи переконливіше.

— Я достеменно дізнався, що варварські племена об'єднуються для спільного нападу на Десятимістя! — Хоча він намагався зробити заяву драматичною, перед ним постали дев'ять байдужих і збентежених чоловіків.

— Якщо ми не створимо альянсу, — продовжував Реджіс тим самим тривожним тоном, — орда захоплюватиме наші громади одну за одною, винищуючи кожного, хто наважиться на опір!

— Послухайте, речнику Реджісе із Самотнього Лісу, — сказав Кассіус заспокійливим, але по суті зверхнім голосом, — ми вже переживали набіги варварів раніше. Немає потреби у...

— Не такі, як цей! — вигукнув Реджіс. — Усі племена зібралися разом. Раніше одне плем'я йшло проти одного міста, і зазвичай ми давали відсіч. Але як Термалейн, чи Каер-Коніг, чи навіть Брін-Шандер встоять проти всіх об'єднаних племен Долини Крижаного Вітру? — Дехто з речників відкинувся на спинки крісел, обмірковуючи слова галфлінга; інші почали перешіптуватися між собою — хто з тривогою, хто з гнівним недовір'ям. Зрештою Кассіус знову вдарив молотком, закликаючи залу до тиші.

Тоді, зі звичною бравадою, зі свого місця повільно підвівся Кемп із Таргоса.

— Дозвольте мені сказати, друже Кассіусе? — запитав він із зайвою ввічливістю. — Можливо, я зможу представити цю похмуру заяву в належному світлі.

Реджіс і Дрізт робили певні припущення щодо альянсів, коли планували дії галфлінга на цій раді. Вони знали, що Істхейвен, заснований і квітучий на принципах братерства між громадами Десятимістя, відкрито підтримує концепцію спільної оборони. Так само Термалейн і Самотній Ліс — два найбільш доступних для набігів міста — з радістю приймуть будь-яку допомогу.

Проте навіть речник Агорвал із Термалейна, який мав найбільшу вигоду від оборонного союзу, вагався б і мовчав, якби Кемп із Таргоса відмовився прийняти план. Таргос був найбільшим і наймогутнішим із дев'яти рибальських селищ, з флотом, що вдвічі перевищував флот Термалейна.

— Панове члени ради, — почав Кемп, схиляючись над столом, щоб здаватися величнішим в очах колег. — Спершу дізнаймося більше про байку галфлінга, перш ніж починати хвилюватися. Ми відбивали варварів і гірших за них достатньо разів, щоб бути впевненими: захист навіть найменшого з наших міст є достатнім.

Реджіс відчував, як напруга зростає, поки Кемп розгортав свою промову, наводячи аргументи, покликані знищити довіру до галфлінга. Дрізт ще на початку планування вирішив, що Кемп із Таргоса — це ключ, але Реджіс знав речника краще за дроу і розумів, що Кемпом не так легко маніпулювати. Кемп втілював тактику могутнього Таргоса у власних манерах. Він був великим і зухвалим, часто впадав у напади люті, які лякали навіть Кассіуса. Реджіс намагався відмовити Дрізта від цієї частини плану, але дроу був непохитним.

— Якщо Таргос погодиться на альянс із Самотнім Лісом, — розсудив Дрізт, — Термалейн із радістю приєднається, а Бремену, як єдиному іншому місту на озері, не залишиться нічого іншого, як піти за ними. Брін-Шандер точно не виступить проти єдиного союзу чотирьох міст на найбільшому й найбагатшому озері, а з Істхейвеном їх буде вже шість — явна більшість.

Решті тоді не залишиться вибору, окрім як приєднатися. Дрізт вірив, що Каер-Діневал і Каер-Коніг, боячись, що Істхейвен отримає особливі привілеї на майбутніх радах, влаштують бурхливий показ лояльності, сподіваючись вислужитися перед Кассіусом. Гуд-Мід і Дуганова Нора — два містечка на Червоних Водах, хоч і були у відносній безпеці від вторгнення з півночі, не наважилися б стояти осторонь інших восьми громад.

Але все це було лише обнадійливими припущеннями, як чітко усвідомив Реджіс, побачивши розлючений погляд Кемпа. Дрізт визнав, що найбільшою перешкодою для альянсу буде Таргос. У своїй пихатості це могутнє місто могло повірити, що встоїть перед будь-яким набігом. А якщо воно виживе, то знищення конкурентів може навіть принести йому прибуток.

— Ви кажете лише, що дізналися про вторгнення, — почав Кемп. — Де ж ви могли зібрати цю цінну і, без сумніву, важкодоступну інформацію?

Реджіс відчув, як на скронях виступив піт. Він знав, куди веде запитання Кемпа, але не міг уникнути правди.

— Від друга, який часто мандрує тундрою, — чесно відповів він.

— Від дроу? — запитав Кемп.

Коли Реджіс стояв із нахиленою головою, а Кемп височів над ним, галфлінг опинився в захисній позиції. Батько колись попереджав його, що він завжди буде в програвшій, маючи справу з людьми, бо тим фізично доводиться дивитися вниз, коли вони розмовляють із ним, як із власною дитиною. У такі моменти слова батька відлунювали в душі Реджіса болючою правдою. Він витер краплю вологи над верхньою губою.

— Не знаю, як ви, — вів далі Кемп, додавши смішок, щоб виставити похмуре попередження галфлінга в абсурдному світлі, — але я маю надто багато серйозних справ, щоб ховатися через слова ельфа-дроу! — Кремезний речник знову засміявся, і цього разу не він один.

Агорвал із Термалейна несподівано підтримав справу галфлінга, що вже майже програла.

— Можливо, нам варто дозволити речнику із Самотнього Лісу продовжити. Якщо його слова правдиві...

— Його слова — це відлуння брехні дроу! — гаркнув Кемп. — Не зважайте на них. Ми вже билися з варварами раніше, і...

Але Кемпа перервали, коли Реджіс раптово вискочив прямо на стіл засідань. Це була найнебезпечніша частина плану Дрізта. Дроу вірив у нього, описуючи це як щось буденне, що не створить проблем. Але Реджіс відчував, як навколо нього згущується небезпека. Він зчепив руки за спиною і намагався виглядати впевнено, щоб Кассіус не вжив негайних заходів проти такої незвичної тактики.

Поки Агорвал відволікав увагу, Реджіс витягнув рубіновий кулон з-під жилета. Той засяяв на його грудях, поки галфлінг походжав по столу, наче по власній сцені.

— Що ви знаєте про дроу, аби так з нього кепкувати? — вимагав він відповіді від інших, і особливо від Кемпа. — Чи може хоч один із вас назвати хоча б одну людину, якій він зашкодив? Ні! Ви ганите його за злочини його раси, але чи ніхто з вас не замислювався, що Дрізт До'Урден живе серед нас саме тому, що він зрікся шляху свого народу? — Тиша в залі переконала Реджіса, що він виступив або вражаюче, або безглуздо. У будь-якому

разі, він не був настільки самовпевненим чи дурним, щоб вважати свою маленьку промову достатньою для виконання завдання.

Він підійшов впритул до Кемпа. Тепер уже він дивився зверху вниз, але речник Таргоса, здавалося, був на межі того, щоб вибухнути сміхом.

Реджіс мав діяти швидко. Він трохи нахилився і підніс руку до підборіддя, начебто щоб почухатися, а насправді — щоб змусити рубіновий кулон обертатися, непомітно підштовхнувши його рукою. Потім він терпляче тримав паузу і рахував, як навчив його Дрізт. Минуло десять секунд, і Кемп не кліпнув жодного разу. Дрізт казав, що цього буде достатньо, але Реджіс, здивований і стривожений легкістю, з якою йому це вдалося, почекав ще десять секунд, перш ніж почати перевіряти дію плану.

— Напевно, ви бачите мудрість у тому, щоб підготуватися до атаки, — спокійно запропонував Реджіс. Потім пошепки, так, щоб чув лише Кемп, додав: — Ці люди чекають від вас керівництва, великий Кемпе. Військовий альянс лише підніме ваш авторитет і вплив.

Ефект був приголомшливим.

— Можливо, у словах галфлінга більше істини, ніж ми спершу думали, — механічно промовив Кемп, не відводячи засклянілого погляду від рубіна.

Приголомшений Реджіс випрямився і швидко сховав камінь під жилет. Кемп похитав головою, ніби проганяючи заплутаний сон, і потер сухі очі. Речник Таргоса, здавалося, не міг згадати останніх кількох митей, але пропозиція галфлінга глибоко засіла в його розумі. Кемп виявив, на власний подив, що його ставлення змінилося.

— Нам варто дослухатися до слів Реджіса, — гучно проголосив він. — Бо ми нічого не втратимо від створення такого альянсу, проте наслідки бездіяльності можуть виявитися вкрай тяжкими!

Швидко скориставшись перевагою, Дженсін Brent схопився з крісла.

— Речник Кемп каже мудро, — мовив він. — Запишіть людей Каер-Діневала, які завжди були прихильниками спільних зусиль Десятимістя, до лав армії, що відіб'є орду!

Решта речників стали на бік Кемпа, як і очікував Дрізт, причому Дорім Лугар влаштував навіть більший показ лояльності, ніж Brent.

Реджіс мав чим пишатися, коли пізніше того дня залишав залу ради; надія на виживання Десятимістя повернулася до нього. Проте думки галфлінга були повністю поглинуті усвідомленням тієї сили, яку він відкрив у своєму рубіні. Він почав міркувати, як найбільш безпечно перетворити цю новознайдену здатність спонукати до співпраці на власну вигоду та комфорт.

— Як мило з боку паші Пука було подарувати мені таку річ! — сказав він собі, проходячи крізь головну браму Брін-Шандера до призначеного місця зустрічі з Дрізтом та Бренором.

7. Прийдешня буря

Вони вирушили в дорогу на світанку, несучись тундрою, мов розлючений вихор. Тварини й монстри — навіть люті єті — в жаху тікали геть. Промерзла земля тріскалася під тупотом важких чобіт, а шепіт нескінченного вітру тонував у гуркоті їхньої пісні — пісні Богу Битви.

Вони марширували до пізньої ночі й знову рушили в дорогу ще до перших променів сонця: понад дві тисячі варварських воїнів, спраглих до крові та перемоги.

Дрізт До'Урден сидів майже посередині північного схилу Кельвінового Кромлеха, щільно загорнувшись у плащ, щоб захиститися від люті вітру, що завивав між валунами. Дроу проводив тут кожну ніч після ради в Брін-Шандері; його фіалкові очі вдивлялися в темряву рівнини, шукаючи перші ознаки наближення бурі. На прохання Дрізта Бренор влаштував так, щоб Реджіс сидів поруч із ним. Оскільки вітер кусав його, мов невидимий звір, галфлінг втиснувся між двома валунами, шукаючи додаткового захисту від негоди.

Якби Реджіс мав вибір, він би зараз ніжився у своєму м'якому ліжку в Самотньому Лісі, слухаючи тихий стогін соснових гілок за теплими стінами. Але він розумів: оскільки він є речником, усі очікують, що він допоможе втілити план, який сам і запропонував на раді. Іншим речникам та Бренору, який брав участь у подальших стратегічних нарадах як представник дварфів, швидко стало зрозуміло, що від галфлінга мало користі в організації військ чи розробці планів бою. Тож коли Дрізт сказав Бренору, що йому потрібен гонець, який би чергував разом із ним, дварф поспішив виставити кандидатуру Реджіса.

Тепер галфлінг почувався глибоко нещасним. Пальці на руках і ногах затерпли від холоду, а спина ломилася від сидіння на твердому камінні. Це була вже третя ніч, і Реджіс постійно бурчав і скаржився, перериваючи свої нарікання лише зрідка через чхання. Протягом усього цього часу Дрізт сидів нерухомо, не звертаючи уваги на холод; його стоїчна відданість обов'язку була сильнішою за будь-який дискомфорт.

— Скільки ще ночей нам доведеться чекати? — скиглив Реджіс. — Я певен, одного ранку — можливо, навіть завтра — нас знайдуть тут мертвими, примороженими до цієї проклятої гори!

— Не бійся, маленький друже, — відповів Дрізт із усмішкою. — Вітер пахне зимою. Варвари прийдуть дуже скоро, прагнучи встигнути до першого снігу.

Саме в ту мить, коли він це говорив, дроу вловив краєм ока ледь помітний спалах світла. Він раптово підвівся, налякавши галфлінга, і повернувся в бік вогника. Його м'язи напружилися з рефлекторною настороженістю, а очі зосередилися, шукаючи підтвердження.

— Що та... — почав Реджіс, але Дрізт змусив його замовкнути, виставивши долоню. На самому краю горизонту спалахнула друга вогняна цятка.

— Твоє бажання здійснилося, — впевнено промовив Дрізт.

— Вони там? — прошепотів Реджіс. Його зір у темряві був далеко не таким гострим, як у дроу.

Дрізт кілька митей стояв мовчки, зосереджено намагаючись подумки визначити відстань до багать і розрахувати час, який знадобиться варварам для переходу.

— Іди до Бренора та Кассіуса, маленький друже, — сказав він нарешті. — Передай їм, що орда дістанеться до Бременського Гону завтра пополудні.

— Ходімо зі мною, — попросив Реджіс. — Вони точно не виженуть тебе, якщо ти принесеш такі важливі новини.

— У мене є важливіше завдання, — відповів Дрізт. — А тепер йди! Передай Бренору — і тільки йому одному, — що я зустріну його на Бременському Гоні на першому світанку. — І з цими словами дроу розчинився в темряві. Йому належало пройти довгий шлях.

— Куди ти йдеш? — крикнув йому навздогін Реджіс.

— Шукати край горизонту! — почувся вигук із чорної ночі.

А потім залишився лише шепіт вітру.

Варвари закінчили облаштовувати табір незадовго до того, як Дрізт дістався його околиць. Так близько до Десятимістя загарбники були наче насторожі; перше, що помітив Дрізт — вони розставили багато чатових. Але попри всю їхню пильність, багаття горіли тьмяно, а це був час ночі — час дроу. Прості вартові не могли змагатися з ельфом зі світу, що не знав світла; з тим, хто міг викликати магічну темряву й нести її поряд із собою, мов відчутний плащ. Невидимий, як тінь у півні, з ходом безшумною, наче у кішки на полюванні, Дрізт оминув варту і проник у внутрішні кола табору.

Ще годину тому варвари співали й теревенили про завтрашню битву. Але навіть адреналін і жага крові в їхніх жилах не могли побороти виснаження від важкого маршу. Більшість воїнів спали міцно; їхнє важке, ритмічне дихання допомагало Дрізту орієнтуватися, поки він пробирався між ними в пошуках вождів, які, без сумніву, зараз завершували розробку планів.

У центрі стояло кілька наметів. Лише біля одного була виставлена варта. Вхід був завішений, але Дрізт бачив крізь щілини світло свічок і чув грубі голоси, що часто зривалися на гнів. Дроу обійшов намет ззаду. На щастя, воїнам заборонялося лягати близько до шатра вождів, тож Дрізт був у безпеці. Про всяк випадок він дістав із сумки фігурку пантери. Потім, витягнувши тонкий кинджал, зробив маленький отвір в оленячій шкірі намету і зазирнув усередину.

Усередині було восьмеро чоловіків: семеро варварських вождів і один невисокий темноволосий чоловік, який, як бачив Дрізт, точно не належав до північних народів. Вожді сиділи на землі півколом навколо південця, що стояв, і розпитували його про місцевість та сили, з якими вони зіткнулися завтра.

— Ми повинні спершу знищити місто в лісі, — наполягав найбільший чоловік у кімнаті, імовірно, найбільший із тих, кого Дрізт бачив у житті. На ньому був символ Лося. — Тоді зможемо слідувати твоєму плану й піти на Брін-Шандер.

Менший чоловік виглядав вкрай розгубленим і обуреним, хоча Дрізт бачив, що страх перед велетенським королем варварів стримує його відповідь.

— Великий королю Хефстагу, — невпевнено відповів він, — якщо рибальські флоти помітять небезпеку і висадяться на берег раніше, ніж ми дійдемо до Брін-Шандера, на нас чекатиме армія, що чисельністю перевершує нашу, під захистом міцних мурів цього міста.

— Це лише кволі південці! — прогарчав Хефстаг, гордо випнувши свої бочкоподібні груди.

— Могутній королю, запевняю вас, мій план задовольнить вашу жагу до південної крові, — сказав темноволосий чоловік.

— Тоді кажи, деБернезане з Десятимістя. Доведи свою корисність моєму народу.

Дрізт помітив, як остання фраза змусила чоловіка на ім'я деБернезан здригнутися, адже в тоні короля відчувалася явна зневага. Знаючи, як варвари зазвичай ставляться до чужинців, дроу зрозумів: найменша помилка під час цієї кампанії коштуватиме маленькому чоловічку життя. деБернезан витягнув із халяви чобота сувій. Він розгорнув його і показав королям. Це була поганенька мапа, накреслена на швидкуруч, а її лінії були ще більше розмиті через легке тремтіння рук південця, проте Дрізт міг чітко розрізнити характерні риси Десятимістя.

— На захід від Кельвінового Кромлеха, — пояснював деБернезан, ведучи пальцем уздовж західного берега найбільшого озера, — лежить відкрита ділянка височини під назвою Бременський Гін, що проходить на південь між горою та Мер-Дуалдоном. Від нашого поточного місця — це найпряміший шлях до Брін-Шандера, і я вважаю, що ми маємо йти саме ним.

— Тоді місто на березі озера, — розважливо мовив Хефстаг, — має бути першим, яке ми розчавимо!

— Це Термалейн, — відповів деБернезан. — Усі чоловіки там рибалки, і вони будуть на озері, коли ми проходимемо повз. Ви не знайдете там гідної розваги.

— Ми не залишимо за собою живого ворога! — заревів Хефстаг, і кілька інших королів вигукнули на знак згоди.

— Ні, звісно ні, — сказав деБернезан. — Але не потрібно багато людей, щоб захопити Термалейн, поки човни в озері. Нехай король Хаалфдане і Плем'я Ведмеда розграбують місто, поки решта сил під вашим проводом і проводом короля Беорга рушає на Брін-Шандер. Зарево палаючого міста змусить увесь флот — навіть кораблі з інших міст Мер-Дуалдона — повернутися до Термалейна, де король Хаалфдане зможе знищити їх на пристанях. Важливо тримати їх подалі від оплоту Таргоса. Мешканці Брін-Шандера не встигнуть отримати допомогу з інших озер і залишаться сам на сам проти вашої атаки. Плем'я Лося обійде пагорб під містом з флангу і перекриє будь-які шляхи для втечі або підкріплення в останню мить.

Дрізт уважно стежив, як деБернезан описує цей маневр із розділенням варварських сил на мапі. Розум дроу вже почав формувати перші плани оборони. Пагорб Брін-Шандера був не дуже високим, але широким біля підніжжя, і ті варвари, що мали обходити його з тилу, опиняться на великій відстані від основних сил.

Далеко від підкріплення.

— Місто впаде до заходу сонця! — тріумфально проголосив деБернезан. — І ваші люди бенкетуватимуть, забравши найкращу здобич у всьому Десятимісті! — На ці слова південця королі, що сиділи навколо, відповіли раптовим схвальним вигуком.

Дрізт відсторонився від намету і обміркував почуте. Цей темноволосий чоловік, деБернезан, добре знав міста, їхні сильні та слабкі сторони. Якщо Брін-Шандер впаде, організувати опір для вигнання загарбників буде неможливо. Більше того, утримуючи укріплене місто, варвари зможуть завдавати ударів по будь-якому іншому поселенню, коли їм заманеться.

— Ти знову довів мені свою корисність, — почув Дрізт слова Хефстага, і подальша розмова дала зрозуміти, що плани прийняті як остаточні. Тоді Дрізт зосередив усі свої чуття на таборі навколо, шукаючи найкращий шлях для втечі. Він раптом помітив двох

вартових, що йшли в його бік, розмовляючи. Хоча вони були надто далеко, щоб їхні людські очі побачили в ньому щось більше, ніж тінь біля намету, він знав: будь-який рух точно їх насторожить.

Діючи миттєво, Дрізт опустив чорну фігурку на землю.

— Гвенвівар, — тихо покликав він. — Йди до мене, моя тінь.

Десь у куточку безкрайнього астрального плану сутність пантери рухалася раптовими, ледь помітними кроками, вистежуючи сутність оленя. Звірі цього природного світу розігрували цей сценарій незліченну кількість разів, слідуючи гармонійному порядку. Пантера пригнулася для вирішального стрибка, відчуваючи солодкість майбутньої здобичі. Цей удар був гармонією природного порядку, метою існування пантери, а м'ясо — нагородою.

Проте вона миттєво зупинилася, почувши своє справжнє ім'я — цей клич був сильнішим за будь-які інші інстинкти. Дух великої кішки помчав довгим темним коридором порожнечі між планами, шукаючи ту єдину цятку світла, що була її життям у матеріальному світі. І ось вона вже поруч із темним ельфом — своєю спорідненою душею і господарем, припавши до землі в тіні людського житла.

Вона зрозуміла терміновість виклику і миттєво відкрила розум для вказівок дроу.

Двоє варварів-вартових наближалися обережно, намагаючись розгледіти темні постаті біля намету своїх королів. Раптом Гвенвівар рвонула вперед і в могутньому стрибку пролетіла повз їхні оголені мечі. Вартові марно змахнули зброєю і кинулися навздогін за кішкою, вигукуючи тривогу на весь табір.

У сум'ятті Дрізт спокійно й непомітно вислизнув у протилежному напрямку. Він чув крики, поки Гвенвівар мчала через стоянки воїнів, і не міг не посміхнутися, коли кішка пробігла повз одну конкретну групу. Побачивши цю хижачку, що рухалася з такою грацією та швидкістю, що здавалася лише духом кішки, Плем'я Тигра не кинулося навздогін, а впало на коліна, підносячи руки й голоси в подяці Темпосу.

Дрізту не склало труднощів покинути межі табору, оскільки всі вартові збігалися на галас. Коли дроу опинився в чорноті відкритої тундри, він повернув на південь до Кельвінового Кромлеха і помчав самотньою рівниною, водночас допрацьовуючи в голові смертоносний контрплан оборони. Зірки підказували йому, що до світанку залишилося менше трьох годин, і він знав: не можна запізнитися на зустріч із Бренором, якщо вони хочуть як слід підготувати засідку.

Галас застигнутих зненацька варварів невдовзі вщух, за винятком молитов Племені Тигра, що тривали аж до світанку. За кілька хвилин Гвенвівар уже легко дріботіла поруч із Дрізтом.

— Ти сотню разів рятувала мені життя, вірний друже, — мовив Дрізт, поплескуючи по мускулистій шії великої кішки. — Сотню разів і навіть більше!

— Вони сперечалися та гризлися два дні поспіль, — з огидою зауважив Бренор. — Справжнє благословення, що великий ворог нарешті з'явився!

— Краще було б назвати прихід варварів інакше, — відповів Дрізт, хоча на його зазвичай стоїчному обличчі промайнула посмішка. Він знав, що його план надійний, і цей день

принесе перемогу мешканцям Десяти Міст. — Іди тепер і готуй пастку — часу в тебе обмаль.

— Ми почали садити жінок і дітей у човни, щойно Пузочес переказав твої новини, — пояснив Бренор. — Ми виженемо цю погань від наших кордонів ще до заходу сонця! — Дварф широко розставив ноги у своїй звичній бойовій стійці та гупнув сокирою об щит, підкріплюючи свої слова. — Маєш гарне око на битву, ельфе. Твій план змусить варварів самих попастися на гачок, і при цьому слава розділиться порівну між тими, хто її потребує.

— Навіть Кемп із Таргоса має бути задоволений, — погодився Дрізт.

Бренор ляснув друга по руці й розвернувся, щоб піти.

— То ти битимешся поряд зі мною? — запитав він через плече, хоча й так знав відповідь.

— Як і має бути, — запевнив його Дрізт.

— А кішка?

— Гвенвівар уже відіграла свою роль у цій битві, — відповів дроу. — Невдовзі я відправлю подругу додому.

Бренор був задоволений такою відповіддю; він не довіряв дивному звірові дроу. «Це щось неприродне», — бурмотів він собі під ніс, крокуючи вниз Бременським Гоном до зібраного війська Десяти Міст.

Бренор був уже занадто далеко, щоб Дрізт міг розібрати останні слова, але дроу знав дварфа достатньо добре, щоб зрозуміти загальний зміст його бурчання. Він усвідомлював те занепокоєння, яке відчував Бренор та багато інших поруч із містичною кішкою. Магія була невід'ємною частиною підземного світу його народу, необхідним фактом повсякденного існування, але серед звичайного люду поверхні вона зустрічалася рідше і була малозрозумілою. Дварфи, зокрема, зазвичай почувалися ніяково поруч із нею, за винятком магічної зброї та обладунків, які часто кували самі.

Проте дроу не відчував жодної тривоги поруч із Гвенвівар з першого дня їхнього знайомства. Статуетка належала Мазою Ган'етту, дроу високого походження з впливової родини великого міста Мензоберранзан; це був дарунок від лорда-демона в обмін на допомогу, яку Мазой надав йому в справі з докучливими гномами. Дрізт і кішка багато разів перетиналися протягом років у темному місті, часто на запланованих зустрічах. Між ними виникла емпатія, що виходила за межі стосунків, які кішка мала зі своїм тодішнім господарем.

Гвенвівар навіть врятувала Дрізта від неминучої смерті без жодного виклику, ніби кішка захисно наглядала за дроу, який ще не був її господарем. Дрізт вирушив наодинці з Мензоберранзана до сусіднього міста, коли став жертвою печерного рибалки — крабоподібного мешканця темних каверн, який зазвичай знаходив нішу високо над підлогою тунелю і скидав невидиму липку нитку павутини. Наче вудильник, цей печерний рибалка чекав, і, наче риба, Дрізт потрапив у його пастку. Липка нитка повністю обплутала його, зробивши безпорадним, поки його тягнули вгору по кам'яній стіні коридору.

Він не бачив шансів на порятунок і чітко розумів, що на нього чекає жахлива смерть.

Але тоді з'явилася Гвенвівар, стрибаючи по розломах і виступах стіни на тому ж рівні, де затаївся монстр. Не дбаючи про власну безпеку і не виконуючи жодних наказів, кішка кинулася прямо на рибалку, збивши його з уступу. Монстр, прагнучи лише врятуватися, спробував утекти, але Гвенвівар мстиво накинулася на нього, наче караючи за напад на Дрізта.

І дроу, і кішка з того дня знали, що їм судилося йти одним шляхом. Проте тварина не мала сили не підкоритися волі свого господаря, а Дрізт не мав права відібрати статуетку у Мазоя, особливо враховуючи, що дім Ган'етт був значно могутнішим за власну родину Дрізта в ієрархії підземного світу.

Тож дроу та кішка продовжували свої випадкові стосунки як далекі соратники.

Однак невдовзі стався інцидент, який Дрізт не міг проігнорувати. Мазой часто брав Гвенвівар у набіги — чи то проти ворожих будинків дроу, чи то проти інших мешканців підземелля. Зазвичай кішка виконувала накази ефективно, з азартом допомагаючи господареві в бою. Проте в одному конкретному рейді проти клану свірфнеблі — глибоко підземних, сумирних гномів-шахтарів, яким часто не щастило зіткнутися з дроу в їхньому спільному середовищі існування — Мазой зайшов занадто далеко у своїй злобі.

Після першої атаки на клан гноми, що вижили, розбіглися по численних коридорах своїх заплутаних шахт. Рейд був успішним: скарби захоплено, клан розбито, і було очевидно, що вони більше ніколи не потурбують дроу. Але Мазою хотілося більше крові.

Він використав Гвенвівар, горду й величну мисливицю, як інструмент убивства: він посилав кішку за втікачами одного за одним, доки всі вони не були знищені.

Дрізт та ще кілька дроу були свідками цього видовища. Інші, з притаманною їм ницістю, вважали це чудовою забавою, але Дрізта охопила глибока огида. Більше того, він розгледів приниження, що болісно закарбувалося на морді гордої кішки. Гвенвівар була мисливицею, а не найманим убивцею, і використовувати її в такій ролі було злочинним приниженням, не кажучи вже про жахіття, які Мазой завдавав невинним гномам.

Це стало останньою краплею в довгій низці знущань, які Дрізт більше не міг терпіти. Він завжди знав, що багато в чому не схожий на своїх родичів, хоча часто боявся, що насправді він ближчий до них, ніж йому здається. Проте він рідко залишався байдужим, вважаючи смерть іншої істоти важливішою справою, ніж просто спортом, яким вона була для більшості дроу. Він не міг назвати це почуття, бо в мові дроу ніколи не зустрічав слова для такої риси, але мешканці поверхні, які пізніше пізнали Дрізта, називали це *совістю*.

Одного дня наступного тижня Дрізту вдалося перехопити Мазоя наодинці за межами галасливого Мензоберранзана. Він знав, що після фатального удару шляху назад не буде, але навіть не вагався, встромивши шаблю між ребра нічого не підозрюючої жертви. То був єдиний раз у житті, коли він убив представника власної раси — вчинок, який викликав у нього огиду, попри всі почуття до свого народу.

Потім він забрав статуетку і втік, маючи намір просто знайти іншу з незліченних темних дір у величезному підземеллі, щоб облаштувати там дім, але зрештою опинився на поверхні. Там, неприйнятий і гнаний за своє походження в кожному місті багатолюдного півдня, він дістався дикого прикордоння Десяти Міст — плавильного котла вигнанців, останнього форпосту людства, де його принаймні терпіли.

Його не надто хвилювало відчуження, з яким він зазвичай стикався навіть тут. Він знайшов дружбу з галфлінгом, дварфами та названою донькою Бренора — Кетті-брі.

І поруч із ним була Гвенвівар. Він ще раз поплескав велику кішку по мускулистій шиї й покинув Бременський Гін, щоб знайти затишне місце, де він міг би відпочити перед битвою.

8. Криваві поля

Орда увійшла в гирло Бременського Гону незадовго до полудня. Вони палко бажали сповістити про свій славетний напад бойовою піснею, проте розуміли, що скритність була життєво важливою для успіху плану деБернезана. Самого деБернезана заспокоював звичний вигляд вітрил, що рясніли на водах Мер-Дуалдона, поки він біг підтюпцем поруч із королем Хаалфдане. Сюрприз буде повним, вірив він, і з іронічною усмішкою зауважив, що на деяких суднах уже майорять червоні прапорці — знак вдалого вилову. «Більше багатства переможцям», — просичав він собі під ніс. Варвари все ще зберігали тишу, коли Плем'я Ведмеда відокремилася від основної групи й попрямувало до Термалейна, хоча хмара пилу, що здійнялася за ними, підказала б уважному спостерігачеві: відбувається щось незвичайне. Решта ж рушила на Брін-Шандер і видала свій перший переможний клич, щойно на горизонті з'явився вимпел головного міста.

Об'єднані сили чотирьох міст Мер-Дуалдона причаїлися в Термалейні. Їхньою метою було завдати швидкого й потужного удару по невеликому племені, що атакувало місто, розбити його якнайшвидше, а потім кинутися на допомогу Брін-Шандеру, затиснувши решту орди між двома арміями. Командував цією операцією Кемп із Таргоса, але він поступився правом першого удару Агорвалу, речнику приймаючого міста.

Смолоскипи підпалили перші будівлі, коли дика армія Хаалфдане увірвалася всередину. Термалейн був другим за чисельністю населення після Таргоса, але це було розлоге, просторе місто з будинками, розкиданими на великій відстані один від одного, і широкими проспектами між ними. Його мешканці цінували приватність і вільний простір, що надавало місту атмосфери самотності, яка не відповідала реальній кількості жителів. Проте деБернезан відчув, що вулиці здаються занадто порожніми. Він висловив своє занепокоєння королю, але Хаалфдане запевнив його, що шури просто поховалися, зачувши наближення Ведмеда.

— Витягніть їх із нір і спаліть їхні домівки! — заревів король варварів. — Нехай рибалки на озері чують крики своїх жінок і бачать дим над своїм містом!

Але в ту ж мить стріла впилася в груди Хаалфдане, глибоко занурившись у плоть і пробивши серце. Приголомшений варвар із жахом подивився на тремтяче древко, проте не встиг видати навіть останнього крику — темрява смерті зімкнулася навколо нього.

Своїм луком із ясена Агорвал із Термалейна змусив замовкнути короля Плем'я Ведмеда. І за цим сигналом чотири армії Мер-Дуалдона ожили.

Вони стрибали з дахів кожної будівлі, з провулків і дверей кожної вулиці. Під запеклим натиском величезної кількості воїнів збентежені й приголомшені варвари миттєво зрозуміли, що їхня битва скоро закінчиться. Багатьох посікли ще до того, як вони встигли вихопити зброю.

Деяким загартованим у боях загарбникам вдалося згуртуватися в невеликі групи, але мешканці Десятимістя, що билися за свої домівки й життя близьких, озброєні вишуканою зброєю та щитами дварфської роботи, насадили невблаганно. Безстрашно захисники душили залишки ворогів своєю чисельною перевагою.

У провулку на околиці Термалейна Реджіс пірнув за невеликий візок, коли повз пробігали двоє варварів, що рятувалися втечею. Галфлінг боровся з особистою дилемою: він не хотів, щоб його називали боягузом, але й не мав наміру встрявати у бійку великого люду. Коли небезпека минула, він вийшов з-за візка, міркуючи, що робити далі.

Раптом у провулок забіг темноволосий чоловік — Реджіс припустив, що це хтось із ополчення, — і помітив галфлінга. Реджіс зрозумів, що його гра в хованки закінчилася, настав час діяти.

— Двоє цих негідників щойно пробігли тут! — сміливо гукнув він темноволосому південцю. — Швидше, якщо поспішимо, ми їх наздоженемо!

Однак у деБернезана були інші плани. У розпачливій спробі врятувати власну шкуру він вирішив прослизнути одним провулком і вийти з іншого вже як боєць Десятимістя. Він не збирався залишати свідків своєї зради. Він впевнено рушив до Реджіса, тримаючи наготові тонку шпагу.

Реджіс відчув, що в поведінці чоловіка, який наближався, було щось не те.

— Ти хто такий? — запитав він, хоча підсвідомо не очікував відповіді. Він думав, що знає майже всіх у місті, але цього чоловіка бачив уперше. У нього вже виникла неприємна підозра, що це і є той зрадник, про якого Дрізт розповідав Бренору. — Як це я не бачив тебе раніше з іншими...

деБернезан випав шпагою прямо в око галфлінгу. Спритний і вічно насторожений Реджіс встиг відсахнутися, хоча лезо подряпало йому голову, а від різкого руху він повалився на землю. З неемоційним, по-справжньому холоднокривним спокоєм темноволосий чоловік знову рушив на нього.

Реджіс схопився на ноги й почав задкувати, крок за кроком відступаючи перед нападником. Але раптом він вперся спиною у візок. деБернезан наступав методично. Галфлінгу більше нікуди було тікати.

У розпачі Реджіс вихопив рубіновий кулон з-під жилета.

— Будь ласка, не вбивай мене, — благав він, тримаючи сяючий камінь за ланцюжок і змушуючи його спокусливо танцювати. — Якщо залишиш мене в живих, я віддам його тобі й покажу, де знайти ще більше!

Реджіса підбадьорило те, що деБернезан на мить завагався при вигляді каменя.

— Поглянь, яке огранювання! Він вартий цілої гори золота!

деБернезан все ще тримав шпагу перед собою, але Реджіс рахував секунди, поки темноволосий чоловік стояв не кліпаючи. Ліва рука галфлінга заспокоїлася, а права, схована за спиною, міцно стиснула руків'я маленької, але важкої булави, викуваної для нього особисто Бренором.

— Підійди, поглянь ближче, — м'яко запропонував Реджіс. деБернезан, повністю підвладний чарам каменя, нахилився нижче, щоб краще роздивитися заворожуючу гру світла.

— Це насправді не зовсім чесно, — вголос пошкодував Реджіс, впевнений, що деБернезан зараз не чує нічого навколо. І він з розмаху опустив шиповану кулю булав на потилицю чоловіка, що схилився перед ним.

Реджіс оглянув результат своєї брудної роботи й байдуже знизав плечима. Він зробив лише те, що було необхідно.

Звуки битви на вулиці долинали все ближче до його сховку в провулку, розвіявши його роздуми. Галфлінг знову діяв інстинктивно. Він заповз під тіло свого поваленого ворога, а потім викрутився так, щоб здавалося, ніби він упав під вагою більшого чоловіка.

Оглянувши рану від першого випадку деБернезана, він зрадів, що не втратив вухо. Він сподівався, що рана виглядає достатньо серйозною, щоб надати переконливості цій картині смертельної сутички.

Основні сили варварів досягли довгого низького пагорба, що вів до Брін-Шандера, не підозрюючи про долю своїх побратимів у Термалейні. Тут вони знову розділилися: Хефстаг повів Плем'я Лося в обхід східного схилу, а Беорг повів решту орди прямо на обнесене мурами місто. Тепер вони затягнули свою бойову пісню, сподіваючись ще більше налякати «приголомшених і нажаханих» людей Десятимістя.

Але за стінами Брін-Шандера панувала зовсім інша картина, ніж уявляли варвари. Армія міста разом із силами Каер-Коніга та Каер-Діневала стояла наготові з луками, списами та цебрами з гарячою олією.

За іронією долі, Плем'я Лося, перебуваючи поза зоною видимості передньої стіни, підхопило переможний крик, коли на пагорбі почулися перші зойки смерті, вважаючи, що це гинуть невідомі мешканці. За кілька секунд, коли Хефстаг вивів своїх людей за східний вигин пагорба, вони теж зіткнулися з катастрофою. Армії Гуд-Міда та Дуганової Нори надійно закріпилися й чекали; варвари потрапили в скруту раніше, ніж зрозуміли, що сталося.

Проте після перших митей сум'яття Хефстагу вдалося відновити контроль. Ці воїни пройшли через багато битв, це були загартовані бійці, що не знали страху. Навіть із втратами від першої атаки ворог не мав чисельної переваги над ними, і Хефстаг був впевнений, що зможе швидко розгромити рибалок і вивести своїх людей на позиції.

Але тут, із бойовим криком, армія Істхейвена вдарила по Східному Шляху, затиснувши варварів з лівого флангу. І Хефстаг, все ще непохитний, щойно встиг віддати наказ перегрупуватися для захисту від нового ворога, як дев'яносто загартованих у боях і важкоозброєних дварфів врізалися в них із тилу. Похмуре дварфське військо атакувало клином, на вістрі якого був смертоносний Бренор. Вони врізалися в Плем'я Лося, скошуючи варварів, наче коса — високу траву.

Варвари билися хоробро, і багато рибалок полягло на східних схилах Брін-Шандера. Але Плем'я Лося опинилося в меншості й було оточене; варварська кров лилася рясніше за кров їхніх ворогів. Хефстаг відчайдушно намагався згуртувати людей, але будь-яка подоба строю та порядку розвалювалася на очах. До свого найбільшого жаху та ганьби, велетенський король зрозумів: кожен із його воїнів загине на цьому полі, якщо вони не знайдуть способу прорвати кільце і втекти назад у безпечну тундру.

Сам Хефстаг, який ніколи в житті не відступав у бою, очолив відчайдушний прорив. Він і стільки воїнів, скільки вдалося зібрати, кинулися в обхід дварфського війська, шукаючи шпарину між ними та армією Істхейвена. Більшість одноплемінників полягла під лезами людей Бренора, але декому вдалося вирватися з оточення й кинулися в бік Кельвінового Кромлеха.

Хефстаг пройшов крізь цю м'ясорубку, вбивши двох дварфів на шляху, але раптом велетенського короля поглинула непроглядна сфера абсолютної чорноти. Він кинувся крізь неї стрімголов і виринув на світло лише для того, щоб опинитися віч-на-віч із темним ельфом.

Бренор уже мав сім зазублин на руків'ї своєї сокири й готувався до восьмої — перед ним був високий, незграбний молодий варвар, занадто юний, щоб мати бодай щетину на засмаглому обличчі, але він тримав стяг Племені Лося зі спокоєм досвідченого воїна. Бренор із цікавістю вдивлявся у цей пильний погляд і незворушне обличчя, наближаючись до юнака. Його здивувало, що він не побачив дикого вогню варварської жаги до крові, який зазвичай викривляв риси обличчя цих людей; натомість у погляді була спостережлива й розуміюча глибина. Дварф відчув щирий жаль, що мусить вбити когось настільки юного й незвичайного, і це співчуття змусило його на мить завагатися, коли вони зіткнулися в бою.

Проте, лютий, як того вимагало його походження, юнак не виказав страху, і вагання Бренора дали йому змогу завдати першого удару. Зі смертельною точністю він опустив держак свого стяга на ворога, переламавши його навпіл. Неймовірної сили удар зім'яв шолом Бренора, змусивши дварфа аж підскочити. Міцний, як гірський камінь, який він видобував, Бренор впер руки в боки й люто подивився на варвара, який ледь не впустив залишки зброї — настільки він був приголомшений тим, що дварф все ще стоїть на ногах.

— Дурне хлопчисько, — прогарчав Бренор, підсікаючи юнакові ноги. — Хіба тобі ніхто не казав, що не можна бити дварфа по голові? — Юнак відчайдушно намагався підвестися, але Бренор вгатив йому в обличчя залізним щитом.

— Вісім! — заревів дварф і кинувся далі в пошуках дев'ятої жертви. Але на мить він озирнувся через плече на поверженого хлопця, похитуючи головою через марну загибель такого високого й ставного воїна з розумними очима — поєднання, рідкісне серед диких і лютих уродженців Долини Крижаного Вітру.

Лють Хефстага подвоїлася, коли він упізнав у своєму новому супротивнику ельфа-дроу.

— Чаклунський пес! — загорлав він, високо здіймаючи свою величезну сокиру.

Щойно він це промовив, Дрізт клацнув пальцем, і фіолетове полум'я окреслило постать велетня-варвара з голови до п'ят. Хефстаг заревів від жаху перед магічним вогнем, хоча полум'я й не обпалювало його шкіру. Дрізт пішов у наступ: дві його шаблі кружляли й жалили, завдаючи ударів угорі й вниз занадто швидко, щоб король варварів міг відбити обидва.

Кров сочилася з численних дрібних ран, але Хефстаг, здавалося, сприймав уколи тонких шабел лише як легку незручність. Велика сокира описала дугу; Дрізту вдалося відхилити її траєкторію, але від цього зусилля йому затерпла рука. Варвар знову змахнув сокирою. Цього разу Дрізт зумів вислизнути з-під убивчого замаху, і завершення його піруету залишило Хефстага, що втратив рівновагу, відкритим для контратаки. Дрізт не вагався, встромивши один зі своїх клинків глибоко в бік короля варварів.

Хефстаг закричав від агонії і у відповідь завдав удару наотмаш. Дрізт вважав свій останній випад смертельним, тож його подив був безмежним, коли тупе обушся сокири Хефстага врізалось йому в ребра і підкинуло в повітря. Варвар стрімко кинувся слідом, маючи намір прикінчити небезпечного супротивника, перш ніж той оговтається.

Але Дрізт був спритним, як кішка. Він приземлився в перекаті й підвівся, зустрічаючи натиск Хефстага з наставленою шаблею. Сокира безпорадно зависла над головою варвара; засліплений люттю, він не встиг зупинити свій біг і настромився животом на гостре лезо. Проте він продовжував люто дивитися на дроу і почав заносити сокиру. Вже переконавшись у надлюдській силі варвара, Дрізт цього разу тримав захист. Він встромив другий клинок трохи нижче першого, розпанахавши низ живота Хефстага від стегна до стегна.

Сокира Хефстага безсило впала на землю, поки він хапався за рану, відчайдушно намагаючись утримати нутрощі. Його величезна голова хиталася з боку в бік, світ обертався навколо нього, і він відчув, ніби нескінченно падає.

Кілька інших одноплемінників, що тікали від дварфів, які наступали їм на п'яти, опинилися поруч і підхопили свого короля, не давши йому впасти. Їхня відданість Хефстагу була такою великою, що двоє з них підняли його й понесли геть, тоді як інші розвернулися обличчям до дварфів, знаючи, що приречені, але сподіваючись виграти достатньо часу, щоб врятувати короля.

Дрізт відкотився від варварів і схопився на ноги, маючи намір кинутися навздогін за тими двома. У нього було нудотне передчуття, що цей страшний король виживе навіть після таких тяжких ран, і він був сповнений рішучості довести справу до кінця. Але коли він підвівся, світ перед його очима теж захитався. Пола його плаща просякла кров'ю, і він раптом відчув, що йому важко дихати. Сліпуче полуденне сонце пекло його нічні очі, він увесь обливався потом.

Дрізт знепритомнів і провалився в темряву.

Три армії, що чекали за мурами Брін-Шандера, швидко розправилися з першою лінією нападників, а потім відкинули залишки варварського війська на півдороги вниз по схилу. Незламна й люта орда, сподіваючись, що час грає їм на руку, перегрупувалася навколо Беорга і почала невпинний, обережний рух назад до міста.

Коли варвари почули шум наступу зі східного схилу, вони вирішили, що Хефстаг закінчив свою битву на тому боці пагорба, дізнався про опір біля головних воріт і повертається, щоб допомогти їм увірватися в місто. Але потім Беорг помічив одноплемінників, які тікали на північ, до Крижаного переходу — ділянки між озером Діннешир та західним боком Кельвінового Кромлеха. Король Племені Вовка зрозумів: його народ у біді. Не даючи жодних пояснень, окрім обіцянки проштрикнути списом кожного, хто поставить під сумнів його наказ, Беорг почав розвертати людей геть від міста. Він сподівався об'єднатися з Хаалфдане та Племенем Ведмеда і врятувати стільки воїнів, скільки зможе.

Але він не встиг завершити маневр, як побачив за собою Кемпа та чотири армії Мер-Дуалдона, чії ряди майже не порідшали після різанини в Термалейні. Через мури наступали війська Брін-Шандера, Каер-Коніґа та Каер-Діневала, а з-за пагорба з'явився Бренор на чолі дварфського клану та трьох останніх армій Десятимістія.

Беорг наказав своїм людям зімкнути коло.

— Темпос дивиться на нас! — крикнув він. — Змусьте його пишатися своїм народом!

Залишилося майже вісімсот варварів, і вони билися з упевненістю людей, благословених своїм богом. Вони тримали стрій майже годину, співаючи й гинучи, доки ряди не зламалися і не почався хаос.

Врятуватися вдалося менш ніж п'ятдесятьом.

Коли останні удари нарешті вщухли, виснажені воїни Десятимістя взяли за похмуру справу — підрахунок втрат. Понад п'ятсот їхніх товаришів загинуло, ще двісті згодом помруть від ран; проте ця ціна не здавалася надто високою, порівнюючи з двома тисячами варварів, що лежали мертвими на вулицях Термалейна та схилах Брін-Шандера.

Того дня з'явилося багато героїв, і Бренор, хоч і прагнув швидше повернутися на східні поля битв, щоб розшукати зниклих друзів, на довгу мить зупинився, коли останнього з них з почестями несли вгору до Брін-Шандера.

— Пузочес? — вигукнув дварф.

— Мене звати Реджіс, — відрізав галфлінг зі свого високого сідала, гордо склавши руки на грудях.

— Виявляй повагу, добрий дварфе, — сказав один із чоловіків, що несли Реджіса. — У поєдинку речник Реджіс із Самотнього Лісу вбив зрадника, який навів на нас орду, хоча сам отримав тяжкі поранення в бою!

Бренор хмикнув від задоволення, проводжаючи процесію поглядом.

— Закладаюся, у цієї історії значно більше подробиць, ніж розповідають! — засміявся він, звертаючись до своїх не менш задоволених супутників. — Або я — бородатий гном!

Кемп із Таргоса та один із його лейтенантів першими натрапили на нерухоме тіло Дріззта До'Урдена. Кемп штовхнув темного ельфа носком свого заляпаного кров'ю чобота, на що той відповів напівпритомним стогоном.

— Живий, — з усмішкою мовив Кемп лейтенанту. — Шкода. — Він знову копнув пораненого дроу, цього разу з більшим завзяттям. Інший чоловік схвально зареготав і теж замахнувся ногою.

Раптом закований у сталь кулак врізався в нирку Кемпа з такою силою, що речник перелетів через Дріззта і покотився вниз по схилу. Його лейтенант різко розвернувся, підставивши обличчя прямо під другий удар Бренора.

— Отримай і ти своє! — прогарчав розлючений дварф, відчуваючи, як під його ударом тріщить ніс чоловіка.

Кассіус із Брін-Шандера, спостерігаючи за цим зверху, розгнівано закричав і кинувся вниз до Бренора.

— Тобі варто повчитися дипломатії! — висварив він його.

— Стій де стоїш, сину болотної свині! — була загрозлива відповідь Бренора. — Ви зобов'язані дроу своїми нікчемними життями й домівками, — заревів він так, щоб чули всі навколо, — а поводитися з ним, як із падаллю!

— Стеж за словами, дварфе! — огризнувся Кассіус, невпевнено хапаючись за руків'я меча. Дварфи вишикувалися в лінію навколо свого ватажка, а люди Кассіуса зібралися навколо нього.

Тоді пролунав третій голос.

— Краще ти стеж за своїми, Кассіусе, — попередив Агорвал із Термалейна. — Я б зробив із Кемпом те саме, якби мав стільки ж відваги, скільки цей дварф! — Він указав на північ. — Небо чисте, — вигукнув він. — Але якби не цей дроу, воно було б затягнуте димом палаючого Термалейна! — Речник Термалейна та його супутники перейшли на бік Бренора. Двоє чоловіків обережно підняли Дрізта з землі.

— Не бійся за свого друга, доблесний дварфе, — сказав Агорвал. — У моєму місті за ним доглянуть як слід. Ніколи більше ні я, ні мої люди не будемо судити про нього за кольором шкіри чи репутацією його раси!

Кассіус був поза себе від люті.

— Забирай своїх солдатів із земель Брін-Шандера! — закричав він Агорвалу, але це була порожня погроза, бо люди Термалейна вже йшли геть.

Переконавшись, що дроу в надійних руках, Бренор і його клан рушили далі оглядати поле битви.

— Я цього не забуду! — прокричав йому Кемп з підніжжя пагорба.

Бренор плюнув у бік речника Таргоса і, не змигнувши оком, пішов далі. Так сталося, що альянс мешканців Десятимістія тривав лише доти, доки існував їхній спільний ворог.

Епілог

По всьому пагорбу рибалки Десятимістія блукали серед полеглих ворогів, збираючи те незначне майно, що мали при собі варвари, і добиваючи мечами тих нещасних, хто ще подавав ознаки життя.

Проте посеред цієї кривавої бійні знайшлося місце для милосердя. Чоловік із Гуд-Міда перевернув обм'якле тіло непритомного юного варвара на спину, готуючись прикінчити його кинджалом. Саме тоді на них натрапив Бренор. Упізнавши в хлопцеві того самого прапороносця, що зім'яв його шолом, дварф зупинив занесений ніж рибалки.

— Не вбивай його. Він іще зовсім хлопчисько, він не міг до кінця розуміти, що творили він та його народ.

— Пфе! — пирхнув рибалка. — Яку б милість ці пси проявили до наших дітей, питаю я тебе? Він і так уже наполовину в могилі.

— І все ж я прошу тебе облишити його! — прогарчав Бренор, і його сокира нетерпляче підстрибнула на плечі. — Власне, я наполягаю!

Рибалка відповів дварфові похмурим поглядом, але він на власні очі бачив майстерність Бренора в бою і вирішив, що краще не випробовувати долю. З роздратованим зітханням він пішов далі навколо пагорба, шукаючи менш захищених жертв.

Хлопець ворухнувся на траві й застогнав.

— То в тобі ще лишилося трохи життя, — мовив Бренор. Він став на коліна біля юнака і підняв його голову за волосся, щоб той міг бачити його очі. — Слухай мене уважно, хлопче. Я врятував тобі життя — сам до пуття не знаю чому, — але не думай, що люди Десятимістя тебе пробачили. Я хочу, щоб ти побачив те горе, яке приніс твій народ. Можливо, вбивство у тебе в крові, і якщо так, то нехай ніж рибалки прикінчить тебе тут і зараз! Але я відчуваю, що в тобі є щось більше, і в тебе буде час довести мою правоту.

— Ти служитимеш мені й моєму народу в наших копальнях п'ять років і один день, щоб довести, що ти гідний життя і свободи.

Бренор побачив, що юнак знову впав у безпам'ятство.

— Менше з тим, — пробурмотів він. — Ти мене ще добре почувеш, перш ніж усе закінчиться, будь певен! — Він збирався було кинути голову хлопця назад на траву, але натомість опустил її обережно.

Випадкові свідки були щиро вражені тим, як суворий дварф проявив доброту до варварського підлітка, але ніхто й гадки не мав, до яких наслідків призведе цей вчинок. Навіть сам Бренор, попри всі свої припущення щодо характеру цього варвара, не міг передбачити, що цей хлопчик, Вульфгар, виросте в чоловіка, який назавжди змінить цей суворий край тундри.

Далеко на півдні, у широкому проході між величними піками Хребта Світу, Акар Кессел насолоджувався розкішним життям, яке забезпечив йому Креншинібон. Його раби-гобліни захопили для його розваг ще одну жінку з торгового каравану, але тепер його увагу привернуло щось інше. Дим, що здіймався в порожнє небо з боку Десятимістя.

— Варвари, — здогадався Кессел. Він чув чутки про збір племен ще тоді, коли разом із магами з Лускана відвідував Істхейвен. Але це його не обходило — та й чому мало б? У нього було все необхідне тут, у Крішал-Тіріті, і він не мав жодного бажання кудись подорожувати.

Жодного бажання, породженого його власною волею.

Креншинібон був реліквією, по-справжньому живою у своїй магії. І частиною цього життя було прагнення підкорювати та панувати. Кришталевий Осколок не влаштовувало існування в пустельному гірському хребті, де єдиними слугами були ниці гобліни. Він прагнув більшого. Він прагнув влади.

Власні підсвідомі спогади Кессела про Десятимістя, що спалахнули при вигляді стовпа диму, роздражнили голод реліквії, і тепер вона застосувала ту саму емпатичну силу навіювання на Кессела.

Раптове видіння вхопилося за найглибші потреби мага. Він побачив себе на троні в Брін-Шандері, незмірно багатим і шанованим усіма при дворі. Він уявив реакцію Вежі Магічних Мистецтв у Лускані, коли тамтешні маги, особливо Ельдупак і Дендібар, дізнаються про Акара Кессела, Лорда Десятимістя і Правителя всієї Долини Крижаного Вітру! Чи запропонують вони йому тоді мантию у своєму нікчемному ордені?

Попри те, що Кесселу справді подобалося його нинішнє дозвоільне життя, ця думка припала йому до душі. Він дозволив своєму розуму й далі поринати у фантазію, досліджуючи шляхи, якими він міг би досягти такої амбітної мети.

Він відкинув ідею панувати над рибалками так само, як панував над племенем гоблінів, адже навіть найтупіші з гоблінів досить довго опиралися його волі. А коли хтось із них виходив за межі безпосереднього впливу вежі, до них поверталася здатність приймати власні рішення, і вони тікали в гори. Ні, просте підкорення волі не спрацює проти людей.

Кессел розмірковував над використанням сили, яку він відчував у самій структурі Крішал-Тіріта, — руйнівної енергії, що перевершувала все, про що він коли-небудь чув, навіть у Вежі. Це допомогло б, але цього було замало. Навіть міць Креншинібона була обмеженою, потребуючи тривалого перебування під сонцем для накопичення нової сили замість витраченої. Крім того, у Десятимісті було занадто багато людей, занадто розкиданих, щоб їх могла втримати одна сфера впливу, а Кессел не хотів знищувати їх усіх. Гобліни були зручними, але маг прагнув, щоб перед ним схилялися саме люди, справжні чоловіки — такі ж, як ті, хто цькував його все життя.

Все його життя до того, як він здобув Осколок.

Його роздуми зрештою неминуче привели до одного висновку: йому потрібна армія.

Він згадав про гоблінів, якими командував зараз. Фанатично віддані кожному його бажанню, вони б (а дехто вже й встиг) охоче померли за нього. Проте навіть їх було замало, щоб надійно захопити великий регіон трьох озер.

І тоді лиха думка, знову таємно вкладена в його волю Кришталеvim Осколком, осінила мага.

— Скільки дір і печер у цьому безкрайому та суворому гірському хребті? — вигукнув Кессел уголос. — І скільки гоблінів, огрів, навіть тролів і велетнів вони приховують?

Обриси підступного плану почали формуватися в його голові. Він бачив себе на чолі величезної армії гоблінів і велетнів, що проноситься рівнинами, нестримна й непереможна.

Як він змусить людей тремтіти!

Він відкинувся на м'яку подушку і покликав нову дівчину з гарему. У нього на думці була ще одна гра, що також прийшла до нього у дивному сні; вона вимагала від дівчини благи й скиглити, а зрештою — померти. Маг вирішив, що неодмінно обміркує можливості панування над Десятимістям, які так широко відкрилися перед ним. Поспішати не було потреби — час у нього був. Гобліни завжди зможуть знайти йому нову іграшку.

Креншинібон також, здавалося, заспокоївся. Він закинув насіння в розум Кессела — насіння, яке, він знав, проросте у план завоювання. Але, як і Кессел, реліквія не мала потреби поспішати.

Кришталевий Осколок чекав десять тисяч років, щоб повернутися до життя і побачити, як знову спалахує можливість здобути владу. Він міг зачекати ще трохи.

КНИГА 2: Вульфгар

9. Більше не хлопчик

Реджіс ліниво витягнувся біля свого улюбленого дерева і солодко позіхнув; на його херувимських щічках заграли ямочки в яскравому промені сонця, що якимось дивом пробився до нього крізь густе сплетіння гілок. Поруч стояла вудка, хоча її гачок уже давно

був чистим від будь-якої наживки. Реджіс рідко щось ловив, але пишався тим, що ніколи не витрачав більше одного черв'яка.

Він приходив сюди щодня відтоді, як повернувся до Самотнього Лісу. Тепер він зимував у Брін-Шандері, насолоджуючись товариством свого доброго друга Кассіуса. Місто на пагорбі не могло зрівнятися з Калімпортом, але палац його речника був найближчою до розкоші річчю в усій Долині Крижаного Вітру. Реджіс вважав себе неабияким хитруном, адже зумів переконати Кассіуса запрошувати його гостювати в палаці протягом суворих зим.

З озера Мер-Дуалдон повіяв прохолодний вітерець, викликавши в галфлінга задоволене зітхання. Хоча червень уже перетнув свою середину, це був перший справді спекотний день короткого сезону. І Реджіс був сповнений рішучості витиснути з нього все можливе. Вперше за понад рік він вибрався з дому ще до полудня і планував залишатися на цьому місці, скинувши одяг і дозволяючи сонцю насичувати теплом кожен дюйм свого тіла до останнього червоного заграви заходу.

Його увагу привернув сердитий крик на озері. Він підвів голову і напіввідкрив одну важку повіку. Перше, що він помітив із цілковитим задоволенням, — це те, що за зиму його живіт значно округлився; з такого ракурсу, лежачи на спині, він міг бачити лише кінчики власних пальців на ногах.

Десь посеред озера чотири човни — два з Термалейна та два з Таргоса — виборювали кращу позицію. Вони кружляли один навколо одного з різкими поворотами, а моряки проклинали й обплывували судна під прапором ворожого міста. Протягом останніх чотирьох з половиною років, що минули з битви за Брін-Шандер, ці два міста фактично перебували в стані війни. Хоча їхні сутички частіше велися словами та кулаками, ніж зброєю, не один корабель був протаранений або витіснений на скелі чи міліну.

Реджіс безпорадно знизав плечима і знову опустил голову на згорнутий жилет. За останні роки в Десятимісті мало що змінилося. Реджіс та деякі інші речники плекали великі надії на об'єднану громаду, попри палку суперечку між Кемпом із Таргоса та Агорвалом із Термалейна через дроу відразу після битви.

Навіть на берегах сусіднього озера період доброї волі серед давніх суперників тривав недовго. Перемир'я між Каер-Діневалом і Каер-Конігом закінчилося рівно в ту мить, коли один із човнів Каер-Діневала витягнув цінну й рідкісну п'ятифутову рибину на ділянці озера Діннешир, яку Каер-Коніг поступився як компенсацію за води, втрачені на користь розростаючого флоту Істхейвена.

Щобільше, Гуд-Мід та Дуганова Нора — зазвичай сумирні та люто незалежні містечка на південному озері Червоні Води — зухвало висунули вимоги про компенсацію Брін-Шандеру та Термалейну. Вони зазнали приголомшливих втрат у битві на схилах Брін-Шандера, хоча ніколи не вважали ту справу своєю. Вони розсудили, що два міста, які отримали найбільшу вигоду від об'єднаних зусиль, мають за це заплатити. Північні міста, звісно, відмовилися.

Тож урок про переваги об'єднання залишився незасвоєним. Десять поселень залишалися такими ж роз'єднаними, як і раніше.

Правду кажучи, містом, яке отримало найбільшу вигоду від битви, був Самотній Ліс. Населення Десятимістя в цілому залишалося досить сталим. Багато шукачів пригод або

злочинців, що переховувалися, продовжували стікатися в регіон, але стільки ж гинуло або розчаровувалося в жорстоких умовах і поверталось на гостинний південь.

Проте Самотній Ліс значно розрісся. Мер-Дуалдон з його стабільним виловом головонога залишався найприбутковішим з озер, а через ворожнечу між Термалейном і Таргосом, та непевне становище Бременя на берегах непередбачуваної річки Шенгарн, Самотній Ліс здавався найбільш привабливим із чотирьох міст. Жителі маленької громади навіть розгорнули кампанію для залучення новачків, називаючи Самотній Ліс «Домівкою Героя-Галфлінга» та єдиним місцем із затінком дерев у радіусі ста миль.

Реджіс залишив посаду речника невдовзі після битви — рішення було обопільним для нього та містян. Оскільки Самотній Ліс ставав дедалі впливовішим і позбувався репутації прихистку для волоцюг, місту потрібна була більш енергійна людина в раді. А Реджіс просто не хотів більше обтяжувати себе відповідальністю.

Звісно, галфлінг знайшов спосіб перетворити свою славу на прибуток. Кожен новий поселенець мав віддавати частку свого першого вилову за право плавати під прапором Самотнього Лісу. Реджіс переконав нового речника та інших лідерів, що оскільки його ім'я допомогло залучити цих людей, він має отримувати відсоток від цих зборів.

Широка посмішка осявала обличчя галфлінга щоразу, коли він думав про свою удачу. Він проводив дні в спокої, приходячи й ідучи коли заманеться; здебільшого просто лежав на моху біля свого улюбленого дерева, раз закидав вудку і дозволяв дню минати.

Його життя стало комфортним, а єдиною роботою тепер було різьблення по кістці. Його вироби цінувалися вдсятеро дорожче, ніж раніше: ціна була частково роздута через певну славу галфлінга, але більшою мірою тому, що він переконав кількох знавців, які відвідали Брін-Шандер, ніби його унікальний стиль надає виробам особливої художньої та естетичної цінності.

Реджіс поплескав рубіновий кулон на своїх голих грудях. Здавалося, цими днями він міг «переконати» майже будь-кого у чому завгодно.

Молот із гуркотом опустився на розпечений метал. Іскри вогняною дугою розлетілися від ковадла і згасли в напівтемряві кам'яної зали. Важкий молот опускався знову і знову, легко керований величезною мускулистою рукою.

У тісній, гарячій кузні коваль був лише в штанях та шкіряному фартуху, зав'язаному на талії. Чорні смуги сажі осіли в рельєфних складках м'язів на його широких плечах і грудях; він увесь блищав від поту в помаранчевому заграві горна. Його рухи вирізнялися такою ритмічною, невтомною легкістю, що здавалися майже надприродними — ніби він був богом, який кував світ ще до появи смертних.

Схвальна усмішка з'явилася на його обличчі, коли він відчув, що опір заліза нарешті трохи здався під натиском його ударів. Ніколи раніше він не відчував такої міцності металу; той випробовував його до межі витривалості, і коли юнак нарешті довів свою силу, його пройняло тремтіння, солодке, як азарт битви.

— Бренор буде задоволений.

Вульфгар на мить зупинився, обмірковуючи свої думки, і мимоволі всміхнувся, згадавши свої перші дні в дварфських копальнях. Яким впертим, розлюченим хлопчиськом він був тоді — позбавлений права померти на полі честі буркитливим дварфом, який виправдав небажане милосердя терміном «вигідна угода».

Це була його п'ята й остання весна в служінні дварфам у тунелях, де йому з його семифутовим зростом доводилося постійно горбитися. Він палко прагнув свободи відкритої тундри, де міг би високо підняти руки назустріч теплу сонця чи невловимому поклику місяця. Де міг би лежати на спині, випроставши ноги, поки невпинний вітер лоскоче його своїм холодним подихом, а кришталеві зорі наповнюють розум містичними видіннями незвіданих горизонтів.

І все ж, попри всі незручності, Вульфгар мусив визнати: йому бракуватиме гарячих протягів і постійного гуркоту дварфських залів. Протягом першого року служби він тримався за жорстокий кодекс свого народу, який визначав полон як ганьбу, повторюючи Пісню Темпоса як заклинання сили проти будь-якого натяку на слабкість у товаристві «м'якотілих цивілізованих південців».

Проте Бренор був таким же міцним, як метал, що він ковав. Дварф відкрито не виказував любові до битви, але змахував своєю зазубленою сокирою зі смертельною точністю і не зважав на удари, що повалили б огра.

На початку їхніх стосунків дварф був для Вульфгара загадкою. Молодий варвар був змушений виявляти до нього певну повагу, адже Бренор переміг його на полі честі. Навіть тоді, коли лінія фронту чітко визначала їх як ворогів, Вульфгар помітив у очах дварфа щирі й глибоку прихильність, яка його збентежила. Він зі своїм народом прийшов грабувати Десятимістя, проте ставлення Бренора більше нагадувало турботу суворого батька, ніж байдужий погляд рабовласника. Вульфгар, однак, завжди пам'ятав про своє становище в копальнях, адже Бренор часто бував грубим та образливим, доручаючи йому чорну, часом принизливу роботу.

За довгі місяці гнів Вульфгара вщух. Він почав приймати свою покуту зі стоїцизмом, виконуючи накази Бренора без запитань і скарг. Поступово умови поліпшувалися.

Бренор навчив його працювати біля горна, а згодом — викувувати з металу витончену зброю та інструменти. І нарешті, у день, який Вульфгар ніколи не забуде, він отримав власну кузню і ковадло, де міг працювати наодинці й без нагляду — хоча Бренор часто зазиравав, щоб побурчати на неточний удар або дати кілька порад. Але більше за свободу маленька майстерня повернула Вульфгару гордість. Відтоді, як він вперше підняв ковальський молот, який вважав своїм, методичний стоїцизм слуги змінився запалом і прискіпливою відданістю справжнього майстра. Варвар почав перейматися через найменшу зазублину, іноді переробляючи весь виріб, щоб виправити незначну недосконалість. Вульфгару подобалася ця зміна в собі; він бачив у ній рису, яка може стати йому в пригоді у майбутньому, хоча ще не розумів, як саме.

Бренор називав це «характером».

Робота дала плоди і фізично. Рубання каменю та кування металу перетворили м'язи варвара на тугі канати, змінивши його юнацьку незграбність на загартовану статуру неперевершеної сили. Крім того, він мав неабияку витривалість, адже темп невтомних дварфів зміцнив його серце і розширив легені до нових меж.

Вульфгар прикусив губу від сорому, коли чітко згадав свою першу свідому думку після битви за Брін-Шандер. Тоді він заприсягнувся відплатити Бренору кров'ю, щойно закінчиться термін його служби. Тепер він розумів, на власний подив, що став кращою людиною під наставництвом Бренора Батлхаммера, і сама думка про те, щоб підняти зброю проти дварфа, викликала у нього огиду.

Він перетворив цей раптовий емоційний порив у рух, вгативши молотом по залізу, дедалі більше надаючи неймовірно твердій заготовці вигляду леза. З цієї штуки вийде чудовий меч.

Бренор буде задоволений.

10. Збір

Похмурий Торга, орк, дивився на Грока, гобліна, з неприхованим презирством. Їхні племена ворогували довгі роки — стільки, скільки пам'ятав будь-який живий представник обох груп. Вони ділили одну долину в Хребті Світу і змагалися за територію та їжу з жорстокістю, властивою їхнім войовничим расам.

І ось тепер вони стояли на спільній землі без зброї в руках, приведені сюди силою, ще більшою за їхню взаємну ненависть. У будь-якому іншому місці, у будь-який інший час ці племена ніколи б не змогли опинитися так близько, не зчепившись у лютій битві. Але зараз їм доводилося задовольнятися марними погрозами та небезпечними поглядами, бо їм було наказано відкласти чвари.

Торга та Грок розвернулися і пліч-о-пліч попрямували до споруди, де перебував чоловік, що мав стати їхнім господарем. Вони увійшли в Крішал-Тіріт і постали перед Акаром Кесселом.

Ще два племені поповнили його лави, що невпинно зростали. По всьому плато, де височіла вежа, майоріли стяги різних загонів: Гоблінів Кручених Списів, Орків-Різників, Орків Відірваного Язика та багатьох інших, що прийшли служити господареві. Кесселу навіть вдалося залучити великий клан огрів, жменьку тролів та сорок вербігів — найменших серед велетнів, але все ж велетнів.

Проте його головним досягненням була група морозяних велетнів, які просто прийшли самі, бажаючи лише одного — догодити володареві Креншинібона.

Кессел був цілком задоволений своїм життям у Крішал-Тіріті, де всі його примхи покійно виконувало перше зустрінуте ним плем'я гоблінів. Гобліни навіть спромоглися пограбувати торговий караван і забезпечити чарівника кількома людськими жінками для його втіхи. Життя Кессела було м'яким і легким — саме таким, як він любив.

Але Креншинібон не знав задоволення. Жага влади, яку відчувала реліквія, була ненаситною. Осколок міг вгамуватися на короткий час, задовольнившись малими успіхами, але потім знову вимагав від свого носія нових завоювань. Він не міг відкрито протистояти Кесселу, адже в їхній постійній війні воль право вирішального голосу зрештою належало Кесселу. Маленький кришталевий осколок приховував у собі неймовірну міць, але без носія він був подібний до меча в піхвах, який нікому оголити. Тому Креншинібон діяв через маніпуляції, вплітаючи ілюзії величі у сні чарівника, дозволяючи йому бачити безмежні можливості. Він тримав перед носом колишнього нездарного учня моркву, від якої той не міг відмовитися, — повагу.

Кессел, який все життя був «хлопчиком для биття» для зарозумілих магів Лускана (та й для всіх інших), став легкою здобиччю для таких амбіцій. Він, хто завжди плазував у пилу біля чобіт поважних людей, понад усе прагнув помінятися ролями.

І тепер у нього був шанс перетворити свої фантазії на реальність, у чому Креншинібон постійно його запевняв. Маючи реліквію біля серця, він міг стати завойовником; він міг змусити людей, навіть магів з Вежі Мистецтв, тремтіти при самій згадці його імені.

Йому довелося набратися терпіння. Кілька років пішло на те, щоб досягнути тонкощі управління спочатку одним, а потім другим племенем гоблінів. Проте завдання об'єднати десятки племен і спрямувати їхню природну ворожість у спільне річище служіння йому було значно важчим. Він мусив залучати їх по одному, переконуючись у їхній повній покорі, перш ніж наважитися закликати наступну групу.

Але план працював, і ось тепер йому вдалося одночасно прийняти два ворогуючі племені з позитивним результатом. Торга та Грок увійшли в Крішал-Тіріт, кожен шукаючи способу вбити іншого, не викликавши гніву чарівника. Проте після короткої розмови з Кесселом вони вийшли, базікаючи як старі друзі про славу майбутніх битв у лавах армії Акара Кессела.

Кессел відкинувся на подушки, роздумуючи про свою удачу. Його армія справді набувала форми. Морозяні велетні стали польовими командирами, огри — гвардією, вербіги — смертоносним ударним загonom, а тролі, мерзенні та жахливі тролі, — особистою охороною. І за його підрахунками, він уже мав десять тисяч фанатично відданих гоблінів, готових нести руйнацію.

— Акар Кессел! — вигукнув він гаремній дівчині, яка робила йому манікюр, поки він поринав у роздуми (хоча розум дівчини давно був зруйнований Креншинібоном). — Слава Тирану Долини Крижаного Вітру!

Далеко на південь від замерзлих степів, у цивілізованих землях, де люди мали більше часу для дозвілля та роздумів, а не кожна дія визначалася суворою необхідністю, чарівники та ті, хто прагнув ними стати, зустрічалися частіше. Справжні маги, що все життя вивчали таємні мистецтва, ставилися до магії з належною повагою, завжди остерігаючись наслідків своїх заклять.

Якщо тільки ними не володіла жага влади — річ вельми небезпечна, — справжні маги супроводжували свої експерименти обережністю і рідко спричиняли катастрофи.

Однак самозвані маги — люди, які якимось чином отримали децицію магічної сили, знайшовши сувій, книгу заклять майстра чи якусь реліквію, — часто ставали винуватцями колосальних лих.

Саме так сталося тієї ночі в землях за тисячу миль від Акара Кессела та Креншинібона. Учень чарівника, юнак, який подавав великі надії своєму вчителю, заволодів схемою потужного магічного кола, а потім знайшов закляття заклику. Спокушений обіцянками влади, учень спромігся вивідати справжнє ім'я демона з особистих нотаток свого майстра.

Чорнокнижництво — мистецтво заклику істот з інших планів для служіння — було особливою пристрасстю цього юнака. Його вчитель дозволяв йому викликати дрібних бісів та манів через магічний портал — під суворим наглядом, — сподіваючись продемонструвати потенційну небезпеку цієї практики та закріпити уроки обережності. Насправді ж ці демонстрації лише розпалили апетит хлопця. Він благав вчителя дозволити йому спробувати закликати справжнього демона, але маг знав, що учень ще зовсім не готовий до такого випробування.

Учень був іншої думки.

Того ж дня він закінчив креслити коло. Він був настільки впевнений у своїй роботі, що не став витрачати зайвий день (деякі маги витрачали на це тиждень) на перевірку рун і символів або випробування кола на нижчій істоті.

І ось він сидів усередині нього, не зводячи очей з вогню в жаровні, що мав стати брамою до Безодні. З самовпевненою, зверхньою посмішкою самозваний чорнокнижник покликав демона.

Еррту, могутній демон катастрофічних масштабів, ледь почув своє ім'я, вимовлене на далекому плані. Зазвичай великий звір проігнорував би такий слабкий заклик; звісно, заклинач не виявив достатньої сили, щоб змусити демона підкоритися.

Проте Еррту був радий цьому доленосному поклику. Кілька років тому демон відчув сплеск сили на матеріальному плані, який, як він вірив, стане вінцем пошуків, що тривали тисячоліття. Останні кілька років демон нетерпляче чекав, коли якийсь чарівник відкриє йому шлях, щоб він міг прийти на матеріальний план і все розвідати.

Молодий учень відчув, як його затягує в гіпнотичний танець вогню жаровні. Полум'я злилося в єдиний язик, схожий на вогонь свічки, тільки в багато разів більший, і воно звабливо гойдалося туди-сюди, туди-сюди.

Загіпнотизований учень навіть не усвідомлював, як зростає інтенсивність вогню. Полум'я здійснювало все вище, його миготіння прискорювалося, а колір проходив крізь увесь спектр до граничного білого жару.

Туди-сюди. Туди-сюди.

Тепер воно гойдалося швидше, несамовито здригаючись і накопичуючи міць, щоб витримати могутню істоту, що чекала по той бік.

Туди-сюди. Туди-сюди.

Учень пітнів. Він розумів, що сила заклання виходить за межі його контролю, що магія взяла гору і почала жити власним життям. Що він безсилий її зупинити.

Туди-сюди. Туди-сюди.

Тепер він побачив темну тінь у полум'ї, величезні пазуристі руки та шкірясті, схожі на кажанячі, крила. А розміри звіра! Гігант навіть за мірками свого роду.

— Еррту! — вигукнув юнак; ці слова вирвалися з нього під тиском заклання. Ім'я не було повністю розшифроване в нотатках майстра, але він чітко бачив, що воно належить могутньому демоні, монстру, що стоїть лише на сходинку нижче від лордів демонів у ієрархії Безодні.

Туди-сюди. Туди-сюди.

Тепер стала видимою потворна, схожа на мавпячу, голова з пащею пса та величезними іклами кабана; величезні криваво-червоні очі мружилися з вогню жаровні. Кислотна слина з шипінням падала у вогонь.

Туди-сюди. Туди-сюди.

Вогонь спалахнув у останньому клімаксі сили, і Еррту зробив крок уперед.

Демон ні на мить не затримався, щоб подивитися на переляканого людського малюка, який так нерозважливо покликав його. Він почав повільно обходити магічне коло, шукаючи підтвердження могутності цього чарівника.

Учень нарешті зміг опанувати себе. Він закликав вищого демона! Цей факт допоміг йому відновити впевненість у своїх здібностях.

— Постань переді мною! — наказав він, розуміючи, що для контролю над істотою з хаотичних нижніх планів потрібна тверда рука.

Еррту, не звертаючи уваги, продовжував свій обхід.

Учень розлютився.

— Ти будеш мені коритися! — закричав він. — Це я привів тебе сюди, і в моїх руках ключ до твоїх мук! Ти виконаєш мій наказ, а потім я милостиво відпущу тебе назад у твій брудний світ! А тепер — постань переді мною!

Учень був зухвалим. Учень був гордим.

Але Еррту знайшов помилку в накресленні руни — фатальну недосконалість у магічному колі, яке не мало права бути «майже ідеальним».

Учень був мертвий.

Еррту відчув знайоме відчуття сили на матеріальному плані куди чіткіше і без зусиль визначив напрямок випромінювання. Він злетів на своїх могутніх крилах над містами людей, сіючи паніку скрізь, де його помічали, але не затримувався, щоб насолодитися хаосом.

Прямо як стріла і з усією швидкістю Еррту летів над озерами та горами, крізь величезні простори порожніх земель. До найпівнічнішого хребта Королівств — Хребта Світу — та стародавньої реліквії, яку він шукав століттями.

Кессел дізнався про наближення демона задовго до того, як його війська почали в жаху розбігатися від величезної тіні, що ковзала над ними. Креншинібон передав цю інформацію чарівнику: жива реліквія відчувала рухи могутньої істоти, яка переслідувала її споконвіку.

Однак Кессел не хвилювався. Усередині своєї вежі він був упевнений, що зможе впоратися навіть з таким могутнім ворогом, як Еррту. До того ж він мав значну перевагу над демоном: він був законним носієм реліквії. Вона була налаштована на нього, і, як і багато інших магічних артефактів з часів світанку світу, Креншинібон не можна було відібрати у володаря силою. Еррту прагнув сам володіти реліквією, а тому не наважився б виступити проти Кессела і накликати на себе гнів Осколка.

Кислотна слина вільно текла з пащі демона, коли він побачив вежу — втілення реліквії.

— Скільки ж років? — переможно проревів він. Еррту чітко бачив двері вежі, адже він не був істотою матеріального світу, і відразу попрямував до них. Жоден із гоблінів чи навіть велетнів Кессела не наважився перегородити йому шлях.

В оточенні своїх тролів чарівник чекав на Еррту в головній залі Крішал-Тіріта на першому рівні. Чарівник розумів, що тролі мало чим допоможуть проти демона, що володіє вогнем, але він хотів, щоб вони були присутні для кращого враження. Він знав, що має силу легко прогнати Еррту, але інша думка — знову підказана Осколком — спала йому на розум.

Демон міг бути вельми корисним.

Еррту різко зупинився, пройшовши крізь вузький вхід і побачивши оточення чарівника. Через віддаленість вежі демон очікував знайти орка або велетня, що тримає Осколок. Він сподівався залякати або перехитрити невігласа, щоб той віддав реліквію, але вигляд людини в мантиї, ймовірно мага, сплутав йому карти.

— Вітаю, могутній демоне, — ввічливо промовив Кессел, низько вклонившись. — Ласкаво просимо до моєї скромної оселі.

Еррту люто загарчав і рушив уперед, забувши про ризик знищення володаря у своїй всепоглинаючій ненависті та заздрості до самовдоволеної людини.

Креншинібон нагадав демону про себе.

Раптовий спалах світла вирвався зі стін вежі, засліпивши Еррту сяйвом десяти пустельних сонць. Демон зупинився і закрив чутливі очі. Світло скоро згасло, але Еррту не рушив з місця і більше не наближався до чарівника.

Кессел усміхнувся. Реліквія підтримала його. Сповнений впевненості, він знову звернувся до демона, цього разу суворим тоном:

— Ти прийшов по це, — сказав він, дістаючи з-під мантиї Осколок. Очі Еррту звузилися, впившись у предмет, за яким він полював так довго.

— Ти не отримаєш його, — відрізав Кессел і сховав артефакт назад. — Він мій по праву знахідки, і ти не маєш на нього жодних прав, які б він визнав!

Дурна гординя Кессела — та фатальна вада, що завжди вела його до трагедії, — вимагала від нього продовжити знущатися з демона, який опинився в безпорадному стані.

— Досить, — пролунало попередження всередині нього. Німий голос, який він уже звик вважати волею Осколка.

— Це не твоя справа, — вголос відповів Кессел. Еррту озирнувся, гадаючи, до кого звертається чарівник. Тролі точно не звертали на це уваги. Про всяк випадок демон застосував кілька заклять виявлення, побоюючись невидимого ворога.

— Ти глузуєш з небезпечного ворога, — наполягав Осколок. — Я захистив тебе від демона, але ти продовжуєш відштовхувати істоту, яка могла б стати цінним союзником!

Як це зазвичай бувало, коли Креншинібон спілкувався з чарівником, Кессел почав бачити нові можливості. Він вирішив піти на компроміс, який був би вигідний і йому, і демону.

Еррту зважував своє становище. Він не міг убити зухвалу людину, хоча дуже цього прагнув. Але піти без реліквії, покинувши пошуки, які були його головною метою протягом століть, він теж не міг.

— У мене є пропозиція, угода, яка може тебе зацікавити, — спокусливо промовив Кессел, ігноруючи вбивчий погляд демона. — Залишся поруч зі мною і стань головнокомандувачем моїх сил! З тобою на чолі та з міццю Креншинібона й Акара Кессела за спиною ми пройдемося вогнем по всій північній землі!

— Служити тобі? — засміявся Еррту. — Ти не маєш наді мною влади, людино.

— Ти неправильно оцінюєш ситуацію, — заперечив Кессел. — Думай про це не як про службу, а як про можливість приєднатися до походу, що обіцяє руйнацію та завоювання!

Ти маєш мою найглибшу повагу, могутній демоне. Я не збираюся називати себе твоїм господарем.

Креншинібон своїми підсвідомими навіюваннями добре підготував Кессела. Менш загрозна поза Еррту свідчила про те, що пропозиція чарівника його зацікавила.

— І подумай про вигоду, яку ти отримаєш згодом, — вів далі Кессел. — Люди не живуть довго за твоїми вічними мірками. Хто ж тоді забере Кришталевий Осколок, коли Акара Кессела не стане?

Еррту зловісно посміхнувся і вклонився чарівнику.

— Як я можу відмовитися від такої щедрої пропозиції? — прохрипів демон своїм жахливим, неземним голосом. — Покажи мені, чарівнику, які славетні завоювання чекають на нас.

Кессел ледь не затанцював від радості. Його армія була фактично завершена. У нього з'явився генерал.

11. Іклом Aegica

Піт виступив на руці Бренора, коли він встромив ключа в запилену шпарину важких дерев'яних дверей. Це був початок процесу, який мав стати остаточним випробуванням усієї його майстерності та досвіду. Як і всі великі дварфські майстри-ковалі, він чекав на цей момент із хвилюванням та острахом від самого початку свого тривалого навчання.

Йому довелося добряче налягти на двері, щоб вони відчинилися в маленьку камору. Дерево скрипіло й стогнало, набрякнувши від часу, відколи камору востаннє відчиняли багато років тому. Проте Бренора це заспокоювало: сама думка про те, що хтось міг зазирнути на його найцінніші скарби, була йому огидна. Він озирнувся на темні коридори цієї забутої частини дварфського комплексу, ще раз переконався, що за ним не стежать, і увійшов, тримаючи смолоскип поперед себе, щоб спалити густе плетиво павутиння.

Єдиним предметом умеблювання в кімнаті була дерев'яна, обкута залізом скриня, обмотана двома важкими ланцюгами, що скріплювалися величезним замком. Павутиння вкривало її з усіх боків, а на кришці лежав товстий шар пилу. «Ще один добрий знак», — відзначив Бренор. Він знову визирнув у коридор і зачинив дерев'яні двері якомога тихіше.

Він опутився на коліна перед скринєю і поклав смолоскип на підлогу поруч. Кілька павутинок, лизнутих полум'ям, спалахнули на мить помаранчевим і згасли. Бренор дістав із поясного гаманця дерев'яний брусок і витягнув срібний ключ, що висів на ланцюжку в нього на шії. Він міцно тримав брусок перед собою і, намагаючись тримати пальці іншої руки якомога нижче рівня замка, обережно просунув ключ у шпарину.

Тепер настала найвідповідальніша мить. Бренор повільно повертав ключ, прислухаючись. Почувши клацання механізму, він напружився і різко відсмикнув руку від ключа, дозволяючи важкому замку впасти, що звільнило пружинний важіль, затиснутий між ним і скринєю. Маленький дротик врізався в дерев'яний брусок, і Бренор полегшено зітхнув. Хоча він встановив цю пастку майже століття тому, він знав, що отрута тундрового вбивці все ще зберігає свою смертоносну силу.

Чисте збудження взяло гору над благоговінням, і Бренор поспіхом відкинув ланцюги, здувши пил із кришки. Він узявся за край, збираючись підняти її, але раптом знову

сповільнився, повертаючи собі урочистий спокій і нагадуючи самому собі про важливість кожної дії.

Будь-хто, хто знайшов би цю скриню і зміг обійти смертельну пастку, був би задоволений знайденими скарбами. Срібний кубок, мішечок із золотом і прикрашений коштовним камінням, хоча й погано збалансований, кинджал лежали серед інших, більш особистих і менш цінних речей: пом'ятого шолома, старих чобіт та інших дрібниць, які навряд чи привабили б злодія.

Проте всі ці речі були лише прикриттям. Бренор витягнув їх і без жодних роздумів кинув на брудну підлогу.

Дно важкої скрині було трохи вище рівня підлоги, і ніщо не вказувало на те, що тут можна знайти щось іще. Але Бренор хитромудро витесав підлогу під скринєю глибше, підігнавши ящик у заглибину так ідеально, що навіть найдосвідченіший крадій присягнувся б, що той стоїть просто на землі. Дварф виштовхнув невеликий сучок у дні ящика і просунув у отвір кремезний палець. Це дерево теж просіло за роки, і Бренору довелося добряче смикнути, щоб нарешті витягнути фальшиве дно. Воно вискочило з раптовим тріском, відкинувши дварфа назад. За мить він уже знову був біля скрині, обережно заглядаючи всередину на свої найбільші скарби.

Злиток найчистішого мітрилу; маленький шкіряний мішечок; золота скринька та срібний тубус для сувоїв, увінчаний з одного боку діамантом, лежали саме так, як Бренор поклав їх дуже давно.

Руки Бренора тремтіли, і йому довелося кілька разів зупинятися, щоб витерти з них піт, поки він виймав дорогоцінні предмети. Ті, що вмістилися, він сховав у наплічник, а мітриловий злиток поклав на розстелену ковдру. Потім він швидко повернув на місце фальшиве дно, дбаючи про те, щоб сучок ідеально ліг у дерево, і склав назад свої удавані скарби. Він знову обмотав скриню ланцюгами й замкнув її, залишивши все точно так, як знайшов, за винятком того, що не бачив сенсу ризикувати випадковим уколом і не став наново зводити пастку.

Бренор побудував свою кузню просто неба в прихованому закутку біля підніжжя Кельвінового Кромлеха. Це була малолюдна частина дварфської долини, її північний край, де Бременський Шлях розширювався у відкриту тундру із західного боку гори, а Крижаний Перехід робив те саме зі східного. На свій подив, Бренор виявив, що камінь тут твердий і чистий, глибоко просякнутий силою землі, і він добре послужить його маленькому храму праці.

Як завжди, Бренор наближався до цього священного місця розміреними, благоговійними кроками. Несучи скарби своєї спадщини, він подумки линує крізь століття назад до Мітрилового Залу, стародавньої домівки його народу, і до промови, яку виголосив його батько в той день, коли Бренор отримав свій перший ковальський молот.

— Якщо твій хист до ремесла гострий, — казав батько, — і якщо тобі пощастить прожити довго та відчути силу землі, ти знайдеш особливий день. Особливе благословення — дехто сказав би, прокляття — лежить на нашому народі: бо один раз, і тільки один раз, найкращий із наших ковалів може викувати зброю на свій вибір, яка перевершить будь-яку його працю. Будь обережний із тим днем, сину, бо ти вкладеш у ту зброю величезну частину самого себе. Ти ніколи більше в житті не досягнеш такої досконалості, і, знаючи це, втратиш чималу частину того жару майстра, що веде твій молот. Твоє життя після

цього дня може здатися порожнім, але якщо ти такий добрий, як каже твій рід, ти викуєш легендарну зброю, яка житиме довго після того, як твої кістки стануть прахом.

Батько Бренора, який загинув під час приходу темряви до Мітрилового Залу, не прожив достатньо довго, щоб знайти свій особливий день, хоча, якби знайшов, він використав би частину тих скарбів, що Бренор несе зараз. Але дварф не вбачав неповаги в тому, що забрав ці речі собі, бо знав: він викує зброю, якою пишатиметься дух його батька.

День Бренора настав.

Образ двостороннього молота, прихованого всередині мітрилового злитка, прийшов до Бренора уві сні на початку того тижня. Дварф відразу зрозумів знак і знав, що має діяти швидко, аби підготувати все до ночі сили, що стрімко наближалася. Місяць у небі вже був великим і яскравим. Він досягне повноти в ніч сонцестояння — сірий час між сезонами, коли повітря бринить від магії. Повний місяць лише посилить чари тієї ночі, і Бренор вірив, що впіймає справді могутнє закляття, коли вимовить слова сили.

Дварф мав багато роботи, щоб встигнути підготуватися. Його праця почалася з будівництва невеликого горна. Це була найлегша частина, і він робив її механічно, намагаючись зосередитися на поточному завданні й відганяти думки про хвилююче створення зброї.

І ось час, на який він чекав, настав. Він дістав зі свого мішка важкий злиток мітрилу, відчуваючи його чистоту та міць. Він і раніше тримав такі злитки, і на мить його охопив страх. Він втупився в сріблястий метал.

Довгу мить це залишалося просто квадратним бруском. Потім його боки ніби заокруглилися, коли образ дивовижного бойового молота став чітким для дварфа. Серце Бренора закалатало, дихання стало уривчастим. Його видіння було справжнім.

Він розпалив горн і негайно взявся до роботи, працюючи всю ніч, поки світло світанку не розвіяло чари, що володіли ним. Того дня він повернувся додому лише для того, щоб забрати адамантиновий стрижень, який відклав для цієї зброї, і знову пішов до кузні — спати, а згодом нервово ходити туди-сюди, чекаючи на темряву.

Щойно денне світло згасло, Бренор із запалом повернувся до роботи. Метал легко піддавався його вправним маніпуляціям, і він знав, що до того, як світанок зможе перервати його, голова молота буде готова. Хоча попереду були ще години праці, Бренор відчув приплив гордості. Він знав, що встигне. Наступної ночі він приєднає адамантинове руків'я, і все буде готове до освячення під повним місяцем у ніч літнього сонцестояння.

Сова безшумно пірнула на маленького кролика, ведучись до здобичі чуттями, гострішими за будь-яку іншу живу істоту. Це мало бути звичайне вбивство; нещасне звірятко навіть не встигло б зрозуміти, що на нього полюють. Але сова була дивно збентежена, і в останню мить концентрація хижака похитнулася. Великий птах рідко промахувався, але цього разу він повернувся до свого гнізда на схилі Кельвінового Кромлеха без вечері.

Далеко в тундрі самотній вовк сидів нерухомо, як статуя, стривожений, але терплячий, поки срібний диск величезного літнього місяця відривався від пласкої лінії горизонту. Він чекав, поки звабливе світило підніметься високо в небо, а потім затягнув давнє виття своєї породи. Йому знову і знову відповідали далекі вовки та інші нічні мешканці, волаючи до сили небес.

Ніч літнього сонцестояння, коли магія бриніла в повітрі, збуджуючи всіх, окрім раціональних істот, що відкинули такі ниці інстинктивні пориви, почалася.

У своєму емоційному стані Бренор чітко відчував магію. Але, поглинутий кульмінацією своєї життєвої праці, він досяг рівня спокійної зосередженості. Його руки не тремтіли, коли він відчинив золоту кришку маленької скриньки.

Могутній бойовий молот лежав затиснутий на ковадлі перед дварфом. Він був втіленням найкращої роботи Бренора, потужним і чудово викуваним навіть зараз, але він чекав на витончені руни та заклинання, що зроблять його зброєю особливої сили.

Бренор благоговійно дістав зі скриньки маленький срібний молоточок і зубило та підійшов до зброї. Без вагань — бо знав, що має мало часу для такої складної роботи — він приставив зубило до мітрилу і твердо вдарив по ньому молоточком. Чистий метал відізвався прозорою, чистою нотою, від якої по спині дварфа пробігли сироти. Він серцем відчував, що всі умови ідеальні, і знову здригнувся, подумавши про результат праці цієї ночі.

Він не бачив темних очей, що пильно спостерігали за ним із гребеня пагорба неподалік.

Для перших візерунків Бренору не потрібен був зразок: ці символи були викарбувані в його серці та душі. Урочисто він наніс молот і ковадло Морадіна Коваля Душ на один бік голови молота, а схрещені сокири Клангеддіна, дварфського бога битви, — на інший. Потім він узяв срібний тубус і обережно зняв діамантовий ковпачок. Він полегшено зітхнув, побачивши, що пергамент усередині пережив десятиліття. Витерши маслянистий піт із рук, він дістав сувій і повільно розгорнув його, поклавши на пласку поверхню ковадла. Спершу сторінка здавалася порожньою, але поступово промені повного місяця змусили його символи — таємні руни сили — проявитися.

Це була спадщина Бренора, і хоча він ніколи раніше їх не бачив, їхні магічні лінії та вигини здавалися йому добре знайомими. Його рука була впевненою; дварф приставив срібне зубило між символами богів і почав висікати таємні руни на молоті. Він відчував, як їхня магія перетікає крізь нього з пергаменту на зброю, і з подивом спостерігав, як кожен символ зникав із сувою після того, як був викарбуваний на мітрилі. Час перестав існувати для нього, поки він перебував у глибокому трансі праці, але коли він закінчив руни, то помітив, що місяць уже пройшов свій пік і почав схилятися до обрію.

Перше справжнє випробування майстерності дварфа настало, коли він наклав поверх викарбуваних рун символ Думатойна, Хранителя Таємниць — коштовний камінь всередині гори. Лінії божественного символу ідеально збіглися з лініями рун, приховуючи таємні знаки сили.

Тоді Бренор зрозумів, що його робота майже завершена. Він витягнув важкий бойовий молот із затискача і дістав маленький шкіряний мішечок. Йому довелося кілька разів глибоко вдихнути, щоб заспокоїтися, адже це було останнє і найвирішальніше випробування його хисту. Він розв'язав шнурок на мішечку і завмер перед лагідним мерехтінням діамантового пилу в м'якому світлі місяця.

За гребенем пагорба Дрізт До'Урден напружився в очікуванні, але був обережним, аби не порушити цілковиту зосередженість друга.

Бренор знову зібрався з силами, а потім різко підкинув мішечок, випускаючи його вміст високо в нічне повітря. Він відкинув порожню шкіру вбік, захопив молот обома руками і

підняв його над головою. Дварф відчув, як сама його життєва сила висмоктується з нього, коли він вимовляв слова сили, але він не міг знати, наскільки добре впорався, поки робота не завершилася. Рівень досконалості його різьблення визначав успіх заклять, адже поки він висікав руни, їхня міць вливалася в його серце. Тепер ця сила притягувала магічний пил до зброї, і її потужність, своєю чергою, можна було виміряти кількістю захопленого діамантового пилу.

Хвиля темряви накопилася на дварфа. Голова пішла обертом, і він не розумів, що втримує його від падіння. Але всепоглинаюча міць слів уже вийшла за межі його контролю. Навіть не усвідомлюючи цього, він продовжував вишіптувати слова, що лилися з його уст невинним потоком, виснажуючи залишки сил. Потім, милостиво, він почав падати, хоча порожнеча непритомності поглинула його задовго до того, як голова торкнулася землі.

Дрізт відвернувся і прихилився до скелястого гребеня; він теж був виснажений цим видовищем. Він не знав, чи переживе його друг випробування цієї ніч, але був щасливий за нього. Бо він став свідком найвеличнішого тріумфу дварфа — навіть якщо сам Бренор цього не бачив, — коли мітрилова голова молота спалахнула живим вогнем магії і втягнула в себе весь діамантовий дощ.

І жодна порохинка сяючого пилу не оминула поклику Бренора.

12. Дарунок

Вульфгар сидів на північному схилі Стрімчака Бренора, вдивляючись у простір кам'янистої долини вниз. Він напружено шукав будь-який рух, що міг би свідчити про повернення дварфа. Варвар часто приходив сюди, щоб побути наодинці зі своїми думками та тужливим завиванням вітру. Прямо перед ним, по інший бік дварфської долини, височіли Кельвінів Кромлех і північна частина озера Діннешир. Між ними пролягала рівнинна ділянка землі, відома як Крижаний Перехід, що вів на північний схід, у відкриту прерію.

І, для варвара, цей перехід вів до його батьківщини.

Бренор попередив, що його не буде кілька днів, і спершу Вульфгар зрадив перепочинку від постійного бурчання та критики дварфа. Але полегшення тривало недовго.

— Хвилюєшся за нього, так? — пролунав голос за спиною. Йому не треба було повертатися, щоб впізнати Кетті-брі.

Він залишив запитання без відповіді, розсудивши, що вона все одно запитала це риторично і не повірить йому, якщо він заперечить.

— Він повернеться, — сказала Кетті-брі; у її голосі чулося знизування плечима. — Бренор міцний, як гірський камінь, і в тундрі немає нічого, що могло б його зупинити.

Тепер молодий варвар таки повернувся, щоб поглянути на дівчину. Давно, коли між Бренором і Вульфгаром встановився певний рівень довіри, дварф познайомив юнака зі своєю «донькою», людською дівчиною — одноліткою варвара.

Зовні вона здавалася спокійною, але була сповнена такого внутрішнього вогню та духу, до якого Вульфгар не звик у жінках. Варварських дівчат виховували так, щоб вони тримали свої думки та погляди — неважливі за мірками чоловіків — при собі. Кетті-брі ж, як і її наставник, казала саме те, що думала, і не залишала сумнівів щодо свого ставлення до ситуації. Словесні перепалки між нею та Вульфгаром були майже постійними і часто

запеклими, та все ж Вульфгар був радий мати товариша свого віку, того, хто не дивився на нього з висоти життєвого досвіду.

Кетті-брі допомагала йому пережити важкий перший рік служби, ставлячись до нього з повагою (хоча рідко з ним погоджувалася), коли він сам себе не поважав. Вульфгар навіть мав відчуття, що вона опосередковано вплинула на рішення Бренора взяти його в учні.

Вона була його одноліткою, але багато в чому Кетті-брі здавалася набагато старшою, з тим твердим внутрішнім відчуттям реальності, що тримало її характер у рівновазі. Проте в іншому — як-от у легкій підстрибуючій ході — Кетті-брі назавжди залишалася дитиною. Цей незвичний баланс духу та спокою, безтурботності та нестримної радості заворожував Вульфгара і збивав його з пантелику щоразу, коли він говорив із дівчиною.

Звісно, були й інші почуття, що змушували Вульфгара ніяковіти поруч із нею. Вона була безперечно вродливою: густі хвилі розкішного рудого волосся спадали на плечі, а темно-сині, проникливі очі змусили б будь-якого залицяльника почервоніти під їхнім проникливим поглядом. Проте було щось понад фізичну привабливість, що цікавило Вульфгара. Кетті-брі не вписувалася в його уявлення про роль жінки, які він засвоїв у тундрі. Він не знав, чи подобається йому ця незалежність, але не міг заперечувати потяг, який відчував до неї.

— Ти часто сюди приходиш, чи не так? — запитала Кетті-брі. — Що ти тут шукаєш?

Вульфгар знизав плечима, сам до кінця не знаючи відповіді.

— Свій дім?

— Його, та інші речі, яких жінці не зрозуміти.

Кетті-брі посмішкою відкинула мимовільну образу.

— Розкажи мені тоді, — наполягала вона з нотками сарказму. — Можливо, моє невігластво принесе новий погляд на ці проблеми.

Вона зіскочила з каменя, обійшла варвара і сіла на виступ поруч із ним.

Вульфгар мимоволі замилювався її граційними рухами. Як і в характері, у фізичному плані Кетті-брі теж була загадкою. Вона була високою і стрункою, на вигляд тендітною, але виростаючи в печерах дварфів, вона звикла до важкої та виснажливої праці.

— Про пригоди та невиконану обітницю, — таємниче промовив Вульфгар, можливо, щоб вразити дівчину, але більше — аби підтвердити власну думку про те, чим жінка має чи не має перейматися.

— Обітницю, яку ти збираєшся виконати, — здогадалася Кетті-брі, — щойно випаде нагода.

Вульфгар урочисто кивнув.

— Це моя спадщина, тягар, що перейшов до мене після смерті батька. День настане... — він замовк і знову тужливо подивився на порожнечу відкритої тундри за Кельвіновим Кромлехом.

Кетті-брі похитала головою, і руді пасма розсипалися по її плечах. Вона бачила крізь таємничу маску Вульфгара достатньо, щоб зрозуміти: він задумав якусь дуже небезпечну, можливо, самогубну місію в ім'я честі.

— Не знаю, що тобою рухає. Нехай щастить у твоїх пригодах, але якщо ти йдеш на це лише з тієї причини, яку назвав, ти марнуєш своє життя.

— Що жінка може знати про честь? — сердито відрізав Вульфгар.

Але Кетті-брі не злякалася і не відступила.

— Справді, що? — відлунила вона. — Ти гадаєш, що володієш нею всією у своїх величезних руках тільки тому, що маєш щось у штанях?

Вульфгар густо почервонів і відвернувся, не в силах змиритися з такою зухвалістю жінки.

— Окрім того, — вела далі Кетті-брі, — кажи що хочеш про причини свого перебування тут. Я знаю, що ти хвилюєшся за Бренора, і ніяких заперечень не прийму.

— Ти знаєш лише те, що хочеш знати!

— Ти дуже схожий на нього, — раптом сказала Кетті-брі, різко змінюючи тему та ігноруючи зауваження Вульфгара. — Споріднений із дварфом більше, ніж колись визнаєш! — вона засміялася. — Обидва вперті, обидва горді, і жоден не здатен зізнатися в чесних почуттях до іншого. Нехай буде по-твоєму, Вульфгаре з Долини Крижаного Вітру. Мені ти можеш брехати, але собі... там зовсім інша історія!

Вона зіскочила зі свого місця і пострибала по скелях униз, до дварфських печер.

Вульфгар дивився їй услід, милуючись погойдуванням її струнких стегон і граційним танцем її кроків, попри гнів, що вирував у ньому. Він не став замислюватися, чому так розлютився на Кетті-брі. Він знав: якби замислився, то з'ясував би, що, як зазвичай, сердиться через те, що її зауваження влучили в ціль.

Дрізт До'Урден два довгих дні стоїчно вартував біля свого непритомного друга. Хоч він і хвилювався за Бренора і згорав від цікавості щодо дивовижного молота, дроу тримався на шанобливій відстані від таємної кузні.

Нарешті, коли настав ранок третього дня, Бренор зашевелився і потягнувся. Дрізт безшумно відійшов, прямуючи стежкою, якою, на його думку, мав піти дварф. Знайшовши підходящу галявину, він поспіхом облаштував невеликий табір.

Спершу сонячне світло здалося Бренору лише розмитю плямою, і йому знадобилося кілька хвилин, щоб зорієнтуватися. Потім його зір сфокусувався на сяючій величі бойового молота. Він швидко озирнувся, шукаючи сліди опалого пилу. Не знайшовши жодного, він відчув ще більше хвилювання. Його руки знову затремтіли, коли він підняв чудову зброю, повертаючи її в руках, відчуваючи ідеальний баланс і неймовірну міцність. У Бренора перехопило подих, коли він побачив на мітрilі символи трьох богів: діамантовий пил магiчним чином вплавився в їхні глибоко викарбувані лінії. Зачарований досконалістю своєї роботи, Бренор зрозумів ту порожнечу, про яку говорив його батько. Він знав, що ніколи не повторить такого рівня майстерності, і замислився, чи зможе він, знаючи це, колись знову підняти ковальський молот.

Намагаючись розібратися у своїх суперечливих емоціях, дварф склав срібний молоточок і зубило назад у золоту скриньку, а сувій повернув у тубус, хоча пергамент знову став чистим і магiчні руни більше ніколи на ньому не з'являться. Він зрозумів, що не їв кілька днів, і його сили ще не повністю відновилися після магiчного виснаження. Він зібрав усе, що міг нести, закинув величезний молот на плече і побрів додому.

Солодкий аромат смаженого кролика зустрів його, коли він натрапив на табір Дрізта До'Урдена.

— О, то ти повернувся зі своїх мандрів, — привітав він друга.

Дрізт зустрів погляд дварфа, намагаючись не видати своєї безмежної цікавості до молота.

— На твоє прохання, добрий дварфе, — відповів він, низько вклонившись. — Ти послав за мною стільки народу, що мав сподіватися на моє повернення.

Бренор визнав його правоту, хоча зараз лише неухважно кинув: «Ти був мені потрібен» як пояснення. Вигляд м'яса, що готувалося, викликав у нього куди нагальнішу потребу.

Дрізт знаючи посміхнувся. Він уже поїв, а цього кролика впіймав і приготував спеціально для Брендора.

— Приєднаєшся? — запитала він.

Ще до того, як Дрізт закінчив фразу, Брендор уже тягнувся за кроликом. Проте раптом він зупинився і підозріло глянув на дроу.

— Як давно ти тут? — нервово запитав дварф.

— Щойно прийшов сьогодні вранці, — збрехав Дрізт, поважаючи право дварфа на таємницю його особливого обряду. Брендор хмикнув у відповідь і вгризся в кролика, поки Дрізт ставив на рожен іншого.

Дроу почекав, поки Брендор повністю порине в трапезу, а тоді спритно схопив молот. До того як Брендор встиг зреагувати, Дрізт уже підняв зброю.

— Завеликий для дварфа, — зауважив Дрізт як би між іншим. — І занадто важкий для моїх тендітних рук, — він подивився на Брендора, який стояв, схрестивши руки на грудях і нетерпляче тупаючи ногою. — Для кого ж він тоді?

— У тебе хист совати свого носа куди не треба, ельфе, — грубо відповів дварф.

Дрізт засміявся.

— Для хлопця, Вульфгара? — запитав він з удаваною недовірою. Він добре знав, що дварф плекає сильні почуття до молодого варвара, хоча також розумів, що той ніколи відкрито в цьому не зізнається. — Чудова зброя для варвара. Ти сам її викував?

Попри кепкування, Дрізт був справді вражений роботою Брендора. Хоча молот був занадто важким для нього, він чітко відчував його неймовірний баланс.

— Просто старий молот, та й годі, — пробурмотів Брендор. — Хлопець зламав свою довбню об мою голову; не міг же я випустити його в ці дикі краї без зброї!

— А його ім'я?

— Ікло Аегіса, — відповів Брендор не замислюючись: ім'я злетіло з його уст раніше, ніж він встиг про нього подумати. Він не пам'ятав цього моменту, але дварф визначив назву зброї ще під час освячення, коли вона була частиною магічних заклинань.

— Розумію, — сказав Дрізт, повертаючи молот Брендору. — Старий молот, але для хлопця згодиться. Мітрал, адамантит і діаманти — доведеться йому якось із цим змиритися.

— Ану затули пельку, — огризнувся Бренор, почервонівши від збентеження. Дрізт низько вклонився на знак вибачення.

— Чому ти просив мене прийти, друже? — запитав дроу, змінюючи тему.

Бренор прокашлявся.

— Хлопець, — тихо пробурмотів він. Дрізт побачив, як у горлі дварфа зрадницьки став клубок, і приховав наступний жарт, перш ніж вимовити його.

— Він виходить на волю до зими, — вів далі Бренор, — а він як слід не навчений. Сильніший за будь-кого, кого я бачив, і рухається граційно, як олень, але в ратній справі він ще зелений.

— Ти хочеш, щоб я його тренував? — з подивом запитав Дрізт.

— Ну не я ж буду це робити! — раптом вибухнув Бренор. — У ньому сім футів зросту, він не звикне до низьких ударів дварфа!

Дроу з цікавістю подивився на свого роздратованого товариша. Як і всі близькі до Бренора люди, він знав про зв'язок між ним і варваром, але не здогадувався, наскільки глибоким він був.

— Я не для того тримав його біля себе п'ять років, щоб дозволити якомусь смердючому тундровому єті його загризти! — випалив Бренор, втрачаючи терпіння через вагання дроу і нервуючись, що той здогадався про більше, ніж слід було. — То ти зробиш це?

Дрізт знову посміхнувся, але цього разу без іронії. Він згадав власну сутичку з тундровими єті майже п'ять років тому. Того дня Бренор врятував йому життя, і це був не перший і не останній раз, коли він ставав боржником дварфа.

— Боги знають, друже, що я винен тобі куди більше. Звісно, я його навчу.

Бренор хмикнув і вхопив наступного кролика.

Гуркіт ударів Вульфгара відлунював дварфськими залами. Розізлений одкровеннями, які йому довелося почути під час розмови з Кетті-брі, він повернувся до роботи з особливим завзяттям.

— Облиш своє молотіння, хлопче, — пролунав грубий голос за спиною.

Вульфгар різко розвернувся. Він був так заглиблений у працю, що не почув, як увійшов Бренор. Мимовільна посмішка полегшення промайнула на його обличчі, але він швидко приховав цю слабкість під суворою маскою.

Бренор оглянув високий зріст і кремезну статуру варвара, а також перші пасма білявої бороди на його засмаглому обличчі.

— Мабуть, я вже не можу називати тебе «хлопцем», — визнав дварф.

— Ви маєте право називати мене як забажаєте, — відрізав Вульфгар. — Я ваш раб.

— Твій дух такий же дикий, як тундра, — сказав Бренор, посміхаючись. — Ти ніколи не був і не будеш рабом жодного дварфа чи людини!

Вульфгар був приголомшений таким нехарактерним компліментом. Він намагався щось відповісти, але не знаходив слів.

— Я ніколи не бачив у тобі раба, хлопче, — вів далі Бренор. — Ти служив мені, щоб спокутувати злочини свого народу, а я натомість багато чого тебе навчив. А тепер відклади свій молот. — Він на мить затримав погляд на вправній роботі Вульфгара. — Ти добрий коваль, ти відчуваєш метал, але твоє місце не в дварфській печері. Тобі час знову відчути сонце на обличчі.

— Воля? — прошепотів Вульфгар.

— Викинь це з голови! — гаркнув Бренор. Він наставив на варвара пальця і грізно загарчав: — Ти мій до останніх днів осені, не забувай про це!

Вульфгару довелося прикусити губу, щоб не засміятися. Як завжди, незграбне поєднання доброти та нападів люті в дварфі збивало його з пантелику. Проте це вже не було шоком. Чотири роки поруч із Бренором навчили його чекати — та ігнорувати — ці раптові спалахи грубості.

— Закінчуй тут свої справи, — наказав Бренор. — Завтра вранці я веду тебе знайомитися з твоїм учителем, і, згідно з твоєю обітницею, ти будеш слухатися його так само, як слухався мене!

Вульфгар скривився від думки про службу ще комусь, але він беззастережно прийняв свою долю перед Бренором на термін у п'ять років і один день, і не збирався ганьбити себе порушенням клятви. Він кивнув на знак згоди.

— Я тебе вже не часто бачитиму, — вів далі Бренор, — тому хочу взяти з тебе клятву зараз: ти ніколи більше не піднімеш зброю проти жителів Десятимістя.

Вульфгар випростався.

— Цього я не обіцятиму, — сміливо відповів він. — Коли я виконаю твої умови, я піду звідси людиною вільної волі!

— Справедливо, — погодився Бренор; вперта гордість Вульфгара лише посилила повагу дварфа до нього. Він на мить затримав погляд на гордому молодому воїні, відчуваючи задоволення від своєї ролі в його зростанні.

— Ти зламав ту свою смердючу довбню об мою голову, — почав Бренор невпевнено. Він прокашлявся. Ця остання справа змушувала суворого дварфа почуватися ніяково. Він не знав, як довести її до кінця, не здаючись сентиментальним і дурним. — Зима настане швидко після того, як твій термін закінчиться. Я не можу випустити тебе в пустку без зброї. — Він швидко сягнув у коридор і захопив бойовий молот.

— Ікло Аегіса, — грубо кинув він, кидаючи зброю Вульфгару. — Я не буду обмежувати твою волю, але заради власного спокою візьму з тебе клятву: ти ніколи не піднімеш цю зброю проти жителів Десятимістя!

Щойно руки Вульфгара зімкнулися на адамантиновому руків'ї, він відчув цінність магічного молота. Наповнені діамантами руни впіймали заграву горна і розсипали по кімнаті безліч відблисків. Варвари племені Вульфгара завжди пишалися своєю зброєю, навіть оцінюючи гідність чоловіка за якістю його списа чи меча, але Вульфгар ніколи не бачив нічого, що могло б зрівнятися з витонченістю та чистою силою Ікла Аегіса. Він так ідеально лежав у його величезних руках, його довжина та вага так пасували йому, що юнаку здалося, ніби він народився, аби володіти цією зброєю. Він відразу сказав собі, що

багато ночей молитиметься богам долі за такий дарунок. Певно, вони заслуговували на його подяку.

Як і Бренор.

— Даю слово, — пролепетав Вульфгар, настільки вражений величним дарунком, що ледь міг говорити. Він спробував опанувати себе, щоб сказати більше, але коли йому нарешті вдалося відірвати погляд від дивовижного молота, Бренора вже не було.

Дварф крокував довгими коридорами до своїх особистих покоїв, бурмочучи прокляття на адресу своєї слабкості й сподіваючись, що ніхто з родичів його не зустріне. Обережно озирнувшись навколо, він витер вологу зі своїх сірих очей.

13. Як велить господар

— Збирай своїх людей і йди, Бігтріне, — сказав чарівник величезному морозяному велетню, що стояв перед ним у тронній залі Крішал-Тіріта. — Пам'ятай, що ти представляєш армію Акара Кессела. Ви — перша група, що входить у цей район, і таємниця — запорука нашої перемоги! Не підведи мене! Я стежитиму за кожним вашим кроком.

— Ми не підведемо вас, господарю, — відповів велетень. — Лігво буде облаштоване й підготовлене до вашого приходу!

— Я вірю в тебе, — запевнив Кессел могутнього командира. — А тепер іди.

Морозяний велетень підняв накрите покривалом дзеркало, яке дав йому Кессел, востаннє вклонився господарю і вийшов із зали.

— Тобі не слід було посилати їх, — просичав Еррту, який під час розмови стояв невидимим поруч із тронном. — Вербігів та їхнього ватажка легко помітити серед людей та дварфів.

— Бігтрін — мудрий лідер, — відрізав Кессел, розгніваний зухвалістю демона. — Велетень достатньо хитрий, щоб тримати війська подалі від чужих очей!

— Проте люди краще підійшли б для цієї місії, як і показував тобі Креншинібон.

— Я тут головний! — закричав Кессел. Він витяг кришталевий осколок з-під мантиї і погрозово змахнув ним перед Еррту, подавшись уперед, щоб підсилити загрозу. — Креншинібон радить, але вирішую я! Не забувай про своє місце, могутній демоне. Я — володар осколка, і я не терпітиму твоїх сумнівів щодо кожного мого кроку.

Криваво-червоні очі Еррту небезпечно звузилися, і Кессел мимоволі відкинувся назад на троні, раптом засумнівавшись у мудрості погроз на адресу демона. Але Еррту швидко заспокоївся, приймаючи дрібні незручності від безглузвих спалахів Кессела заради великої вигоди, яку він сподівався отримати згодом.

— Креншинібон існує від світанку світу, — прохрипів демон, ставлячи останню крапку. — Він керував тисячею кампаній, значно величніших за ту, яку ти збираєшся розпочати. Можливо, тобі варто було б більше довіряти його порадам.

Кессел нервово здригнувся. Осколок і справді радив йому використати людей, якими він незабаром мав командувати, для першої вилазки в регіон. Він зміг вигадати десяток виправдань своєму рішення послати велетнів, але правду кажучи, він відправив людей

Бігтріна більше для того, щоб довести свою незаперечну владу самому собі, оскільки та зухвалому демону, ніж заради будь-якої воєнної вигоди.

— Я буду дотримуватися порад Креншинібона тоді, коли вважатиму це за доцільне, — сказав він Еррту. Він дістав із однієї з численних кишень своєї мантиї другий кристал — точну копію Креншинібона, такий самий кристал, яким він скористався для зведення цієї вежі. — Віднеси це у визначене місце і проведи обряд зведення, — наказав він. — Я приєднаюся до тебе крізь дзеркальні двері, коли все буде готово.

— Ти хочеш звести другий Крішал-Тіріт, поки стоїть перший? — обурився Еррту. — Навантаження на реліквію буде колосальним!

— Мовчати! — наказав Кессел, помітно тремтячи. — Йди і виконуй обряд! Нехай осколок залишається моєю турботою!

Еррту взяв копію реліквії та низько вклонився. Без жодного слова демон вийшов із зали. Він розумів, що Кессел безглуздо демонструє свій контроль над осколком ціною розсудливості та мудрої тактики. Чарівник не мав ні здібностей, ні досвіду для керівництва цією кампанією, проте осколок продовжував його підтримувати.

Еррту вже робив осколку таємну пропозицію: позбутися Кессела і зробити носієм його. Але Креншинібон відмовив демону. Він віддавав перевагу вибрикам Кессела, який вимагав демонстрацій сили, аби вгамувати власну невпевненість, перед постійною боротьбою за контроль, яка неминуче чекала б на нього з могутнім демоном.

Хоча він ішов серед велетнів та тролів, постава гордого варварського короля не здавалася меншою. Він зухвало крокував крізь залізні двері чорної вежі, з погрозовим гарчанням розштовхуючи мерзенних тролів-охоронців. Він ненавидів це місце чаклунства і спершу вирішив ігнорувати заклик, коли самотній шпиль вежі з'явився на горизонті, наче крижаний палець, що виріс із рівної землі. Та зрештою він не зміг протистояти поклику господаря Крішал-Тіріта.

Гефстаг ненавидів чарівника. За всіма мірками одноплемінників Акар Кессел був слабким, використовуючи фокуси та демонічні заклики там, де мали б працювати м'язи. І Гефстаг ненавидів його ще більше за те, що не міг заперечити силу, якою володів маг.

Король варварів відкинув убік звисаючі нитки намиста, що відділяли особисту залу для аудієнцій Акара Кессела на другому рівні вежі. Чарівник напівлежав на величезній атласній подушці посеред кімнати, його довгі, пофарбовані нігті нетерпляче стукали по підлозі. Кілька оголених дівчат-рабинь, чий розум був зламаний під гнітом осколка, чекали на будь-яку примху володаря.

Побачивши жінок, поневолених цією нікчемною, жалюгідною подобою чоловіка, Гефстаг розлютився. Він уже не вперше замислився над тим, щоб раптово кинутися вперед і ввігнати свою важку сокиру глибоко в череп чарівника. Але кімната була заставлена продумано розташованими ширмами та колонами, і варвар знав — навіть якщо відмовлявся вірити, що воля мага зможе зупинити його лютість, — що домашній демон Кессела десь поруч із господарем.

— Як добре, що ти зміг приєднатися до мене, шляхетний Гефстагу, — промовив Кессел спокійним, обеззброюючим тоном. Еррту та Креншинібон були наготові. Він почувався у повній безпеці навіть у присутності суворого короля варварів. Він неуважно пестив одну

з рабинь, вихваляючись своєю абсолютною владою. — Справді, тобі слід було прийти раніше. Багато моїх сил уже зібрано; перша група розвідників уже вирушила.

Він подався вперед до варвара, щоб підкреслити свої слова.

— Якщо я не знайду місця для твого народу в моїх планах, — сказав він зі злісним смішком, — то твій народ мені взагалі не буде потрібен.

Гефстаг не здригнувся і ніяк не змінився в обличчі.

— Ну ж бо, могутній королю, — промуркотів чарівник, — сідай і розділи багатства мого столу.

Гефстаг тримався за свою гордість і не ворушився.

— Ну що ж! — гаркнув Кессел. Він стиснув кулак і вимовив слово сили. — Кому ти присягнув на вірність? — зажадав він відповіді.

Тіло Гефстага заціпеніло.

— Акару Кесселу! — відповів він, відчуваючи до себе огиду.

— І скажи мені ще раз, хто командує племенами тундри?

— Вони йдуть за мною, — відповів Гефстаг, — а я йду за Акаром Кесселом. Акар Кессел командує племенами тундри!

Чарівник розтиснув кулак, і король варварів безсило осів.

— Мені не приносить задоволення робити це з тобою, — сказав Кессел, роздивляючись задирку на одному зі своїх пофарбованих нігтів. — Не змушуй мене повторювати. — Він дістав сувій з-за атласної подушки і кинув його на підлогу. — Сідай переді мною, — наказав він Гефстагу. — Розкажи мені ще раз про свою поразку.

Гефстаг сів на підлогу перед господарем і розгорнув пергамент. Це була мапа Десятимістія.

14. Лавандові очі

Бренор повернув собі похмурий вираз обличчя до того часу, як наступного ранку покликав Вульфгара. Проте дварфа глибоко зворушило — хоча він і зміг це приховати — те, як невимушено Ікло Аегіса висіло на плечі молодого варвара, ніби воно завжди там було і завжди йому належало.

Вульфгар теж надів маску похмурості. Він видавав це за гнів через те, що його віддали в послужіння іншому, але якби він уважніше придивився до своїх емоцій, то зрозумів би, що йому справді сумно розлучатися з дварфом.

Кетті-брі чекала на них на роздоріжжі останнього тунелю, що вів на свіже повітря.

— Ну й кисла ж ви парочка цього чудового ранку! — сказала вона, коли вони підійшли. — Та не зважайте, сонце поверне усмішки на ваші обличчя.

— Здається, ти задоволена цією розлукою, — відповів Вульфгар дещо роздратовано, хоча блиск у його очах при виді дівчини видавав його справжні почуття. — Ти ж знаєш, звісно, що я сьогодні залишаю дварфське місто?

Кетті-брі безтурботно махнула рукою.

— Ти повернешся досить скоро, — вона посміхнулася. — І радій своєму йду! Вважай, що уроки, які ти незабаром отримаєш, необхідні, якщо ти взагалі хочеш досягти своїх цілей.

Бренор повернувся до варвара. Вульфгар ніколи не говорив із ним про те, що чекає на нього після закінчення терміну служби, і дварф, хоча й мав намір підготувати юнака якнайкраще, щиро не міг примиритися з рішучістю Вульфгара піти.

Вульфгар похмуро глянув на дівчину, даючи їй зрозуміти без тіні сумніву, що їхня розмова про невиконану обітницю була приватною справою. Кетті-брі зі свого боку й не збиралася більше обговорювати це питання. Їй просто подобалося витягувати з Вульфгара хоч якісь емоції. Вона бачила вогонь, що палав у цьому гордому юнакові. Вона помічала його щоразу, коли він дивився на Брендора — свого наставника, чи визнавав він це, чи ні. І вона бачила цей вогонь, коли Вульфгар дивився на неї.

— Я Вульфгар, син Беорнегара! — гордо проголосив він, розправивши широкі плечі та виставивши вольове підборіддя. — Я виріс серед Племені Лося, найкращих воїнів у всій Долині Крижаного Вітру! Я нічого не знаю про цього вчителя, але йому доведеться добряче постаратися, аби навчити мене бодай чогось у ратній справі!

Кетті-брі обмінялася багатозначним поглядом із Брендором, коли дварф і варвар пройшли повз неї.

— Прощай, Вульфгаре, син Беорнегара, — гукнула вона їм услід. — Коли зустрінемося наступного разу, я уважно подивлюся, як ти засвоїв уроки смиренності!

Вульфгар озирнувся і знову насупився, але широка посмішка Кетті-брі анітрохи не згасла.

Обоє покинули темряву копалень невдовзі після світанку, спускаючись кам'янистою долиною до призначеного місця зустрічі з дроу. Був безхмарний теплий літній день, синява неба блідла в ранковому серпанку. Вульфгар потягнувся всім тілом, напружуючи довгі м'язи. Його народ був народжений жити на безкраїх просторах відкритої тундри, і він відчував полегшення, вирвавшись із задущливої тісноти дварфських печер.

Дрізт До'Урден уже чекав на них. Дроу притулився до затіненого боку валуна, ховаючись від сліпучого сонячного світла. Капюшон його плаща був низько насунутий на обличчя для додаткового захисту. Дрізт вважав прокляттям свого походження те, що скільки б років він не прожив серед мешканців поверхні, його тіло ніколи повністю не адаптується до сонячного світла.

Він стояв нерухомо, хоча чудово чув наближення Брендора та Вульфгара. «Нехай вони зроблять перший крок», — подумав він, бажаючи оцінити, як хлопець відреагує на нову ситуацію.

Зацікавлений таємничою постаттю, що мала стати його новим учителем і господарем, Вульфгар сміливо підійшов і став просто перед дроу. Дрізт спостерігав за його наближенням з-під тіні капюшона, вражений граційною грою переплечених м'язів цього велетня. Спершу дроу планував лише ненадовго поступитися Брендору в його дивному проханні, а потім знайти привід і піти своєю дорогою. Але помітивши плавний рух і пружинистість довгих кроків варвара — легкість, незвичну для людини такого зросту, — Дрізт відчув, що йому стає цікаво кинути собі виклик і розвинути, здавалося б, безмежний потенціал юнака.

Дрізт розумів, що найнеприємнішою частиною цієї зустрічі, як і з кожним, кого він зустрічав, буде перша реакція Вульфгара. Бажаючи швидше з цим покінчити, він відкинув капюшон і відкрито поглянув на варвара.

Очі Вульфгара розширилися від жаху та огиди.

— Темний ельф! — неймовірно вигукнув він. — Чаклунський пес! — Він обернувся до Бренора так, ніби його зрадили. — Ти не можеш вимагати цього від мене! Я не маю ні потреби, ні бажання вчитися магічних підступів його нікчемної раси!

— Він навчить тебе битися — і нічого більше, — сказав Бренор. Дварф чекав на це. Він анітрохи не хвилювався, цілком свідомий, як і Кетті-брі, що Дрізт навчить цього занадто гордого юнака необхідної смиренності.

Вульфгар зухвало пирхнув.

— Чого я можу навчитися в бою у слабого ельфа? Мій народ — природжені воїни! — Він подивився на Дрізта з відвертим презирством. — А не підступні пси, як його рідня!

Дрізт спокійно подивився на Бренора, запитуючи дозволу почати сьогоднішній урок. Дварф хмикнув, дивлячись на невігластво варвара, і кивнув на знак згоди.

Мить — і дві шаблі вистрибнули з піхов, кидаючи виклик варвару. Інстинктивно Вульфгар замахнувся молотом для удару.

Але Дрізт був швидшим. Пласкі боки його зброї один за одним ляснули Вульфгара по щоках, залишаючи тонкі смуги крові. Навіть коли варвар почав контратакувати, Дрізт закрутив один із убивчих клинків низхідною дугою, спрямовуючи його лезо під коліно Вульфгара. Варвару вдалося відвести ногу, але цей рух, як і передбачав Дрізт, позбавив його рівноваги. Дроу невимушено сховав шаблі назад у шкіряні піхви, поки його нога врізалася в живіт варвара, відкидаючи того в пил. Магічний молот вилетів із його рук.

— Тепер, коли ви порозумілися, — проголосив Бренор, намагаючись приховати втіху заради вразливого его Вульфгара, — я вас залишаю. — Він запитливо глянув на Дрізта, щоб переконатися, що той тримає ситуацію під контролем.

— Дай мені кілька тижнів, — відповів Дрізт, підморгнувши і посміхнувшись дварфу у відповідь.

Бренор знову повернувся до Вульфгара, який підняв Ікло Аегіса і тепер стояв на одному коліні, втупившись у ельфа з онімілим подивом.

— Слухайся його слів, хлопче, — востаннє наказав дварф. — Інакше він наріже тебе на шматки, достатньо дрібні для ковтки стерв'ятника!

Вперше за майже п'ять років Вульфгар дивився за межі Десятимістя на безкраї простори Долини Крижаного Вітру. Решту першого дня вони з дроу провели в поході долиною вздовж східних відрогів Кельвінового Кромлеха. Тут, трохи вище підніжжя північного схилу гори, була неглибока печера, яка слугувала Дрізту домом.

Скупо умебльована кількома шкурами та кухонним начинням, печера не мала жодних розкошів. Але вона добре служила невибагливому рейнджеру-дроу, забезпечуючи йому приватність і самоту, які він цінував вище за глузування та погрози людей. Для Вульфгара, чий народ рідко залишався на одному місці довше однієї ночі, сама печера здавалася розкішшю.

Коли на тундру почали опускатися сутінки, Дрізт у затишній тіні в глибині печери прокинувся від короткого сну. Вульфгара втішило те, що дроу довірився йому настільки, аби спокійно спати, будучи настільки вразливим, уже в перший спільний день. Це, разом із прочуханкою, яку Дрізт влаштував йому раніше, змусило Вульфгара засумніватися у своєму першому гніві при виді темного ельфа.

— То ми почнемо наші заняття цієї ночі? — запитав Дрізт.

— Ви господар, — гірко сказав Вульфгар. — А я лише раб.

— Не більший раб, ніж я, — відповів Дрізт. Вульфгар з цікавістю повернувся до нього.

— Ми обоє в боргу перед дварфом, — пояснив Дрізт. — Я багато разів завдячую йому своїм життям, і тому погодився навчити тебе свого мистецтва битви. Ти дотримуєшся клятви, яку дав йому в обмін на своє життя. Отже, ти зобов'язаний навчитися того, що я маю викладати. Я нікому не господар і ніколи ним бути не хотів.

Вульфгар знову відвернувся до тундри. Він ще не зовсім довіряв Дрізту, хоча не міг зрозуміти, які приховані мотиви міг мати дроу під цією маскою приязності.

— Ми разом віддаємо наші борги Бренору, — сказав Дрізт. Він розумів почуття, які охопили юнака, коли той уперше за довгі роки вдивлявся в рівнини своєї батьківщини. — Насолоджуйся цією ніччю, варваре. Йди куди заманеться і згадай, як відчувається вітер на обличчі. Ми почнемо із заходом сонця завтра.

Він пішов, залишаючи Вульфгара наодинці, як той і хотів.

Вульфгар не міг заперечити, що цінує повагу, яку виявив до нього дроу.

Вдень Дрізт відпочивав у прохолодній тіні печери, поки Вульфгар зникав до нової місцевості та полював на вечерю.

Вночі вони билися.

Дрізт невтомно тиснув на молодого варвара, ляскаючи його плазом шаблі щоразу, коли той відкривався в захисті. Ці сутички часто небезпечно загострювалися, бо Вульфгар був гордим воїном і приходив у лютість від зверхності дроу. Це лише ще більше шкодило варвару, бо в гніві він втрачав будь-яку дисципліну. Дрізт завжди швидко вказував йому на це серією ударів та фінтів, що зрештою залишали Вульфгара лежати на землі.

Слід віддати йому належне: Дрізт ніколи не глузував із варвара і не намагався його принизити. Дроу виконував свою роботу методично, розуміючи, що насамперед потрібно загострити рефлекси варвара і навчити його дбати про захист.

Дрізт був справді вражений природними здібностями Вульфгара. Неймовірний потенціал молодого воїна приголомшував його. Спершу він боявся, що вперта гордість і гіркота зроблять Вульфгара непридатним для навчання, але варвар прийняв виклик. Усвідомивши, яку користь він може отримати від такого майстра зброї, як Дрізт, Вульфгар слухав уважно. Його гордість не обмежувала його вірою в те, що він уже могутній воїн, а навпаки — змушувала хапатися за кожну можливість, яка допомогла б йому досягти своїх амбітних цілей. До кінця першого тижня, у ті хвилини, коли він міг стримувати свій запальний характер, він уже був здатний відбивати багато підступних атак Дрізта.

Дрізт мало говорив протягом того першого тижня, хоча час від часу хвалив варвара за вдалий блок чи контратаку, або загалом відзначав прогрес, який Вульфгар показував за

такий короткий час. Вульфгар помітив, що з нетерпінням чекає на зауваження дроу щоразу, коли йому вдался особливо складний маневр, і з острахом чекає на неминучий ляпас, коли нерозважливо відкривався.

Повага молодого варвара до Дрізта продовжувала зростати. Щось у цьому дроу, який без нарікань жив у стоїчній самоті, торкалося почуття честі Вульфгара. Він ще не міг здогадатися, чому Дрізт обрав таке існування, але був упевнений: це якось пов'язано з принципами.

До середини другого тижня Вульфгар уже повністю опанував Ікло Аегіса, вправно повертаючи його руків'я та голову, щоб блокувати дві вихором кружляючі шаблі, і відповідаючи обережними, вивіреними випадами. Дрізт бачив невловиму зміну: варвар перестав реагувати на удари шабель вже після того, як вони були нанесені, а почав розпізнавати свої вразливі зони й передбачати наступну атаку.

Коли він переконався, що захист Вульфгара став достатньо міцним, Дрізт почав уроки нападу. Дроу знав, що його стиль атаки не буде найефективнішим для Вульфгара. Варвар міг використовувати свою неперевершену силу куди краще за хитромудрі фінти. Люди Вульфгара були природженими агресивними бійцями, і завдавати ударів їм було легше, ніж відбивати їх. Могутній варвар міг звалити гіганта одним влучним ударом.

Єдине, чого йому залишалося навчитися — це терпіння.

Одного разу темною безмісячною ніччю, готуючись до вечірнього уроку, Вульфгар помітив відблиск багаття далеко в прерії. Він зачудовано спостерігав, як раптом з'явилося ще кілька вогнів, гадаючи, чи не було це багаття його власного племені.

Дрізт підійшов безшумно, непомічений замисленим варваром. Зіркі очі дроу помітили рух у далекому таборі задовго до того, як світло вогню стало достатньо сильним для Вульфгара.

— Твій народ вижив, — сказав він, щоб заспокоїти юнака.

Вульфгар здригнувся від раптової появи вчителя.

— Ви знаєте про них? — запитав він.

Дрізт став поруч і вступився в тундру.

— Їхні втрати в Битві за Брин-Шандер були величезними, — сказав він. — А зима, що настала потім, була суворою до жінок і дітей, у яких не залишилося чоловіків-мисливців. Вони втекли на захід за оленями, об'єднавшись з іншими племенами задля сили. Люди все ще тримаються назв своїх початкових племен, але насправді залишилося лише два: Племя Лося та Племя Ведмеда.

— Ти був із Племені Лося, як я розумію, — вів далі Дрізт, на що Вульфгар кивнув. — Твій народ впорався добре. Тепер вони панують у прерії, і хоча має пройти ще багато років, перш ніж люди тундри повернуть ту силу, яку мали до битви, молоді воїни вже входять у вік змушнення.

Полегшення наповнило Вульфгара. Він боявся, що Битва за Брин-Шандер винищила його народ до межі, після якої немає вороття. Тундра була вдвічі суворішою в морозну зиму, і Вульфгар часто думав про те, що раптова втрата стількох воїнів — деякі племена втратили всіх своїх чоловіків — прирече решту людей на повільну смерть.

— Ви багато знаєте про мій народ, — зауважив Вульфгар.

— Я багато днів спостерігав за ними, — пояснив Дрізт, гадаючи, до чого клонить варвар, — вивчав їхні звичаї та хитрощі, що дозволяють процвітати в такому негостинному краї.

Вульфгар тихо хмикнув і похитав головою, ще більше вражений щирою повагою, яку дроу виявляв щоразу, коли говорив про уродженців Долини Крижаного Вітру. Він знав дроу менше двох тижнів, але вже розумів характер Дрізта До'Урдена достатньо, щоб знати, що його наступний здогад буде влучним.

— Б'юся об заклад, ви навіть безшумно вбивали оленів у темряві, щоб ранковим світлом їх знаходили люди, занадто голодні, щоб ставити під сумнів свою удачу.

Дрізт не відповів і не відвів погляду, але Вульфгар був упевнений у своїй здогадці.

— Чи знаєте ви про Гефстага? — запитав варвар після кількох хвилин тиші. — Він був королем мого племені, людиною з багатьма шрамами та великою славою.

Дрізт добре пам'ятав одного варвара. Сама згадка про його ім'я відгукнулася тупим болем у плечі дроу, де він був поранений важкою сокирою цього велетня.

— Він живий, — відповів Дрізт, дещо приховуючи своє презирство. — Гефстаг тепер говорить від імені всієї півночі. Не залишилося нікого з достатньо чистою кров'ю, щоб протистояти йому в бою чи виступити проти нього, аби стримати його владу.

— Він могутній король, — сказав Вульфгар, не помічаючи отрути в голосі дроу.

— Він дикий боєць, — виправив його Дрізт. Його лавандові очі вп'ялися у Вульфгара, заставши варвара зненацька раптовим спалахом гніву. Вульфгар побачив у цих фіалкових глибинах неймовірну силу духу, чистота якої змусила б найшляхетнішого з королів заздрити.

— Ти змужнів у тіні дварфа безперечно сильного характеру, — дорікнув Дрізт. — Хіба ти нічого не виніс із цього досвіду?

Вульфгар онімів і не міг знайти слів для відповіді.

Дрізт вирішив, що настав час оголити принципи варвара і розсудити, наскільки мудро й варто навчати цього юнака.

— Король — це людина сильного характеру та переконань, яка веде за собою власним прикладом і щиро переймається стражданнями свого народу, — повчав він. — А не грубіян, який править лише тому, що він найсильніший. Я гадав, ти навчився розуміти цю різницю.

Дрізт помітив збентеження на обличчі Вульфгара і зрозумів, що роки в дварфських печерах похитнули той ґрунт, на якому виріс варвар. Він сподівався, що віра Бренора в сумління та принципи Вульфгара виявиться виправданою, бо він теж, як і колись Бренор, розгледів у кмітливому юнакові велике майбутнє і відчув, що доля Вульфгара йому небайдужа. Він раптово розвернувся і пішов, залишаючи варвара самого шукати відповіді на свої запитання.

— А як же урок? — гукнув йому навздогін Вульфгар, усе ще розгублений і здивований.

— Твій урок на цю ніч уже закінчено, — відповів Дрізт, не обертаючись і не сповільнюючи ходу. — Можливо, це найважливіше з того, чого я колись тебе навчу.

Дроу зник у нічній темряві, але чіткий образ лавандових очей залишився в думках Вульфгара.

Варвар знову повернувся до далекого багаття. І замислився.

15. На крилах погібелі

Вони прийшли під прикриттям лютої зливи, що налетіла на Десятимістя з відкритого сходу. За іронією долі, вони йшли тією ж стежкою вздовж схилу Кельвінового Кромлеха, якою лише два тижні тому проходили Дрізт і Вульфгар. Проте цей загін вербівів прямував на південь, до поселень, а не на північ, у відкриту тундру. Хоча високі й худі — найменші серед велетнів, — вони все одно залишалися грізною силою.

Морозяний велетень очолював передовий загін розвідників величезної армії Акара Кессела. Нечутні за виттям вітру, вони щодуху поспішали до таємного лігва, яке орки-розвідники відшукали в кам'янистому відрозі на південному схилі гори. Монстрів було заледве двадцять, але кожен ніс величезний пакунок зі зброєю та припасами.

Ватажок квапив їх до мети. Його звали Бігтрін. Це був хитрий і неймовірно сильний велетень, чию верхню губу колись розірвала паща величезного вовка, залишивши на обличчі гротескну карикатуру на посмішку, що закарбована там назавжди. Це каліцтво лише додавало велетню авторитету, вселяючи поважний страх у його зазвичай неслухняне військо. Акар Кессел особисто обрав Бігтріна лідером передових розвідників, хоча чарівнику радили відправити для такої делікатної місії менш помітну групу, наприклад, когось із людей Гефстага. Але Кессел високо цінував Бігтріна і був вражений тим, яку кількість припасів міг нести цей невеликий загін вербівів.

Загін облаштувався в новому житлі ще до півночі й одразу взявся до роботи: готували спальні місця, комори та невелику кухню. Потім вони завмерли в очікуванні, готові завдати перших смертельних ударів у славнозвісному штурмі Акара Кессела на Десятимістя.

Кожні два дні приходив гонець-орк, щоб перевірити загін і передати останні вказівки чарівника, повідомляючи Бігтріна про рух наступного загону з припасами. Усе йшло за планом Кессела, але Бігтрін із занепокоєнням помічав, що багато його воїнів стають дедалі нетерплячішими з кожним новим гінцем, сподіваючись, що час іти на війну нарешті настав.

Проте інструкції завжди були однаковими: ховатися й чекати.

Менш ніж за два тижні в напруженій атмосфері задушливої печери товаришність між велетнями зникла. Вербівіві були істотами дії, а не роздумів, і нудьга неминуче вела їх до роздратування. Суперечки стали нормою, часто переростаючи в жорстокі бійки. Бігтрін завжди був поруч, і імпульсивному морозяному велетню зазвичай вдавалося розбороняти їх до того, як хтось отримував серйозні поранення. Велетень розумів без тіні сумніву, що не зможе довго тримати під контролем цей спраглий до крові загін.

П'ятий гонець прослизнув у печеру особливо спекотної та некомфортної ночі. Щойно нещасний орк увійшов до спільної зали, його оточили два десятки буркотливих вербівів.

— Ну, які новини? — нетерпляче запитав один із них.

Гадаючи, що заступництва Акара Кессела достатньо для захисту, орк зухвало поглянув на велетня.

— Поклич свого господаря, солдате, — наказав він.

Раптом величезна рука схопила орка за шкірки й грубо струснула.

— Тебе запитали, мерзото, — промовив другий велетень. — Які новини?

Орк, уже помітно знервований, вигукнув грізну погрозу на адресу нападника:

— Чарівник здере з тебе шкіру, поки ти будеш на це дивитися!

— Досить я чув, — прогарчав перший велетень, затискаючи величезну долоню на шиї орка. Він підняв істоту над землею лише однією своєю масивною рукою. Орк жалюгідно борсався, анітрохи не заважаючи вербігу.

— Ану, перетисни йому горлянку! — гукнув хтось.

— Виколи йому бані й кинь у темну діру! — додав інший.

До зали увійшов Бігтрін, швидко проштовхуючись крізь ряди, щоб з'ясувати причину галасу. Велетень не здивувався, побачивши, як вербіги мучать орка. Правду кажучи, ватажка ця вистава навіть розважала, але він розумів небезпеку розгнівати запального Акара Кессела. Він бачив, як не одного неслухняного гобліна піддавали повільній смерті за непослух або просто задля втіхи спотворених смаків чарівника.

— Постав це нікчемне створіння, — спокійно наказав Бігтрін.

Навколо морозяного велетня почулися стогони та сердите бурмотіння.

— Розбий йому макітру! — кричав один.

— Відкуси йому носа! — репетував інший.

На той час обличчя орка вже набрякло від нестачі повітря, і він майже не пручався. Вербіг, що тримав його, ще кілька митей витримував погрозливий погляд Бігтріна, а потім кинув безпорадну жертву до підкутих чобіт морозяного велетня.

— Забирай його, — просичав вербіг Бігтріну. — Але якщо він ще раз на мене щось вкне — з'їм неодмінно!

— Набридла мені ця діра, — поскаржився велетень із задніх рядів. — А ціла долина смердючих дварфів тільки й чекає, щоб їх схопили! — Бурчання посилювалося з новою силою.

Бігтрін озирнувся, вивчаючи кипучу лють, що охопила його військо, загрожуючи перетворити лігво на осередок нестримного насильства.

— Завтра вночі ми почнемо виходити, щоб розвідати, що навколо, — запропонував Бігтрін. Це був небезпечний крок, морозяний велетень це знав, але іншим варіантом була неминуча катастрофа. — Тільки по троє за раз, і щоб ніхто не знав!

Орк трохи прийшов до тями й почув пропозицію Бігтріна. Він спробував протестувати, але лідер велетнів негайно його затулив.

— Стули пельку, собако, — наказав Бігтрін, криво посміхнувшись вербігу, який погрожував гінцю. — Бо дозволю моєму другові підкріпитися!

Велетні радісно завили, плескаючи один одного по плечах, знову ставши товаришами. Бігтрін повернув їм надію на дію, хоча сумніви ватажка щодо свого рішення анітрохи не

розвіялися від буйного захоплення солдатів. Вигуки з рецептами приготування дварфів, які понавигадували вербіги — наприклад, «Дварф під яблучками» або «Борідка запечена», — супроводжувалися схвальним гоготінням.

Бігтрін із жахом думав про те, що може статися, якщо хтось із вербігів натрапить на низькоросликів.

Бігтрін випускав вербігів із лігва групами по троє і лише в нічний час. Ватажок вважав малоймовірним, що хтось із дварфів зайде так далеко на північ долини, але розумів, що йде на величезний ризик. Щоразу, коли патруль повертався без пригод, у велетня виривалося зітхання полегшення.

Сама можливість вийти з тісної печери вдсятеро покращила моральний стан вербігів. Напруга всередині лігва практично зникла, бо воїни знову загорілися ідеєю майбутньої війни. Високо на схилі Кельвінового Кромлеха вони часто бачили вогні Каер-Коніга та Каер-Діневаля, Термалейна на заході і навіть Брин-Шандера далеко на півдні. Споглядання міст дозволяло їм фантазувати про майбутні перемоги, і цих думок було достатньо, щоб підтримувати їх під час тривалого очікування.

Минув ще тиждень. Усе йшло добре. Бачачи, як невелика свобода змінила його солдатів, Бігтрін поступово почав заспокоюватися щодо свого ризикованого рішення.

Але тут двоє дварфів, дізнавшись від Бренора, що в затінку Кельвінового Кромлеха є чудовий камінь, вирушили на північний край долини, щоб розвідати можливості для видобутку. Вони прибули на південні схили кам'янистої гори пізно ввечері й до сутінків розбили табір на пласкому камені біля стрімкого струмка.

Це була їхня долина, і вона вже кілька років не знала біди. Вони не вживали особливих заходів безпеки.

Тож сталося так, що перший патруль вербігів, який вийшов із лігва тієї ночі, невдовзі помітив вогні багаття і почув характерний говір ненависних дварфів.

По інший бік гори Дрізт До'Урден розплющив очі після денного сну. Вийшовши з печери в сутінки, що згущувалися, він знайшов Вульфгара на звичному місці: той застиг у медитації на високому камені, вдивляючись у прерію.

— Тужиш за домом? — риторично запитав дроу.

Вульфгар знизав своїми величезними плечима і неуважно відповів:

— Можливо.

Варвар почав ставити собі багато тривожних запитань про свій народ та їхній спосіб життя відтоді, як відчув повагу до Дрізта. Дроу був для нього загадкою, бентежним поєднанням блискучої бойової майстерності та абсолютного самоконтролю. Здавалося, Дрізт здатен зважувати кожен свій крок на терезах високих пригод та безперечних моральних принципів.

Вульфгар звернув запитливий погляд на дроу.

— Чому ви тут? — раптом запитав він.

Тепер уже Дрізт задумливо вдивлявся у простір перед ними. З'явилися перші вечірні зірки, їхні відблиски виразно мерехтіли в темних глибинах очей ельфа. Але Дрізт не

бачив їх; його розум малював давні образи позбавлених світла міст дреу у величезних печерних комплексах глибоко під землею.

— Я пам'ятаю, — почав Дрізт жваво, як часто бувають жвавими жажливі спогади, — як уперше побачив цей горішній світ. Я був тоді набагато молодшим ельфом, учасником великого розвідувального загону. Ми вислизнули з таємної печери й напали на невеличке ельфійське селище. — Дроу здригнувся від образів, що знову спалахнули в пам'яті. — Мої супутники вирізали кожного члена клану лісових ельфів. Кожну жінку. Кожну дитину.

Вульфгар слухав із дедалі більшим жахом. Напад, який описував Дрізт, цілком міг бути скоєний лютим Племенем Лося.

— Мій народ вбиває, — похмуро вів далі Дрізт. — Вони вбивають без жалю. — Він вп'явся поглядом у Вульфгара, щоб той добре його почув. — Вони вбивають без пристрасті.

Він замовк на мить, щоб варвар усвідомив усю вагу його слів. Простий, але влучний опис холодних убивць збентежив Вульфгара. Він виріс серед пристрасних воїнів, бійців, чиєю метою життя була гонитва за славою битви — боротьба на славу Темпоса. Молодий варвар просто не міг зрозуміти такої бездушної жорстокості. Хоча Вульфгар мусив визнати — різниця невловна. Дроу чи варвар, результат набігів був майже однаковим.

— Демонічна богиня, якій вони служать, не залишає місця іншим расам, — пояснив Дрізт. — Особливо іншим расам ельфів.

— Але вас ніколи не приймуть у цьому світі, — сказав Вульфгар. — Ви ж напевно знаєте, що люди завжди будуть цуратися вас.

Дрізт кивнув.

— Більшість — так, — погодився він. — У мене мало тих, кого я можу назвати друзями, але я задоволений. Розумієш, варваре, я маю самоповагу — без провини, без сорому. — Він підвівся і пішов у темряву. — Ходімо. Будемо добре битися цієї ночі, бо я задоволений тим, як покращилися твої навички, і ця частина твоїх уроків добігає кінця.

Вульфгар ще деякий час сидів у роздумах. Дроу жив важким і матеріально бідним життям, проте він був багатшим за будь-яку людину, яку Вульфгар коли-небудь знав. Дрізт тримався своїх принципів всупереч нищівним обставинам, добровільно залишивши знайомий світ свого народу, щоб залишитися у світі, де його ніколи не приймуть і не оцінять.

Він подивився на ельфа, що йшов геть і тепер був лише тінню в сутінках.

— Можливо, ми двоє не такі вже й різні, — пробурмотів він собі під ніс.

— Шпигуни! — прошепотів один із вербігів.

— Тупо — шпигувати з багаттям, — додав інший.

— Айда розчавимо їх! — сказав перший, рушаючи до помаранчевого світла.

— Бос сказав «ні»! — нагадав третій іншим. — Ми маємо стежити, а не чавити!

Вони рушили кам'янистою стежкою до невеликого табору дварфів з усією прихованістю, на яку були здатні, що робило їх такими ж «тихими», як валун, що котиться з гори.

Двоє дварфів добре відчували, що хтось або щось наближається. Вони про всяк випадок вихопили зброю, але гадали, що це Вульфгар із Дріззтом, або, можливо, якісь рибалки з Каер-Коніга побачили їхнє світло і йдуть розділити вечерю.

Коли табір з'явився попереду, вербіги побачили дварфів, що стояли наготові зі зброєю в руках.

— Вони нас побачили! — сказав один велетень, пірнаючи в темряву.

— Та замовкни ти, — наказав другий.

Третій велетень, розуміючи не гірше за другого, що дварфи ще не знають, хто вони такі, схопив другого за плече і злісно підмигнув.

— Якщо вони нас бачили, — розсудив він, — у нас немає іншого вибору, окрім як розчавити їх!

Другий велетень тихо хмикнув, закинув важку довбню на плече і рушив до табору.

Дварфи були приголомшені, коли вербіги вискочили з-за валунів лише за кілька ярдів від їхнього табору і кинулися на них. Але загнаний у кут дварф фунт за фунтом такий же міцний, як і будь-що інше в світі, а ці були з клану Мітрил-Холлу, які все життя вели битви в нещадній тундрі. Ця бійка не буде такою легкою, як очікували вербіги.

Перший дварф ухилився від незграбного замаху вербіга-ватажка і відповів, гупнувши молотом по пальцях ніг монстра. Велетень інстинктивно підняв забиту ногу і застрибав на одній кінцівці, а досвідчений воїн-дварф негайно звалив його ударом по коліну.

Інший дварф зреагував швидко, метнувши свій молот із філігранною точністю. Він влучив іншому велетню в око, і той із гуркотом врізався в каміння.

Але третій вербіг, найрозумніший із трьох, ще до нападу підібрав камінь і з величезною силою метнув його у відповідь. Камінь зрикошетив від скроні нещасного дварфа, різко вивернувши його шию вбік. Голова безконтрольно бовталася на плечах, коли він упав мертвим на землю.

Перший дварф скоро покінчив би із поваленим велетнем, але останній із монстрів миттєво накинувся на нього. Два бійці відбивалися й контратакували, причому дварф навіть отримав невелику перевагу. Перевагу, яка тривала лише доти, доки велетень, якому поцілили в око, не оговтався достатньо, щоб втрутитися.

Двоє вербігів сипали удар за важким ударом на дварфа. Йому вдавалося ухилятися й відбивати їх деякий час, але потім один удар влучив прямо в плече і перекинув його на спину. Він скоро прийшов до тями, бо був таким же міцним, як камінь, на який упав, але важкий чобіт наступив на нього, притискаючи до землі.

— Розчави його! — благав поранений велетень, якого дварф збив із ніг. — А потім віднесемо його кухареві!

— Не віднесемо! — прогарчав велетень, що стояв над дварфом. Він втиснув свій величезний чобіт у землю, повільно вичавлюючи життя з нещасної жертви.

— Бігтрін сам віддасть нас кухареві, якщо дізнається! — Двоє інших не на жарт злякалися, коли згадали про гнів свого жорстокого лідера. Вони безпорадно подивилися на свого хитрішого товариша в пошуках рішення.

— Ми кинемо їх та їхні смердючі манатки в темну діру і нікому про це не скажемо!

За багато миль на схід, у своїй самотній вежі, Акар Кессел терпляче чекав. Восени останній — і найбільший — торговельний караван мав повернутися до Десятимістя з Лускана, навантажений багатствами та припасами на довгу зиму. На той час його величезні армії будуть зібрані й рушать у славетний похід, щоб знищити жалюгідних рибалок. Сама думка про плоди цієї легкої перемоги викликала у чарівника тремтіння від захвату. Він і не здогадувався, що перші удари війни вже завдано.

16. Мілкі могили

Коли Вульфгар прокинувся незадовго до полудня, відпочивши після довгих нічних праць, він з подивом побачив, що Дрізт уже на ногах і заклопотано збирає речі для тривалого походу.

— Сьогодні ми розпочнемо інший урок, — пояснив дроу варвару. — Вирушимо одразу, як ти поїси.

— Куди?

— Спершу — до гном'ячих копалень, — відповів Дрізт. — Бренор захоче побачити тебе, щоб особисто оцінити твій прогрес. — Він усміхнувся велетню. — Він не буде розчарований!

Вульфгар усміхнувся у відповідь, упевнений, що його нова вправність із молотом справить враження навіть на сварливого гнома.

— А потім?

— У Термалейн, на берегах Маер Дуалдон. У мене там є друг. Один із небагатьох, — швидко додав він, підмигнувши, що викликало посмішку у Вульфгара. — Чоловік на ім'я Агорвал. Я хочу, щоб ти зустрівся з жителями Десяти Міст — так ти зможеш краще про них судити.

— Про що мені судити? — сердито запитав Вульфгар.

Темні, проникливі очі дроу впилися в нього. Вульфгар чітко розумів, що на думці у Дрізта. Темний ельф намагався олюднити тих, кого варвари оголосили ворогами; показати Вульфгару повсякденне життя чоловіків, жінок і дітей, які могли б стати жертвами його власної важкої зброї, якби бій на схилах закінчився інакше. Безстрашний у будь-якій битві, Вульфгар по-справжньому боявся зустрічі з цими людьми. Молодий варвар уже почав сумніватися в чеснотах свого войовничого народу; невинні обличчя, які він міг зустріти в місті, призначеному його одноплемінниками для спалення, могли б остаточно зруйнувати підвалини всього його світу.

Невдовзі супутники вирушили в дорогу, повторюючи свій шлях східними стежками Керна Кельвіна. Зі сходу невпинно дув заповошений вітер, обсіпаючи їх дрібними зернами пекучого піску, поки вони перетинали відкриту сторону гори. Хоча сліпуче сонце особливо виснажувало Дрізта, він тримав високий темп і не зупинявся на відпочинок.

Пізно ввечері, коли вони нарешті оминули південний відріг, вони були виснажені, але в доброму гуморі.

— У затишку копалень я вже й забув, яким жорстоким може бути вітер тундри! — засміявся Вульфгар.

— Нижче краю долини ми будемо під захистом, — сказав Дрізт. Він поплескав порожній бурдюк біля стегна. — Ходімо, я знаю, де ми зможемо їх наповнити, перш ніж продовжити шлях.

Він повів Вульфгара на захід, під південні схили гори. Дроу знав про крижаний струмок неподалік, чії води живилися таненням снігу на вершині Керна Кельвіна.

Струмок весело співав, перестрибуючи через каміння. Птахи неподалік каркали та кричали, побачивши супутників, а рись безшумно вислизнула геть. Все здавалося таким, як і мало бути, але з тієї миті, як вони ступили на великий плаский камінь, який мандрівники зазвичай використовували для табору, Дрізт відчув: щось не так. Він обережно рушив вперед, шукаючи матеріальні докази, які підтвердили б його підозри.

Вульфгар же просто впав на живіт на камінь і жадібно занурив замурзане пилом і потом обличчя в холодну воду. Коли він підняв голову, в його очах знову з'явився блиск, наче крижана вода повернула йому життєву силу.

Але тут варвар помітив червоні плями на скелі та простежив їхній кривавий слід до клаптя волохатої шкіри, що зачепився за гострий виступ каменю прямо над стрімкою водою.

Обидва — досвідчені слідопити, ренджер і варвар без зусиль з'ясували, що на цьому місці нещодавно відбувся бій. Вони впізнали жорстке волосся на шматку шкіри — це була частина бороди, що, звісно, змусило їх подумати про гномів. Неподалік вони знайшли три пари велетенських слідів. Пройшовши вздовж ланцюжка відбитків, що тягнувся на невелику відстань на південь до піщаної ділянки землі, вони незабаром знайшли мілкі могили.

— Не Бренор, — похмуро сказав Дрізт, оглядаючи два тіла. — Молодші гноми... Бундо, син Фейлгаммера, і Дургас, син Арго Похмурого Клінка, здається.

— Нам слід якомога швидше дістатися до копалень, — запропонував Вульфгар.

— Скоро, — відповів дроу. — Нам ще потрібно багато дізнатися про те, що тут сталося, і сьогоднішня ніч може бути нашим єдиним шансом. Чи ці велетні були просто випадковими розбійниками, чи вони влаштували лігво неподалік? І чи є ще такі мерзенні тварюки?

— Треба попередити Бренора, — наполягав Вульфгар.

— Так і зробимо, — сказав Дрізт. — Але якщо ці троє все ще поруч — а я вірю, що так і є, раз вони витратили час на поховання здобичі, — вони цілком можуть повернутися за новою розвагою, коли настане ніч. — Він спрямував погляд Вульфгара на захід, де небо вже почало набувати рожевих відтінків сутінків. — Ти готовий до бою, варваре?

З рішучим гарчанням Вульфгар зняв «Іклом Егіді» з плеча і ляснув адамантитовим руків'ям по вільній долоні.

— Побачимо, хто знайде розвагу цієї ночі.

Вони сховалися за скелястим виступом на південь від плаского каменя і чекали, поки сонце сховається за горизонтом, а темні тіні поглибляться, стаючи вечором.

Чекати довелося недовго, адже ті самі вербіги, що вбили гномів минулої ночі, знову першими вийшли з лігва, прагнучи нових жертв. Невдовзі патруль із гуркотом спустився гірськими схилами на плаский камінь біля струмка.

Вульфгар негайно зібрався в атаку, але Дрізт стримав його, перш ніж той видав їхню позицію. Дроу мав намір убити цих велетнів, але спершу хотів дізнатися, чому вони тут.

— Хай йому грець, — пробурчав один із велетнів. — Жодного гнома!

— От не пощастило, — простогнав інший. — І це в нашу останню ніч. — Товариші подивилися на нього з цікавістю.

— Інша група приходить завтра, — пояснив вербіг. — Наше число подвоїться, та ще й смердючі огри та орки на додачу. А бос не випустить нас, поки все не втихомириться.

— Ще зо два десятки в тій смердючій дірі, — поскаржився перший. — Точно з глузду з'їдемо!

— Тоді рушаймо, — сказав третій. — Тут нікого полювати, не варто марнувати ніч.

Двоє шукачів пригод за виступом рефлекторно напружилися, коли велетні заговорили про відхід.

— Якщо ми дістанемося до того каменя, — міркував Вульфгар, несвідомо вказуючи на ту саму брилу, яку велетні використовували для засідки напередодні, — ми схопимо їх раніше, ніж вони зрозуміють, що ми тут!

Він з нетерпінням повернувся до Дрізта, але одразу відсахнувся, побачивши дроу. Лавандові очі горіли таким вогнем, якого Вульфгар ніколи раніше не бачив.

— Їх лише троє, — сказав Дрізт, і його голос звучав на межі спокою, що загрожував вибухнути будь-якої миті. — Нам не потрібні хитрощі.

Вульфгар не зовсім розумів, як сприймати цю раптову зміну в темному ельфії.

— Ви вчили мене шукати будь-яку перевагу, — обережно зауважив він.

— У битві — так, — відповів Дрізт. — Але це — помста. Нехай велетні бачать нас, нехай відчують жах неминучої загибелі! — У його витончених руках раптово з'явилися ятагани, і він вийшов з-за скелі. Його впевнена хода несла в собі невідворотну обіцянку смерті.

Один із велетнів скрикнув від несподіванки, і всі вони заціпеніли, побачивши дроу, що з'явився перед ними. Стривожені та збентежені, вони вишикувалися в оборонну лінію на пласкому камені. Вербіги чули легенди про дроу, навіть такі, де темні ельфи об'єднувалися з велетнями, але раптова поява Дрізта заскочила їх зненацька.

Дрізт насолоджувався їхнім нервовим тремтінням і вичікував, смакуючи момент.

— Ти хто такий? — обережно запитав один із велетнів.

— Друг гномів, — відповів Дрізт із лиховісним сміхом.

Вульфгар вистрибнув поруч із ним, коли найбільший із велетнів кинувся в атаку без вагань. Але Дрізт зупинив його на місці. Дроу спрямував один із ятаганів на велетня, що наступав, і з убивчим спокоєм промовив:

— Ти мрець.

Тієї ж миті вербіга огорнуло фіолетове полум'я. Він закричав від жаху і відступив на крок, але Дрізт методично переслідував його.

Нестримний імпульс охопив Вульфгара — він мусив кинути бойовий молот, наче «Ікло Егіді» виявляло власну волю. Зброя зі свистом розітнула нічне повітря і врізалася в велетня, що стояв посередині, відкинувши його понівечене тіло в бурхливий струмок.

Вульфгар був по-справжньому приголомшений силою та смертоносністю кидка, але він занепокоївся, як зможе відбитися від третього велетня лише маленьким кинджалом — єдиною зброєю, що в нього залишилася. Велетень теж відчув перевагу і шалено кинувся вперед. Вульфгар тягнувся до кинджала.

Але замість цього він виявив, що «Ікло Егіді» магічним чином повернулося до його рук. Він і не підозрював про цю особливу силу, якою Бренор наділив зброю, і зараз не мав часу на роздуми.

Охоплений жахом, але не маючи куди тікати, найбільший велетень відчайдушно атакував Дрізта, чим дав ельфу ще більше переваг. Монстр високо підняв важку палицю — рух був перебільшений через лють, — і Дрізт швидко встромив свої гострі клинки крізь шкіряну туніку прямо в оголений живіт. Лише на мить завагавшись, велетень продовжив свій могутній замах, але спритний дроу мав достатньо часу, щоб ухилитися від удару. І поки замах вивів незграбного велетня з рівноваги, Дрізт зробив ще два маленькі отвори в його плечі та шії.

— Ти дивишся, хлопче? — весело гукнув дроу Вульфгару. — Він б'ється точнісінько як твої одноплемінники.

Вульфгар був повністю поглинутий боєм з останнім велетнем. Він вправно маневрував «Іклом Егіді», відбиваючи потужні удари потвори, проте встигав краєм ока стежити за битвою поруч. Побачене було суворим нагадуванням про цінність уроків Дрізта: дроу просто грався з вербігом, обертаючи його неконтрольовану лють проти нього самого.

Раз по раз монстр заносив лапи для смертельного удару, і щоразу Дрізт встигав вжалити його і відскочити вбік. Кров вербіга рясно текла з дюжини ран, і Вульфгар розумів: Дрізт міг би покінчити з цим будь-якої миті. Його вражало, що темний ельф щиро насолоджується цією катувальною грою.

Сам Вульфгар ще не завдав жодного серйозного удару, вичікуючи, як вчив наставник, поки розлючений велетень виснажиться. Варвар уже бачив, що удари ворога стають дедалі рідшими та слабшими. Нарешті, увесь у милі та важко дихаючи, вербіг схибив і відкрився. «Ікло Егіді» з гуркотом влучило в ціль раз, а потім вдруге — і велетень повалився безформною купою.

Вербіг, що бився з Дрізтом, уже стояв на одному коліні — дроу спритно підрізав йому сухожилля. Побачивши, що другий гігант упав перед Вульфгаром, ельф вирішив завершити гру. Велетень зробив останній марний замах, і Дрізт пірнув під траєкторію зброї, випавши вперед одним ятаганом і вклавши всю свою вагу в цей жорстокий випад. Лезо прошило шию велетня і встромилося прямо в мозок.

Згодом, коли Дрізт і Вульфгар, перепочиваючи на одному коліні, оглядали результати своєї роботи, Дрізта мучило лише одне питання.

— Молот? — просто запитав він.

Вульфгар подивився на «Ікло Егіді» і знизав плечима.

— Я не знаю, — чесно відповів він. — Він повернувся до моєї руки завдяки власній магії!

Дрізт посміхнувся сам собі. Він-то знав. «Яка дивовижна робота Бренора», — подумав він. І як сильно гном мусить любити цього хлопця, щоб зробити йому такий дарунок!

— Йдуть ще зо два десятки вербігів, — прогріз Вульфгар.

— І ще двадцять уже тут, — додав Дрізт. — Негайно йди до Бренора. Ці троє щойно з лігва; мені не складно буде вистежити їхній шлях назад і знайти, де ховаються інші.

Вульфгар кивнув на знак згоди, хоча дивився на Дрізта із занепокоєнням. Те невластиве тління в очах дроу, яке він помітив перед атакою, збентежило варвара. Він не був упевнений, наскільки зухвалим може бути темний ельф.

— Що ти збираєшся робити, коли знайдеш лігво?

Дрізт нічого не відповів, лише криво посміхнувся, що ще більше стривожило Вульфгара. Нарешті він заспокоїв друга:

— Зустрінемося на цьому місці вранці. Запевняю тебе, я не почну веселощі без тебе!

— Я повернуся до перших променів світанку, — похмуро відповів Вульфгар. Він розвернувся на підборах і зник у темряві, поспішаючи під світлом зірок.

Дрізт також вирушив у дорогу, вистежуючи шлях трьох велетнів на захід схилами Керна Кельвіна. Згодом він почув басовиті голоси велетнів, а невдовзі побачив поспіхом збиті дерев'яні двері — вхід до лігва, хитро схований за чагарником на середині кам'янистого пагорба.

Дрізт терпляче чекав і невдовзі побачив, як із лігва виходить другий патруль із трьох велетнів. А пізніше, коли ті повернулися, вийшла третя група. Дроу намагався зрозуміти, чи не підняли вони тривогу через зникнення першого патруля. Але вербіги майже завжди були некерованими та недисциплінованими. Уривки розмов, які Дрізту вдалося підслухати, підтвердили його здогадку: велетні вважали, що їхні товариші або заблукали, або просто дезертирували. Коли за кілька годин дроу вислизнув геть, щоб обдумати подальші плани, він був упевнений, що ефект несподіванки все ще на його боці.

Вульфгар біг усю ніч. Він передав повідомлення Бренору і рушив назад на північ, не чекаючи, поки весь клан підніметься на ноги. Його широкі кроки привели його до плаского каменя за годину до світанку, ще до того, як Дрізт повернувся від лігва. Він сховався за виступом, і з кожною секундою його тривога за дроу зростала.

Нарешті, не в силах більше терпіти невідомість, він знайшов слід вербігів і почав вистежувати його в бік лігва, налаштований з'ясувати, що відбувається. Він не встиг пройти й двадцяти футів, як відчув легкий підзатильник. Рефлекторно він розвернувся, щоб зустріти нападника, але здивування змінилося радістю, коли він побачив перед собою Дрізта.

Дрізт повернувся до каменя невдовзі після Вульфгара, але залишався в тіні, спостерігаючи, чи дотримається імпульсивний молодий воїн їхньої угоди, чи вирішить діяти самотужки.

— Ніколи не сумнівайся у призначеній зустрічі, поки не мине її час, — суворо дорікнув дроу, хоча в душі був зворушений турботою варвара про його життя.

Будь-яка відповідь Вульфгара була перервана, бо раптово обоє почули грубий вигук знайомого голосу.

— Дайте мені вбити якогось смердючого велетня! — прокричав Бренор із плаского каменя біля струмка за їхніми спинами. Розлючені гноми здатні пересуватися з неймовірною швидкістю. Менш ніж за годину клан Бренора зібрався і вирушив за варваром, майже не відстаючи від його шаленого темпу.

— Вчасно, — гукнув Дрізт, приєднуючись до гнома. Він застав Бренора, який із похмурим задоволенням розглядав трьох мертвих вербігів. П'ятдесят загартованих у боях гномів із суворими обличчями — більше половини клану — стояли навколо свого лідера.

— Ельфє, — привітався Бренор із притаманною йому ввічливістю. — Значить, лігво? Дрізт кивнув.

— За милу на захід, але нехай це не буде вашою першою турботою. Велетні в лігві нікуди не дінуться, але вони чекають гостей саме сьогодні.

— Хлопець мені казав, — промовив Бренор. — Ще два десятки підкріплення. — Він невимушено змахнув сокирою. — Чомусь мені здається, що до лігва вони не дійдуть! Є думки, звідки вони прибудуть?

— Лише з півночі та сходу, — розмірковував Дрізт. — Десять через перевал Крижаного Вітру, навколо північної частини озера Діннешир. То твої люди зустрінуть їх?

— Авжеж, — відповів Бренор. — Вони точно проходять повз Дейлдроп. — В його очах з'явився вогник. — А що збираєшся робити ти? І як щодо хлопця?

— Хлопець залишається зі мною, — наполог Дрізт. — Йому потрібен відпочинок. Ми наглядатимемо за лігвом.

Азартний блиск в очах Дрізта дав Бренору зрозуміти, що в того на думці значно більше, ніж просто «нагляд».

— Божевільний ельф, — пробурмотів він під ніс. — Мабуть, вирішив порішити їх усіх самотужки! — Він знову з цікавістю оглянув убитих гігантів. — І переможе!

Потім Бренор уважно придивився до двох друзів, намагаючись зіставити їхню зброю з характером ран на тілах вербігів.

— Хлопець завалив двох, — відповів Дрізт на німе запитання гнома.

Натяк на рідкісну посмішку з'явився на обличчі Бренора.

— Двоє проти твого одного, га? Здаєш позиції, ельфє.

— Дурниці, — заперечив Дрізт. — Я просто зрозумів, що йому потрібна практика!

Бренор похитав головою, вражений тим, наскільки сильно він пишається Вульфгаром. Звісно, він не збирався казати це хлопцеві, щоб той не задер носа.

— Здаєш позиції! — знову гукнув він, стаючи на чолі клану. Гноми завели ритмічну пісню — давній мотив, що колись лунав у срібних залах їхньої втраченої батьківщини.

Бренор озирнувся на двох своїх друзів-відчайдухів і щиро замислився: чи залишиться хоч щось від того лігва велетнів до того часу, як він і його гноми повернуться.

17. Помста

Невтомно гвардія гномів маршувала вперед. Вони йшли підготованими до війни: одні несли важкі пакунки, інші згиналися під вагою довгих дерев'яних балок.

Здогадка дроу щодо напрямку, звідки прибуде підкріплення, здавалася єдиною можливою, і Бренор точно знав, де їх зустріти. Існував лише один перевал, який забезпечував зручний спуск у скелясту долину: Дейлдроп, що знаходився на рівні тундри, але нижче південних схилів гори.

Хоча вони маршували без перепочинку половину ночі та більшу частину ранку, гноми одразу взялися до роботи. Вони не знали, о котрій годині з'являться велетні, хоча навряд чи це сталося б при світлі дня; вони хотіли переконатися, що все готово. Бренор був налаштований розправитися з цим військовим загоном швидко і з мінімальними втратами для свого народу.

На високих точках гірського схилу виставили спостерігачів, інших відправили в рівнину. Під керівництвом Бренора решта клану готувала пастку. Одна група взялася копати рів-пастку, інша почала збирати дерев'яні балки у дві балісти. Арбалетники з важкою зброєю підшукували найкращі позиції серед валунів на сусідньому схилі, звідки вони могли б почати свій штурм.

За короткий час усе було готово. Але гноми все одно не зупинилися на відпочинок. Вони продовжували обстежувати кожен дюйм місцевості, шукаючи будь-яку можливу перевагу над вербігами.

Наприкінці дня, коли сонце вже торкнулося краєм горизонту, один із вартових на горі оголосив, що помітив пилову хмару, яка росте далеко на сході. Невдовзі повернувся розвідник із рівнини з доповіддю: загін із двадцяти вербігів, кількох огрів і щонайменше дюжини орків на великій швидкості прямує до Дейлдропа.

Бренор подав сигнал арбалетникам зайняти приховані позиції. Розрахунки баліст перевірили маскування величезних луків і внесли останні штрихи. Тоді найсильніші бійці клану, і сам Бренор серед них, закопалися в невеликі ями вздовж утоптаной стежки Дейлдропа, обережно зрізавши пласти густої трави, щоб накритися ними зверху.

Саме вони мали завдати перших ударів.

Дрізт і Вульфгар зайняли позицію серед валунів Керна Кельвіна над лігвом велетнів. Протягом дня вони спали по черзі. Єдине, що турбувало дроу щодо Бренора та його клану, — це те, що хтось із велетнів може вийти з лігва назустріч підкріпленню і зіпсувати гномам перевагу несподіванки.

Після кількох спокійних годин побоювання Дрізта підтвердилися. Дроу відпочивав у тіні скельного виступу, поки Вульфгар стежив за лігвом. Варвар ледь бачив дерев'яні двері, приховані за чагарником, але він чітко почув рипіння завіс, коли одна з них відчинилася. Він зачекав кілька миттєвостей, перш ніж розбудити дроу, щоб переконатися, що велетні справді виходять назовні.

Потім він почув голоси велетнів у темряві відчинених дверей, і раптом пів дюжини вербігів вийшли на сонячне світло. Він повернувся до Дрізта, але виявив, що завжди пильний дроу вже стоїть за його спиною, примруживши великі очі та спостерігаючи за велетнями при яскравому світлі.

— Не знаю, що вони задумали, — сказав Вульфгар Дрізту.

— Вони шукають зниклих товаришів, — відповів Дрізт. Своїм гострим слухом він почув чіткіше за друга окремі фрази розмови, що відбулася перед виходом велетнів. Цим вербігам наказали дотримуватися максимальної обережності, але вони мали знайти патруль, що затримався, або принаймні з'ясувати, куди поділися зниклі. Їх чекали назад тієї ж ночі, з іншими чи без них.

— Ми повинні попередити Бренора, — сказав Вульфгар.

— Ця група знайде своїх мертвих товаришів і підніме тривогу в лігві задовго до того, як ми встигнемо повернутися, — відповів Дрізт. — Крім того, я вірю, що у Бренора і так вистачає велетнів, з якими треба розібратися.

— Що ж тоді? — запитав Вульфгар. — Очевидно, що лігво буде вдсятеро важче перемогти, якщо вони чекатимуть на біду. — Варвар помітив, що в очах дроу знову спалахнуло те саме тліюче полум'я.

— В лігві нічого не дізнаються, якщо ці велетні ніколи не повернуться, — буденно промовив Дрізт, наче завдання зупинити шістьох вербігів було незначною перешкодою. Вульфгар слухав з недовірою, хоча вже здогадався, що на думці у Дрізта.

Дроу помітив занепокоєння Вульфгара і широко посміхнувся.

— Ходімо, хлопче, — наказав він, навмисне вживаючи це зверхнє звертання, щоб зачепити гордість варвара. — Ти важко тренувався багато тижнів, готуючись до такого моменту. — Він легко перестрибнув через невелику розщелину в кам'яному виступі й обернувся до Вульфгара; його очі дико виблискували, відбиваючи вечірнє сонце.

— Йди за мною, — повторив дроу, манячи рукою. — Їх лише шестеро!

Вульфгар покійно похитав головою і зітхнув. За тижні тренувань він пізнав Дрізта як стриманого і смертоносного фехтувальника, який з холодним розрахунком зважував кожен фінт і удар. Але за останні два дні Вульфгар побачив надміру зухвалу — навіть безрозсудну — сторону дроу. Непохитна впевненість Дрізта була єдиним, що переконувало Вульфгара в тому, що ельф не шукає смерті, і єдиним, що змушувало Вульфгара йти за ним всупереч власному розсуду. Він запитував себе, чи є межа його довірі до цього дроу.

Він зрозумів прямо тут і зараз, що колись Дрізт заведе його в ситуацію, з якої не буде виходу.

Патруль велетнів деякий час рухався на південь, а Дрізт і Вульфгар таємно йшли за ними. Вербіги не знайшли одразу жодних слідів зниклих гігантів і, побоюючись, що занадто наблизилися до гном'ячих копалень, різко повернули на північний схід, у напрямку плаского каменя, де відбулася сутичка.

— Ми повинні напасти на них скоро, — сказав Дрізт супутникові. — Наздоженімо нашу здобич.

Вульфгар кивнув. Невдовзі вони наблизилися до порізаної ділянки гострих каменів, де вузька стежка раптово петляла і повертала. Земля злегка піднімалася вгору, і друзі зрозуміли, що шлях виведе їх до краю невеликої прірви. Денне світло згасло достатньо, щоб забезпечити їм укриття. Дрізт і Вульфгар обмінялися знаючими поглядами; настав час діяти.

Дрізт, як набагато досвідченіший у боях, швидко визначив спосіб атаки, що давав найбільші шанси на успіх. Він мовчки подав знак Вульфгару зачекати.

— Ми маємо вдарити й відійти, — прошепотів він, — а потім вдарити знову.

— Нелегке завдання проти пильного ворога, — зауважив Вульфгар.

— У мене є дещо, що може нам допомогти. — Дроу зняв пакунок зі спини, дістав маленьку статуетку і покликав свою тінь. Коли дивовижна кішка раптово з'явилася, варвар ахнув від жаху і відскочив убік.

— Якого демона ти викликав? — вигукнув він так голосно, як тільки наважився, його пальці побіліли від того, як сильно він стиснув «Ікло Егіді».

— Гвенвівар — не демон, — заспокоїв Дрізт свого могутнього супутника. — Вона — друг і цінний союзник. — Кішка загарчала, наче зрозуміла слова, і Вульфгар зробив ще крок назад.

— Це неприродний звір, — відрізав варвар. — Я не битимуся пліч-о-пліч із демоном, викликаним чаклунством! — Варвари Долини Крижаного Вітру не боялися ні людей, ні звірів, але чорне мистецтво було для них абсолютно чужим, і їхнє незнання робило їх вразливими.

— Якщо вербіги дізнаються правду про зниклий патруль, Бренор і його рід будуть у небезпеці, — похмуро сказав Дрізт. — Кішка допоможе нам зупинити цю групу. Невже ти дозволиш власним страхам завадити порятунку гномів?

Вульфгар випрямився і повернув собі дешицу самовладання. Гра Дрізта на його гордості та цілком реальна загроза для гномів змусили його тимчасово відкинути огиду до чорної магії.

— Відішли звіра, нам не потрібна допомога.

— З кішкою ми точно впораємося з усіма. Я не ризикуватиму життям гнома через твій дискомфорт. — Дрізт знав, що Вульфгару знадобляться години, щоб прийняти Гвенвівар як союзницю, якщо це взагалі колись станеться, але зараз йому була потрібна лише згода Вульфгара на атаку.

Велетні маршували вже кілька годин. Дрізт терпляче спостерігав, як їхній стрій почав розтягуватися: один чи двоє монстрів час від часу відставали від інших. Усе складалося саме так, як сподівався дроу.

Стежка зробила останній поворот між двома велетенськими валунами, потім значно розширилася і круто пішла вгору до краю прірви. Там вона різко повертала і продовжувалася вздовж виступу: з одного боку була суцільна кам'яниста стіна, з іншого — обрив. Дрізт жестом наказав Вульфгару приготуватися, а потім відправив велику кішку в бій.

Військовий загін — два десятки вербігів з трьома ограми та дюжиною орків — рухався неспішним кроком, діставшись Дейлдропа вже після настання ночі. Монстрів було більше, ніж гноми очікували спочатку, але вони не надто переймалися орками та знали, як чинити з ограми. Велетні були ключем до цієї битви.

Тривале очікування ніяк не втихомирило напружені нерви гномів. Ніхто з клану не спав майже добу, і вони залишалися напруженими, прагнучи помститися за своїх родичів.

Перший вербіг ступив на похиле поле без жодних перешкод, але коли останній із загарбників увійшов у зону засідки, гноми Міфрил Галу пішли в атаку. Група Бренора

вдарила першою: вони вискакували зі своїх ям, часто прямо поруч із велетнем чи орком, і гатили по найближчій цілі. Їхні удари були спрямовані на те, щоб покалічити, згідно з головним правилом гном'ячої науки бою з велетнями: гострий край сокири перерізає сухожилля та м'язи під коліном, а плаский обух молота розтрощує колінну чашечку спереду.

Бренор звалив гіганта одним замахом, а потім розвернувся, щоб відійти, але опинився перед націленим мечем орка. Не маючи часу на обмін ударами, Брендор підкинув свою зброю в повітря з криком: «Лови!». Орк дурнувато простежив поглядом за обманним польотом сокири. Брендор вирубив потвору, вгативши його шоломним чолом у підборіддя, підхопив сокиру на льоту і чкурнув у темряву, затримавшись лише на секунду, щоб копнути орка на прощання.

Чудовиська були заскочені абсолютно зненацька; багато хто з них уже лежав на землі, волаючи від болю. Тоді заговорили балісти. Снаряди завбільшки зі спис врізалися у передні ряди, розкидаючи велетнів і зіштовхуючи їх один з одним. Арбалетники виринули зі своїх укриттів і випустили смертоносну чергу, після чого покидали луки й кинулися вниз по схилу. Група Брендора, вишикувавшись бойовим клином, знову врізалася в гущу подій.

У монстрів не було жодного шансу перегрупуватися; до того часу, як вони взагалі змогли підняти зброю для відсічі, їхні лави були вщент розгромлені.

Битва при Дейлдропі закінчилася за три хвилини.

Жоден гном не отримав навіть серйозного поранення, а з усіх загарбників живим залишився лише той орк, якого нокаутував Брендор.

Гвенвівар зрозуміла волю господаря і безшумно стрибнула поміж уламків скель обабіч стежки, обходячи вербигів і влаштовуючись на кам'яній стіні над ними. Вона припала до землі, ставши лише ще однією з густих тіней. Перші велетні пройшли під нею, але кішка слухняно чекала слухної миті, застигла, як сама смерть. Дрізт і Вульфгар підкралися ближче, лишаючись поза полем зору патруля, що замикав стрій.

Останній із велетнів, надзвичайно жирний вербіг, зупинився на мить, щоб перевести подих.

Гвенвівар вдарила миттєво.

Гнучка пантера зірвалася зі стіни й вчепилася довгими кігтями в обличчя велетня, після чого перестрибнула через потвору, використавши величезне плече як трамплін, і знову зникла на кам'янистому виступі. Велетень завив від агонії, схопившись за роздрте обличчя.

«Ікло Егіді» влучило йому в потилицю, скинувши тіло у невелику ущелину.

Гігант, що йшов попереду, почув крик болю і негайно кинувся назад. Він вилетів з-за останнього повороту саме вчасно, щоб побачити, як його нещасний товариш летить у прірву. Велика кішка не вагалася: вона впала на свою другу жертву, міцно вчепившись гострими кігтями в груди велетня. Кров бризнула на всі боки, коли дводюймові ікла глибоко вп'ялися в м'ясисту шию. Не ризикуючи, Гвенвівар задіяла всі чотири могутні лапи, щоб відбити будь-яку контратаку, але приголомшений велетень ледь встиг підняти руки, перш ніж його поглинула непроглядна темрява.

Коли решта патруля почала швидко наближатися, Гвенвівар відскочила, залишивши велетня захлинатися власною кров'ю. Дрізт і Вульфгар зайняли позиції за валунами по обидва боки стежки; дроу оголив ятагани, а варвар міцно стиснув молот, що вже повернувся до його рук.

Кішка не схибила. Вона багато разів розігрувала цей сценарій зі своїм господарем і добре розуміла перевагу раптовості. Вона затрималася на мить, поки решта велетнів не помітила її, а потім помчала стежкою, проскочивши між камінням, де ховалися Дрізт і Вульфгар.

— Матір божя! — вигукнув один із вербів, не переймаючись долею помираючого товариша. — Та це ж величезна кішка! Чорна, як казани мого кухаря!

— За нею! — закричав інший. — Хто спіймає, зробить собі нову шубу!

Вони перестрибнули через полеглого велетня, навіть не глянувши на нього, і кинулися стежкою за пантерою.

Дрізт був найближчим до нападників. Він пропустив перших двох, зосередившись на парі, що замикала стрій. Коли вони порівнялися з його валуном, він вискочив на шлях, встромивши лівий ятаган глибоко в груди одного велетня і засліпивши іншого ударом правої руки по очах. Використовуючи перший меч як опору, дроу розвернувся за спину ворога, що похитнувся, і ввігнав інше лезо йому в хребет. Легким рухом він звільнив обидва клинки, відскакуючи вбік, поки смертельно поранений велетень валив на землю.

Вульфгар також пропустив лідера. Другий велетень майже порівнявся з варваром, коли Дрізт атакував задніх. Гігант різко зупинився і розвернувся, маючи намір допомогти іншим, але Вульфгар, вискочивши з-за каменя, змахнув «Іклом Егіді» по широкій дузі й вгатив важким молотом прямо в груди вербіга. Монстр упав горілиць, повітря буквально вилетіло з його легенів. Вульфгар миттєво змінив напрямок замаху і запустив молот у протилежний бік. Лідер патруля встиг обернутися якраз для того, щоб прийняти удар обличчям.

Не вагаючись, Вульфгар накинувся на найближчого зваленого гіганта, обхопивши його масивну шию могутніми руками. Велетень швидко оговтався і затиснув варвара у «ведмежі обійми»; навіть сидячи, він без зусиль відірвав свого меншого супротивника від землі. Проте роки роботи молотом і рубання каменю в гном'ячих шахтах наділили варвара залізною силою. Він стиснув обійми ще міцніше і повільно провернув напружені руки. З гучним хрускотом голова вербіга безсило похилилася набік.

Велетень, якого засліпив Дрізт, дико розмахував величезною палицею. Дроу перебував у постійному русі, танцюючи навколо флангів і завдаючи удар за ударом у тіло безпорадного монстра. Дрізт цілив у життєво важливі органи, до яких міг безпечно дістатися, прагнучи якнайшвидше добити ворога.

Коли «Ікло Егіді» знову надійно опинилося в його руках, Вульфгар підійшов до велетня, якого вдарив в обличчя, щоб переконатися, що той мертвий. Він насторожено поглядав на стежку, очікуючи на повернення Гвенвівар. Побачивши могутню кішку в дії, він не мав жодного бажання стикатися з нею особисто.

Коли останній велетень ліг мертвим, Дрізт підійшов до друга.

— Ти ще сам не збагнув своєї доблесті в бою! — засміявся він, плеснувши велетня по спині. — Шість велетнів нам цілком під силу!

— Тепер ми йдемо шукати Бренора? — запитав Вульфгар, хоча бачив, що вогонь у лавандових очах дроу все ще небезпечно палахкотить. Він зрозумів, що вони ще не йдуть.

— Немає потреби, — відповів Дрізт. — Я впевнений, що гноми цілком контролюють ситуацію. Але у нас є проблема, — продовжив він. — Нам вдалося перебити першу групу, зберігши таємницю. Проте дуже скоро, коли не повернуться ще шестеро, у лігві відчують небезпеку.

— Гноми мають повернутися вранці, — сказав Вульфгар. — Ми зможемо напасти на лігво до полудня.

— Занадто пізно, — промовив Дрізт із фальшивим розчаруванням. — Боюся, нам із тобою доведеться вдарити по них сьогодні вночі, без жодних зволікань.

Вульфгар не здивувався і навіть не сперечався. Він боявся, що вони з дроу беруть на себе занадто багато, що план ельфа занадто зухвалий, але він почав приймати один незаперечний факт: він піде за Дрізтом у будь-яку пригоду, якою б примарною не була їхня надія на виживання.

І він почав зізнаватися собі, що йому подобається грати зі смертю пліч-о-пліч із темним ельфом.

18. Дім Біггіна

Дрізт і Вульфгар були приємно здивовані, виявивши задній вхід до лігва вербігів. Він розташовувався високо на крутому схилі із західного боку скелястого виступу. Біля підніжжя скель були розкидані купи сміття та кісток, а з відкритої печери виривався тонкий, але стійкий струмінь диму, що пахнув смаженою бараниною.

Супутники деякий час просиділи в чагарнику під входом, спостерігаючи за метушнею. Зійшов місяць, яскравий і чистий, і ніч помітно посвітлішала.

— Цікаво, чи встигнемо ми до вечері, — зауважив дроу, все ще криво посміхаючись. Вульфгар лише похитав головою, дивуючись надприродному спокою темного ельфа.

Хоча вони постійно чули звуки з глибини — брязкання каструль і поодинокі голоси, жоден велетень не показувався назовні майже до самого заходу місяця. Нарешті на поріг вибрів жирний вербіг, судячи з одягу — кухар, і вивалив зі свого величезного чавунного казана порцію сміття прямо по схилу.

— Він мій, — сказав Дрізт, раптом ставши серйозним. — Зможеш відвернути увагу?

— Кішка впорається, — відповів Вульфгар, хоча перспектива залишитися наодинці з Гвенвівар його не тішила.

Дрізт почав пробиратися вгору скелястим схилом, намагаючись триматися глибоких тіней. Він знав, що під місячним світлом буде вразливим, поки не підніметься вище входу, але підйом виявився важчим, ніж він очікував. Коли він майже дістався отвору, він почув, як кухар знову вовтузиться біля входу, мабуть, піднімаючи другий казан.

Дроу не було куди відступати. На щастя, вигук із глибини печери відвернув увагу кухаря. Розуміючи, що часу майже немає, Дрізт подолав останні кілька футів і зазирнув за кут у освітлену смолоскипами кухню.

Приміщення було майже квадратним, з великою кам'яною піччю біля стіни навпроти входу. Поруч із піччю були дерев'яні двері, що стояли трохи прочиненими — звідти долинали голоси кількох велетнів. Кухаря не було видно, але казан зі сміттям стояв на підлозі прямо біля входу.

«Він скоро повернеться», — пробурмотів дроу про себе, намацав виступи в камені й безшумно піднявся по стіні над входом у печеру. Внизу біля підніжжя нервовий Вульфгар сидів абсолютно нерухомо, поки Гвенвівар походжала взад-вперед перед ним.

За кілька хвилин кухар з'явився з казаном. Щойно він почав висипати вміст, у поле його зору вийшла Гвенвівар. Один могутній стрибок привів кішку до підніжжя схилу. Чорна пантера задрала голову і загрозово загарчала на велетня.

— Ану брись звідси, шолудива кицько, — гаркнув велетень. Він не здавався ні враженим, ні здивованим раптовою появою хижака. — Поки я не розплющив тобі голову й не кинув у казан варитися.

Погроза була порожньою. Поки він стояв, трясучи величезним кулаком і зосередивши всю увагу на кішці, темна постать Дрізта До'Урдена зірвалася зі стіни прямо йому на спину. Вже тримаючи ятагани в руках, дроу не гаяв часу, прорізавши «усмішку» від вуха до вуха на горлі велетня. Не видавши ні звуку, вербіг покотився по скелях до решти сміття. Дрізт миттєво приземлився на поріг і розвернувся, молячись, щоб на кухню не зайшов хтось інший.

Зараз він був у безпеці. Кімната порожня. Коли Гвенвівар, а за нею й Вульфгар піднялися на виступ, він мовчки подав знак слідувати за ним. Кухня була невеликою (як для велетнів) і бідно обставленою. Біля правої стіни стояв стіл із кількома деками. Поруч — велика колода для рубання м'яса, в яку був увігнаний страхітливий сікач, іржавий, зазубрений і, судячи з вигляду, не митий тижнями. Зліва від Дрізта були полиці зі спеціями, травами та іншими припасами. Дроу пішов оглянути їх, поки Вульфгар зазирнув у сусідню кімнату, де було чути рух.

Це приміщення теж було квадратним, але трохи більшим за кухню. Довгий стіл ділив кімнату навпіл, а за ним, прямо навпроти входу, Вульфгар побачив ще одні двері. Троє велетнів сиділи за столом ближче до Вульфгара, четвертий стояв між ними та дверима, а ще двоє сиділи з протилежного боку. Вони жадібно поїдали баранину й сьорбали густе рагу, постійно лаючи та висміюючи один одного — типова вечеря вербігів. Вульфгар із неабияким зацікавленням відзначив, що потвори рвуть м'ясо з кісток голими руками. Зброї в кімнаті не було видно.

Дрізт, тримаючи мішок, який знайшов на полиці, знову оголив один із ятаганів і разом із Гвенвівар підійшов до Вульфгара.

— Шестеро, — прошепотів Вульфгар, вказуючи на кімнату. Великий варвар підняв «Ікло Егїди» і з готовністю кивнув. Дрізт зазирнув у двері й миттєво склав план атаки.

Він вказав на Вульфгара, а потім на двері.

— Праворуч, — прошепотів він. Потім вказав на себе: — За тобою, ліворуч.

Вульфгар зрозумів усе без слів, але здивувався, чому він не згадав Гвенвівар. Варвар вказав на кішку.

Дрізт лише знизав плечима й усміхнувся — і Вульфгар зрозумів. Навіть скептичний варвар був упевнений, що Гвенвівар сама знайде собі найкраще місце в бійці.

Вульфгар розім'яв напружені м'язи й міцно стиснув молот. Швидко підмигнувши супутникові, він увірвався в двері й кинувся на найближчу ціль. Велетень, єдиний, хто на той момент стояв, встиг розвернутися до нападника, але це було все, на що його вистачило. «Ікло Егіді» пронеслося низом і з убивчою точністю піднялося вгору, вгативши монстра в живіт. Продовжуючи рух, молот розтрощив нижню частину грудної клітки. Завдяки своїй неймовірній силі Вульфгар буквально відірвав величезну потвору на кілька футів від землі. Тіло впало поруч із варваром, розбите й бездиханне, але той уже не зважав на нього, плануючи другий удар.

Дрізт, за яким невідступно слідувала Гвенвівар, пронісся повз друга до двох ошелешених велетнів, що сиділи зліва за столом. На бігу він рвонув мішок і крутнувся на місці, засліпивши їх хмарою борошна. Дроу не сповільнювався: він встроїв ятаган у горло одному з припудрених вербігів і перекотився через дерев'яний стіл. Гвенвівар стрибнула на іншого, її могутні щелепи вп'ялися велетню в пах.

Двоє вербігів з іншого боку столу зреагували першими. Один підхопився, готуючись зустріти шалений натиск Дрізта, а другий, несвідомо обравши себе наступною мішенню Вульфгара, кинувся до задніх дверей.

Вульфгар миттєво помітив утікача і без вагань запустив «Ікло Егіді». Якби Дрізт, що в цей момент перекочувався через стіл, зрозумів, наскільки близько він був до того, щоб перехопити собою бойовий молот, він би знайшов пару міцних слів для друга. Але молот знайшов свою ціль, врившись у плече вербіга і вгативши його в стіну з такою силою, що той зламав шию.

Велетень, якого поранив Дрізт, корчився на підлозі, марно затискаючи горло руками. Гвенвівар без особливих зусиль добивала іншого. Залишилися лише двоє вербігів.

Дрізт закінчив переكات і приземлився на ноги з іншого боку столу, спритно ухилившись від рук велетня. Він метнувся вбік, опинившись між ворогом і дверима. Велетень, виставивши величезні лапи, розвернувся й кинувся в атаку. Але другий ятаган дроу вже був у руках, сплітаючись із першим у гіпнотичному танці смерті. З кожним спалахом леза черговий вузлуватий палець велетня відлітав на підлогу. Невдовзі у вербіга замість рук залишилися лише дві скривавлені кукси. Розлючений до нестями, він почав дико розмахувати руками, як довбнями. Ятаган Дрізта швидко ковзнув йому під череп, припинивши безумство істоти.

Тим часом останній велетень накинувся на неозброєного варвара. Він обхопив Вульфгара величезними руками й підняв у повітря, намагаючись розчавити його. Вульфгар напружив м'язи у відчайдушній спробі не дати ворогові зламати хребет. Йому стало важко дихати. Розлючений, він вгатив кулаком у підборіддя велетня й замахнувся для другого удару.

Але тут, підкоряючись магії, яку Бренор наклав на зброю, молот знову опинився в його руці. З переможним криком Вульфгар вгатив обухом «Ікла Егіді» прямо в око велетня. Той послабив хватку, відсахнувшись у агонії. Світ для монстра перетворився на суцільний біль, і він навіть не помітив, як молот злетів над головою Вульфгара і помчав до його черепа. Важкий удар розтрощив голову велетня, відкинувши його бездиханне тіло на стіл, розкидавши рагу та баранину по всій підлозі.

— Не розливай їжу! — вигукнув Дрізт із фальшивим гнівом, поспішаючи підібрати особливо апетитний шматок відбивної.

Раптом вони почули важкі кроки й крики в коридорі за другими дверима.

— Назад, на вулицю! — гукнув Вульфгар, розвертаючись до кухні.

— Стій! — крикнув Дрізт. — Розвага тільки починається! — Він вказав на темний, освітлений смолоскипами тунель у лівій стіні кімнати. — Туди! Швидко!

Вульфгар розумів, що вони випробують долю, але знову пішов за ельфом. І знову варвар посміхався.

Вульфгар промчав повз важкі дерев'яні підпірки на початку тунелю і зник у темряві. Він пробіг футів тридцять, а Гвенвівар бігла некомфортно близько поруч, коли він усвідомив, що Дрізт не йде за ними. Він обернувся саме вчасно, щоб побачити, як дроу спокійно виходить із кімнати й проходить повз дерев'яні балки. Дрізт сховав ятагани. Замість них він тримав довгий кинджал, на гострому кінці якого був нанизаний шматок баранини.

— А велетні? — запитав Вульфгар із темряви.

Дрізт відійшов убік, за одну з масивних дерев'яних підпірок.

— Прямо за мною, — спокійно пояснив він, відкушуючи ще шматок вечері.

У Вульфгара відвисла щелепа, коли натовп оскажених вербигів влетів у тунель, навіть не помітивши прихованого дроу.

— Прейні де крабуг ом кейке рінедере бе-йогі ігло кес грон! — закричав Вульфгар, розвернувшись на підборах і помчав по коридору, сподіваючись, що той не закінчиться глухим кутом.

Дрізт зняв баранину з кінчика леза, але випадково впустив її на землю, подумки проклинаючи марну втрату доброї їжі. Облизавши кинджал, він терпляче чекав. Щойно останній вербиг протупав повз нього, він вискочив зі свого сховища, встромив кинджал у підколінну западину замикаючого гіганта і знову пірнув за протилежний бік балки. Поранений велетень завив від болю, але поки він чи його товариші встигли обернутися, дроу вже й слід застиг.

Вульфгар оминув поворот і притиснувся до стіни, легко здогадавшись, що саме зупинило погоню. Зграя повернула назад, зрозумівши, що біля виходу залишився інший зловмисник.

Один із велетнів перестрибнув через підпори й став, широко розставивши ноги та приготувавши палицю; його очі бігали від одних дверей до інших, намагаючись зрозуміти, куди подівся невидимий ворог. Позаду нього і трохи збоку Дрізт витягнув по маленькому ножу з кожного чобота, дивуючись, як велетні можуть бути настільки тупими, щоб двічі за десять секунд піддатися на той самий трюк. Не збираючись сперечатися з такою удачею, ельф вискочив за спину своєї наступної жертви й, перш ніж товариші в тунелі встигли крикнути «стережись», ввігнав один із ножів глибоко в стегно велетня, перерізавши сухожилля. Велетень похилився вбік, а Дрізт, проносячись повз, зауважив, якою чудовою ціллю стають товсті вени на шиї вербіга, коли той стискає щелепи від болю.

Але дроу не мав часу на роздуми про воєнну фортуна. Решта зграї — п'ятеро розлючених велетнів — уже відкинули свого пораненого товариша в тунелі й були лише за кілька кроків від нього. Він встромив другий ніж глибоко в шию вербіга і кинувся до дверей, що

вели в глиб лігва. Йому б це вдалося, якби перший велетень, що повернувся в кімнату, не мав при собі каменю. Як правило, вербіги — вправні метальники, а цей був кращим за більшість. Ціллю була непокрита голова дроу, і кидок виявився точним.

Кидок Вульфгара також був точним. «Ікло Егіді» розтрощило хребет замикаючого велетня саме тоді, коли той пробігав повз пораненого товариша в тунелі. Поранений вербіг, намагаючись витягнути кинджал Дрізта з коліна, з недовірою вставився на мертвого товариша і на шалений, смертоносний натиск лютісного варвара.

Краєм ока Дрізт помітив камінь, що летів у нього. Він встиг пригнутися достатньо, щоб не проломити голову, але важкий снаряд влучив у плече і відкинув його на підлогу. Світ закрутився навколо нього, наче він був його віссю. Він намагався зорієнтуватися, розуміючи десь на підсвідомості, що велетень уже йде його добивати. Але все здавалося розмитим. Тоді щось, що лежало прямо перед його обличчям, прикувало його увагу. Він вп'явся в це очима, намагаючись сфокусуватися і змусити світ зупинитися.

Палець вербіга.

Дроу прийшов до тями. Швидко потягнувся за зброєю. Але він зрозумів, що спізнився, побачивши велетня, який уже заніс палицю для смертельного удару, височіючи над ним.

Поранений велетень став посеред тунелю, щоб зустріти атаку варвара. Нога монстра заніміла, і він не міг міцно стояти. Вульфгар, у руках якого знову було «Ікло Егіді», просто змахнув його зі свого шляху і ввірвався до кімнати. Там на нього чекали двоє.

Гвенвівар проковзнула між ногами велетня саме тоді, коли той розвертався, і стрибнула так високо й далеко, як тільки дозволяли її м'язи. Саме в ту мить, коли вербіг над Дрізтом почав опускати палицю на розпластаного ельфа, Дрізт побачив чорну тінь, що промайнула перед обличчям монстра. Рвана рана прикрасила щоку велетня. Дрізт зрозумів, що сталося, коли почув, як м'які лапи Гвенвівар торкнулися столу і відштовхнулися далі. Хоча другий велетень приєднався до першого і обидва готувалися до удару, Дрізт виграв необхідний час. Блискавичним рухом він вихопив ятаган і встромив його в пах першому велетню. Монстр зігнувся навпіл від агонії, ставши живим щитом для Дрізта, і прийняв удар палицею свого товариша на власну потилицю. Дроу пробурмотів «дякую», перекотився через труп, скочив на ноги й знову вдарив знизу вгору, підстрибнувши, щоб додати лезу сили свого тіла.

Вагання коштувало життя ще одному велетню. Поки приголомшений вербіг безглуздо витріщався на мізки свого друга, що розлетілися по його палиці, вигнуте лезо дроу ковзнуло під його ребра, розірвало легені й знайшло серце. Час для смертельно пораненого велетня сповільнився. Здавалося, палиця, яку він випустив, летіла до підлоги цілу вічність. З ледь помітним рухом, подібним до падіння дерева, вербіг почав валитись назад. Він знав, що падає, але підлога так і не піднялася йому назустріч. Не піднялася...

Вульфгар сподівався, що вдарив пораненого велетня в тунелі достатньо сильно, щоб той вибув із гри на якийсь час — йому б зараз зовсім не хотілося отримати удар у спину. Йому цілком вистачало клопоту з двома супротивниками, від удару яких він ледве встигав ухилятися. Проте за спину можна було не хвилюватися: поранений вербіг безсило сповз по стіні тунелю, не усвідомлюючи, що діється навколо. А з іншого боку Дрізт якраз добив двох останніх велетнів. Вульфгар розсміявся вголос, побачивши, як його друг витирає кров із клинка. Один із вербігів теж помітив темного ельфа і кинув бій із варваром, щоб напасти на нового ворога.

— Агов, ти, коротуне! Думаєш, зможеш вистояти проти мене і вижити, щоб потім розказати про це? — заревів гігант.

Вдаючи відчай, Дрізт почав озиратися довкола. Як завжди, він знайшов легкий спосіб виграти цей бій. Гвенвівар, припавши до землі, вже прокрадалася за тілами вбитих, шукаючи вигідну позицію. Дрізт зробив невеликий крок назад, заманюючи велетня прямо під лапи великої кішки.

Палиця гіганта врізалася в ребра Вульфгара і притиснула його до дерев'яної балки. Проте варвар був міцнішим за дерево — він стійко прийняв удар і відповів подвійним ударом «Ікла Егіді». Вербіг вдарив знову, і Вульфгар знову відповів контратакою. Варвар бився без перерви вже понад десять хвилин, але адреналін у його жилах не давав відчутти втому. Він почав цінувати нескінченні години роботи на Бренора в копальнях і милі бігу, на які його прирікав Дрізт — його удари падали на стомленого ворога все частіше й частіше.

Велетень наступав на Дрізта.

— Стій на місці, мізерний щуре! — гарчав він. — І ніяких твоїх хитрих штучок! Хочемо побачити, як ти б'єшся по-чесному.

Саме коли вони зішлись, Гвенвівар подолала останні фути й вчепилася іклами глибоко в щиколотку вербіга. Рефлекторно гігант зиркнув назад, але миттєво повернув погляд до ельфа...

...Якраз вчасно, щоб побачити, як ятаган входить йому в груди.

Дрізт відповів на спантеличений вираз обличчя монстра запитанням:

— Де в дев'яти колах пекла ти взяв ідею, що я буду битися чесно?

Вербіг хитнувся назад. Лезо не зачепило серце, але він знав, що рана смертельна, якщо її не перев'язати. Кров вільно лилася по шкіряній туніці, він дихав із видимим зусиллям. Дрізт чергував свої атаки з Гвенвівар: він завдавав удару й ухилявся, поки його напарниця накидалася з іншого боку. Вони знали, і гігант теж, що цей бій скоро закінчиться.

Велетень, що бився з Вульфгаром, більше не міг тримати оборону важкою палицею. Вульфгар теж почав утомлюватися, тому затягнув стару бойову пісню тундри — Пісню Темпоса. Її бадьорі ноти надихнули його на останній штурм. Він дочекався, поки палиця вербіга неминуче опуститься трохи нижче, і вдарив «Іклом Егіді» раз, другий і втретє. Після третього замаху Вульфгар ледь не впав від виснаження, але гігант уже лежав мертвим на підлозі. Варвар втомлено сперся на свою зброю і спостерігав, як двоє його друзів розривають свого вербіга на шматки.

— Чудова робота! — засміявся Вульфгар, коли останній велетень упав.

Дрізт підійшов до варвара; його ліва рука безвільно звисала. Куртка та сорочка були розірвані в місці удару каменем, а шкіра на плечі розпухла й посиніла. Вульфгар подивився на рану зі щирим занепокоєнням, але Дрізт відповів на німе запитання, піднявши руку над головою, хоча при цьому зморщився від болю.

— Швидко загоїться, — запевнив він Вульфгара. — Просто добрячий забій. Невелика ціна за тіла тринадцяти вербігів!

З тунелю почувся слабкий стогін.

— Поки що дванадцяти, — виправив Вульфгар. — Здається, один ще не зовсім перестав смикатися. — Глибоко вдихнувши, Вульфгар підняв молот і повернувся, щоб закінчити справу.

— Зачекай мить, — наполог Дрізт, бо в нього з'явилася одна думка. — Коли велетні напали на тебе в тунелі, ти крикнув щось своєю мовою. Що це було?

Вульфгар весело розреготався.

— Старий бойовий клич племені Лося, — пояснив він. — «Сили моїм друзям і смерті моїм ворогам!»

Дрізт підозріло подивився на варвара, дивуючись, наскільки глибоко в того закорінена здатність вигадувати брехню на ходу.

Поранений вербіг усе ще тулився до стіни тунелю, коли до нього підійшли супутники та Гвенвівар. Кинджал дроу все ще глибоко сидів у його коліні, затиснутий між двома кістками. Велетень дивився на них сповненими ненависті, але дивно спокійними очима.

— Ви за все заплатите, — виплюнув він у бік Дрізта. — Бігтрін пограється з вами перед тим, як убити, будьте певні!

— То воно ще й розмовляє, — сказав Дрізт Вульфгару. А потім до велетня: — Бігтрін?

— Володар печери, — відповів гігант. — Бігтрін захоче з вами зустрітися.

— І ми захочемо зустрітися з Бігтріном! — вигукнув Вульфгар. — У нас є борг, який треба повернути; маленька справа щодо двох гномів!

Як тільки Вульфгар згадав гномів, велетень знову плюнув. Ятаган Дрізта блиснув і зупинився в дюймі від горла монстра.

— Вбивай уже, і покінчимо з цим, — засміявся гігант, демонструючи щире байдужість. Такий спокій збентежив Дрізта. — Я служу Господареві! — проголосив велетень. — Смерть за Акара Кессела — це слава!

Вульфгар і Дрізт тривожно презирнулися. Вони ніколи не бачили й не чули про таку фанатичну відданість серед вербігів, і це видовище їх стурбувало. Головним недоліком вербігів, який завжди заважав їм домінувати над меншими расами, була їхня небажання повністю присвячувати себе будь-якій справі та нездатність слідувати за одним лідером.

— Хто такий Акар Кессел? — зажадав відповіді Вульфгар.

Велетень зловісно розсміявся.

— Якщо ви друзі отих міст, то скоро самі дізнаєтесь!

— Я думав, ти сказав, що Бігтрін — володар цієї печери, — мовив Дрізт.

— Печери, — відповів гігант. — І колись — племені. Але тепер Бігтрін служить Господареві.

— У нас проблеми, — пробурмотів Дрізт Вульфгару. — Ти колись чув, щоб вождь вербігів добровільно поступився владою комусь іншому без бою?

— Я боюсь за гномів, — сказав Вульфгар.

Дрізт знову повернувся до велетня й вирішив змінити тему, щоб витягнути інформацію, більш актуальну для їхньої ситуації.

— Що там у кінці цього тунелю?

— Нічого, — занадто швидко відповів вербіг. — Е-е, просто місце, де ми спимо, от і все.

«Вірний, але тупий», — зауважив Дрізт і знову повернувся до Вульфгара: — Ми маємо прикінчити Бігріна та всіх інших у цій печері, хто може повернутися і попередити цього Акара Кессела.

— А як щодо цього? — запитав Вульфгар. Але велетень сам відповів на це запитання. Ілюзії слави штовхнули його шукати смерті на службі у чарівника. Він напружив м'язи, ігноруючи біль у коліні, і кинувся на супутників.

«Ікло Егіді» розтрощило ключицю й шию вербіга саме в ту мить, коли ятаган Дрізта ковзнув між його ребрами, а Гвенвівар вчепилася йому в живіт.

Але посмертною маскою велетня була посмішка.

Коридор за задніми дверима їдальні був не освітлений, тож супутникам довелося зняти смолоскип зі стіни в іншому коридорі. Пробираючись довгим тунелем усе глибше в надра пагорба, вони минали численні малі камери. Більшість із них були порожні, але в деяких зберігалися запаси в ящиках: їжа, шкури, запасні палиці та списи. Дрізт припустив, що Акар Кессел планував використовувати цю печеру як базу для своєї армії.

Якийсь час панувала абсолютна темрява. Вульфгар, позбавлений нічного зору ельфійського супутника, почав нервувати, коли смолоскип почав згасати. Але згодом вони вийшли у широку залу, найбільшу з усіх, що бачили досі, а за її межами тунель виводив під відкрите нічне небо.

— Ми дійшли до парадного входу, — сказав Вульфгар. — І двері прочинені. Думаєш, Бігрін пішов?

— Ш-ш-ш, — шикнув Дрізт. Дроу здалося, що він почув щось у темряві далеко праворуч. Він жестом наказав Вульфгару залишатися посеред зали зі смолоскипом, а сам безшумно розчинився в тінях.

Дрізт різко зупинився, почувши попереду грубі голоси велетнів, хоча ніяк не міг зрозуміти, чому не бачить їхніх масивних силуетів. Коли він наткнувся на величезне вогнище, усе стало зрозуміло: голоси відлунювали через димар.

— Бігрін? — запитав Вульфгар, підійшовши ближче.

— Певно, що так, — розсудив Дрізт. — Думаєш, пролізеш крізь димар?

Варвар кивнув. Він підсадив Дрізта першим — ліва рука дроу все ще була мало корисною — і поліз слідом, залишивши Гвенвівар на варті.

Димар кілька ярдів зміївся вгору, а потім розділювався. Один шлях вів униз до кімнати, з якої долинали голоси, а інший звужувався, виходячи на поверхню. Розмова тепер була гучною і палкою, і Дрізт спустився нижче, щоб розвідати обстановку. Вульфгар тримав дроу за ноги, допомагаючи йому по дюйму сповзати до останнього спуску, де схил ставав майже вертикальним. Висячи догори дригом, Дрізт зазирнув під край вогнища в іншій кімнаті. Він побачив трьох велетнів: один стояв біля дверей у протилежному кінці кімнати,

выглядаючи так, наче хоче піти; другий стояв спиною до каміна, а його розпікав третій — надзвичайно широкий і високий морозний велетень. Дрізт по кривій, безгубій посмішці зрозумів, що перед ним сам Бігтрін.

— Я мусив попередити Бігтріна! — благав менший велетень.

— Ти втік з бою, — прохрипів Бігтрін. — Ти покинув друзів помирати!

— Ні... — намагався заперечити той, але Бігтрін уже почув достатньо. Одним замахом своєї величезної сокири він зніс голову меншому велетню.

Вибравшись із димаря, чоловіки застали Гвенвівар на пильній варті. Велика кішка обернулася і впізнавально загарчала; Вульфгар, не сприйнявши це горлове муркотіння за дружній звук, обережно відступив на крок.

— Десь далі по основному коридору має бути бічний тунель, — припустив Дрізт, не маючи часу на кпини над нервозністю друга.

— Тоді покінчимо з цим, — відказав Вульфгар.

Вони знайшли прохід, як і передбачав дроу, і невдовзі підійшли до дверей, що вели до кімнати з рештою велетнів. Супутники поплескали один одного по плечу на удачу, а Дрізт погладив Гвенвівар — Вульфгар вкотре відмовився від пропозиції зробити те саме. Тоді вони ввірвалися всередину.

Кімната була порожньою. Двері, яких Дрізт раніше не бачив зі своєї позиції в каміні, стояли прочиненими.

Бігтрін відправив свого останнього воїна через таємні бокові двері з посланням до Акара Кессела. Великий велетень почувався знеславленим і знав, що чарівник не пробачить втрати стількох цінних бійців. Єдиним шансом Бігтріна було розправитися з двома воїнами-загарбниками й сподіватися, що їхні голови вмилюють нещадного господаря. Велетень притулив вухо до дверей і чекав, поки жертви увійдуть до сусідньої кімнати.

Вульфгар і Дрізт пройшли через другі двері й опинилися в розкішній залі, підлога якої була встелена м'яким хутром і великими подушками. З кімнати вели ще двоє дверей: одні були злегка прочинені, відкриваючи темний коридор, інші — зачинені.

Раптом Вульфгар зупинив Дрізта витягнутою рукою і жестом наказав мовчати. Невловима риса справжнього воїна, шосте чуття, що дозволяє відчувати невидиму небезпеку, дала про себе знати. Повільно варвар повернувся до зачинених дверей і підняв «Ікло Егіді» над головою. Він завмер на мить, прислухаючись, намагаючись почути хоч якийсь підтверджуючий звук. Тиша, але Вульфгар довіряв інстинктам. Він вигукнув ім'я Темпоса і запустив молот. Зі страхітливим хрускотом той розтрощив двері, поваливши уламки — і Бігтріна — на підлогу.

Дрізт помітив, як у кімнаті за спиною вождя хитнулися відчинені таємні двері, і зрозумів, що останній з велетнів втік. Дроу миттєво відправив Гвенвівар у погоню. Пантера теж усе зрозуміла: одним великим стрибком вона перелетіла через Бігтріна, що корчився на підлозі, і помчала з печери за втікачем.

Кров стікала по голові величезного гіганта, але товста черепна кістка витримала удар молота. Дрізт і Вульфгар з недовірою спостерігали, як морозний велетень трусить щелепами й піднімається їм назустріч.

— Він не міг вижити, — запротестував Вульфгар.

— Цей велетень упертий, — знизав плечима Дрізт.

Варвар дочекався, поки «Ікло Егіді» повернеться до його рук, а потім разом із дроу приготувався до бою. Гігант залишився в дверному отворі, щоб не дати супротивникам зайти з флангів. Троє бійців обмінялися похмурими поглядами й кількома пробними замахами, вивчаючи сили один одного.

— Ти, мабуть, Бігтрін, — сказав Дрізт із поклоном.

— Я і є Бігтрін! — проголосив велетень. — Останній ворог, якого побачать твої очі!

— Самовпевнений і впертий, — зауважив Вульфгар.

— Людське маля, — відрізав гігант, — я розчавив сотню твоїх нікчемних родичів!

— Тим більше причин для нас убити тебе, — спокійно констатував Дрізт.

З несподіваною швидкістю та люттю Бігтрін зробив широкий захват своєю величезною сокирою. Вульфгар встиг відступити за межі досяжності, а Дрізт пригнувся, здригнувшись, коли побачив, як лезо вибило чималий шматок із кам'яної стіни.

Вульфгар стрибнув назад до монстра, щойно сокира пролетіла повз, гатячи по широких грудях Бігтріна «Іклом Егіді». Велетень здригнувся, але витримав удар.

— Тобі доведеться бити сильніше, мізерний чоловічку! — заревів він, роблячи потужний зворотний захват обухом сокири.

Дрізт знову прослизнув під ударом. Проте Вульфгар, виснажений боєм, не встиг вчасно відскочити. Варвар встиг виставити молот перед собою, але нищівна сила важкої зброї Бігтріна вгатила його в стіну. Він сповз на підлогу.

Дрізт зрозумів: справа кепська. Його ліва рука лишалася нерухомою, рефлексі сповільнювалися від втоми, а цей велетень був просто занадто сильним, щоб парити його удари. Він встиг завдати один короткий випад ятаганом, поки гігант готувався до наступного замаху, і кинувся навтьоки до головного коридору.

— Біжи, темний собако! — заревів велетень. — Я наздожену і дістану тебе!

Бігтрін кинувся слідом за Дрізтом, відчуючи запах здобичі.

Діставшись головного проходу, дроу сховав ятаган і почав шукати місце для засідки. Нічого підходящого не знайшлося, тому він забіг на середину шляху до виходу і завмер.

— Де ти сховаєшся? — насміхався Бігтрін, заходячи у коридор. Причаївшись у тінях, дроу метнув два свої ножі. Обидва влучили в ціль, але Бігтрін навіть не сповільнився.

Дрізт вибіг із печери. Він знав: якщо Бігтрін не піде за ним, йому доведеться повернутися всередину — він ні за що не залишить Вульфгара помирати. Перші промені світанку вже торкнулися гори, і Дрізт боявся, що світло зіпсує будь-яку можливість для несподіваної атаки. Видершись на одне з низеньких дерев, що маскували вихід, він витягнув кинджал.

Бігтрін вискочив під сонячне світло й озирнувся, шукаючи сліди втікача.

— Ти десь тут, нікчемний псе! Тобі нікуди тікати!

Раптом Дрізт опинився зверху на монстрі, шматуючи його обличчя та шию серією швидких ударів. Велетень заревів від люті й різко смикнувся назад, відкинувши Дрізта, який не міг міцно триматися слабкою рукою, назад у тунель. Дроу важко приземлився на поранене плече і ледь не знепритомнів від болю. Він якийсь час корчився, намагаючись звестися на ноги, але нашттовхнувся на важкий чобіт. Він знав, що Бігтрін не міг дістатися до нього так швидко. Повільно повернувшись на спину, він готувався побачити нового велетня.

Але настрої дроу миттєво змінився, коли він побачив над собою Вульфгара: з «Іклом Егіді» в руках і суворим виразом обличчя. Варвар не зводив очей з Бігтріна, який знову заходив у тунель.

— Він мій, — похмуро сказав варвар.

Бігтрін виглядав справді жахливо. З одного боку голови, куди влучив молот, запеклася темна кров, тоді як інший бік і кілька місць на обличчі та шії рясно стікали свіжою кров'ю. Два ножі, які кинув Дрізт, усе ще стирчали з грудей велетня, наче похмурі ордени.

— Витримаєш ще? — кинув виклик Вульфгар, вдруجه запускаючи молот у гіганта.

У відповідь Бігтрін зухвало випнув груди, щоб прийняти удар.

— Я витримаю все, що ти можеш дати! — похвалився він.

«Ікло Егіді» вгатило в ціль, і Бігтрін похитнувся на крок назад. Молот зламав йому ребро чи два, але велетень міг з цим впоратися.

Проте Бігтрін не знав про значно смертоноснішу обставину: «Ікло Егіді» ввігнало один із ножів Дрізта прямо крізь оболонку його серця.

— Тепер я вже можу бігати, — прошепотів Дрізт Вульфгару, побачивши, що велетень знову наступає.

— А я залишаюся, — на поліг варвар без найменшого тремтіння страху в голосі.

Дрізт оголив ятаган.

— Гарні слова, хоробрий друже. Давай завалимо цю мерзоту — на нас чекає вечерея!

— Це буде важче зробити, ніж язиком плескати! — відрізав Бігтрін. Він відчув раптове пекуче поколювання в грудях, але придушив біль стогоном. — Я витримав ваші найкращі удари й усе одно йду на вас! У вас немає надії на перемогу!

І Дрізт, і Вульфгар побоювалися, що в хвастощах велетня було більше правди, ніж їм хотілося б визнати. Вони були на межі сил, поранені та захекані, проте сповнені рішучості довести справу до кінця. Але абсолютна впевненість величезного гіганта, який невблаганно наближався, неабияк тривожила.

Бігтрін зрозумів, що щось не так, коли до супутників залишалося лише кілька кроків. Вульфгар і Дрізт теж це помітили: крок велетня раптово й помітно сповільнився. Гігант подивився на них з обуренням, наче його ошукали.

— Пси!.. — прохрипів він, і з його рота вирвався потік крові. — Яка хитрість...

Бігтрін упав за смертво, не встигнувши вимовити більше ні слова.

— Нам варто піти за кішкою? — запитав Вульфгар, коли вони повернулися до таємних дверей.

Дрізт саме майстрував смолоскип із якихось знайдених ганчірок.

— Вір тіні, — відповів він. — Гвенвівар не дасть вербігу втекти. До того ж у печері на мене чекає чудова вечеря.

— Йди сам, — сказав йому Вульфгар. — Я залишуся тут і почекаю на повернення кішки.

Дрізт стиснув плече кремезного чоловіка, збираючись іти. За той короткий час, що вони були разом, вони пройшли через багато випробувань, і Дрізт підозрював, що справжні пригоди лише починаються. Дроу затагнув застілну пісню, прямуючи до головного проходу, але це було лише хитрощами для Вульфгара: обідній стіл не був його першою ціллю. Велетень, з яким вони розмовляли раніше, уникав відповіді про те, що міститься в тунелі, який вони ще не дослідили. Враховуючи все інше, що вони знайшли, Дрізт вірив, що це може означати лише одне — скарби.

Велика пантера мчала по уламках скель, легко наздоганяючи важку ходу велетня. Незабаром Гвенвівар почула хрипке дихання вербіга, якому кожен стрибок і підйом давалися з боєм. Велетень прямував до Дейлдропу та відкритої тундри за ним. Проте його втеча була настільки несамовитою, що він не спустився зі схилу Керна Кельвіна на зручнішу рівнину долини. Він шукав найкоротший шлях, вважаючи його найшвидшою дорогою до порятунку.

Гвенвівар знала гірські стежки не гірше за свого господаря, знала, де лігво кожної істоти на цій горі. Кішка вже намітила, куди вона хоче спрямувати велетня. Наче пастуший собака, вона скоротила відстань і почала дряпати боки гіганта, змушуючи його повернути в бік глибокого гірського озера. Тероризований вербіг, переконаний, що смертоносний молот чи блискавичний ятаган уже дихають йому в спину, не наважувався зупинитися і дати відсіч пантері. Він наосліп мчав шляхом, який обрала Гвенвівар.

Невдовзі Гвенвівар відірвалася від велетня і побігла вперед. Діставшись краю холодної води, вона нахилила голову і зосередила свої гострі чуття, сподіваючись помітити щось, що допомогло б завершити завдання. Тоді Гвенвівар помітила ледь вловимий рух під відблисками перших променів світла на воді. Її зір вихопив довгу тінь, що завмерла, наче мертва. Задоволена тим, що пастка готова, Гвенвівар відійшла за найближчий виступ, щоб почекати.

Велетень дочкавав до озера, важко дихаючи. Попри жах, він на мить притулився до валуна. Здавалося, зараз він у безпеці. Як тільки він перевів подих, гігант швидко озирнувся, шукаючи ознаки погоні, і рушив далі.

Через озеро вів лише один шлях — повалене дерево, що перекинулося через центр. Усі інші обхідні маршрути, хоча водойма була не дуже широкою, пролягали через прямовисні обриви та гострі скелі, що обіцяло повільне просування.

Вербіг перевірів колоду. Вона здавалася міцною, тож монстр обережно почав переправу. Кішка дочекалася, поки велетень наблизиться до середини, а потім вискочила зі схованки й кинулася на нього в повітря. Вона важко врізалася в здивованого гіганта, впершись лапами йому в груди, і відштовхнулася назад до берега.

Гвенвівар з плескотом упала в крижану воду, але швидко вибралася на сушу. Велетень же якийсь час дико розмахував руками, намагаючись утримати хитку рівновагу, а потім із

гуркотом повалився у воду. Холодна стихія ринула вгору, щоб затягнути його на дно. У розпачі гігант схопився за плавучу колоду поблизу — ту саму форму, яку Гвенвівар впізнала раніше.

Але щойно руки вербіга торкнулися її, те, що він вважав колодою, вибухнуло рухом: п'ятдесятифутовий водяний удав із запаморочливою швидкістю обвився навколо здобичі. Невблаганні кільця миттєво притиснули руки велетня до боків і почали свій нещадний тиск.

Гвенвівар обтрусил крижану воду зі своєї блискучої чорної шерсті й озирнулася на озеро. Коли черговий виток монструозної змії затягнувся під підборіддям вербіга і потягнув безпорадну потвору під воду, пантера зрозуміла, що місію виконано. Довгим, гучним риком проголосивши перемогу, Гвенвівар попрямувала назад до лігва.

КНИГА 3: Крішал-Тіріт

19. Похмурі звістки

Дрізт тихо ступав тунелями повз тіла вбитих велетнів, сповільнившись лише для того, щоб підхопити ще один шматок баранини з великого столу. Він пройшов крізь опорні балки і рушив темним коридором, стримуючи свій азарт здоровим глуздом. Якщо велетні й заховали тут свої скарби, то кімната з ними могла бути за потайними дверима; не виключав він і зустрічі з якоюсь істотою — хоча навряд чи це був ще один велетень, адже той неодмінно приєднався б до битви.

Тунель був досить довгим і вів прямо на північ. Дрізт прикинув, що зараз він рухається вже під масивом Керна Кельвіна. Останній смолоскип залишився позаду, але темрява була йому лише в радість. Більшу частину життя він провів у подорожах тунелями безсвітлого підземного світу свого народу, і його великі очі орієнтувалися в абсолютній темені навіть точніше, ніж при світлі.

Коридор раптово закінчився важкими, закованими в залізо дверима, засув яких був заблокований масивним ланцюгом із навісним замком. Дрізт відчув легкий укол провини за те, що залишив Вульфгара. У дроу були дві слабкості: перша — це азарт битви, а друга, майже така ж сильна — трепетне передчуття під час огляду здобичі, здобутої у переможених ворогів. Дрізта вабило не золото чи коштовне каміння; він не прагнув багатства і рідко залишав собі знайдене. Його захоплювала сама мить першого погляду на скарби, хвилювання від пошуків серед них якогось неймовірного артефакту, втраченого віки тому, або, можливо, книги заклинань давнього й могутнього мага.

Почуття провини випарувалося, щойно він витягнув із поясного гамана невелику відмичку. Його ніколи не навчали злодійському ремеслу, але в спритності та координації він не поступався будь-якому майстру крадіжок. Завдяки чутливим пальцям і гострому слуху незграбний замок не став для нього проблемою — за лічені секунди він піддався. Дрізт уважно прислухався до звуків за дверима. Не почувши нічого, він обережно підняв важкий засув і відклав його вбік. Прислухавшись востаннє, він оголив один із ятаганів і, затамувавши подих від передчуття, штовхнув двері.

Його подих вирвався назовні з розчарованим зітханням. Кімната за дверима була осяяна слабким світлом двох згасаючих смолоскипів. Вона була маленькою і абсолютно

порожньою, якщо не рахувати великого дзеркала в металевій оправі, що стояло посередині. Дрізт відскочив убік, щоб не опинитися прямо перед ним — він добре знав про дивні магичні властивості, якими іноді володіють такі речі, — і почав обережно його оглядати.

Дзеркало було заввишки десь у половину людського зросту, але стояло на рівні очей завдяки майстерно викуваній залізній підставці. Те, що воно було оздоблене сріблом і сховане в такій далекій камері, змушувало Дрізта вірити: це не звичайне скло. Проте ретельний огляд не виявив жодних таємничих рун чи позначок, які б вказували на його властивості.

Не знайшовши нічого незвичайного, Дрізт необережно ступив прямо перед дзеркалом. Раптом усередині скла почав вирувати рожевий туман, створюючи ілюзію тривимірного простору, затиснутого в пласкій поверхні. Дрізт відстрибнув убік, більше з цікавості, ніж від страху, і почав спостерігати за видовищем.

Туман густішав і клубочився, наче його підживлював прихований вогонь. Потім його центр розійшовся, відкриваючи чітке зображення чоловічого обличчя — виснаженого, з запалими щоками, розфарбованого в традиціях деяких південних міст.

— Навіщо ви мене турбуєте? — запитало обличчя у порожньої кімнати перед дзеркалом. Дрізт зробив ще крок убік, подалі від лінії зору привида. Він вагався, чи не вийти на розмову з таємничим магом, але вирішив, що на кону стоїть занадто багато, аби так безглуздо ризикувати друзями.

— Стань переді мною, Бігтріне! — наказало зображення. Воно чекало кілька секунд, нетерпляче й зневажливо скривившись, і ставало дедалі напруженішим. — Коли я дізнаюся, хто з вас, ідіотів, випадково викликав мене, я перетворю вас на кролика і кину в яму до вовків! — оскаженіло закричало обличчя. Дзеркало раптово спалахнуло і повернулося до свого звичайного стану.

Дрізт почував підборіддя, роздумуючи, чи може він тут знайти щось іще. Він вирішив, що зараз ризик просто занадто великий.

Коли Дрізт повернувся до основної частини лігва, він застав Вульфгара разом із Гвенвівар у головному проході, за кілька ярдів від зачинених і забарикадованих передніх дверей. Варвар гладив мускулісті плечі та шию кішки.

— Бачу, Гвенвівар завоювала твою прихильність, — сказав Дрізт, підходячи ближче.

Вульфгар усміхнувся.

— Чудовий союзник, — мовив він, грайливо куйовдячи хутро тварини. — І справжній воїн!

Він почав підводитися, але його з силою відкинуло назад на підлогу.

Вибух струснув лігво: снаряд балісти врізався у важкі двері, розтрощивши дерев'яний засув і вибивши їх усередину. Одна половина дверей розлетілася навпіл, а у другій відірвало верхню петлю, і вона безглуздо повисла на покрученій нижній.

Дрізт оголив ятаган і став перед Вульфгаром, закриваючи його, поки варвар намагався підвестися.

Раптом на повалені двері заскочив бородатий боєць: круглий щит із зображенням кухля пінистого елю на одній руці, зазубрена та закривавлена бойова сокира — в іншій.

— Виходьте погратися, велетні! — крикнув Бренор, гатячи сокирою по щиту — наче його клан і так не наробив достатньо галасу, щоб підняти на ноги все лігво!

— Заспокойся, дикий гноме, — засміявся Дрізт. — Усі вербіги мертві.

Бренор помітив друзів і зіскочив у тунель, а за ним невдовзі з'явилася решта галасливого клану.

— Усі мертві! — вигукнув гном. — Хай тобі грець, ельфе, я так і знав, що ти забереш усі розваги собі!

— А як щодо підкріплення? — запитав Вульфгар.

Бренор зловісно хмикнув.

— Май трохи віри в нас, хлопче! Вони всі звалені в одну спільну яму, хоча, як на мене, ховати їх — це занадто велика честь! Тільки один залишився живим — нікчемний орк, який дихатиме лише доти, доки ворухить своїм смердючим язиком!

Після пригоди з дзеркалом Дрізт був надзвичайно зацікавлений у допиті орка.

— Ти вже розпитував його? — звернувся він до Бренора.

— Та він поки ні пари з вуст, — відповів гном. — Але в мене є кілька штучок, які змусять його верещати!

Дрізт знав, що це не найкращий шлях. Орки не були вірними істотами, але під впливом магічних чар звичайні тортури зазвичай не давали результату. Їм було потрібно щось, що змогло б протидіяти магії, і Дрізт мав ідею, як це зробити.

— Пошли за Реджисом, — наказав він Бренору. — Напіврослик змусить орка розповісти все, що нам потрібно.

— Катувати було б цікавіше, — побідкався Бренор, але й він розумів мудрість поради дроу. Його самого неабияк цікавило — і непокоїло — те, що стільки велетнів діяли разом. А тепер ще й орки поруч із ними...

Дрізт і Вульфгар сиділи в далекому кутку невеликої камери, якомога далі від Бренора та двох інших гномів. Один із бійців Бренора повернувся з Лонлівуда з Реджисом тієї ж ночі. Хоча всі були виснажені маршем і боями, тривога через інформацію, яку вони мали отримати, не давала заснути. Реджис і полонений орк пішли в сусідню кімнату для приватної розмови, щойно напіврослик повністю підкорив в'язня своєю рубіновою підвіскою.

Бренор був зайнятий приготуванням нової страви — рагу з мізків велетня, — варячи ці огидні, смердючі інгредієнти прямо в порожньому черепі вербіга.

— Користуйтеся мізками! — доводив він у відповідь на вирази жаху й огиди Дрізта та Вульфгара. — Свійська гуска смачніша за дику, бо вона не напружує м'язи. Те саме має бути і з мізками велетнів!

Дрізт і Вульфгар не поділяли його поглядів. Проте вони не хотіли йти далеко, щоб не пропустити те, що скаже Реджис, тож вони забилися в найдавший куток кімнати, ведучи

приватну бесіду. Бренор щосили намагався підслухати, бо вони говорили про речі, які його вельми цікавили.

— Половина за того останнього на кухні, — наполягав Вульфгар, — і половина для кішки.

— А ти отримуєш лише половину за того біля прірви, — відповів Дріт.

— Згоден, — мовив Вульфгар. — А того в коридорі та Бігріна ділимо порівну?

Дріт кивнув.

— Тоді, якщо додати всі половини та спільні вбивства, виходить по десять з половиною для мене і для тебе.

— І чотири для кішки, — додав Вульфгар.

— Чотири для кішки, — повторив Дріт. — Гарний бій, друже. Поки що ти не відстаєш, але я відчуваю, що попереду в нас ще багато битв, і мій досвід зрештою візьме гору!

— Ти старієш, добрий ельфе, — піддражнив Вульфгар, відкинувшись на стіну; крізь його світлу бороду проглянула впевнена білозуба посмішка. — Побачимо. Побачимо.

Бренор теж посміхався — і від добродушного суперництва друзів, і від постійної гордості за молодого варвара. Вульфгар справлявся дуже непогано, тримаючи темп поруч із таким досвідченим воїном, як Дріт До'Урден.

З кімнати вийшов Реджис, і сіра блідість на його зазвичай веселому обличчі миттєво розвіяла легку атмосферу.

— У нас проблеми, — похмуро сказав напіврослик.

— Де орк? — запитав Бренор, вихоплюючи сокиру з-за пояса, не так зрозумівши слова напіврослика.

— Там. З ним усе гаразд, — відповів Реджис. Орк з радістю розповів своєму «новому другу» все про плани Акара Кессела захопити Десять Міст і про чисельність військ, що збираються. Реджис помітно тремтів, розповідаючи новини друзям.

— Усі племена орків, гоблінів та клани вербігів цього регіону Хребта Світу об'єднуються під проводом чаклуна на ім'я Акар Кессел, — почав напіврослик. Дріт і Вульфгар перезирнулися, впізнавши ім'я. Варвар думав, що Акар Кессел — це якийсь величезний морозний велетень, коли про нього говорили вербіги, але Дріт підозрював інше, особливо після випадку біля дзеркала.

— Вони планують напасти на Десять Міст, — продовжив Реджис. — І навіть варвари під проводом якогось могутнього одноокого ватажка приєдналися до них!

Обличчя Вульфгара почервоніло від гніву та сорому. Його народ б'ється пліч-о-пліч з орками! Він знав вождя, про якого говорив Реджис, адже Вульфгар був з племені Лося і колись навіть ніс прапор як герольд Хефстага. Дріт теж із болем згадав одноокого короля. Він поклав заспокійливу руку на плече Вульфгара.

— Вирушайте до Брін Шандера, — сказав дроу Бренору та Реджису. — Люди мають готуватися.

Реджис здригнувся від усвідомлення марності їхніх зусиль. Якщо оцінка полоненого орка була хоч трохи вірною, то навіть об'єднане Десять Міст не змогло б витримати такого

натиску. Напіврослик похнюпився і беззвучно прошепотів, не бажаючи лякати друзів більше, ніж потрібно: «Нам треба тікати!»

Хоча Бренору та Реджису вдалося переконати Кассіуса в терміновості та важливості їхніх новин, знадобилося кілька днів, щоб зібрати інших речників на раду. Був розпал сезону вилову лосося-головоріза, кінець літа — останній ривок, щоб встигнути зібрати великий улов для останнього торгового каравану до Лускана. Речники дев'яти рибальських поселень розуміли свою відповідальність перед громадами, але вкрай неохоче залишали озера навіть на один день.

Тож, за винятком Кассіуса з Брін Шандера, Малдуна, нового речника Лонлівуда, який вважав Реджиса героєм свого міста, Гленсатера з Істхейвена, чия громада завжди була готова до співпраці заради блага Десяти Міст, та Агорвала з Термалейна, що був відданий Бренору, — настрої ради був зовсім не привітним.

Кемп, який досі тримав образу на Бренора через інцидент із Дрізтом після битви за Брін Шандер, поведився особливо зухвало. Ще до того, як Кассіус встиг оголосити порядок денний, грубий речник Таргоса підхопився зі свого місця і грюкнув кулаками по столу.

— До біса формальності, ближче до справи! — прогарчав Кемп. — Яке ти маєш право, Кассіусе, висмикувати нас із озер? Поки ми тут висиджуємо, купці в Лускані вже пакують вози!

— У нас є новини про вторгнення, речнику Кемп, — спокійно відповів Кассіус, розуміючи гнів рибалки. — Я б не став скликати вас, нікого з вас, у такий час, якби справа не була невідкладною.

— Значить, чутки правдиві, — схилився у зневажливій посмішці Кемп. — Вторгнення, кажеш? Пхе! Я бачу наскрізь цей фарс!

Він розвернувся до Агорвала. Сутички між Таргосом і Термалейном загострилися за останні кілька тижнів, попри всі зусилля Кассіуса залагодити конфлікт і посадити сторони за стіл переговорів. Агорвал погодився на зустріч, але Кемп був непохитним. У такій атмосфері підозр час для екстреної ради було обрано якнайгірше.

— Це жалюгідна спроба! — заревів Кемп, обводячи поглядом колег. — Жалюгідна спроба Агорвала та його поплічників домогтися вигідного рішення для Термалейна в їхній суперечці з Таргосом!

Підхопивши хвилю підозрілості, яку здійснював Кемп, Шермонт, новий речник Кер-Коніга, тицьнув звинувачувальним пальцем у Дженсіна Брента з Кер-Діневала.

— А ти яку роль граєш у цій зраді? — кинув він своєму запеклому ворогу. Шермонт отримав свою посаду після того, як попередній речник Кер-Коніга загинув на водах озера Лак Діннешир у сутичці з діневальським човном. Дорім Лугар був другом і лідером Шермонта, тож політика нового речника щодо ненависного Кер-Діневала була ще жорсткішою, ніж у його попередника.

Реджис і Бренор мовчки сиділи в безпорадному розпачі, слухаючи цю початкову гризню. Нарешті Кассіус так гепнув суддівським молотком, що зламав руків'я навпіл, чим змусив інших замовкнути бодай на мить.

— Кілька хвилин тиші! — наказав він. — Притримайте свою отруту і вислухайте вісника похмурих новин!

Речники розсілися по місцях і затихли, але Кассіус боявся, що шкоди вже завдано. Він надав слово Реджису.

Насправді наляканий тим, що дізнався від полоненого орка, Реджис пристрасно розповів про битву, яку його друзі виграли в лігві вербігів та на полях Дейлдропа.

— І Бренор захопив одного з орків, які супроводжували велетнів! — наголосив він. Дехто з речників здригнувся від самої думки про об'єднання таких істот, але Кемп та деякі інші, засліплені ворожнечею з сусідами й переконані у «справжній» меті зборів, залишилися невблаганними.

— Орк розповів нам, — похмуро продовжував Реджис, — про прихід могутнього чаклуна Акара Кессела та його величезну орду гоблінів і велетнів! Вони збираються підкорити Десять Міст!

Він сподівався, що його драматизм подіє.

Але Кемп був розлючений.

— На основі слів орка, Кассіусе? Ти витягнув нас із озер у цей критичний час через погрози якогось смердючого орка?

— Історія напіврослика не нова, — додав Шермонт. — Кожен з нас чув, як полонений гоблін верзе що завгодно, аби врятувати свою нікчемну шкуру.

— Або, можливо, у вас були інші мотиви, — прошипів Кемп, знову зиркаючи на Агорвала.

Кассіус, хоч і щиро вірив у небезпеку, відкинувся на спинку крісла і мовчав. При такій напрузі на озерах і наближенні фінального ярмарку після вкрай невдалого рибальського сезону він підозрював, що так і буде. Він з приреченістю подивився на Бренора та Реджиса і знизав плечима, коли рада знову перетворилася на звичайний лемент.

У розпал штовханини Реджис непомітно витягнув з-під жилета рубінову підвіску і штовхнув ліктем Бренора. Вони розчаровано презирнулися; обидва сподівалися, що до магічного каменю справа не дійде.

Реджис постукав молотком, вимагаючи слова, і Кассіус дозволив йому говорити. Тоді, як і п'ять років тому, напіврослик вискочив на стіл і попрямував до свого головного опонента.

Але цього разу результат був не таким, на який розраховував Реджис. Протягом останніх п'яти років Кемп багато годин роздумував над тією радістю, що передувала вторгненню варварів. Він був радий фіналу тієї ситуації й усвідомлював, що він і все Десять Міст у боргу перед напівросликом за те, що змусив їх дослухатися до попередження. Проте Кемпа неабияк гризло те, що його початкову позицію так легко змінили. Він був людиною бійки, яка понад усе любила битву, але розум мав гострий і завжди був напоготові. Він спостерігав за Реджисом останні кілька років і уважно слухав розповіді про його незвичайний дар переконання.

Коли Реджис наблизився, кремезний речник відвів очі.

— Геть, штукарю! — прогарчав він, захисним рухом відсуваючи стілець від столу. — Здається, у тебе є дивний спосіб переконувати людей, але цього разу я не піддамся на твої чари!

Він звернувся до інших:

— Стережіться напіврослика! Він має якусь магію, будьте певні!

Кемп розумів, що не зможе довести свої слова, але він також усвідомлював, що це й не знадобиться. Реджис розгублено озирнувся, не в змозі навіть відповісти на звинувачення. Навіть Агорвал, хоч він і намагався це приховати, більше не дивився Реджису прямо в очі.

— Сідай, штукарю! — насміхався Кемп. — Твоя магія нічого не варта, коли ми про неї знаємо!

Бренор, який досі мовчав, раптом схопився, його обличчя перекошилося від люті.

— Це теж штука, собако з Таргоса? — кинув виклик гном. Він витягнув мішок із пояса і покотив його вміст — відрубану голову вербіга — по столу в бік Кемпа.

Кілька речників з жахом відсахнулися, але Кемп залишився незворушним.

— Ми вже багато разів мали справу з поодинокими велетнями-вигнанцями, — холодно відповів він.

— Вигнанцями? — недовіжливо перепитав Брендор. — Ми поклали чотири десятки цих потвор, не рахуючи орків та огрів!

— Бродяча зграя, — вперто пояснив Кемп. — І всі вони мертві, як ти сам сказав. Чому тоді це має бути справою ради? Якщо ти хочеш похвали, могутній гноме, ти її отримаєш!

Його голос сочився отрутою, він із задоволенням спостерігав, як червоніє обличчя Брендора.

— Можливо, Кассіус виголосить промову на твою честь перед усіма жителями Десяти Міст.

Брендор грюкнув кулаками по столу, окинувши поглядом усіх присутніх — це була відкрита погроза будь-кому, хто наважиться продовжити образи Кемпа.

— Ми прийшли до вас, щоб допомогти вам врятувати ваші домівки та ваших рідних! — заревів він. — Може бути, що ви повірите нам і зробите щось, аби вижити. А може бути, що ви послухаете слова собаки з Таргоса і не зробите нічого. У будь-якому разі, з мене досить! Робіть як знаєте, і хай ваші боги будуть до вас милостиві!

Він розвернувся і вилетів із кімнати.

Похмурий тон Брендора змусив багатьох речників усвідомити, що загроза занадто серйозна, аби вважати її брехнею в'язня чи підступним планом Кассіуса. Проте Кемп — гордий, зарозумілий і переконаний, що Агорвал та його друзі-нелюди використовують ширму вторгнення, аби отримати перевагу над Таргосом, — не відступав. Посідаючи друге місце за впливом після Кассіуса, Кемп мав велику вагу, особливо для жителів Кер-Коніга та Кер-Діневала, які шукали прихильності Таргоса через непохитний нейтралітет Брін Шандера.

Достатня кількість речників залишилася під впливом підозр і прийняла версію Кемпа, що завадило Кассіусу підштовхнути раду до рішучих дій. Табір розколовся.

Реджис спостерігав за цим видовищем, поки сторони сперечалися, але його власну репутацію було знищено, і він більше ні на що не міг вплинути. Зрештою, рішення майже не було прийнято. Максимум, що Агорвал, Гленсатер і Малдун змогли витиснути з Кассіуса, — це публічна заява: «Загальне попередження має дійти до кожної оселі в

Десяти Містах. Нехай люди знають про похмурі вісті й будуть певні, що я знайду місце в стінах Брін Шандера для кожного, хто забажає нашого захисту».

Реджис дивився на розділених речників. Без єдності він сумнівався, що навіть високі стіни Брін Шандера зможуть стати надійним захистом.

20. Нічий раб

— Ніяких суперечок, — прохрипів Бренор, хоча жоден з чотирьох друзів, що стояли поруч із ним на скелястих схилах підйому, і не збирався заперечувати. Своєю безглуздою дріб'язковістю та гординою більшість речників прирекли власні громади на майже неминучу загибель, і ні Дрізт, ні Вульфгар, ні Кетті-брі, ні Реджис не очікували, що гноми приєднаються до такої безнадійної справи.

— Коли ти заблокуєш копальні? — запитав Дрізт. Дроу ще не вирішив, чи приєднається він до гномів у добровільному ув'язненні їхніх печер, але планував принаймні бути розвідником для Брін Шандера, доки армія Акара Кессела не увійде в регіон.

— Підготовка почнеться сьогодні ввечері, — сказав Бренор. — Але як тільки все буде готово, ми не поспішатимемо. Дозволимо цим смердючим оркам підійти впритул, а тоді обвалимо тунелі й поховаємо їх усіх! То ти залишишся з нами?

Дрізт стеновав плечима. Хоча більшість жителів Десяти Міст усе ще цуралися його, дроу відчував глибоку відданість цій землі й не був упевнений, що зможе повернутися спиною до свого обраного дому навіть за самогубних обставин. До того ж у нього було мало бажання повертатися до безсвітного підземелля, навіть у гостинні каверни гном'ячого міста.

— А яке твоє рішення? — запитав Бренор Реджиса.

Напіврослик теж розривався між інстинктом виживання та вірністю Десяти Містам. Завдяки рубіну він добре жив останні роки на берегах Маер Дуалдон. Але тепер його прикриття було викрито. Після чуток, що поповзли з ради, кожен у Брін Шандері шепотівся про магічний вплив напіврослика. Невдовзі всі громади почують про звинувачення Кемпа і почнуть уникати його, якщо не відкрито цуратися. У будь-якому разі Реджис знав, що його дні безтурботного життя в Лонлівуді добігають кінця.

— Дякую за запрошення, — відповів він Бренору. — Я прийду до вас до того, як з'явиться Кессел.

— Добре, — відказав гном. — Отримаєш кімнату поруч із хлопцем, щоб нікому з гномів не довелося слухати твоє скиглення! — Він добродушно підмигнув Дрізту.

— Ні, — мовив Вульфгар. Бренор з цікавістю подивився на нього, не так зрозумівши наміри варвара й дивуючись, чому той проти сусідства з Реджисом.

— Слідкуй за собою, хлопче, — піддражнив гном. — Якщо ти надумав оселитися поруч із дівчиною, то готуйся вчасно пригинати голову, щоб не впіймати мою сокиру!

Кетті-брі тихо засміялася, збентежена, але щиро зворушена.

— Твої копальні — не місце для мене, — раптом промовив Вульфгар. — Моє життя на рівнині.

— Ти забуваєш, що твоє життя належить мені! — відрізав Бренор. Насправді його крик був швидше запальністю батька, ніж обуренням господаря.

Вульфгар випростався перед гномом, гордий і суворий. Дрізт усе зрозумів і був задоволений. Тепер і Бренор здогадався, до чого веде варвар, і хоча йому була нестерпною думка про розлуку, в ту мить він відчував за хлопця більшу гордість, ніж будь-коли раніше.

— Мій термін служби ще не закінчився, — почав Вульфгар, — проте я багаторазово повернув свій борг тобі, мій друже, і твоєму народові.

— Я — Вульфгар! — гордо проголосив він, міцно зіціпивши щелепи; його м'язи напружилися. — Більше не хлопчик, а чоловік! Вільний чоловік!

Бренор відчув, як очі наповнюються вологою. Вперше він не намагався цього приховати. Він підійшов до величезного варвара і відповів на його непохитний погляд поглядом щирого захоплення.

— Так і є, — зауважив Бренор. — Тоді чи можу я попросити тебе — вже як вільного — залишитися і битися пліч-о-пліч зі мною?

Вульфгар похитав головою.

— Мій борг перед тобою справді сплачено. І навіки я називатиму тебе своїм другом... дорогим другом. Але я маю ще один борг. — Він подивився на Керн Кельвіна і далі. Незліченні зірки яскраво сяяли над тундрою, роблячи відкриту рівнину ще більш величезною і порожньою. — Там, в іншому світі.

Кетті-брі зітхнула і неспокійно переступила з ноги на ногу. Вона єдина повністю розуміла ту неясну картину, яку малював Вульфгар. І його вибір їй не подобався.

Бренор кивнув, поважаючи рішення варвара.

— Йди тоді, і живи гідно, — сказав він, намагаючись стримати тремтіння в голосі, коли рушив до кам'янистої стежки. Він завмер на останню мить і озирнувся на високого молодого воїна. — Ти чоловік, з цим ніхто не посперечається, — кинув він через плече. — Але ніколи не забувай, що ти назавжди залишишся моїм хлопчиком!

— Не забуду, — тихо прошепотів Вульфгар, коли Бренор зник у тунелі. Він відчув руку Дрізта на своєму плечі.

— Коли ти вирушаєш? — запитав дроу.

— Сьогодні ввечері, — відповів Вульфгар. — Ці похмурі дні не дають часу на відпочинок.

— І куди ти йдеш? — запитала Кетті-брі, вже знаючи правду, як і ту туманну відповідь, яку дасть Вульфгар.

Варвар знову звернув свій вологий погляд на рівнину.

— Додому.

Він рушив стежкою вниз, Реджис пішов слідом. Але Кетті-брі затрималася і жестом попросила Дрізта зробити так само.

— Попрощайся з Вульфгаром цієї ночі, — сказала вона дроу. — Я не вірю, що він колись повернеться.

— Дім — це місце, яке він має обрати сам, — відповів Дріт, здогадуючись, що новина про приєднання Хефстага до Кессела зіграла свою роль у рішенні Вульфгара. Він з повагою дивився вслід варвару, що йшов геть. — У нього є особисті справи, які потребують уваги.

— Більше, ніж ти думаєш, — мовила Кетті-брі. Дріт з цікавістю подивився на неї. — Вульфгар задумав пригоду, — пояснила вона. Вона не хотіла зраджувати довіру Вульфгара, але розсудила, що Дріт До'Урден, як ніхто інший, зможе знайти спосіб допомогти. — Пригоду, до якої, на мою думку, він ще не готовий.

— Справи племені — це його особиста справа, — зауважив Дріт, здогадуючись, на що натякає дівчина. — У варварів свої звичаї, і вони не люблять чужинців.

— Щодо племен — я згодна, — сказала Кетті-брі. — Проте шлях Вульфгара, якщо я не помиляюся, веде не прямо додому. Перед ним стоїть щось інше, випробування, на яке він часто натякав, але ніколи повністю не пояснював. Я знаю лише, що це пов'язано з великою небезпекою і обітницею, яку навіть він боїться виконати самотужки.

Дріт подивився на зоряну рівнину, обдумуючи слова дівчини. Він знав, що Кетті-брі була проникливою і спостережливою не за роками. Він не сумнівався в її припущеннях.

Зірки мерехтіли в прохолоді ночі, небесний купол поглинав пласку лінію горизонту. Горизонту, ще не позначеного вогнями наступаючої армії, — зазначив про себе Дріт.

Можливо, у нього ще є час.

Хоча проголошення Кассіуса досягло навіть найвіддаленіших міст за два дні, небагато груп біженців рушили дорогами до Брін Шандера. Кассіус цілком очікував цього, інакше він ніколи б не зробив такої сміливої пропозиції прихистити всіх бажаючих. Брін Шандер був чималим містом, і його нинішнє населення було не таким великим, як колись. Усередині стін було багато порожніх будівель, а цілий район міста, зарезервований для приїжджих торгових караванів, зараз пустував. Однак, якби хоча б половина жителів інших дев'яти поселень шукала притулку, Кассіусу було б важко дотриматися обіцянки.

Речник не хвилювався. Жителі Десяти Міст були загартованим народом і щодня жили під загрозою набігів гоблінів. Кассіус знав, що знадобиться щось вагомніше за абстрактне попередження, аби змусити їх покинути свої домівки. А оскільки згуртованість між містами була на такому низькому рівні, мало хто з лідерів поселень взагалі робив би якісь кроки, щоб переконати людей тікати.

Як з'ясувалося, Гленсатер та Агорвал були єдиними речниками, що прибули до воріт Брін Шандера. Майже весь Істхейвен пішов за своїм лідером, але за Агорвалом пішло менше половини жителів Термалейна. Чутки з зарозумілого Таргоса, який і сам був захищений майже так само добре, як Брін Шандер, давали зрозуміти, що ніхто з його жителів не піде. Багато рибалок Термалейна, боячись економічної переваги, яку Таргос отримає над ними, відмовилися кидати промисел у найприбутковіший місяць сезону.

Такою ж була ситуація з Кер-Конігом та Кер-Діневалом. Жоден із цих запеклих ворогів не наважувався дати іншому бодай найменшу перевагу, тож жодна людина з обох міст не втекла до Брін Шандера. Для жителів цих охоплених ворожнечею громад орки були лише далекою загрозою, з якою доведеться розбиратися, якщо вона взагалі матеріалізується, тоді як сутички з найближчими сусідами були жорстоко реальними і проявлялися в усьому їхньому повсякденні.

На західних околицях містечко Бремен зберігало запеклу незалежність від інших громад, розглядаючи пропозицію Кассіуса як слабку спробу Брін Шандера підтвердити свій статус лідера. Гуд Мід та Дуганс Хоул на півдні не мали жодного наміру ховатися в обнесеному стінами місті чи надсилати війська на допомогу. Ці два поселення на Редвотерс — найменшому з озер і найбільшому на лосося — не могли дозволити собі ані дня відпочинку від човнів. Вони вже відгукнулися на заклик до єдності п'ять років тому перед загрозою вторгнення варварів, і хоча тоді вони зазнали найважчих втрат серед усіх міст, здобули вони найменше.

Кілька груп прибуло з Лонлівуда, але більшість мешканців найпівнічнішого містечка воліли триматися осторонь. Їхній герой втратив обличчя, і навіть Малдун тепер дивився на напіврослика в іншому світлі, списуючи попередження про вторгнення на непорозуміння або навіть на продуманий обман.

Загальне благо регіону пало під тягарем дріб'язкових особистих вигод і впертої гордині; більшість жителів Десяти Міст переплутали єдність із залежністю.

Реджис повернувся до Брін Шандера наступного ранку після від'їзду Вульфгара, щоб залагодити особисті справи. З Лонлівуда мав приїхати його друг із найціннішими речами, тож напіврослик залишався в місті, з розпачем спостерігаючи, як минають дні без жодної реальної підготовки до зустрічі з ворожою армією. Навіть після ради він плекав надію, що люди усвідомлять неминучу загибель і згуртуються, але тепер він повірив: рішення гномів покинути Десять Міст і зачинитися у своїх копальнях було єдиним шансом вижити.

Частково Реджис винуватив себе в прийдешній трагедії, вважаючи, що став необачним. Коли вони з Дрізтом розробляли плани використання політичних інтриг та сили рубіна, щоб змусити міста об'єднатися проти варварів, вони годинами прораховували реакцію речників і зважували цінність кожного союзу. Цього разу, проте, Реджис занадто повірив у людей Десяти Міст і в камінь, гадаючи, що зможе просто використати його силу, аби переконати тих небагатьох, хто ще сумнівався в серйозності ситуації.

Та Реджис не міг довго плекати в собі провину, чуючи зарозумілі та недовірливі відповіді, що надходили з міст. Чому він має хитрістю змушувати людей захищати самих себе? Якщо вони достатньо дурні, щоб дозволити власній гордині знищити їх, то яка на ньому відповідальність і яке він взагалі має право їх рятувати?

— Ви отримуєте те, на що заслуговуєте! — сказав напіврослик уголос, мимоволі всміхнувшись, коли зрозумів, що починає звучати так само цинічно, як Бренор.

Але черствість була його єдиним захистом у цій безпорадній ситуації. Він сподівався, що його друг із Лонлівуда прибуде скоро. Його притулок чекав на нього під землею.

Акар Кессел сидів на кришталевому троні в Залі Споглядання, на третьому рівні Крішал-Тіріта, нервово вистукуючи пальцями по бильцю величезного крісла й пильно вдивляючись у темне дзеркало перед собою. Бігтрін давно мав повернутися з доповіддю про караван підкріплення. Останній виклик, який чарівник отримав із лігва, був підозрілим — ніхто не відгукнувся на його відповідь. Тепер дзеркало в лігві показувало лише темряву, опираючись усім спробам мага розгледіти кімнату.

Якби дзеркало розбили, Кессел відчув би зміну у своєму видінні. Але тут було щось таємничіше: щось незрозуміле блокувало його зір на відстані. Ця дилема нервувала його, змушуючи думати, що його ошукали або викрили. Його пальці продовжували нервово дріботіти.

— Можливо, настав час прийняти рішення, — запропонував Еррту, що зазвичай стояв поруч із тронем чарівника.

— Ми ще не зібрали всі сили! — відрізав Кессел. — Багато племен гоблінів і великий клан велетнів ще не прибули. Та й варвари ще не готові.

— Війська прагнуть битви, — зауважив Еррту. — Вони б'ються між собою — ти можеш виявити, що твоя армія скоро розсиплеться прямо під тобою!

Кессел погоджувався, що утримувати стільки гоблінських племен разом довгий час — ризикована і небезпечна затія. Можливо, було б краще виступити негайно. Але чарівник усе ще хотів бути впевненим. Він хотів, щоб його сили були на піку могутності.

— Де Бігтрін? — завилив Кессел. — Чому він не відповідає на мій заклик?

— Яку підготовку зараз ведуть люди? — раптом запитав Еррту.

Але Кессел не слухав. Він витер піт з обличчя. Можливо, Осколок і демон мали рацію, коли пропонували відправити до лігва менш помітних варварів. Що мали подумати рибалки, якщо знайшли таку незвичайну суміш монстрів, які оселилися в їхньому районі? Скільки вони встигли здогадатися?

Еррту з похмурим задоволенням спостерігав за дискомфортом Кессела. Демон і Осколок підштовхували його до удару набагато раніше, щойно повідомлення від Бігтріна перестали надходити. Але боязкий чарівник, потребуючи дедалі більших запевнень у своїй перевазі, продовжував зволікати.

— Мені йти до військ? — запитав Еррту, впевнений, що опір Кессела зламано.

— Відправ гінців до варварів і до племен, які ще не приєдналися до нас, — наказав Кессел. — Скажи їм, що битися на нашому боці — це розділити бенкет перемоги! Але ті, хто не стане поруч із нами, впадуть перед нами! Завтра ми виступаємо!

Еррту без зволікань вилетів із вежі, і невдовзі вигуки про початок війни відлунювали по всьому величезному табору. Гобліни та велетні збуджено метушилися, розбираючи намети та пакуючи припаси. Вони чекали цього моменту довгі тижні й тепер не втрачали ні хвилини на фінальні приготування.

Тієї ж ночі величезна армія Акара Кессела знялася з місця і розпочала свій довгий марш на Десять Міст.

А в розгромленому лігві вербів дзеркало для споглядання стояло нерухоме і ціле, надійно накрите важкою ковдрою, яку на нього накинув Дрізт До'Урден.

Епілог

Він біг під яскравим денним сонцем; він біг під тьманими нічними зорями, і східний вітер незмінно бив йому в обличчя. Довгі ноги та широкі кроки невтомно несли його вперед — крихітну рухому цятку на порожній рівнині. Протягом багатьох днів Вульфгар випробовував межі своєї витривалості: він навіть полював і їв на бігу, зупиняючись лише тоді, коли виснаження збивало його з ніг прямо на шляху.

Далеко на південь від нього, виповзаючи з Хребта Світу, наче токсична хмара смердючих випарів, рухалися сили гоблінів та велетнів Акара Кессела. З розумом, викривленим волею

кришталевому осколку, вони прагнули лише вбивати, лише руйнувати. Лише догоджати Акару Кесселу.

На третій день шляху від долини гномів варвар натрапив на змішані сліди безлічі воїнів, що вели до спільної мети. Він зрадів, що зміг так легко знайти свій народ, але така кількість слідів свідчила про те, що племена збираються разом — факт, який лише підкреслював терміновість його місії. Підганяний потребою, він кинувся вперед.

Не втома, а самотність була найлютішим ворогом Вульфгара. Протягом довгих годин він щосили намагався зосередити думки на минулому, згадуючи обітницю, дану покійному батькові, і обдумуючи шанси на тріумф. Проте він уникав будь-яких думок про свій теперішній шлях, добре розуміючи, що відчайдушність його задуму може легко похитнути рішучість.

Та це був його єдиний шанс. Він не був шляхетної крові й не мав Права Виклику проти Хефстага. Навіть якби він переміг обраного короля, ніхто з його народу не визнав би в ньому лідера. Єдиний спосіб, у який такий, як він, міг узаконити претензії на королівство в племені — це вчинити подвиг героїчних масштабів.

Він мчав далі, до тієї самої мети, що вже заманила багатьох претендентів на корону до їхньої смерті. А в тінях за ним, ковзаючи з граціозною легкістю, притаманною його расі, йшов Дрізт До'Урден.

Завжди на схід, до льодовика Регхед і місця під назвою Вічна Мерзлота.

До лігва Інгелоакастімізіліана, білого дракона, якого варвари називали просто — «Крижана Смерть».

КНИГА 4

21

Крижана гробниця

Біля підніжжя величного льодовика, у невеличкій ущелині, де один із крижаних язиків зміївся поміж розломами та валунами, було місце, яке варвари називали Вічнотаєм. Гаряче джерело живило невелике плесо, і його прогріті води вели невпинну війну проти крижаних глин та морозів. Племена, застигнуті в глибині суходолу ранніми снігами, що не встигли вийти до моря за оленячим стадом, часто шукали прихистку у Вічнотаї, адже навіть у найлютіші місяці зими тут можна було знайти незамерзлу, життєдайну воду. А випари, що піднімалися над плесом, робили температуру навколо стерпною, хоча й не назвеш її комфортною.

Проте тепло та питна вода були лише частиною цінності Вічнотаю. Під непрозорою, затягнутою туманом поверхнею води ховалися скарби — самоцвіти й коштовності, золото й срібло, що могли б зрівнятися зі скарбницею будь-якого короля в цій частині світу. Кожен варвар чув легенду про білого дракона, але більшість вважали її лише химерною казкою, яку бундючні старі розповідають дітям задля забави. Адже дракон не покидав свого таємного лігва вже багато-багато років.

Вульфгар, однак, знав краще. У юності його батько випадково натрапив на вхід до потаємної печери. Коли пізніше Беорнегар почув легенду про дракона, він зрозумів

потенційну цінність своєї знахідки і з роками зібрав усю доступну інформацію про драконів, особливо про білих, і зокрема про Інґелоакастімізіліана.

Беорнегар загинув у битві між племенами, так і не встигнувши дістатися скарбу. Але живучи в країні, де смерть була частою гостею, він передбачив таку похмуру ймовірність і передав свої знання синові. Таємниця не померла разом із ним.

Вульфгар вбив оленя влучним кидком Ікла Еґіди і проніс тушу останні кілька миль до Вічнотаю. Він бував тут двічі, але коли знову побачив це місце, його химерна краса, як і завжди, перехопила подих. Повітря над плесом було затягнуте парою, а шматки льоду дрейфували у туманних водах, наче примарні кораблі. Величезні валуни довкола вирізнялися яскравими барвами — відтінками червоного та помаранчевого. Скуті тонким шаром льоду, вони ловили сонячне світло і вибухали іскристими кольорами, що різуче контрастували з тьмяно-сірою кригою льодовика. Це було місце тиші, захищене від жалібного виття вітру стінами льоду й каміння, вільне від будь-якої метушні.

Після загибелі батька Вульфгар поклявся — на знак пошани до нього — здійснити цю подорож і втілити батькову мрію. Тепер він наближався до плеса з благоговінням, і хоча інші справи вимагали поспіху, він зупинився для роздумів. Воїни кожного тундрового племені приходили до Вічнотаю з тими ж сподіваннями, що й він. Жоден не повернувся.

Юний варвар вирішив це змінити. Він рішуче стиснув щелепи і взявся до роботи — знімати шкуру з оленя. Першою перешкодою, яку йому належало подолати, було саме плесо. Під його поверхнею вода здавалася оманливо теплою, але кожен, хто виходив із води на морозне повітря, за лічені хвилини замерзав на смерть.

Вульфгар зняв шкуру і почав зіскрібати підшкірний жир. Він розтопив його над невеликим вогнищем, довівши до консистенції густої фарби, а потім змастив ним кожен дюйм свого тіла. Глибоко вдихнувши, щоб заспокоїтися і зосередитися на завданні, він схопив Ікло Еґіди і зайшов у Вічнотай.

Під гнітючою завісою туману вода здавалася спокійною, але щойно він відійшов від берега, як відчув потужну вихрову течію гарячого струменя. Орієнтуючись за скельним виступом, Вульфгар визначив приблизний центр плеса. Опинившись там, він зробив останній вдих і, довірившись батьковим настановам, віддався течії, дозволяючи воді затягнути себе. Певний час він опускався вниз, а потім головний потік струменя раптово підхопив його і поніс до північного краю плеса. Навіть під водою туман робив усе каламутним, змушуючи Вульфгара сліпо вірити, що він встигне вибратися на повітря до того, як скінчиться кисень.

Він був за кілька футів від крижаної стіни на краю плеса, коли нарешті побачив небезпеку. Варвар приготувався до зіткнення, але течія раптово закрутилася, тягнучи його глибше. Тьмяне світло змінилося на суцільну темряву, коли він увійшов у потаємний отвір під льодом. Отвір був ледь достатнім, щоб прослизнути, але невпинний потік води не залишав вибору.

Легені благали про повітря. Він прикусив губу, щоб не дати роту розкритися і не втратити останні крихти дорогоцінного кисню.

Раптом він опинився у ширшому тунелі, де вода вирівнялася, а її рівень опустився нижче голови. Варвар жадібно ковтнув повітря, хоча бурхливий потік все ще нещадно ніс його вперед.

Одна небезпека була позаду.

Схил вигинався й закручувався, а попереду вже чітко чувся рев водоспаду. Вульфгар намагався сповільнити рух, але не міг знайти за що вхопитися чи впертися — дно і стіни були з льоду, відшліфованого століттями водного потоку. Варвара несамовито кидало з боку в бік. Ікло Егіді вислизнуло з рук, коли він марно намагався встромити пальці в тверду кригу. Потім він влетів у простору глибоку каверну і побачив перед собою прірву.

За кілька футів після обриву зі склепіння звисало кілька величезних бурульок, що тяглися вниз, за межі зору. Вульфгар зрозумів: це його єдиний шанс. На самому краю прірви він стрибнув уперед, обхопивши руками бурульку. Він почав швидко зісковзувати вниз, де лід звужувався, але помітив, що біля дна бурулька знову стає широкою, наче знизу виріс інший крижаний стовп їй назустріч.

Опинившись на мить у безпеці, він із благоговінням оглянув дивовижну каверну. Водоспад вразив його уяву. Пара піднімалася з прірви, додаючи видовищу сюрреалістичності. Струмінь падав донизу, більша його частина зникала у невеликій розщелині — ледь помітній тріщині в підлозі на тридцять футів нижче. Проте ті краплі, що не потрапляли в тріщину, миттєво замерзали, відриваючись від основного потоку, і розліталися врізнобіч, вдаряючись об крижану підлогу. Ще не встигнувши повністю затвердіти, ці крижані кубики прилипали до поверхні, тому довкола підніжжя водоспаду височіли химерні скульптури з битого льоду.

Ікло Егіді перелетіло через прірву, легко оминуло розщелину і врізалось в одну з таких скульптур, розкидавши уламки. Хоча руки оніміли після ковзання по бурульці, Вульфгар швидко підбіг до молота, який уже почав примерзати, і вирвав його з крижаних обіймів.

Під прозорою підлогою, там, де молот відбив верхні шари льоду, варвар помітив темну тінь. Він придивився пильніше і відсахнувся від жахливого видовища. У товщі криги ідеально зберігся один із його попередників — очевидно, він зірвався з водоспаду і загинув, вмерзнувши в лід. Скільки ще воїнів, думав Вульфгар, спіткала та сама доля?

Часу на роздуми не було. Інший його страх розвіявся: більша частина склепіння каверни була лише за кілька футів під денною поверхнею, і сонце проникало всередину крізь прозорий лід. Навіть найслабше сяйво, що йшло зі стелі, тисячократно відбивалося від скляних стін та підлоги, і вся каверна буквально вибухала іскристими спалахами світла.

Вульфгар гостро відчував холод, але розтоплений жир надійно його захищав. Перші небезпеки цієї пригоди він подолав.

Проте привид дракона чатував десь попереду.

Кілька покручених тунелів розходилися від основної зали — їх вимив струмінь у давні часи, коли води було значно більше. Але лише один із них був достатньо великим для дракона. Вульфгар завагався: можливо, варто спершу перевірити інші, сподіваючись знайти не такий очевидний шлях до лігва? Але блиск і заломлення світла, а також незліченні бурульки, що звисали зі стелі, наче зуби хижака, викликали запаморочення. Він знав: якщо він заблукає або згає забагато часу, ніч опуститься на землю, вкравши світло, і температура впаде нижче навіть його неабиякої витривалості.

Тож він ударив Іклом Егіді об підлогу, щоб збити залишки льоду, і впевнено рушив тунелем, який, на його думку, мав привести його до лігва Інгелоакастімізіліана.

Дракон міцно спав поруч зі своїми скарбами у найбільшій залі крижаних печер, впевнений після багатьох років самотності, що його спокій ніхто не порушить. Інґелоакастімізіліан, більш відомий як Смерть Інею, припустився тієї ж помилки, що й багато його родичів, які облаштовували лігва в подібних печерах. Струмінь, що колись давав змогу входити й виходити з печер, за роки обмілів, залишивши дракона в пастці у кришталевій гробниці.

Смерть Інею насолоджувався роками полювання на оленів та людей. За той короткий час, що звір був активним, він здобув собі поважну репутацію сіяча хаосу та терору. Проте дракони, а особливо білі, які рідко виявляють активність у своєму холодному середовищі, можуть століттями жити без м'яса. Еґоїстична любов до скарбів може підтримувати їх нескінченно. І хоча багатство Смерті Інею було невеликим порівняно з горами золота величезних червоних чи синіх драконів, що жили у густонаселених землях, воно було найбільшим серед усіх драконів тундри.

Якби дракон справді прагнув свободи, він, імовірно, зміг би пробити крижане склепіння печери. Але Смерть Інею вважав цей ризик занадто великим, тому він спав, перераховуючи уві сні свої монети й самоцвіти — сні, які дракони вважали вельми приємними.

Проте сплячий змії не цілком усвідомлював, наскільки необачним він став. Під час свого безперервного сну Смерть Інею не ворухнувся десятиліттями. Холодна ковдра льоду наповзла на його довге тіло, поступово потовщуючись, поки єдиним відкритим місцем не залишився отвір перед великими ніздрями, де ритмічні вибухи видихуваного хрипіння не давали інею нарости.

Саме так Вульфгар, обережно підкрадаючись до джерела громового хрипіння, натрапив на звіра.

Побачивши велич Смерті Інею, підкреслену кришталевою ковдрою льоду, Вульфгар відчув глибоке благоговіння. Купи самоцвітів та золота лежали повсюди в каверні під такими ж ковдрами, але варвар не міг відвести очей від дракона. Ніколи він не бачив такої величі, такої сили.

Впевнений, що звір безпорадно прикутий льодом, він опустив голову молота додолу.

— Вітаю тебе, Інґелоакастімізіліане, — промовив він, шанобливо вживаючи повне ім'я істоти.

Блідо-блакитні очі миттєво розплющилися, і в них одразу спалахнуло люте полум'я, помітне навіть крізь льодову пелену. Вульфгар завмер під їхнім пронизливим поглядом.

Коли перший шок минув, він відновив упевненість.

— Не бійся, могутній змію, — зухвало промовив він. — Я воїн честі і не вб'ю тебе за таких несправедливих обставин. — Він криво посміхнувся. — Мені буде достатньо лише забрати твої скарби!

Але варвар припустився фатальної помилки.

Досвідченіший боєць, навіть лицар честі, відкинув би свій кодекс, прийняв би таку вдачу як благословення і вбив би змія, поки той спав. Мало хто з шукачів пригод, навіть цілі загони, давали злому дракону будь-якого кольору шанс на чесний бій і залишалися живими, щоб потім про це вихвалитися.

Навіть Смерть Інею в першу мить після пробудження вважав себе безпорадним перед варваром. Його могутні м'язи, що атрофувалися від нерухомості, не могли чинити опір вазі

та хватці крижаної в'язниці. Але коли Вульфгар згадав про скарги, новий приплив енергії миттєво розвіяв летаргію дракона.

Смерть Інею знайшов силу в люті, і з вибухом потужності, якої варвар не міг навіть уявити, дракон напружив свої сталеві м'язи, розкидавши навсідч величезні брили льоду. Весь печерний комплекс здригнувся, і Вульфгара, що стояв на слизькій підлозі, відкинуло на спину. Він встиг відкотитися в останню мить, уникаючи гострого, як спис, кінця бурульки, що зірвалася від підземного поштовху.

Вульфгар швидко підвівся на ноги, але коли розвернувся, то опинився віч-на-віч із рогатою білою головою, що завмерла якраз на рівні його очей. Величезні крила дракона розгорнулися, струшуючи останні залишки крижаної ковдри, а блакитні очі вп'ялися у варвара.

Він відчайдушно шукав шлях до порятунку. Вульфгар думав про те, щоб метнути Ікло Егиди, але розумів, що не зможе вбити чудовисько одним ударом. А за мить неминуче настане смертельний подих.

Смерть Інею мить вивчав свого ворога. Якщо він видихне холод зараз, йому доведеться вдовольнитися замерзлою плоттю. Зрештою, він був драконом, жахливим змієм, і вірив — мабуть, не без підстав — що жодна людина не здатна його здолати. Проте цей велетень, а особливо його магічний молот, міць якого дракон відчував, тривожили звіра. Обережність допомагала Смерті Інею виживати протягом багатьох століть. Він не збирався вступати в ближній бій із цією людиною.

Холодне повітря почало збиратися в його легенях.

Вульфгар почув цей вдих і рефлекторно стрибнув убік. Йому не вдалося повністю уникнути удару, що послідував за цим — конуса інею невимовного холоду, — але спритність у поєднанні з оленячим жиром врятували йому життя. Він приземлився за крижаною брилою; ноги пекло від холоду, а легені боліли. Йому потрібна була мить, щоб прийти до тями, але він побачив, як біла голова повільно піднімається в повітря, позбавляючи його захисту цієї мізерної перешкоди.

Другого подиху варвар би не пережив.

Раптом сфера темряви поглинула голову дракона, а чорна стріла — а за нею ще одна — пролетіла повз варвара і невидимо вцілила десь за цією чорнотою.

— В атаку, хлопче! Зараз! — вигукнув Дрізт До'Урден біля входу до зали. Дисциплінований варвар інстинктивно послухався вчителя. Сціпивши зуби від болю, він обійшов крижану брилу і кинувся до змія, що забився в судамах.

Смерть Інею несамовито крутив головою, намагаючись позбутися закляття темного ельфа. Лють охопила звіра, коли ще одна дошкульна стріла знайшла свою ціль. Єдиним бажанням дракона було вбивати. Навіть осліплий, він мав надзвичайні чуття; він легко визначив напрямок, де стояв дроу, і видихнув знову.

Але Дрізт добре знав науку про драконів. Він ідеально розрахував дистанцію до Смерті Інею, і потужність смертоносного морозу вичерпалася, не досягнувши його.

Тим часом варвар підскочив до відволіклого дракона збоку і з усієї своєї велетенської сили обрушив Ікло Егиди на білу луску. Дракон здригнувся від агонії. Луска витримала удар, але змії ніколи раніше не відчував такої сили від людини і не мав бажання випробувати свою

шкуру другим ударом. Він розвернувся, щоб випустити третій струмінь холоду на незахищеного варвара.

Але ще одна стріла влучила в ціль.

Вульфгар побачив, як великий згусток драконячої крові бризнув на підлогу поруч із ним, і помітив, як сфера темряви хитнулася вбік. Дракон заревів від люті. Ікло Егіді вдарило знову, і втретє. Одна з лусок тріснула й відпала, і вигляд оголеної плоти повернув Вульфгару надію на перемогу.

Проте Смерть Інею пережив чимало битв і ще не був переможений. Дракон розумів, наскільки він вразливий перед могутнім молотом, і зберіг достатньо концентрації для удару у відповідь. Довгий хвіст описав дугу над лускатою спиною і врізався у Вульфгара саме тоді, коли той почав черговий замах. Замість того, щоб відчувати, як Ікло Егіді вгризається в драконячу плоть, Вульфгар відлетів на двадцять футів і врізався у замерзлу купу золотих монет.

Печера закрутилася перед його очима, сльози заважали бачити, підсилюючи іскристі відблиски світла; свідомість почала згасати. Але він бачив Дрізта, який із оголеними шаблями сміливо йшов на Смерть Інею. Він бачив дракона, готового до нового подиху. І він бачив, з кришталевою чіткістю, величезну бурульку, що звисала зі стелі прямо над драконом.

Дрізт ішов уперед. У нього не було стратегії проти такого грізного ворога; він лише сподівався помітити якусь слабкість до того, як дракон його вб'є. Він вважав, що Вульфгар вибув із бою і, ймовірно, загинув після могутнього удару хвостом, тому був здивований, коли помітив раптовий рух збоку.

Смерть Інею також відчув маневр варвара і спрямував свій довгий хвіст, щоб придушити будь-яку подальшу загрозу зі свого флангу.

Але Вульфгар уже зробив свій хід. Зібравши останні сили, він підхопився з купи монет і запустив Ікло Егіді високо вгору.

Хвіст дракона влучив у ціль, і Вульфгар уже не знав, чи була його відчайдушна спроба успішною. Йому здалося, що він побачив світлу пляму на стелі перед тим, як провалитися в темряву.

Дрізт став свідком їхньої перемоги. Заворожений, дроу спостерігав за безшумним падінням величезної крижаної глибокої бурульки.

Смерть Інею, засліплений сферою темряви і впевнений, що молот пролетів мимо, змахнув крилами. Кігтісті передні лапи тільки-но почали відриватися від землі, коли крижаний спис врізався дракону в спину, притиснувши його до підлоги.

Через сферу темряви на голові чудовиська Дрізт не бачив передсмертного виразу його морди.

Але він почув той самий фатальний хрускіт, коли гнучка шия, підкинута раптовою інерцією, хитнулася вгору і зламалася.

По крові чи по праву

Тепло невеликого багаття повернуло Вульфгара до тям. Він опритомнів важко, з туманом у голові, і спершу не міг збагнути, де перебуває, виплутуючись із ковдри, якої не пам'ятав. Потім він упізнав Смерть Інею — той лежав мертвим за кілька ярдів, а величезна бурулька міцно вросла у спину дракона. Сфера темряви розсіялася, і Вульфгар вражено витріщився на те, наскільки точними були постріли дроу наосліп. Одна стріла стирчала з лівого ока дракона, а чорні держакі двох інших визирали з пащі.

Вульфгар потягнувся вниз, щоб відчутти надійність знайомого руків'я Ікла Егіді. Але молота ніде не було. Борючись із заціпенінням у ногах, варвар зумів підвестися, гарячково шукаючи свою зброю. І де, питав він себе, подівся ельф?

Тоді він почув постукування, що долидало з бічної зали. Скутими кроками він обережно зазирнув за поворот. Там був Дрізт: він стояв на вершині пагорба монет, збиваючи крижану кірку бойовим молотом Вульфгара.

Дрізт помітив наближення Вульфгара і низько вклонився на знак вітання.

— Вітаю тебе, Губителю Драконів! — вигукнув він.

— І тебе, друже ельфе, — відповів Вульфгар, щиро радий знову бачити дроу. — Ти пройшов за мною довгий шлях.

— Не такий уже й довгий, — відказав Дрізт, відбиваючи чергову брилу льоду від скарбу.

— У Десяти Містах було мало розваг, і я не міг дозволити тобі вирватися вперед у нашому змаганні з убивств! Десять з половиною проти десяти з половиною, — проголосив він, широко посміхаючись, — і дракон на двох. Я претендую на половину здобичі!

— Твоя по праву і чесно зароблена, — погодився Вульфгар. — Як і половина скарбів.

Дрізт показав невеликий мішечок, що висів на тонкому срібному ланцюжку на його шії.

— Кілька дрібничок, — пояснив він. — Мені не потрібні багатства, та й сумніваюся, що зміг би винести звідси багато. Кількох самоцвітів вистачить.

Він почав перебирати частину купи, яку щойно звільнив від льоду, і витягнув інкрустоване камінням наверх меч; його чорне адамантитове руків'я було майстерно викарбуване у формі зубастої пащі мисливського kota. Витончена робота заворожила Дрізта, і тремтячими пальцями він витягнув решту зброї з-під золота.

Шабля. Її вигнуте лезо було срібним, з алмазною кромкою. Дрізт підняв її перед собою, дивуючись її легкості та ідеальному балансу.

— Кілька дрібничок... і оце, — виправив він себе.

Ще до зустрічі з драконом Вульфгар ламав голову над тим, як вони виберуться з підземних каверн.

— Течія надто сильна, а поріг водоспаду надто високий, щоб повернутися через Вічнотай, — сказав він Дрізту, хоча знав, що дроу і сам це розуміє. — Навіть якщо ми якось подолаємо ці перешкоди, у мене більше немає оленячого жиру, щоб захистити нас від холоду, коли ми вийдемо з води.

— Я також не маю наміру знову проходити крізь води Вічнотаю, — запевнив варвара Дрізт. — Проте я покладаюся на свій чималий досвід, який навчив мене бути готовим до

таких ситуацій! Ось тому я взяв дрова для вогнища і ковдру, якою тебе вкрив — усе це було загорнуте в тюленьчу шкіру. А ще ось це. — Він дістав із пояса «кішку» з трьома зубцями та легкий, але міцний шнур. Він уже знайшов шлях до відступу.

Дрізт вказав на невеликий отвір у склепінні над ними. Бурулька, збита Іклом Егіді, вирвала з собою частину стелі.

— Я не сподіваюся закинути гак так високо, але для твоїх могутніх рук цей кидок має стати легкою забавкою.

— За кращих часів — можливо, — відповів Вульфгар. — Але зараз у мене немає сил навіть на спробу. — Варвар був ближче до смерті, ніж сам усвідомлював, коли на нього опустився подих дракона, і тепер, коли адреналін бою вивітрився, він гостро відчув пронизливий холод. — Боюся, мої заціпенілі руки навіть не зможуть стиснути гак!

— Тоді біжи! — крикнув дроу. — Нехай твоє змерзле тіло зігріється.

Вульфгар одразу зірвався з місця, бігаючи підтюпцем по широкій залі, змушуючи кров циркулювати в онімілих ногах і пальцях. Невдовзі він відчув, як повертається внутрішнє тепло.

Йому знадобилося лише два кидки, щоб просунути «кішку» крізь отвір і надійно зачепити її за лід. Дрізт пішов першим — спритний ельф буквально збіг вгору по шнуру.

Вульфгар завершив свої справи в каверні, зібравши мішок коштовностей та деякі інші речі, які, як він знав, йому знадобляться. Підніматися по шнуру йому було значно важче, ніж Дрізту, але з допомогою дроу зверху він зумів вибратися на лід якраз перед тим, як сонце сховалося за горизонт.

Вони затаборилися біля Вічного, ласуючи олениною і насолоджуючись таким необхідним і заслуженим відпочинком у теплі випарів джерела.

А ще до світанку вони знову були в дорозі, біжачи на захід. Два дні вони бігли пліч-о-пліч, витримуючи той самий шалений темп, що привів їх так далеко на схід. Коли вони натрапили на сліди варварських племен, що збиралися докупі, обоє зрозуміли: настав час прощатися.

— Прощай, добрий друже, — сказав Вульфгар, низько нахилиючись, щоб оглянути сліди. — Я ніколи не забуду того, що ти для мене зробив.

— І тобі прощай, Вульфгаре, — похмуро відповів Дрізт. — Нехай твій могутній бойовий молот наводить жах на ворогів ще довгі роки! — Він швидко пішов геть, не озираючись, але в душі питав себе, чи побачить він ще колись свого велетня-супутника живим.

Вульфгар відклав нагальність своєї місії, щоб зупинитися і розібратися у почуттях, коли вперше побачив величезний табір об'єднаних племен. П'ять років тому, гордо несучи стяг Племені Лося, молодший Вульфгар крокував на подібне зібрання, співаючи «Пісню Темпоса» і розділяючи міцний мед із людьми, що мали битися і, можливо, померти поруч із ним. Тоді він бачив битву інакше — як славетне випробування воїна. «Невинне дикунство», — пробурмотів він, вслухаючись у суперечливість цих слів, згадуючи своє тогочасне невігластво. Але його сприйняття зазнало докорінних змін. Бруенор і Дрізт, ставши його друзями і навчивши його тонкощам свого світу, олюднили тих, кого він

раніше вважав лише ворогами, змусивши його усвідомити жорстокі наслідки своїх вчинків.

Гірка жовч підступила до горла Вульфгара при думці про те, що племена готують черговий набіг на Десять Міст. Ще огиднішим було те, що його гордий народ ішов на війну пліч-о-пліч із гоблінами та велетами.

Підходячи до межі табору, він побачив, що в ньому немає жодного Генгорота — церемоніальної Зали Меду. Центр зібрання складався з ряду невеликих наметів, кожен з яких ніс стяг свого племінного короля; їх оточували вогнища звичайних солдатів. За прапорами Вульфгар бачив, що тут присутні майже всі племена, але їхня спільна міць ледь сягала половини того, що було п'ять років тому. Спостереження Дріззта про те, що варвари ще не оговталися від різанини на схилах Брин-Шандера, виявилися болісно правдивими.

Двоє вартових вийшли назустріч Вульфгару. Він не намагався приховати своє наближення; тепер він поклав Ікло Егіді біля ніг і підняв руки, показуючи, що його наміри чесні.

— Хто ти такий, що прийшов без супроводу і запрошення до ради Хефстаага? — запитав один із охоронців. Він зміряв незнайомця поглядом, вражений очевидною силою Вульфгара та могутньою зброєю біля його ніг. — Ти точно не жебрак, шляхетний воїне, проте ми тебе не знаємо.

— Я відомий тобі, Рев'яку, сину Йорна Рудого, — відповів Вульфгар, упізнавши в чоловікові одноплемінника. — Я Вульфгар, син Беорнегара, воїн Племені Лося. Я зник для вас п'ять років тому, коли ми марширували на Десять Міст, — пояснив він, ретельно підбираючи слова, щоб оминати тему поразки. Варвари не любили говорити про такі неприємні спогади.

Рев'як уважно вивчив юнака. Він дружив із Беорнегаром і пам'ятав хлопчика Вульфгара. Він порахував роки, порівнюючи вік хлопця, коли бачив його востаннє, з виглядом цього чоловіка. Невдовзі він переконався, що схожість не була випадковою.

— Ласкаво просимо додому, юний воїне! — сказав він тепло. — Тобі непогано велося!

— Справді так, — відповів Вульфгар. — Я бачив великі й дивовижні речі і навчився мудрості. Багато історій я міг би розповісти, але, правду кажучи, не маю часу на пусті розмови. Я прийшов побачити Хефстаага.

Рев'як кивнув і повів Вульфгара повз ряди вогнищ.

— Хефстааг зарадіє твоєму поверненню.

Надто тихо, щоб бути почутим, Вульфгар прошепотів:

— Не надто.

Цікавий натовп зібрався навколо вражаючого юного воїна, коли він наблизився до центрального намету табору. Рев'як зайшов усередину, щоб оголосити Хефстаагу про прихід Вульфгара, і негайно повернувся з дозволом короля увійти.

Вульфгар закинув Ікло Егіді на плече, але навіть не ворухнувся в бік входу, який Рев'як тримав відкритим.

— Те, що я маю сказати, буде сказано відкрито і перед усім народом, — промовив він достатньо голосно, щоб Хефстааг почув. — Нехай Хефстааг вийде до мене!

Ці слова виклику породили хвилю збентеженого шепоту, адже чутки, що ширилися натовпом, не згадували Вульфгара, сина Беорнегара, як нащадка королівської крові.

Хефстааг вискочив із намету. Він підійшов майже впритул до зухвальця, випнувши груди і впираючись у Вульфгара своїм єдиним здоровим оком. Натовп затих, очікуючи, що нещадний король негайно розправиться з нахабним юнаком.

Але Вульфгар витримав небезпечний погляд Хефстаага, не відступивши ні на дюйм.

— Я — Вульфгар, — гордо проголосив він, — син Беорнегара, онук Беорна; воїн Племені Лося, що бився у битві за Брин-Шандер; володар Ікла Егіді, Погибелі Велетнів, — він високо підняв бойовий молот перед собою, — друг гномів-майстрів та учень слідопита Гваерона Віндстрома; вбивця велетнів та загарбник лігов; той, хто здолав вождя іністих велетнів Бігтріна, — він на мить замовк, і в кутиках його очей з'явилася ледь помітна посмішка, що ще більше підігріла напругу очікування. Коли він переконався, що увага натовпу прикута виключно до нього, він продовжив: — Я — Вульфгар, Губитель Драконів!

Хефстааг здригнувся. Жодна жива людина в усій тундрі не мала права на такий високий титул.

— Я вимагаю Права на Виклик, — проричав Вульфгар низьким, загрозливим тоном.

— Я вб'ю тебе, — відповів Хефстааг з усією впевненістю, яку зміг зібрати. Він не боявся людей, але величезні плечі та сталеві м'язи Вульфгара змушували його бути насторожі. Король не мав наміру ризикувати своєю владою зараз, на порозі очевидної перемоги над рибалками Десяти Міст. Якби він зміг дискредитувати юного воїна, народ ніколи б не допустив такого поєдинку. Вони б змусили Вульфгара відмовитися від претензій або вбили б його на місці. — За яким правом народження ти заявляєш про таке?

— Ти ведеш наш народ за помахом руки чарівника, — відпарив Вульфгар. Він уважно прислухався до гулу натовпу, оцінюючи їхню реакцію на це звинувачення. — Ти змушуєш їх піднімати мечі в одній лаві з гоблінами та орками! — Ніхто не наважився заперечити вголос, але Вульфгар відчував, що багато воїнів потай лютували через майбутню битву. Це також пояснювало відсутність Зали Меду: Хефстааг був достатньо мудрим, щоб розуміти — прихована лють часто вибухає під час бурхливих святкувань.

Рев'як втрутився раніше, ніж Хефстааг встиг відповісти — словом чи зброєю.

— Сину Беорнегара, — твердо промовив Рев'як, — ти ще не здобув права ставити під сумнів накази короля. Ти оголосив відкритий виклик; правила традиції вимагають, щоб ти довів — кров'ю чи ділом — своє право на цей бій.

У словах Рев'яка відчувалося хвилювання, і Вульфгар одразу зрозумів: старий друг його батька втрутився, щоб не дати початися звичайній бійці, яка була б неофіційною. Старий вочевидь вірив, що цей вражаючий юнак зможе задовольнити вимоги. Більше того, Вульфгар відчув, що Рев'як, а можливо, і багато інших, сподіваються на успіх цього виклику.

Вульфгар розправив плечі і впевнено посміхнувся супернику. Він черпав сили в усвідомленні того, що його народ йде ганебним шляхом Хефстаага лише тому, що вони

зв'язані вірністю одноокому королю і не мають гідного претендента, здатного його здолати.

— Ділом, — рівним голосом промовив він. Не зводячи очей з Хефстаага, Вульфгар відв'язав згорнуту ковдру, яку ніс на спині, і дістав два предмети, схожі на списи. Він недбало кинув їх на землю перед королем. Ті в натовпі, хто бачив це зблизька, одночасно зойкнули, і навіть непохитний Хефстааг зблід і хитнувся назад.

— У виклику не може бути відмовлено! — вигукнув Рев'як.

Це були роги Смерті Інею.

Холодний піт на обличчі Хефстаага виказував його напругу, поки він збивав останні зазубрини з леза своєї величезної сокири.

— Губитель Драконів! — непереконливо пихнув він своєму прапорonosцю, що саме зайшов у намет. — Швидше за все, він просто наткнувся на дохлого змія!

— Прошу вибачення, могутній королю, — сказав юнак. — Рев'як послав мене передати, що призначений час настав.

— Добре! — вишкірився Хефстааг, проводячи великим пальцем по блискучому лезу сокири. — Я навчу сина Беорнегара поважати свого короля!

Воїни Племені Лося утворили коло навколо бійців. Хоча це була внутрішня справа народу Хефстаага, інші племена з цікавістю спостерігали з шанобливої відстані. Переможець не матиме над ними формальної влади, але він стане королем наймогутнішого і найпанівнішого племені тундри.

Рев'як увійшов у коло і став між суперниками.

— Я проголошую Хефстаага! — вигукнув він. — Короля Племені Лося! — І він почав зачитувати довгий список героїчних діянь одноокого короля.

Впевненість Хефстаага, здавалося, повернулася під час цього переліку, хоча він був дещо збентежений і розлючений тим, що Рев'як вирішив проголосити його першим. Він упер руки в боки і загрозово зиркав на найближчих глядачів, посміхаючись, коли ті один за одним відводили погляди. Те ж саме він спробував зробити зі своїм опонентом, але його тактика залякування знову не подіяла на Вульфгара.

— І я проголошую Вульфгара, — продовжив Рев'як, — сина Беорнегара і претендента на трон Племені Лося! — Звісно, перелік діянь Вульфгара зайняв значно менше часу, ніж список Хефстаага. Але останній вчинок, оголошений Рев'яком, встановив між ними рівність.

— Губитель Драконів! — вигукнув Рев'як, і натовп, що до цього моменту зберігав шанобливу тишу, збуджено почав переказувати численні чутки про те, як Вульфгар здолав Смерть Інею.

Рев'як подивився на обох бійців і вийшов із кола.

Момент істини настав.

Вони почали кружляти по колу, обережно стежачи один за одним і шукаючи ознаки слабкості. Вульфгар помітив нетерплячість на обличчі Хефстаага — звичайний недолік серед варварських воїнів. Він і сам був би таким, якби не суворі уроки Дріззта До'Урдена.

Тисяча принизливих ляпасів від шабель дроу навчили Вульфгара тому, що перший удар не такий важливий, як останній.

Нарешті Хефстааг заревів і кинувся вперед. Вульфгар також видав войовничий крик, рухаючись так, ніби збирався зустріти атаку лоб у лоб. Але в останню мить він відскочив убік, і Хефстааг, підхоплений інерцією своєї важкої зброї, пролетів повз ворога прямо в перші лави глядачів.

Одноокий король швидко оговтався і кинувся назад, розлючений ще дужче — принаймні так здалося Вульфгару. Хефстааг був королем багато років і пройшов через незліченні битви. Якби він не вмів змінювати тактику бою, його б давно вбили. Він знову пішов на Вульфгара, виглядаючи ще менш контрольованим, ніж першого разу. Але коли Вульфгар спробував знову ухилитися, він виявив, що велика сокира Хефстаага вже чекає на нього. Одноокий король, передбачивши маневр, змахнув зброєю вбік, розітнувши руку Вульфгара від плеча до ліктя.

Вульфгар зреагував миттєво, виставивши Ікло Егіді вперед для захисту, щоб запобігти подальшим атакам. В його ударі було мало сили, але приціл був точним, і могутній молот змусив Хефстаага відступити на крок. Вульфгар на мить оглянув рану на руці.

Він міг продовжувати бій.

— Ти непогано захищаєшся, — проричав Хефстааг, знову стаючи в бойову позицію за кілька кроків від претендента. — Ти б добре послужив нашому народу в лавах воїнів. Шкода, що я мушу тебе вбити! — Сокира знову злетіла, обрушуючи удар за ударом у лютій атаці, спрямованій на швидке завершення бою.

Але порівняно з миготливими лезами Дрізта До'Урдена, сокира Хефстаага здавалася повільною. Вульфгар без зусиль відбивав атаки, навіть час від часу контратакуючи короткими випадами, що припадали в широкі груди Хефстаага.

Обличчя одноокого короля почервоніло від роздратування та втоми. «Втомлений опонент часто вкладає всю силу в один ривок, — пояснював Дрізт Вульфгару під час тижнів тренувань. — Але він рідко б'є туди, куди здається, або туди, куди, на його думку, ти очікуєш удару!»

Вульфгар напружено чекав на неминучу хитрощ.

Зрозумівши, що він не може пробити майстерний захист свого молодшого і швидшого ворога, спітнілий король підняв величезну сокиру над головою і кинувся вперед з диким криком, щоб підкреслити силу атаки.

Але рефлексі Вульфгара були загострені до межі, і надмірний акцент, який Хефстааг зробив на цій атаці, підказав йому чекати зміни напрямку. Він підняв Ікло Егіді, ніби для блокування удару зверху, але перехопив руків'я саме в ту мить, коли сокира впала з плеча Хефстаага і підступно пішла низом у боковому замах.

Повністю довірившись зброї гномівської роботи, Вульфгар відставив передню ногу назад, розвертаючись, щоб зустріти вороже лезо таким самим похилим ударом Ікла Егіді.

Бойки двох видів зброї зіткнулися з неймовірною силою. Сокира Хефстаага розлетілася в його руках на друзки, а від лютої вібрації короля відкинуло назад на землю.

Ікло Егіді залишилося неушкодженим. Вульфгар міг би легко підійти і прикінчити Хефстаага одним ударом. Рев'як стиснув кулаки в очікуванні неминучої перемоги юнака.

«Ніколи не плутай честь із дурістю!» — сварив Вульфгара Дрізт після його небезпечної бездіяльності в бою з драконом. Але Вульфгар хотів від цієї битви більшого, ніж просто здобути лідерство в племені; він хотів залишити незабутнє враження у всіх свідків. Він кинув Ікло Егіди на землю і підійшов до Хефстаага, щоб битися на рівних.

Варварський король не став ставити під сумнів свою удачу. Він кинувся на Вульфгара, обхопивши юнака руками, намагаючись повалити його на спину. Вульфгар нахилився вперед, зустрічаючи атаку, міцно вперся своїми могутніми ногами і зупинив важчого за себе суперника на місці.

Вони люто зчепилися, обмінюючись важкими ударами, поки не притиснулися один до одного так тісно, що розмахисті замаху стали неможливими. Очі в обох бійців запливли, обличчя та груди вкрилися синцями та ранами.

Хефстааг, однак, втомлювався швидше: його бочкоподібні груди здіймалися при кожному важкому вдиху. Він обхопив Вульфгара за талію і знову спробував повалити неблаганного супротивника на землю.

Тоді довгі пальці Вульфгара замкнулися на скронях Хефстаага. Кісточки пальців юнака побіліли, величезні м'язи передпліч і плечей напружилися. Він почав стискати.

Хефстааг миттєво зрозумів, що потрапив у халепу, бо хватка Вульфгара була міцнішою за хватку білого ведмеда. Король відчайдушно боровся, його величезні кулаки гатили по ребрах Вульфгара, сподіваючись лише на те, щоб порушити його смертоносну концентрацію.

Цього разу його підштовхнув один з уроків Бруенора: «Думай як ласка, хлопче! Приймай дрібні удари, але ніколи, ніколи не відпускай, якщо вже вчепився!» М'язи його шиї та плечей здулися, коли він змусив одноокого короля впасти на коліна.

Жахнувшись сили цієї хватки, Хефстааг смикав юнака за залізні передпліччя, марно намагаючись полегшити тиск, що зростав. Вульфгар усвідомив, що зараз вб'є людину зі свого власного племені.

— Здавайся! — крикнув він Хефстаагу, шукаючи прийнятну альтернативу.

Гордий король відповів останнім ударом кулака.

Вульфгар звів очі до неба.

— Я не такий, як він! — безпорадно закричав він, виправдовуючись перед кожним, хто міг почути. Але перед ним лишався тільки один шлях.

Велетенські плечі юного варвара почервоніли від припливу крові. Він побачив, як терор в оці Хефстаага змінився порожнечею. Почув тріск кістки, відчув, як череп розплющився під його могутніми руками.

Рев'як мав би зробити крок у коло і проголосити нового Короля Племені Лося. Але, як і всі свідки довкола, він стояв, заціпенівши, з відвислою щелепою.

Підганяємий поривами холодного вітру в спину, Дрізт долав останні милі до Десяти Міст. Тієї ж ночі, коли він розлучився з Вульфгаром, з'явилася засніжена вершина Піку Кельвіна. Вигляд рідного дому змушував дроу бігти ще швидше, проте тривожне передчуття на межі почуттів підказувало, що щось не так. Людське око ніколи б цього не помітило, але гострий нічний зір дроу врешті-решт розпізнав: величезний стовп чорноти

затуляв найнижчі зірки на горизонті на південь від гори. І другий, менший стовп, південніше першого.

Дрізт різко зупинився. Він примружився, щоб переконатися у своїх здогадках. Потім рушив знову, повільно — йому потрібен був час, щоб обдумати інший шлях, яким він міг би піти.

Кер-Коніг і Кер-Діневал палали.

23

В облозі

Флот Кер-Діневала патрулював найпівденніші води озера Лак Діннешир, користуючись порожнечою, що виникла після втечі мешканців Східної Гавані до Брин-Шандера. Кораблі Кер-Коніга рибалили на своїх звичних угіддях біля північних берегів. Вони першими побачили прийдешню загибель.

Наче розлючений рій бджіл, мерзенна армія Кесселла обігнула північний вигин Лак Діннешира і з ревом ринула вниз через перевал Крижаного Вітру.

— Підняти якорі! — закричав Шермонт та багато інших капітанів, щойно оговтавшись від першого шоку. Але вже тоді вони знали, що не встигнуть повернутися вчасно.

Авангард гоблінської армії увірвався в Кер-Коніг. Люди на човнах бачили, як здійсмається полум'я — це підпалювали будівлі. Вони чули п'яні від крові вигуки мерзенних загарбників. Вони чули передсмертні крики своїх рідних.

Жінки, діти та старі, що лишалися в Кер-Конігу, і не думали про опір. Вони бігли. Бігли, рятуючи життя. А гобліни наздоганяли їх і стинали голови.

Велети та огри кинулися до причалів, чавлячи жалюгідних людей, що безпорадно благали флот про допомогу, або заганняючи їх у холодну смерть озерних вод. Велети несли величезні мішки, і коли відважні рибалки вривалися в порт, їхні судна трошили і виводили з ладу кинуті валуни.

Гобліни продовжували вливатися в приречене місто, проте основна маса величезного війська проходила повз, прямуючи до другого міста — Кер-Діневала. До того часу мешканці Кер-Діневала вже побачили дим і почули крики; вони або в паніці тікали до Брин-Шандера, або стояли на пристанях, благаючи своїх моряків повернутися.

Але флот Кер-Діневала, хоч і піймав міцний східний вітер, поспішаючи назад через озеро, мав перед собою милі води. Рибалки бачили, як над Кер-Конігом ростуть стовпи диму; багато хто здогадувався, що відбувається, і розумів: їхній поспіх, навіть із напнутими вітрилами, буде марним. Проте стогін шоку та зневіри прокотився кожною палубою, коли чорна хмара почала свій зловісний підйом над північними кварталами Кер-Діневала.

Тоді Шермонт прийняв відважне рішення. Визнавши, що його власне місто приречене, він запропонував допомогу сусідам.

— Нам не прорватися! — крикнув він капітану сусіднього корабля. — Передай далі: йдемо на південь! Причали Діневала ще вільні!

З парпету на стіні Брин-Шандера Реджис, Кассіус, Агорвал і Гленсатер з жахом спостерігали, як нечестива сила тече рівниною геть від двох розграбованих міст, наздоганяючи втікачів із Кер-Діневала.

— Відчиняй ворота, Кассіусе! — вигукнув Агорвал. — Ми маємо вийти їм назустріч! У них немає шансів дістатися міста, якщо ми не сповільнимо погоню!

— Ні, — похмуро відповів Кассіус, болісно усвідомлюючи тягар своєї відповідальності. — Кожна людина потрібна для захисту міста. Виходити у відкрите поле проти такої переважної кількості було б марно. Міста на Лак Діннеширі приречені!

— Вони беззахисні! — відрізав Агорвал. — Хто ми такі, якщо не можемо захистити своїх родичів? Яке ми маємо право стояти і дивитися з-за цієї стіни, поки наш народ винищують?

Кассіус похитав головою, непохитний у своєму рішенні захищати Брин-Шандер.

Але тут з боку другого проходу, Бременського Шляху, прибігли інші біженці — мешканці відкритого міста Термалайн, що в істеричі тікали, побачивши пожежі в сусідніх містах. Понад тисячу біженців тепер були в полі зору Брин-Шандера. Оцінивши їхню швидкість і відстань, що залишилася, Кассіус зрозумів: вони зійдуться на широкому полі якраз під північними воротами головного міста. Там, де гобліни їх наздоженуть.

— Іди, — сказав він Агорвалу. Брин-Шандер не міг розкидатися людьми, але поле скоро мало стати багряним від крові жінок і дітей.

Агорвал повів своїх доблесних воїнів північно-східною дорогою в пошуках позиції, де можна було б закріпитися. Вони обрали невелику грядку — швидше навіть гребінь, де дорога трохи йшла на спад. Окопавшись і приготувавшись битися й померти, вони чекали, поки останні біженці пробігали повз — заціпенілі від жаху, вони кричали, бо вірили, що не мають шансів дістатися безпечного міста до того, як гобліни обрушаться на них.

Відчувши запах людської крові, найшвидші бігуни ворожої армії опинилися прямо за спинами втікачів, переважно матерів, що притискали до себе немовлят. Засліплені жадобою легкої наживи, передові загони монстрів навіть не помічали загону Агорвала, поки воїни не опинилися перед ними. Тоді було вже занадто пізно.

Хоробрі люди Термалайна накрили гоблінів перехресним вогнем з луків, а потім за Агорвалом кинулися в люту атаку мечами. Вони билися безстрашно, як люди, що вже прийняли свою долю. Десятки монстрів полягли на місці, і з кожною хвилиною їх ставало все більше, оскільки розлючені воїни врізалися в їхні ряди.

Але лава ворогів здавалася нескінченною. Як тільки один гоблін падав, двоє ставали на його місце. Скоро люди Термалайна потонули в морі гоблінів.

Агорвал вибрався на вищу точку і озирнувся на місто. Жінки вже були на солідній відстані, хоч і рухалися повільно. Якщо його люди зламають стрій і втечуть, вороги наздоженуть біженців ще до схилів Брин-Шандера. А монстри будуть прямо за ними.

— Ми повинні вийти і підтримати Агорвала! — кричав Гленсатер Кассіусу. Але цього разу речник Брин-Шандера залишався непохитним.

— Агорвал виконав свою місію, — відповів Кассіус. — Біженці дістануться стін. Я не пошлю більше людей на смерть! Навіть якби всі сили Десяти Міст зібралися на полі, вони

не змогли б перемогти ворога, що перед нами! — Мудрий речник уже розумів, що вони не можуть битися з Кесселлом на рівних.

Добродушний Гленсатер виглядав пригніченим.

— Спусти частину військ з пагорба, — поступився Кассіус. — Допоможіть знесиленим біженцям подолати останній підйом.

Загону Агорвала було вже непереливки. Речник Термалайна знову озирнувся і заспокоївся: жінки та діти були в безпеці. Він подивився вгору на високу стіну, знаючи, що Реджис, Кассіус та інші бачать його — самотню постать на невеликому пагорбі, хоча він сам не міг розгледіти їх серед натовпу глядачів, що вишикувалися вздовж парапетів Брин-Шандера.

Все більше гоблінів вливалось в бій, до них приєдналися огри та вербіги. Агорвал віддав салют своїм друзям у місті. Його задоволена посмішка була щирою, коли він розвернувся і кинувся назад униз, щоб приєднатися до своїх переможних військ у їхню найвеличнішу хвилину.

А потім Реджис і Кассіус дивилися, як чорний приплив поглинає кожного з хоробрих людей Термалайна. Під ними важкі ворота з гуркотом зачинилися. Останні біженці були всередині.

Поки люди Агорвала здобували перемогу честі, єдиною силою, яка того дня справді билася з армією Кесселла і вижила, були гноми. Клан із Мітріл-Халлу витратив дні на ретельну підготовку до цього вторгнення, проте воно мало не пройшло повз них зовсім. Стримувана непереборною волею чарівника в дисципліні, небаченій серед гоблінів (особливо серед різних і ворогуючих племен), армія Кесселла мала чіткі плани щодо того, чого вона має досягти під час першого натиску. На цей момент гноми в них не входили.

Але у хлопців Бруенора були свої плани. Вони не збиралися ховатися у своїх копальнях, не відрубавши принаймні кілька гоблінських голів або не розтрощивши колінні чашечки парі-трійці велетнів.

Кілька бороданів вилізли на південний край своєї долини. Коли хвіст нечестивої армії проходив повз, гноми почали глузувати з них, вигукуючи виклики та прокльони на адресу їхніх матерів. Образи були навіть зайвими. Орки та гобліни зневажають гномів більше за все на світі, і чіткий план Кесселла миттєво вилетів у них із голів при одному лише вигляді Бруенора та його родичів. Спрагла гном'ячої крові, значна частина війська відокремилася від основної армії.

Гноми дозволили їм наблизитися, підбурюючи глузуваннями, поки монстри не опинилися майже поруч. Тоді Бруенор і його хлопці ковзнули назад за скелястий виступ і вниз по крутому схилу.

— Йдіть пограйтеся, дурні пси, — хихотів Бруенор, зникаючи з очей. Він витягнув мотузку зі спини. У нього був один маленький трюк, який він придумав і дуже хотів випробувати.

Гобліни увірвалися в скелясту долину, маючи перевагу над гномами чотири до одного. І їх підтримували два десятки оскаженілих огрів. У монстрів не було жодного шансу.

Гноми продовжували заманювати їх далі, вниз по найкрутішій частині долини, до вузьких похилих карнизів на скелі, що проходили перед численними входами в гном'ячі печери.

Очевидне місце для засідки, але дурні гобліни, знавіснілі при вигляді своїх найлютіших ворогів, усе одно йшли вперед, не зважаючи на небезпеку.

Коли більшість чудовиськ опинилася на карнизах, а решта почала спуск у долину, спрацювала перша пастка. Кетті-брі, озброєна до зубів, але розташована в глибині внутрішніх тунелів, потягнула за важіль, вибивши опору на верхньому гребені долини. Тонни каміння та гравію посипалися на хвіст ворожої колони; ті ж, кому вдалося втримати хитку рівновагу й уникнути удару лавини, виявили, що шлях назад похований і відрізаний.

Арбалети клацнули із прихованих ніш, і загін гномів кинувся назустріч авангарду гоблінів.

Бруенора серед них не було. Він заховався далі на стежці й спостерігав, як гобліни, захоплені боєм попереду, проходили повз нього. Він міг би вдарити вже тоді, але полював на більшу здобич, чекаючи, поки огри підійдуть на відстань кидка. Мотузка вже була ретельно відміряна та закріплена. Він накинув одну з її петель собі на пояс, а іншу надійно зачепив за скелю, після чого вихопив за пояс два металеві топірці. Це був ризикований задум, можливо, найнебезпечніший із тих, що гном колись пробував, але чистий азарт вигравав широкою посмішкою на обличчі Бруенора, коли він почув наближення незграбних огрів. Він ледве стримував сміх, коли двоє з них опинилися прямо перед ним на вузькій стежці.

Вискочивши зі схованки, Бруенор кинувся на здивованих огрів і метнув сокири їм у голови. Монстри встигли ухилитися й відбити ці удари, зроблені впівсили, але кинута зброя була лише відволікаючим маневром.

Справжньою зброєю в цій атаці було тіло Бруенора. Заскочені зненацька, ухиляючись від сокир, огри втратили рівновагу. План спрацював ідеально: велетні ледь трималися на ногах. Напруживши могутні м'язи коротких ніг, Бруенор підскочив у повітря і вривався в найближче чудовисько. Той упав разом із ним на іншого огри.

І всі троє покотилися через край прірви.

Один із огрів спробував затиснути обличчя гнома своєю величезною долонею, але Бруенор негайно вгризся в неї, і монстр відсахнувся. На мить вони перетворилися на клубок із рук та ніг, що летів у безодню, але потім мотузка Бруенора напнулася, роз'єднавши їх.

— Бажаю м'якої посадки, хлопці! — гукнув Бруенор, вивільнившись із падіння. — Передайте камінню палкий привіт від мене!

Зворотний помах мотузки закинув Бруенора в отвір шахти на наступному, нижчому карнизі, поки його безпорадні жертви летіли назустріч смерті. Кілька гоблінів, що стояли в черзі за ограми, із заціпенінням спостерігали за цим видовищем. Тепер вони побачили в мотузці, що звисала, чудовий шанс швидко дістатися однієї з печер, і один за одним почали спускатися по ній.

Але Бруенор передбачив і це. Гобліни, що спускалися, не могли зрозуміти, чому мотузка така слизька в руках.

Коли Бруенор з'явився на нижньому уступі з кінцем мотузки в одній руці та запаленим смолоскипом у другій, вони все збагнули.

Полум'я миттєво злетіло вгору по промасленому шнуру. Найвищий гоблін встиг видертися назад на карниз, решта ж пішла тим самим шляхом, що й нещасні огри перед ними. Один

майже уникнув фатального падіння, важко приземлившись на нижній уступ, але не встиг він навіть звестися на ноги, як Бруенор штовхнув його вниз.

Гном схвально кивнув, милуючись успішними результатами своєї праці. Цей трюк він вирішив запам'ятати. Він обтрусив руки й пірнув назад у шахту. Вона йшла під ухилом вгору і з'єднувалася з вищими тунелями.

На верхньому карнизі гноми вели бій, поступово відступаючи. Їхній план полягав не в тому, щоб битися на смерть зовні, а в тому, щоб заманити монстрів у входи до тунелів. Охоплені жадобою вбивства, яка затьмарила залишки розуму, немітливі загарбники охоче піддалися на провокацію, вважаючи, що їхня чисельна перевага заганяє гномів у кут.

Незабаром у кількох тунелях залунав дзвін мечів. Гноми продовжували відступати, затягуючи монстрів у фінальну пастку. Тоді десь із глибини печер пролунав звук рога. За цим сигналом гноми розірвали сутичку й кинулися вглиб тунелів.

Гобліни та огри, вирішивши, що розгромили ворога, лише на мить зупинилися для переможних вигуків, а потім ринули слідом.

Але в глибині тунелів було натиснуто кілька важелів. Остання пастка спрацювала: всі входи в тунелі просто обвалилися. Земля здригнулася від ваги каміння, що впало; вся поверхня скелі з гуркотом обвалилася донизу.

Вижили лише ті монстри, що були на самому початку колон. Дезорієнтовані, приголомшені силою обвалу та засліплені хмарою пилу, вони були негайно перебиті гномами, що чекали на них.

Навіть люди в далекому Брин-Шандері здригнулися від цього велетенського обвалу. Вони з'юрмилися на північній стіні, спостерігаючи за хмарою пилу, що здіймалася в небо; люди були у відчаї, бо вірили, що гноми загинули.

Реджис знав краще. Напіврослик заздриг гномам, що безпечно заховалися у своїх довгих тунелях. Тієї миті, коли він побачив вогні над Кер-Конігом, він зрозумів: його зволікання в місті, поки він чекав на друга з Самотнього Лісу, коштувало йому шансу на втечу. Тепер він безпорадно і безнадійно спостерігав, як чорна маса ворогів насувається на Брин-Шандер.

Флоти на озерах Маер Дуалдон і Червоні Води повернулися до рідних портів, щойно зрозуміли, що відбувається. Вони знайшли свої сім'ї в безпеці — принаймні на цей час, — за винятком рибалок Термалайна, які увійшли в порожнє місто. Все, що могли зробити люди Термалайна, неохоче виходячи назад у море, — це сподіватися, що їхні рідні дісталися Брин-Шандера або іншого притулку; вони бачили, як північний фланг армії Кесселла вже роївся на полі, прямуючи до їхнього приреченого міста.

Таргос, друге за силою місто і єдине, крім Брин-Шандера, яке мало хоч якусь надію протриматися проти величезної армії, запропонувало кораблям Термалайна пришвартуватися біля своїх доків. І люди Термалайна, які самі скоро мали стати безхатками, прийняли гостинність своїх запеклих ворогів із півдня. Їхні суперечки з людьми Кемпа здалися нікчемними перед обличчям катастрофи, що спіткала міста.

Тим часом гоблінські генерали, що очолювали армію Кесселла, були впевнені, що захоплять Брин-Шандер до заходу сонця. Вони дотримувалися плану свого ватажка до останньої букви: основна частина армії оминула Брин-Шандер і рушила відкритою

місцевістю між головним містом і Таргосом, відрізаючи будь-яку можливість об'єднання сил двох потужних міст.

Кілька гоблінських племен відокремилися від основної групи і рушили на Термалайн, маючи намір розграбувати вже третє місто за день. Але знайшовши його порожнім, вони не стали палити будівлі. Тепер частина армії Кесселла мала готовий табір, де вони могли з комфортом перечекати майбутню облогу.

Наче дві величезні руки, тисячі монстрів кинулися на південь від основних сил. Армія Кесселла була настільки велетенською, що заповнила собою милі поля між Брин-Шандером і Термалайном, і при цьому мала достатньо воїнів, щоб оточити пагорб головного міста щільними лавами військ.

Усе сталося так швидко, що коли гобліни нарешті припинили свій шалений натиск, зміна здалася надто раптовою. Після кількох хвилин оманливого спокою, коли вдалося перевести подих, Реджис знову відчув, як наростає напруга.

— Чому вони просто не покінчать із цим? — запитав він двох речників, що стояли поруч.

Кассіус і Гленсатер, більш досвідчені у військовій справі, розуміли, що саме відбувається.

— Вони нікуди не поспішають, маленький друже, — пояснив Кассіус. — Час на їхньому боці.

Тоді Реджис усе зрозумів. За довгі роки перебування на густонаселеному півдні він чув багато яскравих розповідей про жахіття облоги. Перед очима знову постав образ останнього салюту Агорвала вдалині, задоволений вираз обличчя речника та його готовність померти з честю. Реджис не мав бажання помирати в жодний спосіб, але він міг уявити, що чекає на нього та загнаних у кут людей Брин-Шандера.

Він зловив себе на тому, що заздрить Агорвалу.

24

Крішаль-Тіріт

Дрізт невдовзі натрапив на понівечену землю, де пройшло військо. Сліди не стали несподіванкою для дроу, адже стовпи диму вже розповіли йому багато про те, що сталося. Лишалось тільки одне питання: чи встояло бодай якесь із міст. Він біг підтюпцем до гори, гадаючи, чи залишився у нього дім, куди можна повернутися.

Раптом він відчув присутність — потойбічну ауру, що дивним чином нагадала йому дні юності. Він нахилився, щоб знову оглянути землю. Деякі відбитки були свіжими слідами тролів, а пошматований ґрунт свідчив про те, що тут пройшла істота, яка не належала до світу смертних. Дрізт нервово озирнувся, але єдиним звуком було тужливе виття вітру, а єдиними силуетами на горизонті — піки Піку Кельвіна попереду та Хребет Світу далеко на півдні. Дрізт завмер, на кілька митей замислившись над цією присутністю, намагаючись чіткіше згадати те відчуття знайомості.

Він рушив далі, уже обережніше. Тепер він розумів джерело своїх спогадів, хоча точні деталі все ще вислизали. Він знав, за ким іде.

У Долину Крижаного Вітру прийшов демон.

Пік Кельвіна вже височів зовсім близько, коли Дрізт наздогнав загін. Його чутливість до створінь нижніх планів, вироблена століттями життя поруч із ними в Мензоберранзані, підказала йому, що він наближається до демона ще до того, як той з'явився в полі зору.

І ось він побачив далекі постаті: пів десятка тролів марширували щільним строєм, а посеред них, височіючи над усіма, рухалося величезне чудовисько Безодні. Дрізт одразу збагнув: це не дрібний біс чи мана, а вищий демон. Кесселл має бути справді могутнім, якщо тримає таку грізну потвору під своїм контролем!

Дрізт ішов за ними на шанобливій відстані. Загін був зосереджений на своїй меті, тож його обережність була навіть зайвою. Проте ельф не збирався ризикувати, бо не раз бачив лють подібних істот. У містах дроу вони були звичною справою — ще один доказ для Дрізта До'Урдена, що шлях його народу не для нього.

Він підібрався ближче, бо щось інше прикувало його увагу. Демон тримав невеликий предмет, який випромінював настільки потужну магію, що дроу відчував її навіть на такій відстані. Проте вона була занадто замаскована власними еманаціями демона, щоб Дрізт міг розгледіти деталі, тому він знову обережно відступив.

Вогні тисяч табірних багать з'явилися попереду, коли загін і Дрізт наблизилися до гори. Гобліни розставили розвідників саме в цьому районі, і Дрізт зрозумів, що дійшов на південь настільки далеко, наскільки це було можливо. Він припинив переслідування і попрямував до кращих точок спостереження на схилах гори.

Час, що найкраще пасував підземному зору дроу, — це світлі години перед самим світанком, і хоча він був виснажений, Дрізт твердо вирішив бути на позиції до того моменту. Він швидко подерся вгору по скелях, поступово просуваючись до південного схилу гори.

Тоді він побачив багаття, що кільцем охоплювали Брин-Шандер. Далі на сході жевріли жарини на місці того, що колись було Кер-Конігом та Кер-Діневалом. З боку Термалайна лунали дикі крики, і Дрізт зрозумів, що місто на озері Маер Дуалдон опинилося в руках ворога.

А коли передсвітанок зафарбував нічне небо у блакитний, стало видно значно більше. Дрізт спершу подивився на південний край гном'ячої долини і відчув полегшення — стіна навпроти нього завалилася. Люди Бруенора були принаймні в безпеці, а з ними, як припускав дроу, і Реджис.

Але вигляд Брин-Шандера вселяв менше надії. Дрізт чув хвастощі полоненого орка, бачив сліди армії та їхні багаття, проте він ніколи не міг уявити того велетенського збіговиська, що відкрилося йому, коли світла побільшало.

Побачене приголомшило його.

— Скільки ж гоблінських племен ти зібрав, Акаре Кесселле? — прошепотів він. — І скільки велетнів кличуть тебе господарем?

Він знав, що люди в Брин-Шандері виживуть лише доти, доки Кесселл їм це дозволить. Вони не могли сподіватися вистояти проти такої сили. Пригнічений, він рушив шукати якусь розщелину, де міг би відпочити. Зараз він не міг нічим допомогти, а виснаження лише посилювало безнадію, заважаючи думати конструктивно.

Коли він почав відходити від краю схилу, раптовий рух на далекому полі прикував його увагу. На такій великій відстані він не міг розгледіти окремих осіб — армія здавалася просто чорною масою, — але він знав, що демон вийшов уперед. Він бачив, як ще темніша пляма його злої присутності впливає на розчищену ділянку всього за кілька сотень ярдів під воротами Брин-Шандера. І він відчув надприродну ауру тієї потужної магії, яку відчував раніше: вона пульсувала в пазуристих руках демона, наче живе серце якоїсь невідомої форми життя.

Гобліни зібралися навколо, щоб подивитися на це видовище, тримаючись на шанобливій відстані від небезпечного й непередбачуваного капітана Кесселла.

— Що це таке? — запитав Реджис, затиснутий у натовпі глядачів на стіні Брин-Шандера.

— Демон, — відповів Кассіус. — Один із великих.

— Він глузує з нашої мізерної оборони! — вигукнув Гленсатер. — Як ми можемо сподіватися встояти проти такого ворога?

Демон низько схилювся, занурений у ритуал виклику магії кришталевого об'єкта. Він поставив кришталевий уламок вертикально на траву і відступив, вигукуючи незрозумілі слова стародавнього закляття, що наростало до кульмінації, поки небо починало світлішати від наближення сонця.

— Складний кинджал? — здивовано запитав Реджис, дивлячись на пульсуючий предмет.

Тієї ж миті перший промінь світланку прорвав горизонт. Кристал засяяв і закликав світло, викривляючи шлях сонячного променя і поглинаючи його енергію. Уламок спалахнув знову. Пульсація посилилася, коли сонце піднялося вище, але все його світло всмоктувалося в ненажерливий образ Креншінібона.

Глядачі на стіні в жаху спостерігали, гадаючи, чи Акар Кесселл має владу над самим сонцем. Тільки Кассіус здогадався пов'язати силу уламка зі сонячним світлом.

Тоді кристал почав рости. Він розбухав з кожним піком пульсації, а потім трохи стискався перед наступним поштовхом. Усе навколо залишалося в тіні, бо він жадібно пожирав усе сонячне світло. Повільно, але невідворотно його об'єм збільшувався, а верхівка здіймалася високо в повітря. Люди на стінах і монстри на полі мусили відводити очі від сліпучої могутності Крішаль-Тіріт. Лише дроу зі своєї далекої точки спостереження та демон, несприйнятливий до такого світла, стали свідками народження нового образу Креншінібона.

Третя Крішаль-Тіріт ожила. Вежа відпустила сонце, коли ритуал завершився, і весь регіон нарешті занурився в ранкове сонячне світло. Демон заревів, святкуючи успіх закляття, і гордо увійшов у дзеркальний дверний отвір нової вежі. За ним пішли тролі — особиста гвардія чарівника.

Обложені мешканці Брин-Шандера і Таргоса дивилися на неймовірну споруду зі змішаним почуттям благоговіння, захоплення та жаху. Вони не могли встояти перед неземною красою Крішаль-Тіріт, але добре розуміли наслідки її появи: Акар Кесселл, господар гоблінів і велетнів, прийшов.

Гобліни та орки впали на коліна, і вся велетенська армія підхопила клич: «Кесселл! Кесселл!», віддаючи шану чарівнику з фанатичною відданістю, від якої людських свідків пробирав дрож.

Дріззта також збентежив рівень впливу та відданості, які чарівник зумів вибити з зазвичай незалежних гоблінських племен. У ту мить дроу вирішив: єдиний шанс на порятунок для людей Десяти Міст — це смерть Акара Кесселла. Ще до того, як обдумати варіанти, він знав, що спробує дістатися чарівника. Проте зараз йому потрібен був відпочинок. Він знайшов затінену розщелину на схилі Піку Кельвіна і дозволив виснаженню взяти гору.

Кассіус теж втомився. Речник залишався на стіні протягом усієї холодної нічі, вивчаючи табори ворога, щоб зрозуміти, чи збереглася природна ворожнеча між буйними племенами. Він бачив дрібні сутички та образи, але нічого настільки серйозного, щоб дати надію на розпад армії на початку облоги. Він не міг збагнути, як чарівник досяг такого вражаючого об'єднання запеклих ворогів. Поява демона та зведення Крішаль-Тіріт показали йому, якою неймовірною силою володіє Кесселл. Невдовзі він дійшов того ж висновку, що й дроу.

На відміну від Дріззта, речник Брин-Шандера не пішов відпочивати, коли на полі знову стало спокійно, попри протести Реджиса та Гленсатера, які хвилювалися за його здоров'я. На його плечах лежала відповідальність за кілька тисяч наляканих людей, що тулилися в стінах міста, і відпочинку для нього не було. Йому потрібна була інформація; він мав знайти слабку ланку в, здавалося б, неприступній броні чарівника.

Тож речник пильно й терпляче спостерігав протягом першого довгого, тихого дня облоги, помічаючи межі, які гоблінські племена визначили як свої власні, та ієрархічний порядок, що визначав відстань кожної групи від центру — вежі Крішаль-Тіріт.

Далеко на сході флоти Кер-Коніга та Кер-Діневала пришвартувалися біля доків спорожнілого міста Східна Гавань. Кілька екіпажів зійшли на берег, щоб зібрати припаси, але більшість людей залишилася на човнах, не знаючи, наскільки далеко на схід простяглася чорна рука Кесселла.

Єнсін Брент і його колега з Кер-Коніга взяли ситуацію під повний контроль з палуби «Шукача Туману» — флагмана Кер-Діневала. Усі суперечки між двома містами було припинено, принаймні тимчасово, хоча обіцянки про вічну дружбу лунали на кожному кораблі, що вийшов у Лак Діннешир. Обидва речники погодилися, що поки не полишатимуть вод озера, оскільки тікати їм було нікуди. Усім Десяти Містам загрожував Кесселл, а Лускан лежав за чотириста миль звідси, і шлях до нього перетинала армія загарбників. Погано споряджені біженці не мали шансів дістатися туди раніше, ніж їх наздоженуть перші зимові сніги.

Моряки, які висадилися на берег, незабаром повернулися до доків із втішною новиною: темрява ще не торкнулася Східної Гавані. Більше екіпажів було відправлено на сушу для збору їжі та ковдр, але Єнсін Брент діяв обережно, вважаючи за краще тримати більшість біженців на воді, поза межами досяжності Кесселла.

Невдовзі надійшли ще більш обнадійливі вісті.

— Сигнали з Червоних Вод, речнику Брент! — вигукнув вартовий із марсового кошика «Шукача Туману». — Люди Доброго Меду та Діри Дугана не постраждали! — Він підняв свій «вісник» — невеликий скляний пристрій, виготовлений у Термалайні, призначений для фокусування сонячного світла та передачі повідомлень через озера за допомогою складної, але обмеженої системи кодів. — На мої заклики відповіли!

— Де ж вони тоді? — збуджено запитав Брент.

— На східному березі, — відповів вартовий. — Вони покинули свої селища, вважаючи їх непридатними для оборони. Жоден монстр ще не з'явився, але речники вирішили, що на тому боці озера буде безпечніше, поки загарбники не підуть.

— Підтримуйте зв'язок, — наказав Брент. — Повідомте мене, коли будуть новини.

— «Поки загарбники не підуть»? — недовіжливо перепитав Шермонт, підходячи до Єнсина Брента.

— Погоджуюся, це безглуздо оптимістична оцінка ситуації, — мовив Брент. — Але я відчуваю полегшення від того, що наші південні кузени ще живі!

— Ми підемо до них? Об'єднаємо сили?

— Ще ні, — відповів Брент. — Боюся, ми будемо занадто вразливі на відкритій місцевості між озерами. Нам потрібно більше інформації, перш ніж ми зможемо діяти ефективно. Будемо підтримувати зв'язок. Знайдіть добровольців, які доставлять повідомлення до Червоних Вод.

— Їх відправлять негайно, — погодився Шермонт і пішов виконувати наказ.

Брент кивнув і подивився через озеро на догораючий стовп диму над своїм домом.

— Більше інформації, — пробурмотів він собі під ніс.

Пізніше того ж дня інші добровольці вирушили на підступний захід, щоб розвідати ситуацію в головному місті. Брент і Шермонт майстерно впоралися з приборканням паніки, але навіть попри налагоджену організацію, первісний шок від раптового й кривавого вторгнення залишив більшість уцілілих із Кер-Коніга та Кер-Діневала в стані повної зневіри. Єнсін Брент був яскравим винятком. Речник Кер-Діневала був мужнім бійцем, який непохитно відмовлявся здаватися, поки останній подих не залишить його тіло. Він обпливав на своєму флагмані стоянки інших суден, згуртовуючи людей закликами до помсти Акару Кесселлу.

Тепер він чекав на «Шукачі Туману» вирішальних новин із заходу. У другій половині дня пролунав вигук, на який він так сподівався.

— Вона стоїть! — у захваті закричав вартовий, коли спалахнув сигнал «вісника». — Брин-Шандер стоїть!

Раптом оптимізм Брента став обґрунтованим. Нещасний загін бездомних жертв перетворився на грізну силу, жадібну до помсти. Нові посланці негайно вирушили до Червоних Вод зі звісткою: Кесселл ще не здобув остаточної перемоги.

На обох озерах почалася серйозна робота з розділення воїнів і цивільних: жінки та діти переходили на найважчі та найменш маневрені човни, а бійці піднімалися на борт найшвидших суден. Визначені військові кораблі перемістили до зовнішніх стоянок, звідки вони могли швидко вийти у відкриту воду. Вітрила перевіряли й натягували, готуючи екіпажі до відчайдушного кидка, що нестиме їх на війну. Або, за лютим висловом Єнсина Брента: «До кидка, що нестиме їх до перемоги!»

Реджис повернувся до Кассіуса на стіну, коли на південно-західному березі Лак Діннешира помітили сигнал «вісника». Напіврослик проспав більшу частину ночі та дня, вирішивши: якщо вже помирати, то за улюбленою справою. Він здивувався, коли прокинувся, бо очікував, що його сон триватиме вічність.

Кассіус, однак, починав дивитися на речі інакше. Він склав довгий список потенційних слабких місць у некерованій армії Акара Кесселла: орки тиранять гоблінів, велетні — і тих, і інших. Якби тільки знайти спосіб протриматися достатньо довго, щоб природна ненависть між гоблінськими расами виснажила сили чарівника... Сигнал із Лак Діннешира та повідомлення про схожі спалахи на Червоних Водах дали речнику щирі надії: облога може розвалитися, а Десять Міст — вижити.

Але тут з'явився чарівник, і надії Кассіуса розвіялися. Усе почалося з пульсації червоного світла всередині скляної стіни біля основи Крішаль-Тіріт. Потім другий імпульс, синій, поповз угору вежею, обертаючись у протилежному напрямку. Повільно вони описували коло за колом, зливаючись у зелений колір при зустрічі, а потім знову розділяючись. Усі свідки цього захоплюючого шоу дивилися з тривогою, не знаючи, чого чекати, але впевнені: зараз станеться щось неймовірне.

Світло прискорювалося, його інтенсивність зростала разом зі швидкістю. Незабаром уся основа вежі була огорнута зеленим сяйвом, настільки яскравим, що глядачі мусили відводити очі. І з цього сяйва виступили двоє огидних тролів, кожен із яких тримав пишно оздоблене дзеркало. Світло сповільнилося й зовсім згасло.

Вигляд мерзенних тролів сповнив людей Брин-Шандера огидою, але цікавість не дозволяла їм відвернутися. Монстри підійшли до самого підніжжя пагорба і стали один навпроти одного, спрямувавши дзеркала так, щоб ловити відображення Крішаль-Тіріт. Два промені світла вдарили з вежі в дзеркала і зіткнулися посередині між тролями. Раптовий спалах, подібний до удару блискавки, затягнув простір між монстрами димом. А коли він розсіявся, замість світлових променів на землі стояв худий, згорблений чоловік у червоній атласній мантиї.

Гобліни знову впали на коліна, ховаючи обличчя в землю. Прийшов Акар Кесселл. Він подивився вгору, на Кассіуса, і його тонкі губи розтяглися в зухвалій посмішці.

— Вітаю, речнику Брин-Шандера! — пронизливо вигукнув він. — Ласкаво просимо до мого прекрасного міста! — Він сухо розсміявся.

Кассіус не сумнівався, що чарівник виділив саме його, хоча речник не пам'ятав цього чоловіка і не розумів, як той його впізнав. Він глянув на Реджиса та Гленсатера, шукаючи пояснень, але ті лише знизали плечима.

— Так, я знаю тебе, Кассіусе, — мовив Кесселл. — І тебе вітаю, добрий речнику Гленсатер. Я мав би здогадатися, що ти будеш тут; люди Східної Гавані завжди були готові приєднатися до будь-якої справи, якою б безнадійною вона не була!

Тепер настала черга Гленсатера ошелешено дивитися на своїх супутників. Але пояснень знову не було.

— Ти знаєш нас, — відповів Кассіус видінню, — проте ти нам невідомий. Схоже, ти маєш несправедливу перевагу.

— Несправедливу? — запротестував чарівник. — Я маю всі переваги, дурню! — Він знову засміявся. — Ви знаєте мене. Принаймні Гленсатер знає.

Речник Східної Гавані знову знизав плечима у відповідь на запитальний погляд Кассіуса. Цей жест, здавалося, розлютив Кесселла.

— Я кілька місяців жив у Східній Гавані! — вигукнув він. — Під виглядом учня мага з Лускана! Хитро, чи не так?

— Ти пам'ятаєш його? — тихо запитав Кассіус Гленсатера. — Це може бути дуже важливо.

— Можливо, він і був у місті, — так само пошепки відповів той, — але жодна група з Вежі Магів не з'являлася в моєму місті вже кілька років. Проте ми відкрите місто, і з кожним караваном прибуває багато чужинців. Кажу правду, Кассіусе, я не пам'ятаю цієї людини.

Кесселл був обурений. Він нетерпляче тупнув ногою, а посмішка змінилася примхливою гримасою.

— Можливо, моє повернення до Десяти Міст запам'ятається вам краще, бовдури! — відрізав він. Він широко розвів руки в самовпевненому жесті. — Дивіться на Акара Кесселла, Тирана Долини Крижаного Вітру! Люди Десяти Міст, ваш господар прийшов!

— Твої слова дещо передчасні... — почав було Кассіус, але Кесселл перервав його оскаженим криком.

— Ніколи не перебивай мене! — вереснув чарівник. Вени на його шиї напнулися, а обличчя стало червоним, як кров.

Коли Кассіус замовк від подиву, Кесселл, здавалося, трохи опанував себе.

— Ти навчишся кращому, гордий Кассіусе, — пригрозив він. — Ти навчишся!

Він повернувся до Крішаль-Тіріт і вигукнув коротке слово наказу. Вежа на мить почорніла, ніби відмовляючись віддавати відображення сонячного світла. Потім вона почала світитися зсередини — світлом, яке здавалося її власним, а не відблиском дня. З кожною секундою відтінок змінювався, і сяйво починало підніматися й кружляти дивними стінами.

— Дивіться на Акара Кесселла! — проголосив чарівник, усе ще похмурий. — Погляньте на велич Креншінібона і полиште будь-яку надію!

Більше вогнів почало спалахувати в стінах вежі; вони хаотично піднімалися й падали, кружляючи навколо споруди в шаленому танці, що вимагав виходу. Поступово вони пробилися до гострого шпиля, і той спалахнув, наче у вогні, змінюючи кольори спектру, поки його біле полум'я не зрівнялося за яскравістю з самим сонцем.

Кесселл закричав, як людина в стані екстазу.

Вогню було дано волю.

Він вирвався тонкою, палючою лінією на північ, у бік нещасного міста Таргос. Багато глядачів вишикувалися на високій стіні Таргоса, хоча вежа була набагато далі від них, ніж від Брин-Шандера, і здавалася лише іскристою цяткою на далекому плато. Вони майже не розуміли, що відбувається під головним містом, хоча й бачили промінь вогню, що прямував до них.

Але тоді було вже пізно.

Лють Акара Кесселла з ревом увірвалася в горде місто, прокладаючи просіку миттєвого спустошення. По всій лінії смерті спалахували пожежі. Люди, що опинилися прямо на шляху променя, не встигали навіть скрикнути — вони просто випаровувалися. Але ті, хто пережив перший напад — жінки, діти та загартовані тундрою чоловіки, які тисячу разів

бачили смерть в очі — кричали. І їхні зойки линули над спокійним озером до Самотнього Лісу та Бремена, до гоблінів у Термалайні, що вищали від радості, і через усю рівнину до наляканих свідків у Брин-Шандері.

Кесселл змахнув рукою і злегка змінив кут випуску енергії, описуючи дугу руйнування по всьому Таргосу. Невдовзі кожна велика споруда в місті палала. Сотні людей лежали мертвими або помирали, жалібно качаючись по землі, щоб загасити полум'я, яке охопило їхні тіла, або безпорадно хапаючи ротом повітря в густому диму.

Кесселл насолоджувався моментом.

Але раптом він відчув, як мимовільний дроз пробіг по його хребту. Вежа також, здавалося, здригнулася. Чарівник міцніше стиснув реліквію, все ще заховану під складками мантиї. Він зрозумів, що перейшов межу міцності Креншінібона.

Там, на Хребті Світу, перша вежа, зведена Кесселлом, розсипалася на порошок. Далеко у відкритій тундрі так само впала і друга. Осколок звужував свої межі, знищуючи образи веж, які висмоктували його силу.

Кесселл також виснажився від цього зусилля, і вогні останньої Крішаль-Тіріт почали заспокоюватися, а потім і згасати. Промінь затріпотів і вмер. Але він уже зробив свою справу.

Коли вторгнення тільки почалося, Кемп та інші горді лідери Таргоса обіцяли своєму народу, що триматимуть місто, поки не впаде останній чоловік. Але навіть упертий речник зрозумів: у них немає іншого виходу, окрім як тікати. На щастя, саме місто, яке прийняло на себе основний удар атаки Кесселла, стояло на височині над захищеною бухтою. Флоту вогонь не зачепив.

Бездомні рибалки Термалайна вже були на пристанях — вони залишалися на своїх човнах після того, як пришвартувалися в Таргосі. Щойно вони усвідомили неймовірні масштаби руйнувань у самому місті, почали готуватися до прийому нових біженців війни. Більшість човнів обох міст вийшли в море за лічені хвилини після атаки, відчайдушно намагаючись відвести вразливі вітрила подалі від іскр та уламків, що летіли за вітром. Кілька суден залишилися, попри небезпеку, щоб врятувати тих, хто пізніше дістався доків.

Люди на стіні Брин-Шандера плакали, чуючи безперервні крики вмираючих. Кассіус, однак, був зайнятий пошуком і розумінням тієї слабкості, яку щойно виявив Кесселл, — у нього не було часу на сльози. Насправді ці крики вразили його так само глибоко, як і будь-кого іншого, але, не бажаючи показувати безумцю жодного натяку на слабкість, він змінив вираз скорботи на залізну гримасу люті.

Кесселл розсміявся йому в обличчя.

— Не дуйся, бідолашний Кассіусе, — дражнив чарівник, — тобі це не личить.

— Ти пес, — відрізав Гленсатер. — А неслухняних псів треба бити!

Кассіус зупинив свого колегу-речника, простягнувши руку.

— Будь спокійним, мій друже, — прошепотів він. — Кесселл живиться нашою панікою. Нехай говорить — він відкриває нам більше, ніж сам вірить.

— Бідолашний Кассіус, — саркастично повторив Кесселл. Раптом обличчя чарівника перекошилося від люті. Кассіус пильно відзначив цю різку зміну настрою, додавши її до іншої зібраної інформації.

— Запам'ятайте добре те, що ви тут побачили, люди Брин-Шандера! — процідив Кесселл.
— Схиліться перед вашим господарем, або на вас чекає така сама доля! І за вашими спинами немає води! Вам нікуди бігти!

Він знову дико розсміявся і озирнувся навколо пагорба, на якому стояло місто, наче щось шукаючи.

— Що ви будете робити? — пронизливо реготав він. — У вас немає озера!

— Я сказав своє, Кассіусе. Слухай уважно. Завтра ти пришлеш до мене послання. Послання, який принесе звістку про вашу беззастережну капітуляцію! І якщо твоя гордість завадить цьому — згадай крики вмираючого Таргоса! Подивися на місто на берегах Маер Дуалдон, щоб зрозуміти, що на тебе чекає, жалюгідний Кассіусе. Пожежі ще не згаснуть, коли настане завтрашній світанок!

Саме тоді до речника підбіг гонець.

— Багато кораблів виходять з-під хмари диму в Таргосі. Сигнали «вісників» уже почали надходити від біженців.

— А що з Кемпом? — тривожно запитав Кассіус.

— Він живий, — відповів гонець. — І він заприсягнувся помститися.

Кассіус зітхнув із полегшенням. Він не відчував особливої симпатії до свого колеги з Таргоса, але знав, що загартований у боях речник стане цінним надбанням для справи Десяти Міст, перш ніж усе закінчиться.

Кесселл почув розмову і зневажливо загарчав.

— І куди вони втечуть? — запитав він Кассіуса.

Речник, зосереджений на вивченні цього непередбачуваного і неврівноваженого супротивника, не відповів, але Кесселл сам відповів на своє запитання.

— До Бремена? Але вони не зможуть! — Він клацнув пальцями, даючи сигнал своїм західним силам. Одразу ж велика група гоблінів вийшла зі строю і рушила на захід. У бік Бремена.

— Бачиш? Бремен впаде ще до настання ночі, і ще один флот розлетиться по своєму дорогоцінному озеру. Сцена повториться і в місті в лісі з передбачуваними результатами. Але який захист дадуть озера цим людям, коли почнеться нещадна зима? — закричав він.
— Як швидко їхні кораблі попливуть від мене, коли води навколо них замерзнуть?

Він знову засміявся, але цього разу серйозніше, небезпечніше.

— Який захист є у вас проти Акара Кесселла?

Кассіус і чарівник завмерли, вп'явшись один в одного непохитними поглядами. Губи чарівника ледь ворухнулися, але Кассіус чітко почув:

— Який захист?

У водах Маер Дуалдон Кемп тамував свою люту безпорадність, спостерігаючи, як його місто руйнується у вогні. Обличчя, почорнілі від сажі, дивилися на палаючі руїни в жахливому заціпенінні; люди викрикували неможливі заперечення і відкрито оплакували втрачених друзів та рідних.

Але, як і Кассіус, Кемп перетворив свій відчай на конструктивну лють. Щойно він дізнався про загін гоблінів, що вирушив до Бремена, він відправив свій найшвидший корабель, щоб попередити жителів того далекого міста. Потім він відправив друге судно до Самотнього Лісу з проханням про їжу та бинти, а також, можливо, про запрошення пришвартуватися.

Попри всі очевидні розбіжності, речники десяти міст багато в чому були схожі. Як і Агорвал, що був готовий пожертвувати всім заради блага народу, і Єнсін Brent, що відмовився піддатися відчаю, Кемп із Таргоса взявся згуртовувати своїх людей для удару у відповідь. Він ще не знав, як саме це здійснить, але знав, що його останнє слово у війні чарівника ще не сказане.

І стоячи на стіні Брин-Шандера, Кассіус теж це знав.

25

Еррту

Дрізт виповз зі своєї схованки, коли останні промені заворожуючого заходу сонця почали згасати. Він оглянув південний горизонт і знову відчув пригнічення. Йому був потрібен відпочинок, але він не міг позбутися докорів сумління, дивлячись на палаючий Таргос. Йому здавалося, ніби він знехтував своїм обов'язком свідка страждань безпорадних жертв Кесселла.

Проте дроу не байдикував навіть під час годин медитативного трансу, який ельфи називали сном. Він здійснив подорож у підсвідомість своїх далеких спогадів у пошуках особливого відчуття — аури могутньої присутності, яку він колись знав. Хоча минулої ночі він не підійшов достатньо близько, щоб добре розгледіти демона, щось у цій істоті зачепило знайому струну в його найдавніших спогадах. Створінь із нижніх планів, коли вони ступали у матеріальний світ, оточувала всепроникна, надприродна еманация — аура, яку темні ельфи розуміли та розпізнавали краще за будь-яку іншу расу. Дрізту був знайомий не лише тип цього демона, а й сама ця конкретна істота. Вона багато років служила його народу в Мензоберранзані.

— Еррту, — прошепотів він, перебираючи образи зі своїх видінь.

Дрізт знав справжнє ім'я демона. І той відгукнеться на його клич.

Пошук підходящого місця, звідки можна було б викликати демона, зайняв у Дрізта понад годину, і ще кілька годин він готував майданчик. Його мета полягала в тому, щоб максимально нівелювати переваги Еррту — зокрема його розміри та здатність до польоту, — хоча він щиро сподівався, що їхня зустріч обійдеться без бою. Ті, хто знав дроу, вважали його сміливим, іноді навіть неросудливим, але це стосувалося битв зі смертними ворогами, які здригалися від болю під ударами його блискавичних клинків. Демони, особливо такі великі й сильні, як Еррту, були зовсім іншою справою.

У юності Дрізт не раз бачив лють такого монстра. Він бачив, як руйнувалися будівлі, як міцне каміння розривалося величезними пазуристими руками. Він бачив, як могутні людські воїни завдавали монстру ударів, що звалили б огра, лише для того, щоб у передсмертному жаху виявити: їхня зброя марна проти такої могутньої істоти з нижніх планів.

Його власний народ зазвичай справлявся з демонами краще, навіть заслуговуючи на певну міру поваги з їхнього боку. Демони часто вступали в союз із дроу на рівних умовах або навіть служили темним ельфам, бо побоювалися їхньої потужної зброї та магії. Але це було там, у Підзем'ї, де дивні еманції унікальних скельних утворень наділяли метали дроу таємничими магічними властивостями. У Дрізта не залишилося зброї з батьківщини — її дивна магія не витримувала денного світла; навіть попри те, що він намагався берегти її від сонця, вона стала марною невдовзі після його виходу на поверхню. Він сумнівався, що мечі, які він мав зараз, зможуть хоча б подряпати Еррту. А навіть якби й змогли, демонів такого рангу неможливо по-справжньому знищити поза їхніми рідними планами. Якщо дійде до бійки, щонайбільше, на що міг сподіватися Дрізт, — це вигнати істоту з Матеріального Плану на сто років.

Він не збирався битися.

Проте він мусив щось вдіяти проти чарівника, який загрожував містам. Його метою було отримати знання, що могли б виявити слабкість мага, а методом — обман і маскування. Він сподівався, що Еррту пам'ятає про темних ельфів достатньо, щоб зробити його розповідь правдоподібною, але не настільки багато, щоб розкусити нетривку брехню, на якій усе трималося.

Місцем зустрічі він обрав затишну улоговину за кілька ярдів від скелястого схилу гори. Збіжні стіни утворювали гостроверхий дах над половиною майданчика, інша ж половина була відкритою небу, проте все місце було приховане високими стінами в глибині гори, подалі від очей Крішаль-Тіріт. Дрізт працював кинджалом, вишкрябуючи захисні руни на стінах і підлозі перед місцем, де він мав сидіти. Його уявлення про ці магічні символи за багато років дещо стерлося, і він знав, що їхнє виконання далеко не ідеальне. Проте він розумів: йому знадобиться будь-який захист, якщо Еррту накинеться на нього.

Закінчивши, він сів, схрестивши ноги, під накриттям за захищеною зоною і виставив маленьку статуетку, яку носив у рюкзаку. Гвенвівар мала стати чудовим тестом для його захисних написів. Велика кішка відгукнулася на заклик. Вона з'явилася в іншому кінці заглиблення, її пильні очі сканували місцевість на предмет будь-якої небезпеки для господаря. Не відчувши нічого підозрілого, вона допитливо глянула на Дрізта.

— До мене, — покликав Дрізт, манячи рукою. Кішка рушила до нього, але раптом різко зупинилася, ніби наткнулася на стіну. Дрізт із полегшенням зітхнув: руни мали певну силу. Його впевненість помітно зросла, хоча він усвідомлював, що Еррту випробує міцність рун до самої межі — а можливо, і поза нею.

Гвенвівар схилила голову, намагаючись зрозуміти, що їй завадило. Опір не був надто сильним, але суперечливі сигнали господаря — який кликав її і водночас відгороджував захистом — збили кішку з пантелику. Вона збиралася напружити сили й пройти крізь слабкий бар'єр, але господар, здавалося, був задоволений тим, що вона зупинилася. Тож пантера сіла там, де була, і чекала.

Дрізт вивчав місцевість, шукаючи найкращу точку, звідки Гвенвівар могла б вискочити й заскочити демона зненацька. Глибокий виступ на одній із високих стін здавався найкращим місцем для засідки. Він наказав кішці зайняти позицію і не атакувати без сигналу. Потім він відкинувся назад і спробував розслабитися, зосередившись на останніх ментальних приготуваннях перед викликом демона.

Через долину, у магичній вежі, Еррту причаївся в тінистому кутку гарему Кесселла, несучи невсипущу варту над злим чарівником, що розважався зі своїми безмозкими дівчатами. У очах Еррту палав вогонь ненависті, коли він дивився на дурного Кесселла. Чарівник ледь не зіпсував усе своєю демонстрацією сили того дня і відмовою знести покинуті вежі за спиною, що продовжували висмоктувати енергію Креншінібона.

Еррту відчув похмуре задоволення, коли Кесселл повернувся до Крішаль-Тіріт і за допомогою дзеркал підтвердив, що дві інші вежі розсипалися. Еррту застерігав Кесселла від зведення третьої споруди, але чарівник, чиє его було вкрай вразливим, з кожним днем ставав дедалі впевненішим, сприймаючи поради демона — чи навіть самого Креншінібона — як спробу підірвати його абсолютну владу.

Тому Еррту поставився до клику Дрізта, що пролунав над долиною, з цікавістю і навіть полегшенням. Спершу він заперечував можливість такого виклику, але звук його справжнього імені, вимовленого вголос, змусив мимовільний дріждж пробігти по спині демона. Більше заінтригований, ніж розгніваний зухвалістю смертного, Еррту вислизнув від заклопотаного мага і вийшов за межі Крішаль-Тіріт.

Потім клич пролунав знову, прорізаючи гармонію нескінченної пісні вітру, як хвиля на спокійному ставку. Еррту розправив величезні крила і злетів на північ над рівниною, прямуючи до того, хто його кликав. Перелякані гобліни розбігалися від темряви його тіні, бо навіть у слабкому мерехтінні тонкого місяця створіння Безодні залишало за собою слід чорноти, порівняно з яким ніч здавалася яскравим днем.

Дрізт напружено затамував подих. Він відчув неблаганне наближення демона, коли той звернув з Бременського Шляху і пронісся над нижніми схилами Піку Кельвіна. Гвенвівар підняла голову з лап і загарчала, також відчувши наближення зла. Кішка забила в самий кінець глибокого виступу і замерла, чекаючи на команду господаря, впевнена, що її здібності до прихованого пересування захистять її навіть від чуття демона.

Шкірясті крила Еррту щільно склалися, коли він приземлився на уступ. Він миттєво визначив точне місце перебування того, хто його кликав. Хоча йому довелося втягнути широкі плечі, щоб пройти крізь вузький вхід, він кинувся прямо всередину, маючи намір вгамувати свою цікавість, а потім убити блюзнірського дурня, який наважився вимовити його ім'я вголос.

Дрізт щосили намагався зберегти самовладання, коли величезний демон втиснувся всередину, заповнивши собою весь простір за межами його крихітного притулку і заступивши зоряне світло. Відступати від цього небезпечного шляху було нікуди. Бігти теж.

Демон раптово зупинився в подиві. Минули століття відтоді, як Еррту востаннє бачив дроу, і він точно не очікував зустріти його на поверхні, у крижаних пустках крайньої півночі. Якимось дивом Дрізт знайшов голос.

— Вітаю, господарю хаосу, — сказав він спокійно, низько вклонившись. — Я Дрізт До'Урден, із дому Даермон На'шезбаернон, дев'ятої родини на троні Мензоберранзана. Ласкаво просимо до мого скромного табору.

— Ти далеко від дому, дроу, — промовив демон з явною підозрою.

— Як і ти, великий демоне Безодні, — холодно відповів Дрізт. — І заманений у цей високий куточок світу з подібних причин, якщо я не помиляюся.

— Я знаю, чому я тут, — відповів Еррту. — Справи дроу завжди були поза межами мого розуміння... і інтересу!

Дрізт потер підборіддя і засміявся з удаваною впевненістю. Його шлунок скрутило вузлом, а на лобі виступив холодний піт. Він знову хихикнув, борючись зі страхом. Якщо демон відчує його неспокій, довірі до його слів настане кінець.

— О, але цього разу, вперше за багато років, здається, дороги наших справ перетнулися, могутній носію руйнування. У мого народу є цікавість — а можливо, навіть прямий інтерес — до чарівника, якому ти, очевидно, служиш.

Еррту розправив плечі, і в його червоних очах спалахнули перші іскри небезпечного вогню.

— Служу? — недовіжливо перепитав він, і його рівний голос затремтів, ніби балансуючи на межі неконтрольованої люті.

Дрізт поспішив уточнити своє зауваження.

— За всіма ознаками, охоронцю хаотичних намірів, чарівник має над тобою певну владу. Безперечно, ти працюєш пліч-о-пліч з Акаром Кесселлом.

— Я не служу жодній людині! — заревів Еррту, здригнувши саму основу печери владним тупотом ноги.

Дрізт мимоволі замислився, чи не зараз почнеться бій, у якому він не має шансів на перемогу. Він уже хотів покликати Гвенвівар, щоб вони могли хоча б завдати перших ударів.

Але демон раптом знову заспокоївся. Перекоаний, що він наполовину вгадав причину несподіваної появи дроу, Еррту кинув на Дрізта проникливий погляд.

— Служити чарівнику? — засміявся він. — Акар Кесселл нікчемний навіть за низькими мірками людей! Але ти це знаєш, дроу, і не смій заперечувати. Ти тут, як і я, заради Креншінібона, а на Кесселла нехай упаде прокляття!

Спантеличений вираз обличчя Дрізта був настільки щирим, що Еррту зніяковів. Демон усе ще вірив у правильність своєї здогадки, але не міг зрозуміти, чому дроу не знає цього імені.

— Креншінібон, — пояснив він, вказуючи пазуристою рукою на південь. — Давній оплот невимовна сили.

— Вежа? — запитав Дрізт.

Невпевненість Еррту вибухнула спалахом люті.

— Не грай зі мною в невігластво! — проревів демон. — Владики дроу добре знають силу артефакту Акара Кесселла, інакше вони не прийшли б на поверхню шукати його!

— Що ж, ти вгадав правду, — поступився Дрізт. — Проте я мусив переконатися, що вежа на рівнині — це справді той давній артефакт, який я шукаю. Мої господарі не знають милосердя до необережних шпигунів.

Еррту зловісно посміхнувся, згадавши нечестиві катівні Мензоберранзана. Ті роки, які він провів серед темних ельфів, були справді приємними! Дрізт швидко спрямував розмову в русло, яке могло виявити слабкості Кесселла або його вежі.

— Одне мене спантеличило, грізний привид нестримного зла, — почав він, старанно продовжуючи низку унікальних компліментів. — На якій підставі цей чарівник володіє Креншінібоном?

— На жодній, — відповів Еррту. — Чарівник, пхе! Порівняно з твоїм народом він ледь тягне на учня. Його язик заплітається, коли він вимовляє навіть найпростіші заклинання. Але доля часто грає в такі ігри. І так навіть цікавіше, скажу я тобі! Нехай Акар Кесселл має свій короткий момент тріумфу. Люди живуть не так уже й довго!

Дрізт знав, що веде небезпечну лінію розпитувань, але пішов на ризик. Навіть стоячи всього за десять футів від вищого демона, Дрізт вважав, що його шанси на виживання зараз кращі, ніж у його друзів у Брин-Шандері.

— Усе ж мої господарі занепокоєні, що вежа може постраждати в майбутній битві з людьми, — збрехав він.

Еррту знову замислився. Поява темних ельфів ускладнювала його простий план — успадкувати Креншінібон після смерті Кесселла. Якщо могутні лорди дроу з велетенського міста Мензоберранзан справді націлилися на реліквію, демон знав, що вони її отримають. Кесселл, навіть із силою магічного осколка, не зможе їм протистояти. Сама присутність цього дроу змінила бачення Еррту щодо його власних стосунків із Креншінібоном. Як би йому хотілося просто зжертви Кесселла і втекти з реліквією, поки темні ельфи не втрутилися занадто глибоко!

Однак Еррту ніколи не вважав дроу ворогами, а бездарного чарівника він почав зневажати. Можливо, союз із темними ельфами принесе користь обом сторонам.

— Скажи мені, неперевершений чемпіоне темряви, — наполягав Дрізт, — чи загрожує Креншінібону небезпека?

— Пхе! — пирхнув Еррту. — Навіть вежа, яка є лише відображенням Креншінібона, невразлива. Вона поглинає всі атаки, спрямовані на її дзеркальні стіни, і повертає їх назад на джерело! Тільки пульсуючий кристал сили, саме серце Крішаль-Тіріт, вразливий, але він надійно схований.

— Всередині?

— Звісно.

— Але якщо хтось потрапить у вежу, — розмірковував Дрізт, — наскільки добре захищеним він знайде це серце?

— Нездійсненне завдання! — відповів демон. — Хіба що простим рибалкам Десяти Міст служить якийсь дух. Або високопоставлений жрець чи архімаг, здатний сплести закляття

виявлення. Твої господарі точно знають, що двері Крішаль-Тіріт невидимі та невиявні для будь-яких істот, що належать до цього плану існування. Жодне створіння цього матеріального світу, включно з твоєю расою, не зможе знайти вхід!

— Але... — тривожно почав Дрізт.

Еррту обірвав його.

— Навіть якщо хтось випадково натрапить на споруду, — прогарчав він, втомлений від нескінченного потоку неймовірних припущень, — йому доведеться пройти повз мене. А межа влади Кесселла всередині вежі справді значна, бо чарівник став продовженням самого Креншінібона, живим каналом для незбагненої сили кришталевого осколка! Серце лежить за межами самої точки взаємодії Кесселла з вежею, аж на самій верхівці...

Демон раптом замовк, запідозривши недобре. Якщо мудрі лорди дроу справді полюють на Креншінібон, чому вони так мало знають про його сильні та слабкі сторони? Еррту зрозумів свою помилку. Він знову оглянув Дрізта, але вже під іншим кутом. Коли він уперше побачив дроу, приголомшений самою появою темного ельфа в цьому регіоні, він шукав обману в зовнішніх рисах самого Дрізта — намагався визначити, чи не є його зовнішність ілюзією, хитрим трюком зі зміною подоби, підвладним навіть дрібному магу.

Коли Еррту переконався, що перед ним справжній дроу, а не ілюзія, він прийняв історію Дрізта як таку, що відповідає стилю темних ельфів. Тепер же демон почав шукати непрямі докази поза чорною шкірою Дрізта, помічаючи предмети, які той мав при собі, і місце, яке він обрав для зустрічі. Ніщо з того, що Дрізт мав на собі, навіть зброя на стегнах, не випромінювало характерних магічних властивостей Підзем'я. «Можливо, господарі дроу спорядили свого шпигуна краще для поверхневого світу», — міркував Еррту. З того, що він дізнався про темних ельфів за роки служби в Мензоберранзані, присутність цього дроу не була чимось неможливим.

Але створіння хаосу виживали завдяки тому, що нікому не довіряли. Еррту продовжував шукати доказ автентичності Дрізта. Єдиним предметом, який помітив демон і який міг свідчити про походження Дрізта, був тонкий срібний ланцюжок на шії — прикраса, звична для темних ельфів для носіння гаманця з коштовностями. Зосередившись на ньому, Еррту помітив другий ланцюжок, тонший за перший, що переплітався з ним. Демон простежив за майже непомітною складкою на куртці Дрізта, яку створював довгий ланцюжок.

«Незвично, — відзначив він, — і, можливо, це ключ». Еррту вказав на ланцюжок, промовив слово наказу і підняв витягнутий палець угору. Дрізт напружився, коли відчув, як емблема вислизає з-під шкіряної куртки. Вона пройшла над вирізом одягу і впала на довжину ланцюжка, відкрито зависнувши на грудях.

Злісна посмішка Еррту розширилася разом із примруженими очима.

— Незвичний вибір для дроу, — саркастично просичав він. — Я очікував побачити символ Ллос, королеви-демона твого народу. Вона була б не в захваті!

Нізвідки в руках демона з'явився багатохвостий батіг, а в іншій — зазубрений, по-звірячому вищерблений клинок.

Спершу розум Дрізта прокрутив сотні варіантів, шукаючи найбільш правдоподібну брехню, яка допомогла б виплутатися. Але потім він рішуче хитнув головою і відкинув брехню. Він не зганьбить своє божество. На кінці срібного ланцюжка висів дарунок від

Реджиса — різблення, яке напіврослик зробив із кістки одного з небагатьох форелей-голівників, яких йому вдалося ввіймати. Дрізт був глибоко зворушений, коли Реджис подарував його йому, і вважав це найкращою роботою друга. Воно крутилося на ланцюжку; його плавні вигини й тіні надавали йому глибини справжнього витвору мистецтва.

Це була біла голова єдинорога, символ богині Міліккі.

— Хто ти такий, дроу? — зажадав відповіді Еррту. Демон уже вирішив, що йому доведеться вбити Дрізта, але він був заінтригований такою незвичайною зустріччю. Темний ельф, що слідує за Леді Лісу? Та ще й мешканець поверхні! Еррту знав багатьох дроу за століття, але ніколи не чув про того, хто покинув би їхні лихі звичаї. Холоднокровні вбивці, усі як один, вони навіть великого демона хаосу могли навчити парі трюків у методах нестерпних тортур.

— Я Дрізт До'Урден, це правда, — спокійно відповів Дрізт. — Той, хто зрікся Дому Даермон На'шезбаернон.

Увесь страх покинув Дрізта, коли він остаточно прийняв неминучість битви з демоном. Тепер він набув спокійної готовності досвідченого бійця, готового вхопитися за будь-яку перевагу.

— Слідопит, що смиренно служить Гваерону Віндстрому, герою богині Міліккі. — Він низько вклонився, як того вимагало належне представлення. Випроставшись, він оголив свої скімітари.

— Я мушу перемогти тебе, шраме мерзенності, — проголосив він, — і відправити тебе назад у вихори хмар бездонної Безодні. У сонячному світі немає місця для таких, як ти.

— Ти помиляєшся, ельфе, — сказав демон. — Ти зрадив свою спадщину, і тепер наважуєшся думати, що зможеш перемогти мене!

Полум'я вирвалося з каменю навколо Еррту.

— Я б убив тебе милосердно, одним чистим ударом, з поваги до твого роду. Але твоя гординя драгує мене; я навчу тебе благодати про смерть! Йди сюди, відчуй жало мого вогню!

Дрізт уже був майже приголомшений жаром демонічного вогню Еррту, а яскравість полум'я різала його чутливі очі так, що постать демона здавалася лише розмитотою тінню. Він побачив, як темрява простяглася праворуч від демона, і зрозумів, що Еррту підняв свій жахливий меч. Він приготувався до захисту, але раптом демон хитнувся вбік і заревів від несподіванки та люті.

Гвенвівар мертвою хваткою вчепилася в його підняту руку. Величезний демон тримав пантеру на відстані витягнутої руки, намагаючись притиснути її передпліччям до скелі, щоб тримати пазурі й зуби подалі від життєво важливих місць. Гвенвівар гризла й роздирала масивну руку, шматуючи плоть і м'язи демона.

Еррту зціпив зуби від люті й вирішив розправитися з кішкою пізніше. Його головною турботою залишався дроу, бо він поважав потенційну силу будь-якого з темних ельфів. Еррту бачив занадто багато ворогів, які падали, вражені одним із незліченних трюків темних ельфів. Багатохвостий батіг метнувся до ніг Дрізта — надто швидко, щоб дроу, все ще засліплений спалахом вогню, встиг відбити удар чи ухилитися. Еррту смикнув за

рукоятку, коли хвости батога обплутали стрункі ноги та щиколотки; величезна сила демона легко повалила Дрізта на спину.

Дрізт відчув пекучий біль у ногах і почув, як повітря з шумом вирвалося з його легень, коли він упав на твердий камінь. Він знав, що мусить діяти негайно, але засліплення і раптовий удар демона дезорієнтували його. Він відчув, як його тягнуть по каменю, відчув, як посилюється жар. Він встиг підняти голову саме вчасно, щоб побачити, як його ноги входять у демонічне полум'я.

— Тож я помру, — констатував він холодно.

Але його ноги не згоріли. Стікаючи слиною в очікуванні болісних криків своєї безпорадної жертви, Еррту сильніше смикнув за батіг і втягнув Дрізта повністю у вогонь. Хоча дроу був охоплений полум'ям, він ледь відчув тепло.

І тоді, з останнім шипінням протесту, палке полум'я раптом згасло. Жоден із супротивників не розумів, що сталося, кожен припускав, що це справа рук іншого.

Еррту знову вдарив, і цього разу блискавично. Опустивши важку стопу на груди Дрізта, він почав вдавлювати його в камінь. Дроу у відчаї змахнув одним із клинків, але той не завдав потойбічному монстру жодної шкоди.

Тоді Дрізт замахнувся іншим скімітаром — тим самим лезом, яке він забрав зі скарбниці дракона.

Із шипінням, схожим на звук води, що потрапила у вогонь, меч увійшов у колінний суглоб Еррту. Руків'я зброї розпеклося, коли лезо вгризлося в плоть демона, ледь не обпікши руку Дрізта. Та вмить воно стало крижаним, наче гасило палку життєву силу Еррту власною холодною міццю. Тоді Дрізт зрозумів, що саме загасило полум'я.

Демон заціпенів від несподіваного жаху, а потім закричав у агонії. Ніколи ще він не відчував такого болю! Він відскочив і почав дико кидатися з боку в бік, намагаючись позбутися жахливого леза, тягнучи за собою Дрізта, який не міг випустити руків'я. Гвенвівар відлетіла в бік під час цієї несамовитої люті монстра — зірвавшись із руки демона, вона важко вдарилася об стіну.

Коли демон відступив, Дрізт недовірливо вставився в рану. З діри в коліні Еррту валувала пара, а краї розрізу вкрилися паморозцю!

Проте цей удар виснажив і самого Дрізта. У боротьбі з могутнім демоном скімітар черпав енергію свого власника, втягуючи Дрізта в битву з вогняним чудовиськом. Тепер дроу відчував, що в нього не залишилося сил навіть на те, щоб просто стояти. Але він раптом кинувся вперед, виставивши меч перед собою, наче його вела за собою жадоба самого клинка.

Вхід у розщелину був занадто вузьким. Еррту не міг ані ухилитися, ані відскочити. Скімітар знайшов живіт демона.

Вибухова хвиля, що виникла, коли лезо торкнулося самого осередку життєвої сили Еррту, висмоктала залишки сил Дрізта і відкинула його назад. Він ударився об кам'яну стіну і сповз на землю, але зумів залишитися притомним, щоб побачити фінал цієї титанічної боротьби.

Еррту вибрався на уступ. Тепер демон хитався, намагаючись розправити крила, але вони безсило звисали. Скімітар палав білим сяйвом могутності, продовжуючи свою атаку.

Демон не наважувався схопити його і вирвати, хоча встромлене лезо, чия магія гасила вогні, для знищення яких воно й було виковане, явно перемагало в цьому протистоянні.

Еррту зрозумів, що припустився фатальної необережності, надто покладаючись на свою здатність знищити будь-якого смертного в поєдинку. Демон не врахував можливості існування такого лихого клинка; він ніколи навіть не чув про зброю з подібною силою!

Пара виривалася з понівечених нутрощів Еррту, огортаючи обох супротивників.

— Тож ти вигнав мене, зрадливий дроу! — просичав він.

Спантичений Дрізт із подивом спостерігав, як біле сяйво ставало яскравішим, а чорна тінь — дедалі меншою.

— Сто років, дроу! — завив Еррту. — Не такий вже й довгий час для таких, як ти чи я!

Пара густішала, поки тінь остаточно не розтанула.

— Ціле століття, Дрізте До'Урден! — донісся звідкись здалеку затихаючий крик Еррту. — Озирайся тоді через плече! Еррту буде зовсім поруч!

Хмара пари здійнялася в повітря і зникла. Останнім звуком, який почув Дрізт, був металевий брязкіт скімітара, що впав на кам'яний уступ.

Розділ 26

Права перемоги

Вульфгар відкинувся на спинку крісла на чолі головного столу в поспіхом збудованому Хенгороті, Залі Меду. Він нервово постукував ногою, роздратований тривалими затримками, яких вимагали традиції. Він відчував, що його люди вже мали б бути в дорозі, але саме відновлення давніх церемоній і святкувань миттєво виокремило його і підняло над тираном Хефстагом в очах скептичних і вічно підозрілих варварів.

Зрештою, Вульфгар з'явився серед них після п'ятирічної відсутності й кинув виклик їхньому багаторічному королю. Вже наступного дня він виборов корону, а ще через день був коронований як Вульфгар, король Племені Лося.

Він твердо вирішив, що його правління, хоч він і планував зробити його коротким, не буде позначене погрозами та залякуванням, як у його попередника. Він збирався просити воїнів зібраних племен піти за ним у бій, а не наказувати їм, бо знав: варвар — це людина, якою рухає майже виключно запекла гордість. Позбавлені гідності — як це зробив Хефстаг, відмовившись поважати суверенітет кожного окремого вождя — одноплемінники в битві були не кращими за звичайних людей. Вульфгар розумів: їм необхідно повернути свою горду вдачу, якщо вони хочуть мати бодай якийсь шанс проти незліченного війська чарівника.

Тому було зведено Хенгорот і вперше за майже п'ять років оголошено Виклик Пісні. Це був короткий, радісний час доброзичливого суперництва між племенами, які досі задихалися під невблаганним гнітом Хефстага.

Рішення звести залу з оленьчих шкур далось Вульфгарові нелегко. Сподіваючись, що у нього ще є час до удару армії Кесселла, він зважував переваги відродження традицій проти нагальної потреби в поспіху. Він лише сподівався, що у гарячці підготовки до битви

Кесселл не помітить зникнення варварського короля Хефстага. Хоча, якщо чарівник хоч трохи кмітливий, це було малоймовірно.

Тепер він чекав тихо й терпляче, спостерігаючи, як вогонь повертається в очі одноплемінників.

— Як у старі часи? — запитав Рев'як, сідаючи поруч.

— У добрі часи, — відповів Вульфгар.

Задоволений Рев'як відкинувся на стіну намету, даючи новому вождю спокій, якого той очевидно прагнув. А Вульфгар продовжував чекати, шукаючи слушної миті, щоб оприлюднити свою пропозицію.

У дальньому кінці зали починалося змагання з метання сокир. Подібно до тактики, яку Хефстаг і Беорг використовували для скріплення пакту між племенами на останньому Хенгороті, завдання полягало в тому, щоб метнути сокиру з якомога більшої відстані й вгатити її в барило з медом так глибоко, аби пробити дірку. Успіх кидка визначався кількістю кухлів, які можна було наповнити за певний час.

Вульфгар побачив свій шанс. Він скочив зі стільця і, на правах господаря, зажадав першого кидка. Чоловік, обраний суддею змагань, визнав право Вульфгара і запросив його вийти на першу обрану дистанцію.

— Звідси, — сказав Вульфгар, закидаючи Ікло Егіді на плече.

З усіх кутків зали почувся шепіт невіри та захвату. Використання бойового молота в такому змаганні було безпрецедентним, але ніхто не скаржився і не посилався на правила. Кожен, хто чув легенди, але не бачив на власні очі, як розлетілася величезна сокира Хефстага, жадав побачити цю зброю в дії. Барило меду поставили на табурет у дальньому кінці зали.

— Ще одне за ним! — зажадав Вульфгар. — І ще одне за тими!

Він зосередився на завданні, не звертаючи уваги на шепіт навколо.

Барила підготували, і натовп розійшовся, звільняючи лінію зору молодому королю. Вульфгар міцно стиснув Ікло Егіді в руках і глибоко вдихнув, затамувавши подих для стійкості. Вражені глядачі спостерігали, як новий король вибухнув рухом, метнувши могутній молот плавним поштовхом такої сили, якій не було рівних серед їхніх лав.

Ікло Егіді, перевертаючись у повітрі, пролетіло через усю довгу залу, пробивши перше барило, потім друге й далі, знісши не лише три мішені та їхні підставки, а й вилетіло наскрізь, пробивши діру в задній стінці Хенгорота. Найближчі воїни кинулися до пролому, щоб простежити за польотом, але молот зник у нічній темряві. Вони вже збиралися йти на пошуки.

Але Вульфгар зупинив їх. Він скочив на стіл, піднявши руки.

— Слухайте мене, воїни північних рівнин! — вигукнув він.

Їхні роти все ще були роззявлені від небаченого подвигу, а дехто навіть упав на коліна, коли Ікло Егіді раптом знову з'явилося в руках молодого короля.

— Я — Вульфгар, син Беорнегара і король Племені Лося! Проте зараз я звертаюся до вас не як ваш король, а як брат-воїн, охоплений жахом через безчестя, яке Хефстаг намагався накинути на всіх нас!

Відчувши, що він здобув їхню увагу й повагу, і переконавшись, що не помилився у їхніх справжніх прагненнях, Вульфгар скористався моментом. Ці люди волали про визволення від тиранії одноокого короля; розбиті майже вщент у минулому поході й тепер змушені битися пліч-о-пліч із гоблінами та гігантами, вони прагнули героя, який повернув би їм втрачену гордість.

— Я — вбивця дракона! — продовжив він. — І за правом перемоги я володію скарбами Крижаної Смерті!

Знову приватні розмови перервали його, бо безхозні тепер скарби стали гарячою темою для суперечок. Вульфгар дав їм погомоніти, щоб ще більше розпалити інтерес до драконячого золота. Коли вони нарешті вщухли, він вів далі:

— Племена тундри не б'ються за спільну справу з гоблінами та гігантами! — проголосив він під схвальні вигуки. — Ми б'ємося проти них!

Натовп раптом замовк. До намету вбіг вартовий, але не наважився перебити нового короля.

— Зі світанком я вирушаю до Десяти Міст, — заявив Вульфгар. — Я битимуся проти чарівника Кесселла та тієї мерзенної орди, яку він витягнув із дір Хребта Світу!

Натовп не відреагував. Вони охоче сприйняли ідею битви проти Кесселла, але думка про повернення до Десяти Міст заради порятунку людей, які ледь не знищили їх п'ять років тому, ніколи не спадала їм на думку.

Проте втрутився вартовий.

— Боюся, твій похід буде марним, юний королю, — мовив він. Вульфгар тривожно глянув на чоловіка, здогадуючись, яку звістку той приніс. — Хмари диму від великих пожеж уже зараз піднімаються над південною рівниною.

Вульфгар обміркував тривожну новину. Він гадав, що має більше часу.

— Тоді я вирушаю сьогодні вночі! — проревів він до приголомшеного зібрання. — Йдіть зі мною, мої друзі, мої побратими-воїни Півночі! Я покажу вам шлях до втраченої слави нашого минулого!

Натовп здавався розгубленим і невпевненим. Тоді Вульфгар виклав свій останній козир.

— Кожному чоловіку, який піде зі мною, або його рідним, якщо він загине, я обіцяю рівну частку скарбів дракона!

Він увірвався в їхнє життя, як могутній шквал із Моря Рухомого Льоду. Він захопив уяву й серце кожного варварського воїна, пообіцявши їм повернення багатства й слави їхніх найкращих часів.

Тієї ж ночі наймана армія Вульфгара виступила з табору і з громом промчала відкритою рівниною. Жоден чоловік не залишився позаду.

Розділ 27

Годинник фатуму

Бремен підпалили на світанку.

Мешканці маленького беззахисного селища були достатньо розсудливими, аби не вступати у відкритий бій, коли хвиля монстрів перекотилася через річку Шенгарн. Вони чинили лише символічний опір біля броду, випустивши кілька залпів стріл по перших лавах гоблінів — рівно стільки, щоб затримати їх і дати можливість найважчим і найповільнішим кораблям вийти з гавані в безпечні води озера Маер Дуалдон. Після цього лучники втекли назад до доків і рушили слідом за своїми городянами.

Коли гобліни зрештою увійшли в місто, вони застали його цілком порожнім. Вони зі злістю спостерігали, як вітрильники відходять на схід, щоб приєднатися до флотилій Таргоса й Термалайна. Бремен стояв занадто осторонь, аби бути корисним для Акара Кесселла, тому, на відміну від Термалайна, перетвореного на табір, це місто спалили дотла.

Люди на озері — нові у довгому списку бездомних жертв безглуздої жорстокості Кесселла — безпорадно дивилися, як їхні оселі перетворюються на тліючі друзки.

Зі стін Брін-Шандера за цим спостерігали Кассіус і Реджис.

— Він припустився ще однієї помилки, — сказав Кассіус гафлінгу.

— Якої саме?

— Кесселл загнав мешканців Таргоса й Термалайна, Каер-Коніга, Каер-Діневала, а тепер і Бремена у глухий кут, — пояснив Кассіус. — Тепер їм нікуди йти; їхня єдина надія — у перемозі.

— Не така вже й велика надія, — зауважив Реджис. — Ви бачили, на що здатна вежа. Та навіть без неї армія Кесселла може нас розчавити! Як він і казав, усі переваги на його боці.

— Можливо, — погодився Кассіус. — Чарівник вірить у власну непереможність, це факт. І в цьому його помилка, мій друже. Найнайпокірніша тварина битиметься відважно, коли її притиснуть до стіни, бо їй нічого втрачати. Бідняк небезпечніший за багатія, бо він менше цінує власне життя. А людина, що залишилася без даху над головою серед замерзлого степу, коли вже дмуть перші вітри зими, — це справді грізний ворог! Не бійся, маленький друже, — вів далі Кассіус. — На нашій раді сьогодні вранці ми знайдемо спосіб використати слабкості чарівника.

Реджис кивнув, не в змозі заперечити простій логіці речника і не бажаючи розбивати його оптимізм. Проте, оглядаючи густі лави гоблінів та орків, що оточили місто, гафлінг майже не мав надії.

Він подивився на північ, де пил нарешті влігся над долиною дварфів. «Схил Бруенора» перестав існувати, обвалившись разом із рештою скелі, коли дварфи замурували свої печери.

— Відчини мені двері, Бруеноре, — розгублено прошепотів Реджис. — Будь ласка, впусти мене.

За збігом обставин Бруенор та його клан саме в ту мить обговорювали можливість відкриття дверей у своїх тунелях. Але не для того, щоб когось впустити. Невдовзі після блискучої перемоги над ограми й гоблінами на карнизах зовні шахт, бойові «довгобороди»

збагнули, що не можуть сидіти склавши руки, поки орки, гобліни та ще гірші почвари нищать світ навколо. Вони прагнули ще раз дати прочухана Кесселлу. Сидячи у своєму підземному лоні, вони не знали, чи стоїть іще Брін-Шандер, чи армія Кесселла вже прокотилася по всьому Десятимістю, проте вони чули звуки табору над найпівденнішими секціями свого величезного комплексу.

Ідею другого бою запропонував саме Бруенор, переважно через лють від ймовірної втрати своїх найближчих друзів (не дварфів). Невдовзі після того, як гобліни, що врятувалися під час обвалу тунелю, були перебиті, лідер клану з Мітріл Холу зібрав навколо себе весь свій народ.

— Пошліть когось у найвіддаленіші краї тунелів, — наказав він. — Дізнайтеся, де ці пси вкладаються спати.

Тієї ночі звуки маршу монстрів стали чіткими далеко на півдні, під полем, що оточувало Брін-Шандер. Працьовиті дварфи негайно взялися до впорядкування маловикористовуваних тунелів, що вели в тому напрямку. І коли вони опинилися якраз під ворожою армією, то вирили десять окремих шахт вгору, зупинившись лише за крок до поверхні.

У їхніх очах знову з'явився особливий блиск — блиск дварфа, який знає, що ось-ось відхопить кілька гоблінських голів. Підступний план Бруенора давав безмежні можливості для помсти з мінімальним ризиком. Отримавши сигнал, вони могли завершити нові виходи за п'ять хвилин. А ще менш ніж за хвилину все їхнє військо опинилося б посеред сплячої армії Кесселла.

Зібрання, яке Кассіус назвав радою, насправді було радше форумом, де речник Брін-Шандера міг представити свої перші стратегії відплати. Проте ніхто із зібраних лідерів, навіть Гленсатер — єдиний інший речник, що був присутній — анітрохи не протестував. Кассіус вивчив кожен аспект розквартированої армії гоблінів та самого чарівника з прискіпливою увагою до деталей. Речник окреслив розташування всіх сил, детально описав найбільш вибухонебезпечні чвари між лавами гоблінів та орків і дав свої оцінки того, скільки часу знадобиться внутрішній ворожнечі, щоб достатньо ослабити армію.

Однак усі присутні погодилися, що наріжним каменем, який утримує облогу, є Крішал-Тіріт. Грізна міць кристалічної вежі змушувала навіть найноровливіших орків до беззаперечної покори. Проте саме межі цієї міці, як вважав Кассіус, були справжньою проблемою.

— Чому Кесселл так наполягав на негайній капітуляції? — міркував речник. — Він міг би потримати нас під тиском облоги кілька днів, щоб пом'якшити наш опір.

Інші погодилися з логікою Кассіуса, але не мали відповідей.

— Можливо, Кесселл не має такої міцної влади над своїми підданими, як ми вважаємо, — припустив сам Кассіус. — Чи не боїться чарівник, що його армія розлетиться, якщо він забариться хоч на якийсь час?

— Можливо, — відповів Гленсатер з Істхейвена. — Або ж Акар Кесселл просто відчуває силу своєї переваги й знає, що у нас немає іншого вибору, окрім як підкоритися. Може, ви плутаєте впевненість із тривогою?

Кассіус на мить замислився.

— Слушне зауваження, — зрештою промовив він. — Проте воно не має значення для наших планів. — Гленсатер та кілька інших з цікавістю подивилися на речника.

— Ми мусимо виходити з останнього, — пояснив Кассіус. — Якщо чарівник справді має абсолютний контроль над зібраною армією, то будь-які наші спроби все одно будуть марними. Тому ми маємо діяти, виходячи з припущення, що нетерплячість Кесселла видає обґрунтовану тривогу. Я не вважаю чарівника видатним стратегом. Він став на шлях руйнування, сподіваючись, що це змусить нас скоритися, хоча насправді це лише зміцнило рішучість багатьох наших людей битися до останнього. Давню ворожнечу між кількома містами — гіркоту, яку мудрий лідер загарбників неодмінно використав би на свою користь, — було загладжено через повну відсутність тонкості у Кесселла та його прояви надмірної жорстокості.

Кассіус бачив по уважних поглядах, що здобуває підтримку з усіх боків. На цій зустрічі він намагався досягти двох речей: переконати інших піти на ризик, який він збирався запропонувати, та підняти їхній дух, повернувши бодай крихту надії.

— Наші люди там, — сказав він, обвівши рукою широку дугу. — На Маер Дуалдоні та Лак Діннеширі зібралися флоти, чекаючи на сигнал від Брін-Шандера, що ми їх підтримаємо. Мешканці Гуд Міда та Дуганової Ями роблять те саме на південному озері — вони озброєні й чудово розуміють, що в цій боротьбі для вцілілих не залишиться нічого, якщо ми не переможемо! — Він нахилився над столом, по черзі вдивляючись в очі кожному присутньому, і похмуро підсумував: — Ні домівок. Жодної надії для наших дружин. Жодної надії для наших дітей. Нам більше нікуди бігти.

Кассіус продовжував згуртовувати інших навколо себе, і незабаром його підтримав Гленсатер, який розгадав намір речника підняти бойовий дух і визнав його цінність. Кассіус чекав на найбільш слушну мить. Коли на обличчях більшості лідерів відчай поступився місцем рішучій гримасі виживання, він виклав свій зухвалий план.

— Кесселл вимагав посланця, — сказав він, — і ми маємо його надіслати.

— Ви або я здаємося найбільш логічним вибором, — втрутився Гленсатер. — Хто з нас піде?

На обличчі Кассіуса з'явилася тонка посмішка.

— Жоден із нас, — відповів він. — Будь-хто з нас був би очевидним вибором, якби ми мали намір погодитися на вимоги Кесселла. Але у нас є інший варіант. — Він пильно подивився на Реджиса. Гафлінг неспокійно завовтузився, наполовину здогадуючись, що на думці у речника. — Серед нас є той, хто здобув майже легендарну славу завдяки своїм неабияким здібностям до переконання. Можливо, його харизматична вдача виграє нам трохи дорогоцінного часу в перемовинах із чарівником.

Реджису стало зле. Він часто думав, коли ж рубіновий кулон втягне його в халепу, з якої не вибратися.

Тепер уже кілька інших людей поглянули на Реджиса, явно заінтриговані пропозицією Кассіуса. Історії про чарівність і дар переконання гафлінга, а також звинувачення, які Кемп висунув на раді кілька тижнів тому, переповідалися тисячу разів у кожному з міст, причому кожен оповідач зазвичай прикрашав та перебільшував їх, щоб додати собі значущості. Хоча Реджис не був у захваті від того, що сила його секрету стала відомою — люди рідко тепер дивилися йому прямо в очі, — йому почало подобатися бути певною

мірою знаменитим. Він просто не врахував можливих негативних наслідків того, що стільки людей покладають на нього надії.

— Нехай гафлінг, колишній речник Самотнього Лісу, представляє нас при дворі Акара Кесселла, — проголосив Кассіус під майже одностайне схвалення зібрання. — Можливо, наш маленький друг зможе переконати чарівника у хибності його злих намірів!

— Ви помиляєтеся! — запротестував Реджис. — Це лише чутки...

— Скромність, — перебив Кассіус, — чудова риса, добрий гафлінгу. І всі зібрані тут цінують щирість ваших сумнівів у собі, і ще більше цінують вашу готовність протиставити свої таланти Кесселлу, попри ці сумніви!

Реджис заплющив очі й не відповів, знаючи, що рішення все одно буде прийняте, незалежно від його згоди. Так і сталося, без жодного голосу проти. Загнані в кут люди були готові хапатися за будь-яку крихту надії.

Кассіус швидко закінчив раду, бо вважав, що всі інші справи — перенаселення міста чи приховування їжі — не мають значення у такий час. Якщо Реджис зазнає невдачі, будь-які інші незручності стануть неважливими.

Реджис мовчав. Він прийшов на раду лише для того, щоб підтримати своїх друзів-речників. Коли він сідав за стіл, то навіть не мав наміру брати активну участь у дискусіях, не кажучи вже про те, щоб стати ключовою фігурою плану оборони.

Отже, засідання завершилося. Кассіус і Гленсатер обмінялися розуміючими поглядами — адже кожен виходив із кімнати, відчуваючи трохи більше оптимізму.

Кассіус притримав Реджиса, коли той збирався піти разом з іншими. Речник Брін-Шандера зачинив двері за останнім із присутніх, прагнучи провести приватний інструктаж із головним героєм першого етапу свого плану.

— Ви могли б спочатку обговорити все це зі мною! — пробурчав Реджис у спину речнику, щойно двері зачинилися. — Здається, було б справедливо дати мені можливість самому прийняти рішення в цій справі!

Кассіус обернувся до гафлінга з похмурым обличчям.

— Який вибір є у будь-кого з нас? — запитав він. — Принаймні так ми дали їм усім бодай якусь надію.

— Ви мене переоцінюєте, — запротестував Реджис.

— Можливо, ви себе недооцінюєте, — відповів Кассіус. Хоча гафлінг розумів, що Кассіус не відступить від задуманого, впевненість речника передавала Реджису той альтруїстичний дух, який по-справжньому заспокоював.

— Будемо молитися заради нас обох, щоб друге було правдою, — продовжив Кассіус, сідаючи за стіл. — Але я щиро вірю, що так воно і є. Я вірю в вас, навіть якщо ви — ні. Я добре пам'ятаю, що ви зробили з речником Кемпом на раді п'ять років тому, хоча мені знадобилося його власне зізнання в тому, що його обвели довкола пальця, аби я збагнув істину. Майстерна робота в переконанні, Реджисе із Самотнього Лісу, і тим паче майстерна, що вона так довго зберігала свій секрет!

Реджис почервонів і визнав цей факт.

— І якщо ви змогли впоратися з таким впертим типом, як Кемп із Таргоса, то Акар Кесселл має стати для вас легкою здобиччю!

— Я згоден з вашим баченням Кесселла як людини, позбавленої внутрішньої сили, — сказав Реджис, — але чарівники мають хист розгадувати чарівницькі трюки. І ви забуваєте про демона. Я б навіть не намагався обдурити істоту такого ґтибу!

— Будемо сподіватися, що з ним вам не доведеться мати справи, — погодився Кассіус із видимим здриганням. — Проте я відчуваю, що ви мусите піти до вежі й спробувати відмовити чарівника. Якщо ми не зможемо якось стримати цю армію, поки внутрішні чвари не стануть нашими союзниками, ми приречені. Повірте мені як другу: я б не просив вас йти на таку небезпеку, якби бачив бодай якийсь інший шлях. — Крізь колишню маску піднесеного оптимізму проступив болісний погляд безпорадної емпатії. Його тривога зворушила Реджиса, наче плач голодної людини, що просить їжу.

Попри свої почуття до речника, на якого тиснув величезний тягар відповідальності, Реджис був змушений визнати логічність плану та відсутність інших варіантів. Кесселл не дав їм багато часу на перегруповання після першої атаки. Сплюндрувавши Таргос, чарівник продемонстрував свою здатність так само знищити Брін-Шандер, і гафлінґ майже не сумнівався, що Кесселл виконає свою мерзенну погрозу.

Тож Реджис змирився зі своєю роллю як останнього шансу. Гафлінґа було нелегко підштовхнути до дій, але коли він уже вирішував щось зробити, то зазвичай намагався зробити це як слід.

— По-перше, — почав він, — я мушу сказати вам під суворим секретом, що у мене справді є магічна допомога. — В очах Кассіуса знову з'явився проблиск надії. Він нахилився вперед, прагнучи почути більше, але Реджис заспокоїв його виставленою долонею.

— Проте ви маєте розуміти, — пояснив гафлінґ, — що я не володію владою перекручувати те, що в серці людини, як про це кажуть деякі легенди. Я не зміг би переконати Кесселла відмовитися від його злого шляху так само, як не зміг переконати речника Кемпа замиритися з Термалайном. — Він підвівся зі свого м'якого крісла і заходив навколо столу, заклавши руки за спину. Кассіус спостерігав за ним у непевному очікуванні, не в змозі збагнути, до чого ведуть ці визнання та застереження.

— Іноді, однак, я маю спосіб змусити когось подивитися на речі під іншим кутом, — зізнався Реджис. — Як у тому випадку, про який ви згадали, коли я переконав Кемпа, що певний вигідний крок насправді допоможе йому досягти власних прагнень. Тож розкажіть мені ще раз, Кассіусе, усе, що ви дізналися про чарівника та його армію. Подивимося, чи не знайдемо ми спосіб змусити Кесселла засумніватися в тому самому, на що він звик покладатися!

Червономовність гафлінґа приголомшила речника. Хоча він і не дивився Реджису в очі, він бачив обіцянку істини в історіях, які раніше вважав перебільшеними.

— Ми знаємо від гінця, що Кемп очолив залишки сил чотирьох міст на Маер Дуалдоні, — пояснив Кассіус. — Так само Дженсін Брент і Шермонт стоять на Лак Діннеширі, а разом із флотами на Редвотерс вони мають стати справді могутньою силою! Кемп уже запрягнувся помститися, і я сумніваюся, що хтось із інших біженців думає про капітуляцію чи втечу.

— Куди їм бігти? — пробурмотів Реджис. Він жалісно подивився на Кассіуса, у якого не знайшлося слів розради. Кассіус демонстрував впевненість і надію перед іншими на раді та перед городянами, але зараз він не міг дивитися на Реджиса і давати порожні обіцянки.

Раптом до кімнати увірвався Гленсатер.

— Чарівник знову на полі! — вигукнув він. — Він вимагає нашого посланця — вогні на вежі знову почали мерехтіти!

Утрюх вони вибігли з будівлі, Кассіус на ходу повторював найважливішу інформацію.

Реджис зупинив його.

— Я готовий, — запевнив він Кассіуса. — Не знаю, чи має ця ваша божевільна затія бодай якийсь шанс на успіх, але даю слово, що докладу всіх зусиль, аби втілити цю оману.

Ось вони вже біля брами.

— Це має спрацювати, — сказав Кассіус, плеснувши Реджиса по плечу. — У нас немає іншої надії. — Він почав відвертатися, але в Реджиса було останнє питання, на яке він потребував відповіді.

— А якщо я зрозумію, що Кесселл мені не під силу? — похмуро запитав він. — Що мені робити, якщо обман не вдасться?

Кассіус озирнувся на тисячі жінок і дітей, що тулилися від холодного вітру на міських майданах.

— Якщо не вдасться, — почав він повільно, — якщо Кесселла не вдасться відмовити від використання сили вежі проти Брін-Шандера, — він знову замовк, аби бодай на мить відтягнути неминуче, — тоді ти маєш мій особистий наказ здати місто.

Кассіус розвернувся і попрямував до парапетів, аби стати свідком вирішального зіткнення. Реджис більше не вагався, бо знав, що будь-яка заминка в цей страшний момент змусить його змінити думку і кинутися шукати сховок у якійсь темній норі міста. Перш ніж він устиг передумати, він пройшов крізь браму і сміливо рушив униз по пагорбу назустріч грізній постаті Акара Кесселла.

Кесселл знову з'явився між двома дзеркалами, які тримали тролі; він стояв, склавши руки на грудях і нетерпляче постукуючи ногою. Злий вираз його обличчя викликав у Реджиса стійке враження, що чарівник у нападі нестримної люті уб'є його ще до того, як він дійде до підніжжя пагорба. Проте гафлінгу доводилося тримати погляд на Кесселлі, щоб просто продовжувати йти. Мерзенні тролі викликали у нього огиду, сильнішу за все, що він коли-небудь зустрічав, і йому знадобилася вся сила волі, аби наблизитися до них. Навіть від брами він відчував сморід їхнього гниття.

Та все ж він якось дістався до дзеркал і зупинився перед злим чарівником.

Кесселл досить довго вивчав посланця. Він точно не очікував, що місто представлятиме гафлінг, і дивувався, чому Кассіус не прийшов особисто на таку важливу зустріч.

— Ти постаєш переді мною як офіційний представник Брін-Шандера і всіх, хто нині перебуває в його стінах?

Реджис кивнув.

— Я — Реджис із Самотнього Лісу, — відповів він, — друг Кассіуса і колишній член Ради Десяти. Мене призначено говорити від імені людей у місті.

Очі Кесселла звузилися в передчутті перемоги.

— І ти несеш їхню звістку про беззастережну капітуляцію?

Реджис неспокійно заговтузився, навмисно змістившись так, щоб рубіновий кулон на його грудях почав розгойдуватися.

— Я прагну приватної ради з тобою, могутній чарівнику, аби ми могли обговорити умови угоди.

Очі Кесселла розширилися. Він глянув на Кассіуса на стіні.

— Я сказав — беззастережну! — верескнув він. Позаду нього вогні Крішал-Тіріта почали кружляти й зростати. — Тепер ви побачите ціну вашого нахабства!

— Зачекайте! — благально вигукнув Реджис, підстрибнувши, щоб повернути увагу чарівника. — Є речі, про які ви маєте знати, перш ніж усе буде вирішено!

Кесселл майже не слухав базікання гафлінга, але рубіновий кулон раптом прикував його погляд. Навіть крізь захист, який давала відстань між його фізичним тілом і вікном проєкції образу, він знайшов цей камінь зачаровуючим.

Реджис не втримався від ледь помітної посмішки, коли зрозумів, що очі чарівника більше не кліпають.

— У мене є інформація, яка, я впевнений, здасться вам цінною, — тихо сказав гафлінг.

Кесселл дав знак продовжувати.

— Не тут, — прошепотів Реджис. — Навколо забагато цікавих вух. Не всі зібрані тут гобліни зрадіють тому, що я маю сказати!

Кесселл на мить замислився. З якоїсь причини, яку він ще не міг збагнути, він відчув себе дивно приборканим.

— Дуже добре, гафлінгу, — погодився він. — Я вислухаю тебе. — Зі спалахом і хмаринкою диму чарівник зник.

Реджис озирнувся на людей на стіні й кивнув. За телепатичним наказом ізсередини вежі тролі розвернули дзеркала так, щоб упіймати відображення Реджиса. Другий спалах, хмаринка диму — і Реджис теж зник.

На стіні Кассіус кивнув у відповідь, хоча гафлінг уже щез. Речнику стало трохи легше; його заспокоїв останній погляд Реджиса і той факт, що сонце сідало, а Брін-Шандер усе ще стояв. Якщо його здогадка, заснована на часі дій чарівника, була вірною, Крішал-Тіріт черпав більшу частину енергії саме з сонячного світла. Здавалося, його план виграв їм принаймні ще одну ніч.

Навіть крізь затуманені очі Дрізт упізнав темну постать, що схилилася над ним. Дроу вдарився головою, коли його відкинуло з ефеса ятагана, і Гвенвівар, його вірна супутниця, несла мовчазну варту протягом довгих годин, поки він був непритомний, хоча кішка теж постраждала у битві з Еррту.

Дрізт сів і спробував зорієнтуватися. Спочатку він подумав, що настав світанок, але потім зрозумів, що тьмяне сонячне світло падає із заходу. Він був без тьми більшу частину дня, повністю виснажений, оскільки ятаган висмоктав його життєву енергію під час бою з демоном.

Гвенвівар виглядала ще більш змороною. Плече кішки безсило звисало після зіткнення з кам'яною стіною, а Еррту залишив глибоку рану на одній із її передніх лап. Проте магічного звіра виснажували не стільки травми, скільки втома. Вона затрималася в матеріальному плані на багато годин довше за звичайні межі. Зв'язок між її рідним планом і світом дроу підтримувався лише за рахунок власної магічної енергії кішки, і кожна хвилина перебування в цьому світі висмоктувала залишки її сил.

Дрізт ніжно погладив її мускулисту шию. Він розумів, на яку жертву пішла Гвенвівар заради нього, і хотів би задовольнити її потребу — відправити назад у її світ. Але не міг. Якщо кішка повернеться у свій план, минуть години, перш ніж вона відновить сили, необхідні для відновлення зв'язку з цим світом. А вона потрібна йому зараз.

— Ще трохи, — благав він. Вірний звір ліг поруч без тіні протесту. Дрізт подивився на неї з жалем і знову погладив по шиї. Як він прагнув звільнити кішку від служби! Проте не міг. З того, що сказав йому Еррту, двері до Крішал-Тіріта були невидимими лише для істот Матеріального Плану. Дрізту були потрібні очі кішки.

Розділ 28

Брехня всередині брехні

Реджис потер очі, намагаючись позбутися залишкового образу сліпучого спалаху, і знову опинився перед чарівником. Кесселл розлігся на кришталевому троні, невимушено закинувши ноги на одне з підлокітників. Вони перебували у квадратній кімнаті з кришталю; на вигляд вона здавалася слизькою, але на дотик була міцною, як камінь. Реджис миттєво збагнув, що він усередині вежі. Кімната була заставлена десятками пишних дзеркал химерних форм. Одне з них, найбільше й найбільш оздоблене, прикувало погляд гафлінга — у його глибині палахкотів вогонь. Спочатку Реджис озирнувся назад, сподіваючись побачити джерело зображення, але потім зрозумів, що полум'я було не віддзеркаленням, а справжньою подією, що відбувалася в самих вимірах дзеркала.

— Ласкаво просимо до мого дому, — засміявся чарівник. — Тобі пощастило на власні очі побачити його велич!

Але Реджис пильно дивився на Кесселла, вивчаючи його, бо тон голосу мага зовсім не нагадував те характерне белькотіння інших його жертв, заморожених рубіном.

— Вибач мій подив під час нашої першої зустрічі, — вів далі Кесселл. — Я не очікував, що міцні мужі Десятимістя пошлють гафлінга виконувати їхню роботу! — Він знову засміявся, і Реджис зрозумів, що щось зруйнувало чари, які він наклав на чарівника зовні.

Гафлінг міг здогадатися, що сталося. Він відчував пульсуючу силу цієї кімнати; було очевидно, що Кесселл живиться нею. Поки його свідомість була зовні, чарівник залишався вразливим для магії самоцвіту, але тут його сила була поза межами впливу рубіна.

— Ти сказав, що маєш інформацію для мене, — раптом зажадав Кесселл. — Кажи негайно і все! Інакше я зроблю твою смерть вельми неприємною!

Реджис затнувся, намагаючись на ходу вигадати іншу історію. Підступна брехня, яку він планував сплести, не мала б жодної цінності для мага, на якого не діяли чари. Насправді через свою очевидну слабкість вона могла б викрити забагато правди про стратегію Кассіуса.

Кесселл випрямився на троні й нахилився над гафлінгом, пригнічуючи його своїм поглядом.

— Кажи! — рівним голосом наказав він.

Реджис відчув, як залізна воля проникає в усі його думки, змушуючи підкорятися кожному наказу Кесселла. Проте він відчув, що ця домінуюча сила виходить не від самого чарівника. Вона радше йшла від якогось зовнішнього джерела — можливо, того невидимого предмета, який маг час від часу стискав у кишені свого одягу.

Однак гафлінги за своєю природою мали сильний опір до такої магії, а протидіюча сила — самоцвіт — допомогла Реджису боротися з чужою волею і поступово відштовхнути її. Раптом Реджису спала на думку ідея. Він бачив достатньо людей під дією власних чарів, щоб зуміти скопіювати їхню характерну позу. Він трохи обм'як, наче раптом став абсолютно покірним, і втупився порожнім поглядом у точку в кутку кімнати за плечем Кесселла. Він відчував, як пересихають очі, але опирався спокусі моргнути.

— Яку інформацію ви бажаєте почути? — відповів він механічно.

Кесселл знову впевнено відкинувся на спинку.

— Звертайся до мене «Господарю Кесселл», — наказав він.

— Яку інформацію ви бажаєте почути, господарю Кесселл?

— Добре, — самовдоволено посміхнувся чарівник. — Визнай правду, гафлінгу: історія, яку тебе послали розповісти мені, була обманом.

«Чому б і ні? — подумав Реджис. — Брехня, присмачена дрібкою правди, стає значно міцнішою».

— Так, — відповів він. — Щоб змусити вас думати, ніби ваші найвірніші союзники плетуть проти вас змови.

— І яка була мета? — допитувався Кесселл, вельми задоволений собою. — Певно, люди Брін-Шандера знають, що я міг би легко розчавити їх навіть без жодних союзників. Як на мене, це слабкий план.

— Кассіус і не сподівався перемогти вас, господарю Кесселл, — мовив Реджис.

— Тоді чому ти тут? І чому Кассіус просто не здав місто, як я вимагав?

— Мене послали, щоб посіяти сумніви, — відповів Реджис, імпровізуючи наосліп, аби зацікавити Кесселла. За фасадом своїх слів він намагався вибудувати якийсь запасний план. — Щоб дати Кассіусу більше часу на підготовку його справжнього плану дій.

Кесселл нахилився вперед.

— І яким же може бути цей план?

Реджис завагався, шукаючи відповідь.

— Ти не можеш мені опиратися! — проревів Кесселл. — Моя воля занадто велика! Відповідай, або я вирву правду з твого розуму!

— Втекти! — випалив Реджис, і щойно він це промовив, перед ним відкрилося кілька можливостей.

Кесселл знову розслабився.

— Неможливо, — недбало кинув він. — Моя армія надто сильна в кожній точці, щоб люди змогли прорватися.

— Можливо, не така сильна, як ви вважаєте, господарю Кесселл, — підморозив Реджис. Тепер шлях перед ним був чистим. Брехня всередині іншої брехні. Йому подобалася ця формула.

— Поясни, — зажадав Кесселл, і тінь тривоги затуманила його зухвале обличчя.

— У Кассіуса є союзники у ваших лавах.

Чарівник скочив із крісла, тремтячи від люті. Реджис дивувався, наскільки ефективно працює його просте прикидання. На мить він навіть замислився, чи не робив хтось із його власних жертв так само з ним самим. Але він відкинув цю тривожну думку для майбутніх роздумів.

— Орки жили серед людей Десятимістя вже багато місяців, — вів далі Реджис. — Одне плем'я навіть налагодило торгові стосунки з рибалками. Вони теж відгукнулися на ваш заклик до зброї, але вони все ще зберігають вірність Кассіусу — якщо хтось із їхньої породи взагалі здатний на вірність. Навіть коли ваша армія оточувала Брін-Шандер, між вождем орків і посланцями, що вислизнули з міста, відбувся перший обмін повідомленнями.

Кесселл пригладив волосся і нервово потер рукою обличчя. Чи можливо, що його, здавалося б, непереможна армія має таємну вразливість? Ні, ніхто не наважиться виступити проти Акара Кесселла! Але все ж таки, якщо хтось із них змовляється проти нього — якщо вони всі змовляються проти нього — чи дізнався б він про це? І де був Еррту? Чи не міг за цим стояти демон?

— Яке плем'я? — тихо запитав він Реджиса; його тон видавав, що новини гафлінга збили з нього пиху.

Реджис остаточно затягнув чарівника в пастку обману.

— Група, яку ви послали пограбувати місто Бремен — Орки Розірваного Языка, — промовив він, із повним задоволенням спостерігаючи, як розширюються очі чарівника. — Моїм завданням було лише не дати вам вжити жодних заходів проти Брін-Шандера до настання ночі, бо орки повернуться перед світанком — начебто для того, щоб перегрупуватися на своїх позиціях, а насправді — аби відкрити пролом у вашому західному фланзі. Кассіус виведе людей західними схилами у відкриту тундру. Вони лише сподіваються тримати вас у сум'ятті достатньо довго, щоб отримати серйозну перевагу. Тоді вам доведеться переслідувати їх аж до самого Лускана!

У цьому плані було багато слабких місць, але він виглядав як цілком логічний ризик для людей у такому відчайдушному становищі. Кесселл ударив кулаком по підлокітнику трону.

— Дурні! — прогарчав він.

Реджису стало легше дихати. Кесселл повірив.

— Еррту! — раптом закричав він, не знаючи, що демона вже вигнали з цього світу.

Відповіді не було.

— О, будь ти проклятий, демоне! — вилаявся Кесселл. — Тебе ніколи немає поруч, коли ти мені найбільше потрібен! — Він крутнувся до Реджиса. — Чекай тут. Пізніше у мене буде до тебе ще багато запитань! — У його очах зловісно жевріло незгасне полум'я люті. — Але спочатку я мушу поговорити зі своїми генералами. Я навчу Орків Розірваного Языка, як іти проти мене!

Насправді ж, за спостереженнями Кассіуса, Орки Розірваного Языка були найсильнішими та найвідданішими прибічниками Кесселла.

Брехня всередині брехні.

Того ж вечора на водах Маер Дуалдона зібраний флот чотирьох міст з підозрою спостерігав, як друга група монстрів відокремилася від основних сил і рушила в бік Бремена.

— Цікаво, — зауважив Кемп, звертаючись до Малдуна із Самотнього Лісу та речника спаленого Бремена, які стояли поруч із ним на палубі флагмана Таргоса. Усе населення Бремена зараз перебувало на озері. Очевидно, що перша група орків після початкових пострілів лучників не зустріла в місті жодного опору. А Брін-Шандер стояв неушкодженим. Чому ж тоді чарівник ще більше розтягує свої сили?

— Акар Кесселл мене спантеличує, — мовив Малдун. — Або його геній просто за межами мого розуміння, або він справді припускається кричущих тактичних помилок!

— Будемо сподіватися на друге, — повчально додав Кемп, — бо якщо перше — правда, то будь-які наші спроби будуть марними!

Тож вони продовжували перегруповувати своїх воїнів для влучного удару, переправляючи дітей та жінок на решті човнів до ще не атакованих причалів Самотнього Лісу — подібну стратегію обрали й сили біженців на двох інших озерах.

На стінах Брін-Шандера Кассіус та Гленсатер спостерігали за поділом сил Кесселла з глибшим розумінням ситуації.

— Майстерно зроблено, гафлінгу, — прошепотів Кассіус у нічний вітер.

Усміхнувшись, Гленсатер поклав руку на плече колеги.

— Я піду і повідомлю наших польових командирів, — сказав він. — Коли прийде час для атаки, ми будемо готові!

Кассіус міцно стиснув руку Гленсатера і кивнув на знак згоди. Коли речник Істхейвена пішов, Кассіус схилився над парাপетом, рішуче вдивляючись у темні тепер стіни Крішал-Тіріта. Крізь зціплені зуби він відкрито проголосив:

— Цей час настане!

З височини Кельвінової Колиби Дрізт До'Урден також бачив раптові зміни в армії монстрів. Він щойно завершив останні приготування до свого відчайдушного штурму Крішал-Тіріта, коли далекі вогники величезної маси смолоскипів раптом попливли на

захід. Він і Гвенвівар сиділи тихо, вивчаючи ситуацію, намагаючись знайти розгадку таким діям.

Нічого не ставало зрозумілим, але ніч минала, і треба було поспішати. Він не знав, чи допоможе цей рух, послабивши ворожий табір, чи, навпаки, завадить, підвищивши пильність решти монстрів. Проте він розумів, що люди Брін-Шандера не можуть дозволити собі жодних зволікань. Він рушив гірською стежкою, а велика пантера безшумно слідувала за ним.

Він швидко дістався відкритої місцевості й побіг уздовж Бременової Русла. Якби він зупинився, щоб вивчити околиці, або притиснув би своє чутливе вухо до землі, він міг би почути далекий гуркіт від відкритої тундри на півночі — гуркіт ще однієї армії, що наближалася.

Але увага дроу була прикута до півдня; він поспішав, втупившись поглядом у темряву Крішал-Тіріта, що чекала попереду. Він подорожував без зайвого вантажу, взявши лише те, що вважав необхідним. При ньому було п'ять одиниць зброї: два ятагани в шкіряних піхвах на стегнах, кинджал за поясом на спині та два ножі, заховані в чоботях. Його святий символ і гаманець із цінностями висіли на шиї, а невелика торбинка з борошном, що залишилася після рейду на лігво гігантів, усе ще висіла на поясі — сентиментальний вибір, втішна згадка про зухвалі пригоди, які він пережив разом із Вульфгаром. Решту своїх припасів — рюкзак, мотузку, бурдюки та інші речі, необхідні для виживання в суворій тундрі, він залишив у невеликому сховку.

Проходячи повз східні околиці Термалайна, він чув крики гоблінських розваг.

— Бийте зараз, моряки Маер Дуалдона, — тихо промовив дроу.

Але подумавши, він зрадів, що човни залишилися на озері. Навіть якби вони змогли прослизнути й швидко вдарити по монстрах у місті, вони не могли дозволити собі таких втрат. Термалайн міг почекати; на нього чекала важливіша битва.

Дрізт і Гвенвівар наблизилися до зовнішнього периметра головного табору Кесселла. Дроу заспокоїло те, що галас у таборі вщух. Самотній орк-вартовий втомлено спирався на свій спис, апатично вдивляючись у чорну порожнечу північного горизонту. Навіть якби він був пильним, він не помітив би потайного наближення двох тіней, чорніших за нічну темряву.

— Звіт! — почулася команда десь здалеку.

— Чисто! — відповів вартовий.

Дрізт слухав, як перевірка проходила в різних віддалених точках. Він подав знак Гвенвівару зачекати, а сам підкрався на відстань кидка до вартового. Стомлений орк навіть не почув свисту кинджала. За мить Дрізт був уже поруч, безшумно підхопивши його тіло, щоб воно не впало зі звуком у темряві. Дроу витягнув кинджал із горла орка і обережно поклав жертву на землю. Він і Гвенвівар, непомітні тіні смерті, рушили далі.

Вони прорвалися крізь єдину лінію охорони на північному периметрі й тепер легко пробиралися крізь сплячий табір. Дрізт міг би вбити десятки орків і гоблінів, навіть вербига — хоча припинення його громового хропіння могло привернути увагу, — але він не міг дозволити собі сповільнюватися. Кожна хвилина виснажувала Гвенвівар, а на східному небі вже почали з'являтися перші ознаки другого ворога — викривального світанку.

Надія дроу зміцніла завдяки успіхам, але він був пригнічений, коли дістався Крішал-Тіріта. Група боєздатних огрів-охоронців оточувала вежу, перекриваючи йому шлях. Він присів поруч із кішкою, вагаючись, що робити. Щоб вибратися з величезного табору до того, як світанок викрие їх, їм довелося б тікати тим самим шляхом, яким вони прийшли. Дрізт сумнівався, що Гвенвівар у її жалюгідному стані зможе подужати такий маршрут. Проте йти вперед означало приречений бій із групою огрів. Здавалося, виходу з цієї дилеми немає.

Але раптом у північно-східній частині табору щось сталося, відкривши шлях для таємничих супутників. Раптові крики тривоги змусили огрів відійти на кілька довгих кроків від своїх постів. Дрізт спочатку подумав, що вбитого вартового виявили, але крики лунали занадто далеко на схід. Невдовзі у передсвітанковому повітрі залунав дзвін сталі об сталь. Почалася битва. «Ворогуючі племена», — припустив Дрізт, хоча з такої відстані не міг розгледіти бійців.

Втім, його цікавість не була сильнішою за розсудливість. Недисципліновані огри відійшли ще далі від своїх постів. А Гвенвівар помітила двері вежі. Двоє супутників не вагалися ні секунди. Огри навіть не помітили, як дві тіні увійшли до вежі за їхніми спинами.

Дивне відчуття, схоже на дзижчання або вібрацію, охопило Дрізта, коли він переступив поріг Крішал-Тіріта, наче він потрапив у нутрощі живої істоти. Проте він продовжував іти темним коридором, що вів до першого рівня вежі, дивуючись дивному кришталевому матеріалу, з якого були зроблені стіни та підлога будівлі.

Він опинився у квадратній залі, нижній кімнаті чотирирівневої споруди. Саме тут Кесселл часто зустрічався зі своїми польовими генералами; це була головна аудієнц-зала для всіх, окрім найвищих командирів.

Дрізт озирався на темні силуети в кімнаті та глибокі тіні, які вони створювали. Хоча він не бачив жодного руху, він відчував, що не один. Він знав, що Гвенвівар відчуває те саме занепокоєння, бо хутро на її загривку найжачилося, і кішка видала низьке гарчання.

Кесселл вважав цю кімнату буферною зоною між собою та натовпом зовнішнього світу. Це було єдине приміщення у вежі, яке він відвідував вкрай рідко. Це було місце, де Акар Кесселл тримав своїх тролів.

Розділ 29

Інші варіанти

Дварфи Мітріл Холу завершили перший зі своїх таємних виходів невдовзі після заходу сонця. Бруенор першим піднявся по драбині й визирнув з-під підрізаного шару дерну на армію монстрів, що якраз вкладалися на ночівлю. Дварфські шахтарі були такими майстрами своєї справи, що спромоглися вирити хід прямо посеред великої групи гоблінів та огрів, не привернувши до себе жодної уваги.

Бруенор усміхався, коли спустився назад до своїх одноплемінників.

— Доробляйте решту дев'ять, — наказав він, крокуючи тунелем; Кетті-брі йшла поруч. — Сьогодні декому з хлопців Кесселла спатиметься дуже міцно! — промовив він, поплескуючи по голівці своєї сокири за поясом.

— Яку роль маю відіграти я у прийдешній битві? — запитала Кетті-брі, коли вони відійшли від інших дварфів.

— Ти смикатимеш за один із важелів і обвалюватимеш тунелі, якщо котрась із цих свиней надумає сунутися вниз, — відповів Бруенор.

— А якщо вас усіх переб'ють на полі? — розсудливо запитала дівчина. — Перспектива бути похованою живцем у цих тунелях мене не дуже тішить.

Бруенор почував руду бороду. Він не врахував такого наслідку, вважаючи, що якщо він і його клан загинуть, Кетті-брі буде в безпеці за заваленими тунелями. Але як їй жити тут самій? Яку ціну вона заплатить за таке виживання?

— То ти хочеш вийти нагору й битися? Мечем ти володієш непогано, а я буду поруч!

Кетті-брі на мить замислилася.

— Я залишуся біля важеля, — вирішила вона. — Тобі там, нагорі, і за своєю головою буде за чим наглядати. І хтось же мусить бути тут, щоб обвалити проходи; ми не можемо дозволити гоблінам вважати наші зали своїм домом! До того ж, — додала вона з усмішкою, — це було нерозумно з мого боку — хвилюватися. Я знаю, що ти повернешся до мене, Бруеноре. Ні ти, ні хтось із твого клану ніколи мене не підводили!

Вона поцілувала дварфа в лоб і побігла геть.

Бруенор подивився їй услід із посмішкою.

— Ти справді хоробра дівчинка, моя Кетті-брі, — пробурмотів він.

Роботу над тунелями завершили через кілька годин. Шахти були вириті, а вся система тунелів навколо обладнана так, щоб обвалитися за потреби — або аби прикрити відступ, або аби розчавити гоблінів, що наступають. Увесь клан, з обличчями, навмисно вимазаними сажею, у важких обладунках і зі зброєю, замотаною шарами темної тканини для безшумності, вишикувався біля підніжжя десяти шахт. Бруенор піднявся першим для розвідки. Він визирнув і похмуро всміхнувся. Навколо нього огри й гобліни вляглися спати.

Він уже збирався дати сигнал своїм родичам виходити, як раптом у таборі зчинився галас. Бруенор залишився нагорі шахти, хоча й тримав голову нижче рівня дерну (через що на нього наступив гоблін, який проходив повз), намагаючись збагнути, що сполошило монстрів. Він чув вигуки наказів і гуркіт, ніби збиралося велике військо.

Потім почулися нові крики — заклики вбивати Розірваних Язиків. Хоча дварф ніколи раніше не чув цієї назви, він легко здогадався, що йдеться про плем'я орків.

— О, то вони б'ються між собою, га? — тихо пробурмотів він, підсміюючись. Зрозумівши, що атаку дварфів доведеться відкласти, він спустився по драбині вниз.

Але клан, розчарований затримкою, не розійшовся. Вони були сповнені рішучості завершити справу цієї ночі. Тож вони чекали.

Ніч перевалила за середину, а з табору зверху все ще долинав шум руху. Проте очікування не притупило рішучості дварфів. Навпаки, затримка лише загострила їхній запал, посилюючи жагу до гоблінської крові. Ці бійці були також ковалями, майстрами, які могли годинами припасовувати одну лусочку до статуї дракона. Вони знали, що таке терпіння.

Зрештою, коли все знову вщухло, Бруенор знову піднявся по драбині. Ще до того, як він висунув голову крізь дерен, він почув заспокійливі звуки ритмічного дихання та гучного хропіння.

Без подальших зволікань клан вислизнув із отворів і методично розпочав свою криваву роботу. Вони не відчували насолоди від ролі вбивць, воліючи битися меч об меч, але розуміли необхідність такого рейду і зовсім не цінували життя гоблінської нечисті.

Територія поступово затихала, оскільки все більше монстрів занурювалися в німий сон смерті. Дварфи зосередилися на ограх насамперед — на випадок, якщо їх викриють раніше, ніж вони встигнуть завдати серйозної шкоди. Але ця стратегія виявилася зайвою. Минуло багато хвилин, а відсічі все не було.

На той час, коли один із вартових помітив, що відбувається, і встиг вигукнути тривогу, кров понад тисячі підлеглих Кесселла вже змочила землю.

Навколо зчинився галас, але Бруенор не віддав наказу відступати.

— У лаву! — скомандував він. — Тісніше біля тунелів!

Він знав, що шалений натиск першої хвилі ворогів, що контратакують, буде неорганізованим і непередбачуваним.

Дварфи стали в щільну оборонну стійку, і їм не важко було рубати гоблінів. Сокира Бруенора вже була вкрита багатьма новими зазубринами ще до того, як хоч один гоблін встиг замахнутися на нього.

Поступово, однак, підлеглі Кесселла згуртувалися. Вони йшли на дварфів власними формуваннями, і їхня кількість зростала, оскільки все більше мешканців табору прокидалося, починаючи серйозно тиснути на нападників. І ось група огрів, елітна варта вежі Кесселла, кинулася через поле.

Перші з дварфів почали відступати — експерти з тунелів, які мали провести фінальну перевірку підготовки до обвалу, поставили ноги на верхні щаблі драбин. Втеча в тунелі мала бути делікатною операцією, де вирішальним фактором успіху чи поразки була б швидкість.

Але Бруенор несподівано наказав експертам вийти з шахт, а дварфам — тримати лінію.

Він почув перші ноти стародавньої пісні — пісні, яка ще кілька років тому сповнила б його жахом. Тепер же вона сповнила його серце надією.

Він упізнав голос, що виводив ці бентежні слова.

Відрубана рука з гнилою плоттю з плескотом упала на підлогу — ще одна жертва ятаганів Дрізта До'Урдена, що вихором оберталися в повітрі.

Але безстрашні тролі наступали натовпом. Зазвичай Дрізт дізнався б про їхню присутність, щойно увійшовши до квадратної зали. Їхній жахливий сморід не давав їм змоги сховатися. Проте цих істот не було в залі, коли дроу увійшов. Коли Дрізт просунувся глибше, він активував магічну сигналізацію, яка залила приміщення чарівним світлом і подала знак охоронцям. Вони вийшли крізь магічні дзеркала, які Кесселл розставив по всій кімнаті як пости спостереження.

Дрізт уже поклав одну з цих мерзенних тварюк, але зараз його більше хвилювала втеча, аніж бій. П'ятеро інших заступили місце першої, і вони були надто серйозним супротивником для будь-якого воїна. Дрізт не повірив власним очам, коли тіло троля, якому він відтяв голову, раптом знову підвелось і почало наосліп розмахувати руками.

А потім пазуриста рука вхопила його за кісточку. Він знав, не дивлячись, що це була та сама кінцівка, яку він щойно відрубав.

Охоплений жахом, він відштовхнув огидну руку і кинувся до спіральних сходів, що вели на другий рівень вежі з глибини зали. За його попереднім наказом Гвенівар уже слабо виповзла по сходах і тепер чекала на платформі вгорі.

Дрізт чітко чув чавкаючі кроки своїх нудотних переслідувачів і шкрябання брудних пазурів відрубаної руки, яка також кинулася навздогін. Дроу злетів по сходах, не озираючись, сподіваючись, що його швидкість і спритність дадуть йому достатню перевагу, аби знайти вихід.

Бо на платформі не було ніяких дверей.

Майданчик угорі сходів був прямокутним, близько десяти футів у найширшій частині. З двох боків він виходив у порожнечу зали, третій бік примикав до краю сходів, а четвертий являв собою пласку поверхню дзеркала, що тягнулося на всю довжину платформи й було закріплене між нею та стелею кімнати. Дрізт сподівався, що зможе збагнути нюанси цих незвичних дверей — якщо це дзеркало справді було дверима, — коли вивчить його ближче.

Це виявилось не так просто.

Хоча в дзеркалі відбивалася пишна гобеленова завіса, що висіла на протилежній стіні зали, його поверхня здавалася ідеально гладенькою, без жодної тріщини чи ручки, які могли б вказувати на прихований отвір. Дрізт сховав зброю і провів руками по склу, перевіряючи, чи не сховалося щось від його гострого зору, але рівне ковзання пальців лише підтвердило його побоювання.

Тролі вже були на сходах.

Дрізт спробував навалитися на скло всією вагою, вигукуючи всі відомі йому магичні слова для відкриття дверей, шукаючи міжпросторовий портал, подібний до тих, у яких ховалися потворні вартівники Кесселла. Стіна залишалася непохитною перешкодою.

Перший троль дістався середини сходів.

— Тут має бути підказка! — простогнав дроу. — Чарівники люблять випробування, без цього гра для них не цікава! — Єдина розгадка могла ховатися у хитромудрих візерунках і образах гобелена. Дрізт втупився у нього, намагаючись відшукати серед тисяч переплєтених ниток той особливий натяк, що вкаже шлях до порятунку.

Сморід піднімався все вище. Він уже чув сопіння вічно голодних потвор.

Але він мусив придушити огиду й зосередитися на безлічі зображень. Одна річ на гобелені прикувала його погляд: рядки вірша, що впліталися в орнамент уздовж верхнього краю. На відміну від приглушених кольорів решти стародавнього полотна, каліграфічні літери вірша сяяли яскравістю нової роботи. Щось, що додав Кесселл?

Приходь, якщо хочеш, на бенкет оцей,

Та спершу знайди ти засув!

Видиме й невидиме,

Було і не було,

І клямка, що плоть не відчує.

Один рядок особливо закарбувався в пам'яті дроу. Фразу «Було і не було» він чув ще в дитинстві, у Мензоберранзані. Вона стосувалася Ургуті Форки — лютої демониці, яка спустошила планету жахливою моровицею у прадавні часи, коли предки Дріззта ще ходили по поверхні. Наземні ельфи завжди заперечували існування Ургуті Форки, звинувачуючи в епідемії дроу, але темні ельфи знали правду. Щось у їхній фізіології давало їм імунітет до демона, і, збагнувши, наскільки він смертоносний для їхніх ворогів, вони підіграли підозрам світлих ельфів, залучивши Ургуту в союзники.

Тож вираз «Було і не було» був зневажливим рядком із довгої легенди дроу — таємним жартом над ненависними родичами, які втратили тисячі життів через істоту, чиє існування вони навіть не визнавали.

Ця загадка була б нездійсненною для кожного, хто не знав історії про Ургуту Форку. Дроу отримав неоціненну перевагу. Він почав шукати у відбитку гобелена образ, пов'язаний із демоном. І знайшов його на самому краю дзеркала, на рівні пояса: зображення самої Ургуті у всій її жахливій величі. Демониця трощила череп ельфа чорним жезлом — своїм символом. Дрізт уже бачив це зображення раніше. На перший погляд, нічого не здавалося дивним.

Тролі минули останній поворот сходів. Часу майже не залишилося.

Він обернувся і подивився на оригінал гобелена, шукаючи розбіжність. І миттєво її помітив. На справжньому гобелені Ургута била ельфа кулаком; там не було ніякого жезла!

«Видиме й невидиме».

Дрізт знову різко розвернувся до дзеркала, хапаючи ілюзорну зброю демона. Але під пальцями було лише гладке скло. Він мало не скрикнув від розпачу.

Досвід навчив його дисципліни, і він швидко опанував себе. Він відвів руку трохи назад від дзеркала, намагаючись розташувати власне відображення на тій глибині, де, за його розрахунками, мав бути жезл. Він повільно стиснув пальці, спостерігаючи, як образ його руки стискає жезл із хвилюванням від очікуваного успіху.

Він злегка повернув кисть.

У дзеркалі з'явилася тонка тріщина.

Коли перший троль вискочив на платформу, Дріззта і Гвенвівар там уже не було.

Дроу засунув дивні двері назад, притулився спиною до стіни й полегшено зітхнув. Перед ним вели вгору тьмяно освітлені сходи, що закінчувалися майданчиком, який відкривався на другий рівень вежі. Шлях не перегороджували двері — лише завіса з намистин, що

виблискували помаранчевим у світлі смолоскипів із кімнати попереду. Дрізт почув хіхікання.

Безшумно він разом із кішкою піднявся сходами і зазирнув за край майданчика. Вони потрапили до гарему Кесселла.

Зала була м'яко освітлена смолоскипами під абажурами. Більша частина підлоги була застелена пишними подушками, а деякі частини кімнати були відгороджені фіранками. Дівчата з гарему — безвольні іграшки Кесселла — сиділи колом посеред кімнати, хіхікаючи з безтурботним запалом дітей, що граються. Дрізт сумнівався, що вони помітять його, але навіть якби помітили, він не надто хвилювався. Він одразу збагнув, що ці жалюгідні, зламані істоти не здатні на жодні дії проти нього.

Проте він залишався насторожі, особливо оглядаючи завішені будуари. Він сумнівався, що Кесселл поставить тут охорону, принаймні таку непередбачувано люту, як тролі, але не міг дозволити собі помилок.

Разом із Гвенівар він тихо ковзав від тіні до тіні, і коли вони подолали чергові сходи й опинилися на майданчику перед дверима на третій рівень, Дрізт відчув себе спокійніше.

Але раптом повернулося те саме дзижчання, яке Дрізт почув, щойно увійшовши до вежі. Воно набирало сили, наче пісня вібрацій самих стін. Дрізт озирався, шукаючи джерело. Дзвоники, що звисали зі стелі, почали моторошно дзеленчати. Полум'я смолоскипів на стінах затанцювало у шаленому ритмі.

Тоді Дрізт зрозумів.

Спорууда прокидалася, наповнюючись власним життям. Поле зовні все ще було вкрите нічними тінями, але перші промені світанку вже освітили високий шпиль вежі.

Двері на третій рівень — до тронної зали Кесселла — раптом розчинилися.

— Гарна робота! — вигукнув чарівник. Він стояв за кришталевим тронном на протилежному кінці зали, тримаючи незапалену свічку і дивлячись прямо на Дрізта. Реджис слухняно стояв поруч із ним із порожнім виразом обличчя.

— Прошу, заходь, — мовив Кесселл з удаваною ввічливістю. — Не переживай за моїх тролів, яких ти поранив, вони обов'язково одужають! — Він закинув голову і розреготався.

Дрізт відчув себе дурнем: подумати тільки, що вся його обережність і скритність послужили лише для розваги чарівника! Він поклав руки на руків'я ятаганів і переступив поріг.

Гвенівар залишилася причаївшись у тінях сходів — почасти тому, що чарівник ніяк не виказав, що знає про кішку, почасти тому, що знесилена тварина не хотіла витратити енергію на зайві рухи.

Дрізт зупинився перед тронном і низько вклонився. Вигляд Реджиса поруч із магом непокоїв його не на жарт, але він зумів приховати, що впізнав гафлінга. Реджис так само не подав виду, хоча Дрізт не міг бути впевнений, чи це свідоме зусилля, чи гафлінг перебуває під дією якогось закляття.

— Вітаю, Акаре Кесселле, — промовив Дрізт ламаною мовою жителів підземель, наче загальна мова поверхні була йому чужою. Він вирішив, що варто спробувати ту саму

тактику, яку він використав проти демона. — Я посланий своїм народом з доброю волею, аби обговорити з вами питання наших спільних інтересів.

Кесселл розреготався.

— Невже! — широка посмішка розпливлася по його обличчю, але вмить змінилася лютим виразом. Очі зловісно звузилися. — Я знаю тебе, темний ельфе! Кожен, хто хоч раз жив у Десятимісті, чув ім'я Дріззта До'Урдена — у легендах чи в жартах! Тож притримай свою брехню при собі!

— Прошу вибачення, могутній чарівнику, — спокійно сказав Дріззт, змінюючи тактику. — Здається, у багатьох відношеннях ви мудріші за свого демона.

Самовпевненість зникла з обличчя Кесселла. Він якраз міркував, чому Еррту не відповів на його заклик. Він подивився на дроу з більшою повагою. Невже цей самотній воїтель убив вищого демона?

— Дозвольте мені почати знову, — мовив Дріззт і низько вклонився. — Вітаю, Акаре Кесселле. Я — Дріззт До'Урден, слідопит Гваерона Віндстрома, охоронець Долини Крижаного Вітру. Я прийшов убити тебе.

Ятагани вихором вилетіли з піхов.

Але Кесселл теж діяв. Свічка, яку він тримав, раптом спалахнула.

Її полум'я потрапило в лабіринт призм і дзеркал, якими була захарашена вся зала; світло фокусувалося й загострювалося в кожній точці відбиття. Миттєво три концентровані промені світла замкнули дроу в трикутній в'язниці. Жоден із променів не торкнувся його, але він відчув їхню міць і не наважився перетнути їхній шлях.

Дріззт чітко чув гудіння вежі, коли денне світло просочувалося крізь її стіни. У кімнаті стало значно світліше, оскільки кілька стінових панелей, що при світлі смолоскипів здавалися дзеркальними, виявилися вікнами.

— Ти справді вірив, що можеш просто увійти сюди і позбутися мене? — неймовірно запитав Кесселл. — Я — Акар Кесселл, дурню! Тиран Долини Крижаного Вітру! Я команду найбільшою армією, що коли-небудь маршувала по замерзлих степах цієї забутої землі! Поглянь на мою армію! — Він махнув рукою, і одне з дзеркал спостереження ожило, показуючи частину величезного табору навколо вежі, де вже лунали вигуки прокиненого війська.

Раптом десь із далекої частини поля долинув передсмертний крик. Інстинктивно і дроу, і чарівник прислухалися до далекого галасу й почули безперервний дзвін битви. Дріззт з цікавістю глянув на Кесселла, гадаючи, чи знає той, що коїться в північній частині його табору.

Кесселл відповів на німе запитання дроу помахом руки. Зображення в дзеркалі на мить затягнулося внутрішнім туманом, а потім перемістилося на інший бік поля. Крики та брязкіт зброї гучно лунали з глибини магічного приладу. Коли мла розсіялася, з'явилося чітке зображення родичів Бруенора, що билися спина до спини посеред моря гоблінів. Поле навколо дварфів було всіяне трупами гоблінів та огрів.

— Бачиш, як нерозумно протистояти мені? — заверещав Кесселл.

— Як на мене, дварфи непогано справляються.

— Нісенітниця! — закричав Кесселл. Він знову махнув рукою, і туман повернувся в дзеркало. Раптом із його глибини залунала «Пісня Темпоса». Дрізт нахилився вперед, намагаючись розгледіти образ крізь завісу, палко бажаючи побачити того, хто вів цю пісню.

— Навіть коли нерозумні дварфи стинають голови моїм слабшим бійцям, усе нові й нові воїни стають до лав моєї армії! Твоя доля вирішена, Дрізте До'Урдене! Акар Кесселл прийшов!

Мла розсіялася.

З тисячею палких воїнів за спиною Вульфгар наближався до нічого не підозрюючих монстрів. Гобліни та орки, що стояли найближче до варварів, які мчали в атаку, свято вірячи словам свого господаря, вітали радісними вигуками наближення своїх «обіцаних союзників».

А потім вони почали вмирати.

Варварська орда прорвалася крізь їхні лави, співаючи та вбиваючи з диким захватом. Навіть крізь брязкіт зброї було чути, як дварфи підхоплюють «Пісню Темпоса».

З широко розплющеними очима, відвислою щелепою і тремтячи від люті, Кесселл помахом руки прибрав жахливе зображення і знову розвернувся до Дрізта.

— Це не має значення! — вигукнув він, намагаючись зберегти спокій у голосі. — Я розправляюся з ними безжально! А потім Брін-Шандер потоне у вогні!

— Але спочатку ти, зрадливий дроу, — прошипів чарівник. — Убивця власного роду, яким богам ти ще можеш молитися?

Він дмухнув на свічку, змусивши її полум'я лягти набік.

Кут відбиття змістився, і один із променів влучив у Дрізта, пропаливши наскрізь руків'я його старого ятагана, а потім врізався глибше, розсікаючи чорну шкіру руки. Дрізт скривився від болю і схопився за рану; ятаган випав на підлогу, а промінь повернувся на свою колишню траєкторію.

— Бачиш, як це легко? — глузував Кесселл. — Твій нікчемний розум навіть не здатний уявити силу Креншинібона! Вважай за благословення те, що я дозволив тобі відчувати дешицю цієї сили перед смертю!

Дрізт міцно зціпив зуби, і в його погляді, спрямованому на чарівника, не було ні краплі благання. Він давно прийняв можливість смерті як неминучий ризик свого ремесла і був сповнений рішучості померти з гідністю.

Кесселл намагався вибити з нього хоча б піт страху. Чарівник знущально водив смертоносною свічкою туди-сюди, змушуючи промені зміщуватися. Коли він нарешті зрозумів, що не почує від гордого слідопита ні скиглення, ні благань, Кесселл втомився від цієї гри.

— Прощай, дурню, — прогарчав він і склав губи, щоб загасити полум'я.

Реджис задув свічку.

На кілька секунд усе навколо ніби завмерло. Чарівник з жахом і подивом подивився на гафлінга, якого вважав своїм рабом. Реджис лише знизав плечима, наче він і сам був так само здивований своїм нехарактерно хоробрим вчинком, як і Кесселл.

Підкоряючись інстинкту, чарівник жбурнув срібну тарілку, на якій стояла свічка, крізь скло дзеркала і з криком побіг у дальній кут кімнати до маленької драбини, захованої в тіні. Дрізт встиг зробити лише перші кроки, як вогні всередині дзеркала заревли. Чотири злісні червоні очі втупилися в нього, прикувавши увагу дроу, і крізь розбите скло вискочили два пекельні гончаки.

Гвенвівар перехопила одного з них, стрибнувши повз свого господаря і з розгону врізавшись у демонічного пса. Два звірі покотилися вглиб кімнати чорно-рудим клубком іклів і пазурів, відкинувши Реджиса вбік.

Другий пес випустив вогняне дихання в Дрізта, але знову, як і у випадку з демоном, вогонь не зашкодив дроу. Тоді настала його черга бити. Ятаган, що ненавидів полум'я, дзвінко заспівав від захвату, розсікаючи нападника навпіл одним ударом Дрізта. Вражений силою клинка, але не маючи часу навіть роздивитися понівечену жертву, Дрізт продовжив погоню.

Він дістався підніжжя драбини. Згори, крізь відкритий люк, що вів на найвищий поверх вежі, долинали ритмічне мерехтіння пульсуючого світла. Дрізт відчував, як з кожним імпульсом вібрація посилюється. Серце Крішал-Тіріта билося дедалі сильніше зі сходом сонця. Дрізт розумів небезпеку, на яку наражається, але не мав часу зупинитися й зважувати шанси.

І ось він знову стояв обличчям до Кесселла, цього разу в найменшій кімнаті споруди. Між ними, моторошно зависнувши в повітрі, був пульсуючий уламок кришталю — серце Крішал-Тіріта. Він був чотиригранним і звужувався, наче бурулька. Дрізт упізнав у ньому мініатюрну копію вежі, в якій він стояв, хоча уламок був ледве фунт завдовжки.

Точна копія Креншинібона.

Від нього виходила стіна світла, розтинаючи кімнату навпіл так, що дроу опинився з одного боку, а чарівник — з іншого. Зі сміху чарівника Дрізт зрозумів, що це така ж реальна перешкода, як і камінь. На відміну від захаращеної зали спостереження поверхом нижче, у цій кімнаті, поруч із чарівником, було лише одне дзеркало, що більше нагадувало вікно в стіні вежі.

— Удар по серцю, дроу! — засміявся Кесселл. — Дурню! Серце Крішал-Тіріта могутніше за будь-яку зброю у світі! Ніщо з того, що ти міг би зробити, магічне чи ні, не зможе залишити навіть найменшої подряпини на його чистій поверхні! Удар! Нехай твоє безглузде нахабство буде викрито!

Проте Дрізт мав інші плани. Він був достатньо гнучким і хитрим, щоб розуміти: деяких ворогів неможливо перемогти лише силою. Завжди є інші варіанти.

Він сховав свій вцілілий магічний ятаган у піхви й почав розв'язувати мотузку, якою до пояса був прив'язаний мішечок. Кесселл з цікавістю спостерігав за ним, збентежений спокоєм дроу навіть тоді, коли його смерть здавалася неминучою.

— Що ти робиш? — зажадав відповіді чарівник.

Дрізт не відповів. Його дії були методичними та непохитними. Він послабив шнурок на мішку і розкрив його.

— Я запитав тебе, що ти робиш! — Кесселл нахмурився, коли Дрізт попрямував до серця вежі. Раптом копія здалася чарівнику вразливою. У нього виникло неприємне відчуття, що цей темний ельф, можливо, небезпечніший, ніж він оцінював спочатку.

Креншинібон відчув те саме. Кришталевий осколок телепатично наказав Кесселлу випустити вбивчий розряд і покінчити з дроу.

Але Кесселл боявся.

Дрізт наблизився до кристала. Він спробував накрити його рукою, але стіна світла відштовхнула його. Він кивнув — саме на це він і очікував — і розкрив мішок якомога ширше. Його увага була зосереджена виключно на самій вежі, він жодного разу не подивився на чарівника і не звернув уваги на його вигуки.

Тоді він висипав увесь мішок борошна на самоцвіт.

Вежа ніби застогнала в знак протесту. Вона потемніла.

Стіна світла, що розділяла дроу та чарівника, зникла.

Але Дрізт усе ще зосереджено дивився на вежу. Він знав, що шар задушливого борошна лише на короткий час зможе заблокувати потужне випромінювання самоцвіту. Проте цього було достатньо, аби він натягнув порожній тепер мішок на кристал і туго затягнув шнурок. Кесселл закричав і кинувся вперед, але завмер перед оголеним ятаганом.

— Ні! — вигукнув чарівник у безпорадному протесті. — Чи ти хоч розумієш наслідки того, що накоїв?

Ніби у відповідь вежа здригнулася. Вона швидко заспокоїлася, але і дроу, і чарівник відчували небезпеку, що наближалася. Десять у надрах Криштал-Тіріта розпад уже почався.

— Я все чудово розумію, — відповів Дрізт. — Я переміг тебе, Акаре Кесселле. Твоє коротке правління як самопроголошеного володаря Десятимістя скінчилося.

— Ти вбив сам себе, дроу! — відпариував Кесселл, коли Криштал-Тіріт здригнувся знову, цього разу ще сильніше. — Тобі не втекти до того, як вежа завалиться на тебе!

Поштовх повторився. Знову і знову.

Дрізт безтурботно знизав плечима.

— Нехай буде так, — сказав він. — Мою мету досягнуто, бо ти теж загинеш.

Раптом з вуст чарівника вирвалося шалене, божевільне реготання. Він відвернувся від Дрізта і кинувся до дзеркала, вбудованого в стіну вежі. Замість того щоб розбити скло і впасти на поле внизу, як очікував Дрізт, Кесселл пірнув у дзеркало і зник.

Вежа здригнулася знову, і цього разу тремтіння вже не припинялося. Дрізт кинувся до люка, але ледве втримувався на ногах. По стінах пішли тріщини.

— Реджисе! — крикнув він, але відповіді не було. Частина стіни в кімнаті нижче вже завалилася; Дрізт бачив купу уламків біля підніжжя драбини.

Молячись, щоб його друзі вже встигли врятуватися, він обрав єдиний шлях, що залишався відкритим.

Він пірнув у магічне дзеркало слідом за Кесселлом.

Розділ 30

Битва за Долину Крижаного Вітру

Жителі Брін-Шандера чули звуки битви в полі, але лише з першим світлом світанку вони змогли побачити, що там відбувається. Вони шалено вітали дварфів і були приголомшені, коли варвари врзалися в лави Кесселла, з веселою затятістю рубаючи гоблінів.

Кассіус і Гленсатер, на своїх звичних місцях на стіні, обмірковували несподіваний поворот подій, вагаючись, чи варто кидати свої сили в бій.

— Варвари? — витріщився Гленсатер. — Вони нам друзі чи вороги?

— Вони вбивають орків, — відповів Кассіус. — Отже, друзі!

На Маер Дуалдоні Кемп та інші теж чули брязкіт битви, хоча й не могли бачити її учасників. Ще більше заплутувало те, що почалася друга сутичка, цього разу на південному заході, у місті Бремен. Чи це люди Брін-Шандера вийшли в атаку? Чи військо Акара Кесселла нищить саме себе навколо нього?

Раптом Крішал-Тіріт потемніла; її колись дзеркальні та яскраві стіни набули непрозорої, мертвотної нерухомості.

— Реджис, — пробурмотів Кассіус, відчувши, що вежа втратила силу. — Якщо ми й мали героя, то це він!

Вежа здригнулася і затремтіла. По всій довжині її стін з'явилися величезні тріщини. А потім вона розвалилася.

Армія монстрів спостерігала в жахливому заціпенінні, як оплот чарівника, якого вони звикли обожнювати як бога, з гуркотом руйнується.

У Брін-Шандері засурмили сурми. Люди Кемпа радісно закричали й кинулися до весел. Розвідники Дженсіна Брента подали приголомшливі новини флоту на озері Лак Діннешир, а ті передали повідомлення на Редвотерс. У всіх тимчасових сховищах, де переховувалися вигнанці з Десятимістя, пролунала одна й та сама команда:

— В атаку!

Військо, зібране за великою брамою Брін-Шандера, хлинуло з подвір'я в поле. Флоти Каер-Коніга та Каер-Діневала на Лак Діннеширі, а також Гуд Міда та Даганської Ями на півдні підняли вітрила, ловлячи східний вітер, і помчали через озера. Чотири флоти, зібрані на Маер Дуалдоні, щосили налягли на весла, долаючи той самий вітер у поспіху здійснити помсту.

У вихорі хаосу та несподіванки почалася вирішальна Битва за Долину Крижаного Вітру.

Реджис відкотився вбік, коли розлючені створіння знову прокотилися повз нього — пазурі та ікла рвали й шматували в запеклій боротьбі. За звичайних умов Гвенвівар не важко було б розправитися з пекельним гончаком, але в її виснаженому стані кішка була змушена

битися за власне життя. Гарячий подих пса обпалював чорне хутро, великі ікла впивалися в мускулисту шию.

Реджис хотів допомогти кішці, але не міг навіть наблизитися, щоб ударити її ворога. Чому Дрізт так раптово втік?

Гвенвівар відчула, як її шию стискає могутня паша. Кішка перекинулася, притиснувши пса своєю вагою. Але хватка іклів не розімкнулася. Від нестачі повітря у пантери паморочилося в голові. Вона почала подумки повертатися через плани буття у свій справжній дім, сумуючи, що підвела господаря в таку скрутну хвилину.

Раптом вежа потемніла. Приголомшений гончак трохи послабив хватку, і Гвенвівар миттєво скористалася можливістю. Кішка вперлася лапами в ребра пса і вирвалася з його обіймів, відкотившись у темряву.

Пекельний гончак шукав ворога, але мистецтво потайливості пантери було вищим навіть за його неабиякий нюх. Тоді пес побачив іншу здобич. Один стрибок відділяв його від Реджиса.

Але тепер Гвенвівар грала у гру, яку знала краще. Пантера була нічним створінням, хижаком, який атакував із темряви й убивав раніше, ніж жертва встигала відчутти її присутність. Пекельний гончак присів для стрибка на Реджиса, але впав, коли пантера важко приземлилася йому на спину, глибоко встромивши пазурі в іржаво-руду шкіру.

Пес встиг лише раз вискнутися, перш ніж смертоносні ікла знайшли його шию.

Дзеркала тріщали й розліталися на друзки. Раптова діра в підлозі поглинула трон Кесселла. Брили кришталевих уламків почали падати звідусіль, поки вежа здригалася в останній передсмертній агонії. Крики з гарему поверхом нижче підказали Реджису, що подібна сцена руйнування відбувається в усій споруді. Він зрадив, побачивши, що Гвенвівар розправилася з псом, але розумів марність героїзму кішки. Їм не було куди бігти, не було порятунку від загибелі Крішал-Тіріта.

Реджис покликав Гвенвівар до себе.

Він не бачив тіла кішки в темряві, але бачив її очі, що пильно стежили за ним і кружляли навколо, наче пантера полювала на нього.

— Що? — здивовано відсахнувся гафлінг, гадаючи, чи не збожеволіла кішка від стресу та ран.

Уламок стіни впав зовсім поруч, збивши його з ніг. Він побачив, як очі кішки злетіли високо в повітря; Гвенвівар стрибнула. Пил забив йому подих, і він відчув, як почався остаточний обвал кришталевої вежі. Потім настала ще глибша темрява — чорна кішка поглинула його.

Дрізт відчув, що падає.

Світло було занадто яскравим, він нічого не бачив. Він нічого не чув, навіть шуму повітря. Проте він точно знав, що падає.

А потім світло згасло в сірому тумані, наче він проходив крізь хмару. Усе це здавалося сном, чимось абсолютно нереальним. Він не міг згадати, як опинився в такому стані. Він не міг згадати власного імені.

Потім він упав у глибокий замет і зрозумів, що це не сон. Він почув виття вітру і відчув його крижаний укус. Він спробував встати, щоб розгледіти околиці.

І тоді він почув далеко внизу крики запеклої битви. Він згадав Крішал-Тіріт, згадав, де був. Відповідь могла бути лише одна.

Він був на вершині Кельвінової Колиби.

Солдати Брін-Шандера та Істхейвена, що билися пліч-о-пліч з Кассіусом та Гленсатером на чолі, кинулися вниз зі схилу пагорба і вдарили в розгублені лави гоблінів. Два речники мали конкретну мету: вони хотіли пробитися крізь ряди монстрів і з'єднатися із загонами Бруенора. На стіні кілька хвилин тому вони бачили, як варвари намагаються здійснити ту саму стратегію, і розсудили, що якщо всі три армії зможуть об'єднатися, їхні мізерні шанси значно зростуть.

Гобліни відступали під натиском. У повному відчаї та збентеженні від раптового повороту подій монстри не могли організувати бодай подобу оборонної лінії.

Коли чотири флоти на Маер Дуалдоні висадилися трохи північніше руїн Таргоса, вони зустріли такий самий неорганізований опір. Кемп та інші лідери вважали, що зможуть легко закріпитися на березі, але їх головним занепокоєнням було те, що великі сили гоблінів, які займали Термалайн, могли вдарити їм у спину, відрізвавши єдиний шлях до відступу.

Проте хвилюватися було нічого. На перших етапах битви гобліни в Термалайні справді кинулися на допомогу своєму чарівникові. Але потім Крішал-Тіріт рухнула. Гобліни і так були налаштовані скептично, чуючи чутки про те, що Кесселл послав великі сили на знищення орків Розірваного Языка в Бремені. І коли вони побачили, як вежа, вершина могутності Кесселла, перетворилася на руїни, вони переглянули свої варіанти. Вони втекли назад на північ, у безпеку відкритої рівнини.

Падаючий сніг посилював густу завісу на вершині гори. Дрізт опустив очі, але ледве бачив власні ноги, вперто переставляючи їх одну за одною. Він усе ще тримав магічний ятаган, і той світився блідим світлом, ніби схвалюючи крижану холоднечу.

Зціпеніле тіло дроу благало його почати спуск, проте він рухався далі по високому хребту до одного з сусідніх піків. Вітер доніс до його вух тривожний звук — вибух божевільного сміху.

І тоді він побачив розмитий силует чарівника, що схилився над південною прірвою, намагаючись розгледіти, що діється на полі бою внизу.

— Кесселле! — крикнув Дрізт. Силует різко сіпнувся, і дроу зрозумів, що чарівник почув його навіть крізь виття вітру. — Іменем народу Десятимістя, я вимагаю, щоб ти здався мені! Швидше, поки цей невпинний подих зими не заморозив нас там, де ми стоїмо!

Кесселл презирливо посміхнувся.

— Ти все ще не розумієш, з чим зіткнувся, чи не так? — запитав він із подивом. — Ти справді віриш, що виграв цю битву?

— Як ідуть справи у людей внизу, я ще не знаю, — відповів Дрізт. — Але ти переможений! Твоя вежа зруйнована, Кесселле, і без неї ти лише нікчемний фокусник!

Він продовжував рухатися під час розмови й тепер був лише за кілька футів від чарівника, хоча його противник усе ще здавався лише чорною плямою в сірому мареві.

— Хочеш знати, як у них справи, Дроу? — запитав Кесселл. — Тоді дивись! Стань свідком падіння Десятимістя!

Він заліз під плащ і витягнув сяючий предмет — кришталевий осколок. Хмари ніби відсахнулися від нього. Вітер вщух у широкому радіусі його впливу. Дрізт бачив його неймовірну силу. У світлі кристала дроу відчув, як кров повертається до зціплених рук. Потім сіра завіса випарувалася, і небо перед ними стало чистим.

— Вежа зруйнована? — насміхався Кесселл. — Ти зламав лише один із незліченних образів Креншинібона! Мішок борошна? Щоб перемогти наймогутнішу реліквію у світі? Поглянь униз на тих дурнів, що насмілилися протистояти мені!

Перед очима дроу розгорнулося поле битви. Він бачив білі, наповнені вітром вітрила човнів Каер-Діневала та Каер-Коніга, що наближалися до західних берегів Лак Діннеширу. На півдні флоти Гуд Міда та Даганської Ями вже пришвартувалися. Моряки не зустріли початкового опору і вже шикувалися для удару вглиб суходолу. Гобліни та орки, що складали південну частину кільця Кесселла, не бачили падіння Крішал-Тіріта. Хоча вони відчували втрату сили та керівництва, частина з них залишилася на місцях або дезертирувала, тоді як інші кинулися навколо пагорба Брін-Шандера, щоб вступити в бій.

Війська Кемпа також були на березі, обережно висаджуючись і з острахом поглядаючи на північ. Ця група опинилася в гущі сил Кесселла, але водночас у зоні, яка була під тінню вежі, де падіння Крішал-Тіріта подіяло найбільш гнітюче. Рибалки виявили, що гобліни більше зацікавлені в тому, щоб утекти, ніж у тому, щоб битися.

У центрі поля, де точилися найзапекліші бої, люди Десятимістя та їхні союзники також трималися гідно. Варвари майже з'єдналися з дварфами. Підбадьорені міццю молота Вульфгара та незрівнянною мужністю Бруенора, ці дві сили розривали все, що стояло між ними. І незабаром вони мали стати ще грізнішими, бо Кассіус і Гленсатер були вже зовсім поруч і впевнено просувалися вперед.

— Судячи з того, що бачать мої очі, справи у твоєї армії кепські, — відпарив Дрізт. — «Дурні» люди Десятимістя ще не переможені!

Кесселл підняв кришталевий осколок високо над собою, і його світло спалахнуло з ще більшою силою. Там, на полі бою, навіть на величезній відстані, бійці миттєво відчули відродження тієї могутньої присутності, яку вони знали як Крішал-Тіріт. Люди, дварфи та гобліни — навіть ті, що зчепилися в смертельній сутичці — на мить завмерли, поглянувши на маяк на горі. Монстри, відчувши повернення свого бога, несамовито закричали й покинули свою дотеперішню оборонну тактику. Натхненні славним поверненням Кесселла, вони кинулися в атаку з дикою люттю.

— Бачиш, як сама моя присутність підбурює їх! — гордо вихвалявся Кесселл.

Але Дрізт не звертав уваги ні на чарівника, ні на битву внизу.

Він стояв уже в калюжах води від снігу, що танув під теплом сяючої реліквії. Він прислухався до звуку, який його чуйні вуха вловили серед гуркоту далекої битви. То був стогін протесту від замерзлих піків Кельвінової Колиби.

— Споглядай славу Акара Кесселла! — вигукнув чарівник, і його голос, посилений міццю реліквії, став оглушливим. — Як легко мені буде знищити човни на озері внизу!

Дрізт зрозумів, що Кесселл у своєму зарозумілому ігноруванні небезпек, що зростали навколо нього, робить фатальну помилку. Усе, що потрібно було зробити — це не дати чарівнику вчинити жодних рішучих дій протягом наступних кількох митей. Рефлекторно він вихопив кинджал з-за пояса й швирнув його в Кесселла, хоча й знав, що той перебуває у певному перекрученому симбіозі з Креншинібоном, і маленька зброя не має шансів влучити в ціль. Дроу сподівався лише відволікти й розлютити мага, перевівши його лють з поля бою на себе.

Кинджал полетів крізь повітря. Дрізт розвернувся й побіг.

Тонкий промінь вирвався з Креншинібона й розплавив зброю раніше, ніж вона досягла мети, але Кесселл був поза себе від люті.

— Ти мусиш схилитися переді мною! — закричав він наздогін Дрізту. — Богохульний пес, ти заслужив честь стати моєю першою жертвою за сьогодні!

Він відвернув осколок від прірви, щоб націлити його на втікача. Але варто було йому повернутися, як він провалився — раптово опинившись по коліна в талому снігу.

Тоді і він почув гнівний гуркіт гори.

Дрізт вирвався зі сфери впливу реліквії і, не зупиняючись, щоб озирнутися, побіг, намагаючись віддалитися якомога далі від південного схилу Кельвінової Колиби.

Занурений уже по груди, Кесселл намагався виборсатися з водянистого снігу. Він знову закликав силу Креншинібона, але його концентрація похитнулася під нестерпним тиском неминучої загибелі.

Акар Кесселл знову відчув себе слабким вперше за багато років. Не Тираном Долини Крижаного Вітру, а недолугим учнем, який убив свого вчителя.

Здавалося, кришталевий осколок відштовхнув його.

А потім обвалилася вся снігова шапка гірського схилу. Гуркіт здригнув землю на багато миль навколо. Люди й орки, гобліни й навіть огри повалилися на землю.

Кесселл міцно притис осколок до себе, коли почав падати. Але Креншинібон обпік йому руки, відштовхнув його. Кесселл помилявся занадто багато разів. Реліквія більше не бажала приймати його як свого володаря.

Кесселл закричав, відчувши, як осколок вислизає з пальців. Але його зойк потонув у гromі лавини. Холодна темрява снігу зімкнулася навколо нього, падаючи й перевертаючись разом із ним у безодню. Кесселл відчайдушно вірив, що якби він усе ще тримав кристал, то зміг би вижити навіть у цьому. Слабка втіха, коли він зупинився на нижчому уступі Кельвінової Колиби.

І половина гірської шапки приземлилася прямо на нього.

Армія монстрів побачила, як їхній бог упав знову. Порив, що підштовхував їх уперед, почав швидко згасати. Проте за той час, поки Кесселл знову з'являвся, відбулася певна координація дій. Два крижаних велетні — останні справжні гіганти в усій армії чарівника

— перебрали командування. Вони скликали до себе елітну варту огрів, а потім наказали племенам орків і гоблінів зібратися навколо них і йти слідом.

Проте розгубленість армії була очевидною. Міжплемінне суперництво, яке було поховане під залізною п'ятою Акара Кесселла, знову вплигло на поверхню у вигляді відвертої недовіри. Лише страх перед ворогами змушував їх битися, і лише страх перед велетнями тримав їх у лавах поруч з іншими племенами.

— Вдала зустріч, Бруеноре! — вигукнув Вульфгар, розбиваючи голову черговому гобліну, коли варварська орда нарешті пробилася до дварфів.

— І тобі того ж, хлопче! — відповів дварф, вганяючи сокиру в груди свого супротивника.

— Я вже думав, час твій вийшов! Думав, мені доведеться і твою частку цієї нечисті перебити!

Проте увага Вульфгара була прикута до іншого. Він помітив двох велетнів, що командували військом.

— Крижані велетні, — сказав він Бруенору, вказуючи на кільце огрів. — Лише вони тримають ці племена разом!

— Буде веселіше! — розсміявся Бруенор. — Веди!

І так, зі своїми головними супутниками та Бруенором поруч, молодий король почав прокладати шлях крізь гоблінські лави.

Огри з'юрмилися перед своїми новими командирами, щоб перегородити шлях варвару.

Але Вульфгар був уже достатньо близько.

Ікла Егіді зі свистом пролетіли повз ряди огрів і влучили одному з велетнів прямо в голову, поваливши його мертвим на землю. Інший, заціпенівши від невіри в те, що людина спромоглася завдати такого смертельного удару представнику його роду з такої відстані, вагався лише мить, перш ніж втекти з поля бою.

Не злякавшись, люті огри кинулися на групу Вульфгара, відтісняючи їх назад. Але Вульфгар був задоволений; він охоче відступив під тиском, прагнучи возз'єднатися з основною масою людського та дварфського війська.

Бруенор, однак, не був таким поступливим. Це був той тип хаотичної бійки, який він обожнював понад усе. Він зник під довгими ногами передньої лінії огрів і, непомічений у пилюці та сум'ятті, рушив прямо крізь їхні лави.

Краєм ока Вульфгар помітив дивне зникнення дварфа.

— Ти куди це зібрався? — крикнув він йому навздогін, але сп'янілий боєм Бруенор не чув виклику, та й все одно не звернув би на нього уваги.

Вульфгар не бачив самого дварфа, але міг приблизно визначити його місцеперебування за тим, як один огр за іншим згинався в раптовому болі, хапаючись за коліно, підколінне сухожилля або пах.

Посеред усього цього галасу ті орки й гобліни, що не були задіяні в прямому бою, пильно стежили за Кельвіною Колибою, очікуючи на друге відродження.

Але на нижніх схилах гори тепер лежав лише нерухомий сніг.

Жадаючи помсти, воїни Каер-Коніга та Каер-Діневала вели свої кораблі під повними вітрилами, зухвало вилітаючи на прибережні піски, щоб уникнути затримок із причалюванням на глибині. Вони вистрибували з човнів і, здіймаючи бризки, бігли на берег, кидаючись у бій із безстрашним шалом, що змушував ворогів відступати.

Щойно вони закріпилися на суходолі, Дженсін Brent зібрав їх у щільний стрій і повернув на південь. Речник чув звуки битви далеко в тому напрямку і знав, що люди Гуд Міда та Даганської Ями пробиваються на північ, щоб з'єднатися з ним. Його план полягав у тому, щоб зустріти їх на Східному Шляху, а потім із підкріпленими силами рушити на захід до Брін-Шандера.

Багато гоблінів на цьому боці міста давно втекли, а ще більше пішли на північний захід до руїн Крішал-Тіріта та основної битви. Армія озера Лак Діннешир швидко просувалася до мети. Вони дісталися дороги з невеликими втратами й закріпилися, чекаючи на південців.

Кемп тривожно чекав сигналу з самотнього корабля, що йшов водами Маер Дуалдона. Речник Таргоса, призначений командувачем сил чотирьох міст озера, досі діяв обережно, побоюючись масованої атаки з півночі. Він стримував своїх людей, дозволяючи їм битися лише з тими монстрами, що самі йшли на них, хоча ця консервативна позиція під звуки лютої битви, що розносилися над полем, краяла його авантюрне серце.

Оскільки хвилини тяглися без жодних ознак гоблінських підкріплень, речник відправив невелику шхуну вгору уздовж берегової лінії, щоб з'ясувати, що затримує окупаційні сили в Бремені.

І ось він побачив білі вітрила, що з'явилися на видноті. На носі маленького судна майорів прапор, якого Кемп найбільше бажав, але найменше очікував: червоний стяг удалого улову, хоча в цьому випадку він означав, що Бремен вільний, а гобліни тікають на північ.

Кемп забіг на найвище місце, яке зміг знайти, його обличчя пашіло жагою помсти.

— Прориваємо лаву, хлопці! — закричав він своїм людям. — Пробийте мені дорогу до міста на пагорбі! Нехай Кассіус повернеться й застане нас прямо на порозі його міста!

Вони несамовито кричали з кожним кроком — люди, які втратили домівки й рідних, які бачили, як їхні міста спалюють дотла. Багатьом із них уже не було чого втрачати. Усе, на що вони могли сподіватися — це на дещицю гіркої розради.

Битва вирувала до самого кінця ранку. Люди й монстри піднімали мечі та списи, які, здавалося, стали вдвічі важчими. Проте виснаження, хоч і сповільнювало рефлекс, ніяк не могло вгамувати гнів, що палав у крові кожного бійця.

Лінії фронту ставали нерозрізненими в міру того, як тривав бій; загони безнадійно відділялися від своїх командирів. У багатьох місцях гобліни та орки билися між собою, не в змозі — навіть маючи спільного ворога — придушити давню ненависть до ворожих племен. Густа хмара пилу огорнула місця найщільніших сутичок; запаморочливий гуркіт сталі об сталь, ударів мечів об щити та дедалі гучніші крики смерті, болю й перемоги перетворили організоване зіткнення на тотальну бійку.

Єдиним винятком була група загартованих у боях дварфів. Їхні лави не здригнулися й не розпалися, хоча Бруенор ще не повернувся до них після своєї дивної витівки.

Дварфи стали надійною опорою, з якої могли наносити удари варвари, і орієнтиром для Вульфгара та його невеликої групи при поверненні. Молодий король знову опинився серед

своїх людей саме тоді, коли війська Кассіуса з'єдналися з ними. Речник і Вульфгар обмінялися пильними поглядами — жоден не був до кінця впевнений у ставленні іншого. Проте обидва були достатньо мудrimi, щоб зараз повністю довіритися союзу. Обидва розуміли: розумні суперники відкладають розбіжності перед обличчям більшого ворога.

Підтримка одне одного стала єдиною перевагою новоствореного союзу. Разом вони переважали чисельністю й могли розгромити будь-яке окреме плем'я орків чи гоблінів. А оскільки гоблінські племена не працювали злагоджено, кожна група не мала зовнішньої підтримки на флангах. Вульфгар і Кассіус, узгоджуючи рухи, виставляли оборонні заслони воїнів, щоб стримувати групи на периметрі, поки основна сила об'єднаної армії знищувала одне плем'я за іншим.

Хоча його війська винищили щонайменше десять гоблінів на кожного полеглого союзника, Кассіус був серйозно занепокоєний. Тисячі монстрів ще навіть не вступали в бій і не піднімали зброї, тоді як його люди майже валилися з ніг від втоми. Він мусив повернути їх до міста, тож дозволив дварфам вести загін.

Вульфгар, також побоюючись, що його воїни не витримають такого темпу, і знаючи, що іншого шляху до відступу немає, наказав своїм людям йти за Кассіусом та дварфами. Це був ризик, адже король варварів не був упевнений, що жителі Брін-Шандера взагалі впустять його воїнів у місто.

Військо Кемпа спочатку вражає просунулося у своєму прориві до схилів головного міста, але чим ближче вони підходили до мети, тим частіше натикалися на щільніші та відчайдушніші скупчення гуманоїдів. За якихось сто ярдів від пагорба вони загрузли в бою, змушені відбиватися з усіх боків.

Арміям, що наступали зі сходу, пощастило більше. Їхній кидок по Східному Шляху майже не зустрів опору, і вони першими дісталися пагорба. Вони відчайдушно перетнули озера, бігли та билися через усю рівнину, проте Дженсін Brent — єдиний речник, що вижив із початкової четвірки (оскільки Шермонт і двоє лідерів південних міст пали на Східному Шляху), — не давав їм спочинку. Він чітко чув гуркіт запеклої битви і знав, що хоробрим воїнам на північних полях, які протистоять основній масі армії Кесселла, потрібна будь-яка допомога.

Та коли речник вивів свої війська до останнього повороту перед північною брамою міста, вони завмерли на місці, споглядаючи видовище найжорстокішої битви, яку вони коли-небудь бачили або про яку чули в перебільшених легендах. Бійці билися на купах понівечених тіл загиблих; ті, хто якимось чином втратив зброю, кусали й дряпали своїх опонентів.

Brent миттєво збагнув, що Кассіус зі своїм великим загonom зможе повернутися до міста самотужки. Проте армії Маер Дуалдона опинилися в скрутному становищі.

— На захід! — вигукнув він своїм людям, кидаючись на допомогу оточеним силам. Новий приплив адреналіну змусив утомлене військо шодуху летіти на порятунок товаришів. За наказом Brentа вони спускалися зі схилів довгою шеренгою пліч-о-пліч, але коли досягли поля бою, лише середня група продовжила рух уперед. Крайні загони притиснулися до центру, і невдовзі вся сила утворила клин, вістря якого пробило лави монстрів і з'єдналося з оточеним військом Кемпа.

Люди Кемпа охоче вхопилися за цей рятівний круг, і невдовзі об'єднані сили змогли відступити до північного схилу пагорба. Останні втікачі дісталися мети одночасно з тим,

як армія Кассіуса, варвари Вульфгара та дварфи вирвалися з найближчих лав гоблінів і піднялися на відкритий простір пагорба.

Тепер, коли люди й дварфи об'єдналися в одну силу, гобліни наступали нерішуче. Їхні втрати були приголомшливими. Не залишилося ні велетнів, ні огрів, а кілька цілих племен гоблінів та орків лежали мертвими. Крішал-Тіріт перетворилася на купу обвуглених руїн, а Акар Кесселл був похований у крижаній могилі.

Люди на пагорбі Брін-Шандера були побиті й хиталися від виснаження, проте суворий вираз їхніх облич недвозначно говорив залишкам монстрів: вони битимуться до останнього подиху. Вони відступили до останньої межі, і далі відступати було нікуди.

Сумніви закралися в голови кожного гобліна та орка, що залишилися продовжувати війну. Хоча їхньої кількості, ймовірно, все ще було достатньо, щоб завершити справу, ще багато хто з них мав полягти, перш ніж люті мужі Десятимістя та їхні смертоносні союзники будуть подолані. І навіть тоді — яке з уцілілих племен заявить про перемогу? Без керівництва чарівника вижилим у битві точно було б важко чесно розділити здобич без подальших міжусобиць.

Битва за Долину Крижаного Вітру пішла зовсім не тим шляхом, який обіцяв Акар Кесселл.

Розділ 31

Перемога?

Люди Десятимістя разом зі своїми дварфськими та варварськими союзниками пробилися з усіх боків широкого поля і тепер стояли єдиним фронтом перед північною брамою Брін-Шандера. І хоча їхнє військо нарешті здобуло монолітність, об'єднавши колись розрізнені групи заради спільної мети — виживання, армія Кесселла пішла протилежним шляхом. Коли гобліни вперше вдерлися в перевал Крижаного Вітру, їхньою спільною метою була перемога на славу Акара Кесселла. Але Кесселла не стало, Крішал-Тіріт було зруйновано, і пута, що тримали разом давніх запеклих ворогів — суперницькі племена орків і гоблінів, — почали розриватися.

Люди та дварфи дивилися на масу загарбників із надією, що поверталася, бо на дальніх краях величезного війська темні постаті продовжували відриватися від лав і тікати з поля бою назад у тундру.

Усе ж захисники Десятимістя залишалися оточеними з трьох боків, притиснутими спинами до стін Брін-Шандера. На цьому етапі монстри не робили спроб атакувати, але тисячі гоблінів утримували свої позиції по всьому північному полю міста.

Раніше, коли початкові атаки застали загарбників зненацька, лідери захисників вважали б таке затишшя катастрофічним, адже воно вбивало інерцію наступу й дозволяло приголомшеним ворогам перегрупуватися. Проте зараз цей перепочинок став подвійним благословенням: він дав солдатам відчайдушно необхідний відпочинок і дозволив гоблінам та оркам повною мірою усвідомити ту прочуханку, яку вони щойно отримали. Поле з цього боку міста було засіяне трупами — гоблінів було значно більше, ніж людей, — а купа уламків, на яку перетворилася Крішал-Тіріт, лише підсилювала відчуття нищівних втрат. Не залишилося ні велетнів, ні огрів, щоб зміцнити поріділі лави, і кожна секунда бачила, як усе більше союзників зраджують спільну справу.

Кассіус встиг скликати всіх уцілілих речників на коротку раду. Неподалік Вульфгар і Рев'як зустрілися з Фендером Маллотом, призначеним лідером дварфських сил з огляду на тривожну відсутність Бруенора.

— Раді ми твоєму поверненню, могутній Вульфгаре, — сказав Фендер. — Бруенор знав, що ти повернешся.

Вульфгар вдивлявся в поле, шукаючи бодай якогось знаку, що Бруенор усе ще десь там розмахує сокирою.

— Чи є у вас хоч якісь новини про нього?

— Ти сам був останнім, хто його бачив, — похмуро відповів Фендер.

Вони замовкли, оглядаючи поле битви.

— Дай мені почути знову дзвін твоєї сокири, — прошепотів Вульфгар.

Але Бруенор не міг його почути.

— Дженсіне, — звернувся Кассіус до речника Каер-Діневала. — Де ваші жінки та діти? Чи в безпеці вони?

— У безпеці в Істхейвені, — відповів Дженсін Brent. — До них уже мали приєднатися люди Гуд Міда та Даганської Ями. Вони забезпечені провізією та під охороною. Якщо покидьки Кесселла рушать на місто, люди дізнаються про небезпеку заздалегідь, і в них буде достатньо часу, щоб знову вийти в Лак Діннешир.

— Але як довго вони зможуть вижити на воді? — запитав Кассіус.

Дженсін Brent неочевидно знизав плечима.

— Гадаю, до самих морозів. У них завжди буде місце, де пристати до берега, бо гобліни та орки, що залишилися, не зможуть оточити навіть половини берегової лінії озера.

Кассіус здався задоволеним. Він повернувся до Кемпа.

— Лоунлівуд, — відповів Кемп на німе запитання. — І я закладуся, що їм там краще, ніж нам! У них у доку достатньо човнів, щоб заснувати місто посеред Маер Дуалдона.

— Це добре, — сказав Кассіус. — Це залишає нам ще один шлях. Ми могли б деякий час утримувати позиції тут, а потім відступити за стіни міста. Гобліни та орки, навіть маючи перевагу в силі, не зможуть нас там здолати!

Ця ідея, здавалося, припала до душі Дженсіну Brentу, але Кемп насупився.

— Наші люди в безпеці, це так, — мовив він. — Але як щодо варварів?

— Їхні жінки витривалі й здатні вижити без них, — зауважив Кассіус.

— Мене анітрохи не обходить доля їхніх смердючих жінок! — вигукнув Кемп, навмисно підвищуючи голос, щоб Вульфгар і Рев'як почули його. — Я кажу про цих диких псів! Ти ж не збираєшся навстіж відчиняти ворота і запрошувати їх до себе?

Гордий Вульфгар рушив у бік речників. Кассіус гнівно обернувся до Кемпа.

— Впертий ти віслук! — різко прошепотів він. — Наша єдина надія в єдності!

— Наша єдина надія в атаці! — відпариував Кемп. — Вони в жаху, а ти пропонуєш нам тікати й ховатися!

Велетенський король варварів став перед двома речниками, височіючи над ними.

— Вітаю, Кассіусе з Брін-Шандера, — ввічливо промовив він. — Я Вульфгар, син Беорнегара, вождь племен, що прийшли приєднатися до вашої шляхетної справи.

— Що твій рід може знати про шляхетність? — перебив Кемп.

Вульфгар проігнорував його.

— Я чув частину вашої розмови, — впевнено продовжив він. — На мій погляд, ваш неотесаний і невдячний радник, — він на мить замовк, стримуючи гнів, — запропонував єдине вірне рішення.

Кассіус, який очікував, що Вульфгар розлютиться через образи Кемпа, спочатку розгубився.

— Атака, — пояснив Вульфгар. — Гобліни зараз сумніваються, на що їм сподіватися. Вони питають себе, навіщо вони пішли за злим чаклуном у це прокляте місце. Якщо дати їм час знову відчувати жагу до битви, вони стануть набагато небезпечнішими.

— Я дякую тобі за твої слова, королю варварів, — відповів Кассіус. — Але я гадаю, що ця наволоч не витримає облоги. Вони підуть з полів не mine й тижня.

— Можливо, — сказав Вульфгар. — Але навіть тоді ваш народ дорого заплатить. Гобліни, що йдуть з власної волі, не повернуться в печери з порожніми руками. На шляху з Долини Крижаного Вітру є ще кілька незахищених поселень, по яких вони можуть ударити. І що гірше — вони не підуть зі страхом в очах. Твій відступ врятує життя декому з твоїх людей, Кассіусе, але він не завадить поверненню твоїх ворогів у майбутньому!

— То ти вважаєш, що ми маємо атакувати? — запитав Кассіус.

— Наші вороги почали нас боятися. Вони бачать руїни, які ми на них обрушили. Страх — могутня зброя, особливо проти боягузливих гоблінів. Давайте завершимо розгром, як ваш народ зробив із моїм п'ять років тому... — Кассіус помітив біль в очах Вульфгара, коли той згадав про той випадок, — ...і змусимо цих мерзенних тварюк забиратися геть до своїх гірських домівок! Мине багато років, перш ніж вони знову наважуться напасти на ваші міста.

Кассіус подивився на молодого варвара з глибокою повагою і цікавістю. Він ледь міг повірити, що ці горді воїни тундри, які так добре пам'ятали різанину, влаштовану Десятимістям, прийшли на допомогу рибальським громадам.

— Мій народ справді розгромив твій, шляхетний королю. Жорстоко. Чому ж тоді ви прийшли?

— Про це ми поговоримо після того, як завершимо справу, — відповів Вульфгар. — А тепер — співаймо! Вселимо жах у серця наших ворогів і зламаємо їх!

Він обернувся до Рев'яка та інших вождів.

— Співайте, горді воїни! — наказав він. — Нехай Пісня Темпоса віщує смерть гоблінам!

Варварські лави вибухнули натхненним криком, і вони гордо піднесли свої голоси до бога війни. Кассіус помітив миттєвий ефект: монстри, що стояли найближче, відступили на крок і міцніше стиснули зброю.

Посмішка з'явилася на обличчі речника. Він усе ще не розумів присутності варварів, але пояснення могли зачекати.

— Приєднуйтеся до наших союзників! — крикнув він своїм солдатам. — Сьогодні день перемоги!

Дварфи підхопили похмурий бойовий клич своєї стародавньої батьківщини. Рибалки Десятимістя почали повторювати слова Пісні Темпоса — спочатку невпевнено, аж поки чужі інтонації та фрази не почали легко злітати з їхніх вуст. А потім вони заспівали на повну силу, прославляючи славу своїх міст, як варвари славили свої племена.

Темп зростав, гучність наближалася до могутнього крещендо. Гобліни тремтіли від шаленства своїх смертоносних ворогів, що дедалі дужчало. Потік дезертирів на краях ставав усе густішим.

І тоді, єдиною вбивчою хвилею, люди та дварфи кинулися вниз із пагорба.

Дріззту вдалося відбігти досить далеко від південного схилу, щоб уникнути люті лавини, але він усе одно опинився в небезпечній ситуації. Кельвінова Колиба не була високою горою, але її верхня третина була вічно вкрита глибоким снігом і безжально відкрита крижаному вітру, який і дав назву цій землі.

Що було ще гірше для дроу — його ноги промокли під час танення снігу, викликаного Креншинібоном, і тепер, коли волога перетворювалася на лід навколо шкіри, кожен рух крізь замети ставав болісним. Він вирішив уперто йти вперед, тримаючи курс на західний схил, який давав найкращий захист від вітру. Його рухи були різкими й розмашистими — він витрачав усю енергію, щоб підтримувати кровообіг. Коли він дістався краю вершини й почав спуск, йому довелося рухатися обережніше, боячись, що будь-який необережний рух прирече його на ту ж долю, що спіткала Акара Кесселла.

Ноги вже зовсім заціпеніли, але він змушував їх рухатися, майже пересилиючи власні рефлекс.

Аж раптом він посковзнувся.

Люто воїни Вульфгара першими врізалися в лави гоблінів, розсікаючи й відтісняючи перший ряд монстрів. Ні гоблін, ні орк не наважувалися встати на шляху могутнього короля, а в тісноті й сум'ятті бою мало хто міг вчасно втекти. Один за одним вони падали на землю. Страх майже паралізував гоблінів, і ця коротка заминка стала вироком для перших груп, що зустріли диких варварів.

Проте остаточний крах армії прийшов із глибини лав. Племена, які ще навіть не брали участі в бою, почали задумуватися, чи варто продовжувати цю кампанію. Вони збагнули: зараз вони мають перевагу над своїми суперниками з батьківщини, які ослабли від великих втрат, і можуть розширити власні території там, у Хребті Світу. Невдовзі після початку другої хвилі бою хмара пилу від тисяч ніг знову піднялася над перевалом, коли десятки племен орків і гоблінів рушили додому.

Ефект масового дезертирства на тих гоблінів, які не могли легко втекти, був нищівним. Навіть найбільш туполобий гоблін розумів: їхній шанс на перемогу проти впертих захисників Долини тримався лише на величезній чисельній перевазі.

Ікла Егіді гупали знову і знову, поки Вульфгар, кидаючись у бій наодинці, прокладав перед собою шлях руйнування. Навіть люди Десятимістя сахалися від нього, налякані його дикою силою. Але його власний народ дивився на нього з благоговінням і щосили намагався йти за своїм славетним вождем.

Вульфгар увірвався в групу орків. Молот обрушився на одного, вбивши його на місці й поваливши тих, хто стояв ззаду. Зворотний замах зробив те саме на іншому фланзі. За одну мить більше половини групи орків було вбито або приголомшено. Ті, хто вижив, не мали жодного бажання наблизитися до могутньої людини.

Гленсатер з Істхейвена також увірвався в групу гоблінів, сподіваючись запалити своїх людей такою ж люттю, як і його варварський побратим. Але Гленсатер не був таким велетнем, як Вульфгар, і не володів зброєю, подібною до Іклів Егіді. Його меч зрубав першого гобліна, спритно розвернувся й повалив другого. Речник діяв вправно, але в його атаці бракувало одного елемента — того вирішального чинника, що підносив Вульфгара над іншими людьми. Гленсатер убив двох гоблінів, але не посіяв у їхніх лавах того хаосу, який був йому необхідний. Замість того щоб тікати, як вони робили перед Вульфгаром, гобліни, що залишилися, почали оточувати його.

Гленсатер якраз опинився поруч із королем варварів, коли жорстоке вістря списа встромилося йому в спину й пройшло наскрізь через груди. Побачивши це жахливе видовище, Вульфгар замахнувся молотом над речником, вбивши гобліна зі списом. Гленсатер почув удар молота за спиною і навіть встиг вдячно посміхнутися, перш ніж упасти мертвою на траву.

Дварфи діяли інакше, ніж їхні союзники. Знову зібравшись у щільний, злагоджений стрій, вони скошували ряди гоблінів одночасно. А рибалки, борючись за життя своїх жінок і дітей, билися — і вмирали — без страху.

Менш ніж за годину кожна група гоблінів була розгромлена, а ще за пів години останній із монстрів упав замертво на залитому кров'ю полі.

Дрізт мчав на білій хвилі лавини вниз по схилу гори. Він безпорадно перевертався, намагаючись згрупуватися щоразу, коли бачив на своєму шляху гострі краї валунів. Коли він наблизився до підніжжя снігової шапки, його викинуло з потоку, і він покотився по сірому камінню та брилах, наче горді, нескорені піки гори виплюнули його, як непроханого гостя.

Його врятувала спритність — і добряча порція чистого везіння. Коли йому нарешті вдалося зупинити інерцію падіння і знайти опору, він виявив, що його численні травми були поверхневими: подряпина на коліні, розбитий ніс і розтягнення зап'ястя були найгіршими з них. Озираючись назад, Дрізт мусив визнати малу лавину благословенням, бо він стрімко подолав шлях униз і не був упевнений, що інакше зміг би уникнути морозної долі Кесселла.

Битва на півдні на той час уже розпочалася знову. Чутливий до звуків бою, Дрізт із цікавістю спостерігав, як тисячі гоблінів проходять по інший бік дварфської долини, тікаючи через перевал Крижаного Вітру в першу частину своєї довгої подорожі додому.

Дроу не міг знати напевно, що відбувається, хоча був добре знайомий із боягузливою репутацією гоблінів.

Проте він не надто замислювався над цим, бо битва більше не була його головною турботою. Його погляд був прикутий до вузької стежки, що вела до купи розбитого чорного каміння, яке колись було Крішал-Тірітом. Він завершив спуск із Кельвінової Колиби й попрямував через Бременський Вигін до руїн.

Він мусив дізнатися, чи врятувалися Реджис або Гвенівар.

Перемога.

Вона здавалася слабкою втіхою для Кассіуса, Кемпа та Дженсіна Брента, коли вони оглядали бійню на понівеченому полі. Вони були єдиними трьома речниками, які вижили в цій боротьбі; семеро інших були вбиті.

— Ми перемогли, — похмуро констатував Кассіус. Він безпорадно спостерігав, як падають замертво все нові й нові солдати — люди, які отримали смертельні поранення ще на початку битви, але відмовлялися вмирати, доки не побачать фінал. Більше половини всіх чоловіків Десятимістя лежали мертвими, і ще багато хто помре згодом, бо майже половина тих, хто ще залишався в живих, були тяжко поранені. Чотири міста були спалені вщент, а ще одне розграбоване й розтерзане окупантами.

За свою перемогу вони заплатили жахливу ціну.

Варвари також були знекровлені. Здебільшого молоді й недосвідчені, вони билися із завзяттям своєї породи й помирали, приймаючи долю як славетний фінал своєї життєвої повісті.

Тільки дварфи, загартовані в багатьох битвах, вийшли з неї відносно неушкодженими. Кілька були вбиті, дехто поранений, але більшість були хоч зараз готові знову кинутися в бій, якби тільки знайшли ще гоблінів, яких можна було б пристукнути! Їхнім єдиним великим сумом було те, що Бруенор зник безвісти.

— Ідіть до своїх людей, — сказав Кассіус своїм колегам-речникам. — А ввечері повертайтеся на раду. Кемп говоритиме від імені всіх людей чотирьох міст Маер Дуалдона, Дженсін Brent — від імені інших озер.

— Нам треба багато чого вирішити, а часу обмаль, — мовив Дженсін Brent. — Зима стрімко наближається.

— Ми виживемо! — заявив Кемп зі своєю характерною зухвалістю. Але потім він помітив похмурі погляди, які кинули на нього соратники, і трохи поступився перед їхнім реалізмом: — Хоча це буде запекла боротьба.

— Так само буде і для мого народу, — пролунав інший голос. Трое речників обернулися й побачили велетня Вульфгара, що крокував до них із запиленої, сюрреалістичної сцени бійні. Варвар був укритий брудом і заляпаний кров'ю ворогів, але виглядав як справжній шляхетний король. — Я прошу запрошення на вашу раду, Кассіусе. У цей суворий час наші народи можуть багато чого запропонувати одне одному.

Кемп прогарчав:

— Якщо нам знадобляться в'ючні звірі, ми купимо волів.

Кассіус кинув на Кемпа загрозливий погляд і звернувся до свого несподіваного союзника.

— Ти справді можеш приєднатися до ради, Вульфгаре, сину Беорнегара. За твою допомогу сьогодні мій народ багато в чому завдячує твоєму. І я знову питаю тебе: чому ви прийшли?

Вдруге за день Вульфгар проігнорував образи Кемпа.

— Щоб повернути борг, — відповів він Кассіусу. — І, можливо, щоб покращити життя обох наших народів.

— Вбиваючи гоблінів? — запитав Дженсін Brent, підозрюючи, що у варвара є щось більше на думці.

— Це лише початок, — відповів Вульфгар. — Проте ми можемо досягти значно більшого. Мій народ знає тундру краще за самих еті. Ми розуміємо її закони й знаємо, як вижити. Вашому народу стала б у пригоді наша дружба, особливо в ті важкі часи, що чекають на вас попереду.

— Пфе! — хмикнув Кемп, але Кассіус змусив його замовкнути. Речник Брін-Шандера був заінтригований можливостями.

— А що твій народ отримає від такого союзу?

— Зв'язок, — відповів Вульфгар. — Місток до світу розкоші, якого ми ніколи не знали. У руках племен — скарби дракона, але золото й коштовності не дадуть тепла в зимову ніч і не нагодують, коли дичини обмаль. Вашому народу треба багато чого відбудувати. Мій народ має багатство, щоб допомогти в цій справі. Натомість Десятимістя відкриє моєму народові шлях до кращого життя.

Кассіус і Дженсін Brent схвально кивнули, поки Вульфгар викладав свій план.

— І наостанок, що, можливо, найважливіше, — підсумував варвар, — це те факт, що ми потрібні одне одному, принаймні зараз. Обидва наші народи ослаблені й вразливі перед небезпеками цього краю. Разом наших сил, що залишилися, вистачить, щоб перезимувати.

— Ти дивуєш і захоплюєш мене, — мовив Кассіус. — Приходь на раду як мій особистий гість, і давайте втілимо план, який принесе користь усім, хто вижив у боротьбі проти Акара Кесселла!

Коли Кассіус відвернувся, Вульфгар схопив Кемпа за сорочку однією зі своїх величезних рук і легко підняв речника Таргоса над землею. Кемп намагався бити по мускулистому передпліччю, але зрозумів, що не має шансів розірвати залізну хватку варвара. Вульфгар небезпечно витріщився на нього.

— Зараз, — сказав він, — я відповідаю за весь мій народ. Тому я не зважав на твої образи. Але коли настане день, і я більше не буду королем, тобі краще більше не з'являтися на моєму шляху!

Легким рухом кисті він жбурнув речника на землю.

Кемп, надто заляканий у цю мить, щоб гніватися чи соромитися, так і сидів там, де впав, не промовивши ні слова. Кассіус і Brent підштовхнули один одного, ледь стримуючи сміх.

Це тривало рівно доти, доки вони не побачили дівчину, що наближалася до них: її рука була на кривавій пов'язці, а обличчя та руде волосся вкриті шарами пилу. Вульфгар теж

побачив її, і вигляд її ран завдав йому більше болю, ніж власні поранення могли б колись завдати.

— Кетті-брі! — вигукнув він, кидаючись до неї. Вона заспокоїла його виставленою долонею.

— Я не сильно поранена, — запевнила вона Вульфгара зі стоїчним спокоєм, хоча варвару було очевидно, що їй дісталось. — Хоча я боюся навіть думати, що б зі мною сталося, якби не прийшов Бруенор!

— Ти бачила Бруенора?

— У тунелях, — пояснила Кетті-брі. — Якись орки знайшли шлях усередину — можливо, мені варто було обвалити тунель. Проте їх було небагато, і я чула, що дварфи добре справляються на полі вгорі. Бруенор спустився туди, але за його спиною було ще більше орків. Опорна балка обвалилася; думаю, Бруенор її підрубав, і там було занадто багато пилу й сум'яття.

— А Бруенор? — тривожно запитав Вульфгар.

Кетті-брі озирнулася на поле.

— Он там. Він кликав тебе.

На той час, коли Дрізт дістався руїн, що колись були Крішал-Тірітом, битва скінчилася. Видовища й звуки жахливих наслідків тиснули на нього звідусіль, але мета залишалася незмінною. Він почав підійматися по схилу з уламків каміння.

Правду кажучи, дроу вважав себе дурнем за те, що взявся за таку безнадійну справу. Навіть якщо Реджис і Гвенвівар не встигли вибратися з вежі, як він міг сподіватися знайти їх тут?

Він уперто просувався далі, відмовляючись піддаватися невблаганній логіці, що дорікала йому. У цьому він відрізнявся від свого народу, саме це зрештою вивело його з непроглядної темряви їхніх величезних міст. Дрізт До'Урден дозволив собі відчуття співчуття.

Він піднявся на схил руїн і почав розгрібати уламки голіруч. Величезні брили заважали йому пробратися глибоко в купу, проте він не здавався, просочуючись навіть у небезпечно вузькі та хиткі щілини. Він майже не користувався обпеченою лівою рукою, і невдовзі його права вже стікала кров'ю від подряпин. Але він продовжував, спершу обійшовши руїни навколо, а потім забираючись усе вище.

Він був винагороджений за свою наполегливість, за свої почуття. Коли він дістався вершини, то відчув знайому ауру магічної сили. Вона привела його до невеликої розщелини між двома каменями. Він обережно простягнув руку, сподіваючись знайти річ неушкодженою, і витягнув маленьку фігурку пантери. Його пальці тремтіли, поки він оглядав її. Але пошкоджень не було — магія всередині предмета витримала вагу каміння.

Проте почуття дроу від знахідки були змішаними. Хоча він відчув полегшення, що Гвенвівар, очевидно, вижила, наявність статуетки свідчила про те, що Реджис, скоріш за все, не встиг вибігти на поле. Його серце стиснулося. І впало ще нижче, коли блиск у тій самій щілині привернув його увагу. Він дістав золотий ланцюжок із рубіновим кулоном, і його страхи підтвердилися.

— Гідна гробниця для тебе, хоробрий маленький друже, — похмуро промовив він і вирішив у ту ж мить назвати цю купу каміння Колибою Реджиса. Він не міг збагнути лише одного: як гафлінг міг розлучитися зі своїм намистом, адже на ланцюжку не було ні крові, ні будь-яких інших слідів, які б свідчили про те, що Реджис був у ньому в мить смерті.

— Гвенвівар, — покликав він. — До мене, моя тінь.

Він відчув знайомі вібрації у фігурці, коли поставив її на землю перед собою. Потім з'явився чорний туман і перетворився на величну кішку, неущожену й дещо відновлену за ті кілька годин, що вона провела у своєму рідному плані буття.

Дрізт швидко рушив до своєї супутниці, але раптом зупинився: за кілька кроків з'явився другий туман і почав набувати чітких обрисів.

Реджис.

Гафлінг сидів із заплющеними очима й широко роззявленим ротом, наче збирався відкусити величезний шматок якоїсь невидимої смакоти. Одна його рука була притиснута до нетерплячої щоки, а інша простягнута перед собою.

Коли його рот клацнув, схопивши порожнє повітря, очі гафлінга здивовано розплющилися.

— Дрізте! — застогнав він. — Справді, ти мав би спершу запитати, перш ніж викрадати мене! Ця чудова кішка якраз впіймала мені найсоковитішу вечерю!

Дрізт похитав головою і всміхнувся — з сумішшю полегшення та недовіри.

— О, чудово, — вигукнув Реджис. — Ти знайшов мій самоцвіт. Я думав, що втратив його; чомусь він не здійснив подорож разом зі мною та кішкою.

Дрізт повернув йому рубін. Кішка могла брати когось із собою під час подорожей між планами? Дрізт вирішив дослідити цю межу сили Гвенвівар пізніше.

Він погладив кішку по шиї, а потім відпустив її назад у власний світ, щоб вона могла відпочити далі.

— Ходімо, Реджисе, — мовив він суворо. — Подивимося, де ми можемо стати в пригоді.

Реджис покійно знизав плечима і підвівся слідом за дроу. Коли вони піднялися на гребінь руїн і побачили бійню, що розкинулася під ними, гафлінг усвідомив масштаб руйнувань. Його ноги ледь не підкосилися, але він зміг, за допомогою спритного друга, спуститися вниз.

— Ми перемогли? — запитав він Дрізта, коли вони підійшли до краю поля, не впевнений, чи назвуть жителі Десятимістя побачене перемогою чи поразкою.

— Ми вижили, — виправив його Дрізт.

Раптово пролунав вигук: група рибалок, побачивши двох супутників, кинулася до них із несамовитими криками.

— Убивця чарівника! Той, хто зруйнував вежу! — гукали вони.

Дрізт, як завжди скромний, опустил очі.

— Слава Реджису! — продовжували чоловіки. — Герою Десятимістя!

Дрізт здивовано, але з іскрою в очах подивився на свого друга. Реджис лише безпорадно знизав плечима, вдаючи таку ж жертву помилки, як і Дрізт.

Чоловіки підхопили гафлінга й підняли на плечі.

— Ми з тріумфом віднесемо тебе на раду, що проходить у місті! — проголосив один із них. — Ти понад усіх інших маєш право голосу в рішеннях, що будуть прийняті!

Майже як про запізнїлу думку, чоловік кинув Дрізту:

— Ти теж можеш іти, дроу.

Дрізт відмовився.

— Слава Реджису, — промовив він з широкою посмішкою на обличчі. — Ех, маленький друже, тобі завжди щастить знайти золото в багнюці, де інші лише борсаються!

Він поплескав гафлінга по спині й відступив убік, коли процесія рушила. Реджис озирнувся через плече й закотив очі, ніби він просто скористався нагодою під'їхати.

Але Дрізт знав краще.

Веселощі дроу тривали недовго.

Не встиг він відійти й на кілька кроків, як його гукнули двоє дварфів.

— Добре, що ми знайшли тебе, друже ельфа, — сказав один із них. Дроу миттєво зрозумів, що вони несуть похмурі новини.

— Бруенор? — запитав він.

Дварфи кивнули.

— Він при смерті, можливо, вже й відійшов. Він кликав тебе.

Без зайвих слів дварфи повели Дрізта через поле до невеликого намету, поставленого біля виходів із тунелів, і ввели його всередину.

Усередині м'яко мерехтіли свічки. За єдиним ліжком, біля стіни навпроти входу, стояли Вульфгар і Кетті-брі, пошаново схиливши голови.

Бруенор лежав на ліжку, його голова й груди були забинтовані закривавленими пов'язками. Його дихання було хрипким і переривчастим, наче кожен вдих міг стати останнім. Дрізт урочисто підійшов до його боку, стійко намагаючись стримати невластиві йому сльози, що навертали на лавандові очі. Бруенор волів би бачити силу.

— Це... ельф? — прохрипів Бруенор, побачивши темну постать над собою.

— Я прийшов, найдорожчий із друзів, — відповів Дрізт.

— Щоб провести... мене в останню путь?

Дрізт не міг чесно відповісти на таке прямолїнійне запитання.

— В останню путь? — він витиснув сміх із перехопленого горла. — Ти переживав і гірше! Не хочу чути розмов про смерть — хто тоді знайде Міфріл-Хол?

— Ох, мій дїм... — Бруенор відкинувся назад, почувши назву, і, здавалося, розслабився, ніби вірив, що мрії проведуть його крізь темну подорож. — То ти підеш зі мною?

— Звісно, — погодився Дрізт. Він подивився на Вульфгара та Кетті-брі, шукаючи підтримки, але ті, поглинуті власним горем, відвели очі.

— Але не зараз, ні, ні, — пояснив Бруенор. — Не годиться, коли зима на носі! — він закашлявся. — Навесні. Так, навесні. — Його голос затих, очі заплющилися.

— Так, мій друже, — погодився Дрізт. — Навесні. Я проведу тебе до твого дому навесні!

Очі Бруенора знову ледь розплющилися, їхня передсмертна пелена зникла під натяком на стару іскру. Задоволена посмішка розпливлася по обличчю дварфа, і Дрізт зрадів, що зміг втішити вмираючого друга.

Дроу озирнувся на Вульфгара та Кетті-брі — вони теж посміхалися. Одне одному, з цікавістю відзначив Дрізт.

Раптом, до подиву й жаху Дрізта, Бруенор сів і зірвав пов'язки.

— Ось так! — прогрімів він на втіху іншим у наметі. — Ти це сказав, і в мене є свідки цього факту!

Дрізт, ледь не впавши від першого шоку, сердито подивився на Вульфгара. Варвар і Кетті-брі щосили намагалися стримати сміх.

Вульфгар знизав плечима, і в нього вирвався смішок.

— Бруенор сказав, що вкоротить мене до зросту дварфа, якщо я промовлю бодай слово!

— Так би він і зробив! — додала Кетті-брі. Вони обоє поспіхом вийшли. — Рада в Брін-Шандері! — квапливо кинув Вульфгар. Зовні намету їхній сміх вибухнув уже нестримно.

— Будь ти проклятий, Бруеноре Батлхаммере! — пробурчав дроу. Потім, не в силах стриматися, він обхопив руками бочкоподібного дварфа й обійняв його.

— Кінчай із цим, — прокректав Бруенор, приймаючи обійми. — Але швидше. У нас багато роботи за зиму! Весна настане раніше, ніж ти думаєш, і в перший же теплий день ми вирушаємо до Міфріл-Холу!

— Де б він не був, — розсміявся Дрізт, занадто полегшений, щоб гніватися за розіграш.

— Ми знайдемо його, дроу! — вигукнув Бруенор. — Ми завжди знаходимо шлях!

Епілог

Зима після битви виявилася важкою для жителів Десятимістя та їхніх союзників-варварів, але, об'єднавши зусилля та ресурси, вони зуміли вижити. Протягом цих довгих місяців було проведено чимало рад, де Кассіус, Дженсін Брент і Кемп представляли інтереси Десятимістя, а Вульфгар і Рев'як виступали від імені варварських племен. Першочерговим завданням було офіційне визнання та закріплення союзу двох народів, хоча багато хто з обох сторін був рішуче налаштований проти цього.

Міста, які не постраждали від армії Акара Кесселла, протягом лютої зими були переповнені біженцями. Відбудова розпочалася з першими ознаками весни. Коли регіон уже впевнено ставав на шлях відновлення, а варварська експедиція, що за вказівками Вульфгара вирушила за драконячими скарбами, повернулася, було скликано ради для розподілу міст між уцілілим населенням. Кілька разів стосунки між двома народами мало

не розірвалися остаточно, і трималися вони лише завдяки авторитету Вульфгара та незмінному спокою Кассіуса.

Коли все нарешті було вирішено, варварам передали для відбудови міста Бремен і Каер-Коніг; безпритульних мешканців Каер-Коніга переселили до відновленого Каер-Діневала, а біженцям із Бремена, які не бажали жити поряд із одноплемінниками Вульфгара, запропонували домівки в заново відбудованому Таргосі.

Це була складна ситуація: давні вороги були змушені відкласти чвари й жити пліч-о-пліч. Попри перемогу в битві, мешканці міст не могли назвати себе переможцями. Кожен зазнав трагічних втрат; ніхто не став багатшим чи щасливішим після цієї війни.

Окрім Реджиса.

За участь у битві заповзятливий гафлінг отримав титул Першого Громадянина та найкращий будинок у всьому Десятимісті. Кассіус охоче віддав свій палац «руйнівнику вежі». Реджис прийняв пропозицію речника та всі інші численні дарунки, що надходили з кожного міста. Хоча він і не надто заслужив на такі почесті, він виправдовував свою удачу тим, що вважав себе партнером скромного дроу. А оскільки Дрізт До'Урден не збирався приходити до Брін-Шандера по нагороди, Реджис вирішив, що його обов'язок — забрати їх собі.

Це було те розкішне життя, про яке гафлінг завжди мріяв. Він щиро насолоджувався надмірним багатством і вигодами, хоча згодом дізнався, що за славу теж доводиться платити високу ціну.

Дрізт і Бруенор провели зиму, готуючись до пошуків Міфріл-Холу. Дроу мав намір стримати слово, хоча його й ошукали, адже після битви його життя майже не змінилося. Попри те, що він був справжнім героєм війни, у Десятимісті його ледь терпіли. А варвари, за винятком Вульфгара та Рев'яка, відкрито уникали його, бурмочучи охоронні молитви своїм богам щоразу, коли випадково перетиналися з ним на шляху.

Але дроу сприймав це відчуження зі своїм характерним стоїцизмом.

— У місті подекуди, що ти передав своє право голосу на раді Рев'яку, — сказала Кетті-брі Вульфгару під час одного зі своїх візитів до Брін-Шандера.

Вульфгар кивнув.

— Він старший і багато в чому мудріший.

Кетті-брі пильно подивилася йому в очі своїм не по-дитячому серйозним поглядом. Вона знала, що існують інші причини, чому Вульфгар зрікся титулу короля.

— Ти збираєшся йти з ними, — констатувала вона.

— Я винен це дроу, — лише й відповів Вульфгар, відвертаючись; він не мав настрою сперечатися з палкою дівчиною.

— Знову ти уникаєш відповіді! — розсміялася Кетті-брі. — Ти йдеш не для того, щоб віддати борг! Ти йдеш, бо самобираєш цей шлях!

— Що ти можеш знати про шлях? — пробурчав Вульфгар, вражений болючою точністю її зауваження. — Що ти знаєш про пригоди?

Очі Кетті-брі обеззброююче заблищали.

— Я знаю, — твердо мовила вона. — Кожен день у будь-якому місці — це пригода. Ти цього ще не навчився. І тому ти гонишся за далекими дорогами, сподіваючись втамувати жагу до пригод, що палахкотить у твоєму серці. Що ж, іди, Вульфгаре з Долини Крижаного Вітру. Йди за покликом серця і будь щасливий!

— Можливо, коли повернешся, ти зрозумієш, яка це пригода — просто бути живим.

Вона поцілувала його в щоку й вибігла за двері.

Вульфгар, приємно вражений її поцілунком, гукнув навздогін:

— Можливо, тоді наші розмови стануть приємнішими!

— Але не такими цікавими! — була її остання відповідь.

Одного чудового ранку ранньої весни настав час для від'їзду Дріззта та Бруенора. Кетті-брі допомогла їм зібрати туго набиті мішки.

— Коли ми очистимо те місце, я заберу тебе туди! — вкотре повторив Бруенор дівчині. — Побачиш, як засяють твої очі, коли ти побачиш срібні ріки в Міфріл-Холі!

Кетті-брі поблажливо посміхнулася.

— Ти впевнений, що з тобою все буде гаразд? — уже серйозніше запитав Бруенор. Він знав, що так і буде, але його серце переповнювала батьківська турбота.

Усмішка Кетті-брі стала ще ширшою. За зиму вони обговорювали це сотні разів. Вона була рада, що дварф вирушає в дорогу, хоча знала, що дуже сумуватиме за ним, адже було зрозуміло: Бруенор ніколи не заспокоїться, доки бодай не спробує знайти дім своїх предків.

І вона знала краще за всіх, що дварф буде в чудовій компанії.

Бруенор був задоволений. Настав час іти.

Друзі попрощалися з дварфами й вирушили до Брін-Шандера, щоб сказати «прощай» двом найближчим друзям.

Вони прийшли до будинку Реджиса пізніше того ж ранку і застали Вульфгара на сходах. Він чекав на них, тримаючи поруч Ікла Егіді та свій дорожній мішок.

Дріззт підозріло оглянув речі варвара, здогадуючись про його наміри.

— Вітаю, королю Вульфгаре, — мовив він. — Ти зібрався до Бремена чи, можливо, до Каер-Коніга, щоб наглядати за роботою своїх людей?

Вульфгар похитав головою.

— Я не король, — відповів він. — Ради та промови краще залишити старшим; я наслухався їх більше, ніж можу витерпіти. Тепер від імені людей тундри говорить Рев'як.

— Тоді що ж до тебе самого? — запитав Бруенор.

— Я йду з вами, — відповів Вульфгар. — Щоб віддати свій останній борг.

— Ти мені нічого не винен! — заявив Бруенор.

— Тобі я борг повернув, — погодився Вульфгар. — І я віддав усе, що був винен Десятимістю та своєму власному народу. Але є ще один борг, від якого я не звільнився. — Він повернувся до Дрізта. — Твій борг, друже ельфє.

Дрізт не знав, що відповісти. Він плеснув велетня по плечу й тепло посміхнувся.

— Ходімо з нами, Гуркітливе Череве, — сказав Бруенор після чудового обіду в палаці. — Четверо шукачів пригод на просторах рівнини. Це піде тобі на користь і трохи зжене той твій живіт!

Реджис обхопив свій чималий живіт обома руками й потрусив ним.

— Мені подобається мій живіт, і я збираюся його залишити, дякую красно. Можливо, я навіть ще трохи додам!

— Я взагалі не можу збагнути, чому ви всі так наполегливо хочете вирушити в цю подорож, — додав він уже серйозніше. Протягом зими він провів багато годин, намагаючись відмовити Бруенора та Дрізта від їхнього задуму. — Тут у нас спокійне життя; навіщо вам іти?

— Жити — це не лише смачно їсти та спати на м'яких подушках, маленький друже, — сказав Вульфгар. — Жага пригод палить нашу кров. Коли в регіоні панує мир, Десятимістя не може запропонувати ні трепету небезпеки, ні задоволення від перемоги.

Дрізт і Бруенор кивнули на знак згоди, але Реджис лише похитав головою.

— І ти називаєш це вбоге місце багатством? — хмикнув Бруенор, клацнувши пальцями. — Коли я повернуся з Міфріл-Хола, я побудую тобі дім удвічі більший за цей, та ще й оздоблений такими самоцвітами, яких ти зроду не бачив!

Але Реджис був твердо переконаний, що з нього пригод вистачить.

Після обіду він провів друзів до дверей.

— Якщо ви повернетесь...

— Твій дім буде нашою першою зупинкою, — запевнив його Дрізт.

Вийшовши на вулицю, вони зустріли Кемпа з Таргоса. Він стояв через дорогу навпроти будинку Реджиса, очевидно, чекаючи на них.

— Він чекає на мене, — пояснив Вульфгар, усміхаючись від думки, що Кемп зробив усе можливе, аби позбутися його.

— Прощай, добрий речнику! — гукнув Вульфгар, низько кланяючись. — *Прейне де крабуг ам рінедере бе-йотт ігло кес трон.*

Кемп показав варвару непристойний жест і пішов геть.

Реджис мало не впав від реготу.

Дрізт впізнав слова, але був здивований, чому Вульфгар сказав їх Кемпу.

— Ти колись казав мені, що ці слова — стародавній бойовий клич тундри, — зауважив він варвару. — Чому ти сказав їх людині, яку найбільше зневажаєш?

Вульфгар почав затинатися, шукаючи пояснення, яке б витягло його з цієї халепи, але Реджис відповів за нього.

— Бойовий клич? — вигукнув гафлінг. — Це старе прокляття варварських господинь, яке зазвичай приберігають для невірних літніх варварських господарів. — Лавандові очі дроу звузилися, поки Реджис продовжував: — Воно означає: «Нехай воші тисячі північних оленів зів'ють гніздо у твоїх геніталіях!»

Бруенор зайшовся сміхом, і Вульфгар невдовзі приєднався до нього. Дрізт також не зміг стриматися.

— Ходімо, день довгий, — сказав дроу. — Почнімо ж цю пригоду — вона обіцяє бути цікавою!

— Куди ви попрямуєте? — серйозно запитав Реджис. Десь глибоко в душі гафлінг насправді заздрив друзям; він мусив визнати, що сумуватиме за ними.

— Спершу до Бремена, — відповів Дрізт. — Там ми поповнимо запаси й рушимо на південний захід.

— До Лускана?

— Можливо, якщо доля так розпорядиться.

— Удачі, — побажав Реджис, і троє супутників, не гаючи часу, вирушили в дорогу.

Реджис дивився їм услід, дивуючись, як він примудрився вибрати таких дурних друзів. Він знизав плечима й повернувся до свого палацу — від обіду залишилося ще багато смачного.

Його зупинили на самому порозі.

— Перший Громадянин! — долинуло з вулиці. Голос належав комірнику з південної частини міста, де завантажувалися й розвантажувалися торгові каравани. Реджис зачекав, поки той підійде.

— Там чоловік, Перший Громадянин, — сказав комірник, вибачливо кланяючись за те, що потурбував таку поважну особу. — Питає про вас. Каже, що він представник Товариства Героїв із Лускана, надісланий запросити вас на їхнє наступне засідання. Сказав, що добре заплатить.

— Його ім'я?

— Він не назвав імені, тільки оце! — комірник відкрив невеликий мішечок із золотом.

Це було все, що Реджису потрібно було побачити. Він негайно вирушив на зустріч із чоловіком із Лускана.

І знову гафлінгу врятувало життя чисте везіння: він побачив незнайомця раніше, ніж той помітив його. Він миттєво впізнав чоловіка, хоча не бачив його роками — за інкрустованим смарагдами руків'ям кинджала, що стирчало з піхов на стегні. Реджис часто замислювався над тим, щоб украсти цю прекрасну зброю, але навіть його нерозсудливість мала межі. Кинджал належав Артемісу Ентрері. Найкращому вбивці паші Пука.

Троє супутників покинули Бремен наступного дня ще до світанку. Прагнучи розпочати пригоду, вони йшли швидко і були вже далеко в тундрі, коли перші промені сонця визирнули з-за східного горизонту.

Проте Бруенор не здивувався, коли помітив Реджиса, що щодуху мчав порожньою рівниною, намагаючись наздогнати їх.

— Знову вклепався в халепу, або я бородатий гном, — хихикнув дварф, звертаючись до Вульфгара та Дріззта.

— Вітаю, — сказав Дріззт. — Але хіба ми вже не попрощалися?

— Я вирішив, що не можу дозволити Бруенору вскочити в халепу без мене — хтось же має його витягати, — відсапуючись, промовив Реджис, намагаючись віддихатися.

— То ти йдеш? — простогнав Бруенор. — Ти ж не взяв припасів, дурний гафлінгу!

— Я мало їм, — заблагав Реджис, і в його голосі прозвучали нотки відчаю.

— Пфе! Ти їси більше, ніж ми троє разом узяті! Але неважливо, дозволимо тобі в'язатися за нами.

Обличчя гафлінга помітно просвітліло, і Дріззт запідозрив, що здогадка дварфа про неприємності була недалеко від істини.

— Тоді нас четверо! — проголосив Вульфгар. — По одному представнику від кожної з чотирьох спільних рас: Бруенор — від дварфів, Реджис — від гафлінгів, Дріззт До'Урден — від ельфів, і я — від людей. Гідна компанія!

— Навряд чи ельфи обрали б дроу своїм представником, — зауважив Дріззт.

Бруенор хмикнув:

— А ти думаєш, гафлінги обрали б Гуркітливе Черево своїм чемпіоном?

— Ти з'їхав з глузду, дварфе, — відрізав Реджис.

Бруенор кинув щит на землю, оббіг Вульфгара й зупинився прямо перед Реджисом. Його обличчя скривилося в удаваній люті, він схопив Реджиса за плечі й підняв у повітря.

— Саме так, Гуркітливе Черево! — несамовито закричав Бруенор. — З'їхав з глузду! І ніколи не переч тому, хто ще божевільніший за тебе самого!

Дріззт і Вульфгар обмінялися розуміючими посмішками.

Це справді мала бути цікава пригода.

І зі схожим сонцем за спиною та довгими тінями попереду вони вирушили в дорогу.

Шукати Міфріл-Хол.